

ประวัติศาสตร์ยุโรปคริสต์ศตวรรษที่ 19-20
(ค.ศ. 1872-ค.ศ. 1945)

ณรงค์ พ่วงพิศ

940.28
ณ17ป

ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 วัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทร. 02-2564002-8



940-28
๑๖17๒

11 ส.ค. 2527

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915666

คำนำ

หนังสือ "ประวัติศาสตร์ยุโรปคริสต์ศตวรรษที่ 19 - 20" (ค.ศ. 1872 - 1945) นี้ เป็นเพียงหนังสืออ่านประกอบการเรียนวิชา ป. 352 เท่านั้น กล่าวคือ ผู้เขียนต้องการขยายความในการบรรยายประวัติศาสตร์ยุโรปในช่วงนี้ให้กว้างขวางออกไป ถ้าจะให้สมบูรณ์แล้วจะต้องเริ่มตั้งแต่ยุโรปปี 1814 เป็นต้นมา ซึ่งก็จะทำให้หนังสือเล่มนี้หนามาก จึงตัดเอาเพียงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1872 จนกระทั่งมาสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 พิมพ์ออกมาเป็นเล่มหนึ่ง ส่วนช่วงเวลาก่อนหน้านี้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1814 เป็นต้นมา ได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มอีกเล่มหนึ่งต่างหาก เมื่อมีโอกาสสมควรจะได้พิมพ์รวมเป็นเล่มเดียวกันต่อไป

ณรงค์ พ่วงพิศ

ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ มศว.ประสานมิตร

สารบัญ

บทที่	เรื่อง	หน้า
1	จุดกำเนิดของสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง	1
	ระบบพันธมิตรซึ่งแบ่งยุโรปออกเป็น 2 ค่าย	1
	การสะสมกำลังอาวุธและกำลังทหาร	11
	ลัทธิชาตินิยม	13
	จักรวรรดินิยมและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	14
2	วิกฤติการณ์ที่นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 1	17
	การทดสอบระบบพันธมิตร	17
	สงครามระหว่างรัสเซีย ญี่ปุ่น (1904 - 1905)	17
	วิกฤติการณ์มอรัคโคครั้งแรก (1905-1906)	17
	วิกฤติการณ์วอกินแกน	20
	วิกฤติการณ์มอรัคโคครั้งที่สอง	22
	สงครามระหว่างตุรกีและอิตาลี ค.ศ. 1911	23
	กรณีคณะทูตเฮลเลน ปี 1912	23
	ความตึงเครียดในยุโรปตอนใต้	25
	ปัญหาเกี่ยวกับสลาฟทางใต้	26
	สงครามบอลข่านครั้งแรก (1912 - 1913)	27
	สงครามบอลข่านครั้งที่สอง (1913)	28
	ระบบพันธมิตรระหว่างปี 1912 - 1914	30
	จุดระเบิดของสงคราม	31
3	สถานการณ์ระหว่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง	37
	อำนาจทางทหารและแผนยุทธศาสตร์	37
	การแสวงหาพันธมิตร	38
	แรงกระทบของสงคราม	40
	จุดมุ่งหมายของการทำสงครามและสนธิสัญญาฉบับ	43

บทที่	เรื่อง	หน้า
	การเข้าสู่สงครามของสหรัฐ	46
	การยุติสงครามของรัสเซีย	47
4	การประชุมสันติภาพที่กรุงปารีส	
	หลัก 14 ประการในโครงการสันติภาพของประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสัน	49
	ข้อผูกมัดเยอรมันในสนธิสัญญาแวร์ซายส์	51
	สนธิสัญญาแซงต์ แบร์แมง	54
	สนธิสัญญาทริอานอง	54
	สนธิสัญญาเนย์ยี	55
	สนธิสัญญาแซฟส์	55
	การตั้งถิ่นฐานอาณานิคมและดินแดนในอาณัติ	56
	การจัดตั้งองค์การสันนิบาตชาติ	59
5	อิตาลีหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง	63
	การจัดตั้งระบบฟาสซิสต์ในอิตาลี	63
	การกำเนิดระบบฟาสซิสต์	64
	การจัดตั้งพรรคฟาสซิสต์	64
	ทฤษฎีของลัทธิฟาสซิสต์	66
	การปรับปรุงการปกครอง	68
	การจัดองค์การของรัฐ	70
	นโยบายทางบ้านเศรษฐกิจ	72
	นโยบายทางบ้านวัฒนธรรม	72
	นโยบายเกี่ยวกับศาสนา	73
	นโยบายต่างประเทศ	75
	อาณานิคมและเขตแดน	75
6	เยอรมันหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง	77
	สาธารณรัฐไวมาร์แห่งเยอรมัน	77
	การไร้ความ สิ้นหนายกเลิกสิทธิ	78

บทที่	เรื่อง	หน้า
	การพัฒนาเศรษฐกิจของเยอรมัน	81
	การพัฒนาการเมือง	81
	พรรคนาซีของเยอรมัน	85
7	อิตาลี ฝรั่งเศส และอังกฤษ หลังปี 1930 เป็นต้นไป	96
	อิตาลี	96
	ฝรั่งเศส	99
	อังกฤษ	106
8	ความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติ	108
	การปฏิบัติและการคุกคาม	108
	วิกฤติการณ์แมนจูเรีย	109
	วิกฤติการณ์เอธิโอเปีย	111
	วิกฤติการณ์ในสเปน	115
	สถานการณ์ในจีน ปี 1937	119
	การเปลี่ยนแปลงฐานะของกลุ่มพันธมิตร	122
9	เหตุการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่สอง	124
	เยอรมันและยุโรป	124
	วิกฤติการณ์ออสเตรีย	129
	วิกฤติการณ์เช็กโกสโลวาเกีย	131
	โปแลนด์และจุดระเบิดของสงคราม	140
	ญี่ปุ่นกับสงครามโลกครั้งที่สอง	142
	การดำเนินนโยบายทางการเมืองและการทหารเพื่อยุติสงคราม และองค์การสหประชาชาติ	145

จุดกำเนิดของสงครามโลกครั้งที่ 1

ตลอดระยะเวลาในศตวรรษที่ 17 และ 18 ยุโรปอยู่ในภาวะสงครามตลอดมา แต่พอถึงศตวรรษที่ 19 ยุโรปก็เข้าสู่ยุคสันติภาพ หลังจากการพ่ายแพ้ของนโปเลียนในปี 1815 ยุโรปก็อยู่ในความสันติเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี 1914 มีคำถามอยู่ว่า ทำไมสงครามระเบิดขึ้นในปี 1914 หลังจากที่ยุโรปได้สงบสุขมานาน สาเหตุมีทั้งที่เป็นเหตุปัจจุบันและสาเหตุที่เป็นรากฐานมาตั้งแต่ดั้งเดิม ซึ่งรวมถึง ระบบพันธมิตรในยุโรปซึ่งอุบัติขึ้นก่อนปี 1914 การสะสมกำลังอาวุธ ชาตินิยม จักรวรรดินิยม และการแข่งขันกันทางด้านการเศรษฐกิจ อันจะนำมาซึ่งสาเหตุที่ก่อให้เกิดวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ก่อนหน้าจะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1

(1) ระบบพันธมิตรซึ่งแบ่งยุโรปออกเป็น 2 ค่าย

ระบบพันธมิตรของยุโรปซึ่งอุบัติขึ้นก่อนปี 1914 ถึง 10 ปีนั้น เริ่มต้นขึ้นโดยการนำของบิสมาร์ก หลังจากที่มีบิสมาร์กประสบความสำเร็จในการรวมชาติเยอรมันด้วยการทำสงครามกับชาติต่าง ๆ แล้ว บิสมาร์กต้องการสันติภาพและหลักประกันว่า สถานะเดิมของยุโรปจะไม่ถูกรบกวนจากชาติอื่น ๆ เยอรมันต้องการเวลาที่จะสร้างความเป็นเยอรมัน (Germanize) ให้กับแคว้นอัลซาสและลอเรน เพื่อจะพัฒนาอุตสาหกรรมและทำรัฐให้เข้มแข็ง และบิสมาร์กก็มีศัตรูคือฝรั่งเศส ฝรั่งเศสปฏิเสธที่จะยอมรับรองว่าแคว้นอัลซาสกับลอเรน เป็นของเยอรมัน บิสมาร์กมั่นใจว่าฝรั่งเศสจะต้องหาทางที่จะเอาแคว้นทั้งสองกลับคืนให้ได้ถ้ามีโอกาส เขาจึงต้องดำเนินนโยบายเพื่อป้องกันฝรั่งเศส บิสมาร์กเชื่อว่าถ้าฝรั่งเศสแล้วจะไม่สามารถโจมตีเยอรมันได้ แต่บิสมาร์กหวั่นเกรงว่าฝรั่งเศสจะไปรวมกลุ่มพันธมิตรกับชาติอื่นโจมตีเยอรมัน เขาจึงพยายามจะดำเนินนโยบายเพื่อให้ฝรั่งเศสอยู่อย่างโดดเดี่ยว และให้เยอรมันเข้าไปผูกพันอยู่กับชาติที่อาจจะติดค้ำร่วมมือกับฝรั่งเศสเสียเอง สำหรับอังกฤษบิสมาร์กเห็นว่า ยังจะต้องแข่งขันกับฝรั่งเศสในการหาเมืองขึ้นต่อไป เยอรมันจึงไม่คิดว่าอังกฤษจะร่วมมือกับฝรั่งเศสได้ในขณะนี้

ในปี 1872 บิสมาร์กได้สนับสนุนให้ประมุขของประเทศเยอรมันนี, ออสเตรีย - ฮังการี และรัสเซียได้มีการตกลงเป็นมิตรที่ถาวรกันและกัน และในที่สุดจึงได้เกิดสันนิบาตของสามจักรพรรดิขึ้น (League of Three Emperors) หรือ พันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์

(Holy Alliance) เป็นเครื่องมือค้าประกันสันติภาพและรักษาสถานภาพเดิม (Status quo) ของยุโรป แต่เมื่อเกิดสงครามระหว่างรัสเซียกับเตอร์กิก (Turko-Russian War) และตามมาด้วย การประชุมสันติภาพที่กรุงเบอร์ลิน (Congress of Berlin) 1878 ทำให้สันนิบาตของสามจักรพรรดิไม่มีความหมายไป (เพราะออสเตรียเกรงว่ารัสเซียจะมีอิทธิพลในแหลมบอลข่านมากกว่าตน จึงได้คัดค้านข้อตกลงระหว่างรัสเซีย และตุรกีที่แซน สเตฟาโน (San Stefano) ดังนั้น จึงทำให้รัสเซียไม่พอใจในออสเตรีย และเนื่องจากเยอรมันมิได้สนับสนุนรัสเซียในการประชุมที่กรุงเบอร์ลิน ทำให้รัสเซียไม่พอใจเยอรมันเช่นกัน) แต่เนื่องจากบิสมาร์กยังคงต้องการที่จะรักษานโยบายกับฝรั่งเศสให้อยู่ไกลๆ ไปด้วย บิสมาร์กจึงได้ทำสัญญาลับกับออสเตรียฉบับหนึ่งและกับรัสเซียฉบับหนึ่ง กับออสเตรียบิสมาร์กได้ลงนามในสนธิสัญญาปี 1879 (เรียกว่า Austro-German Alliance) ประกอบด้วย

(1) ถ้ารัสเซียรุกรานออสเตรียหรือเยอรมันนี้ ประเทศคู่สัญญาจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(2) ประเทศคู่สัญญาต่างจะวางตัวเป็นกลางอย่างมีใจเอนเอียง (Benevolent Neutrality) ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งของคู่สัญญาถูกโจมตีโดยประเทศที่ 3 แล้วจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้ารัสเซียช่วยเหลือประเทศที่ 3

(3) สัญญานี้มีอายุ 5 ปี และจะพิจารณาต่ออายุครั้งละ 3 ปี

เยอรมันทำสัญญานี้ขึ้นมาก็เพราะต้องการรักษาคู่สหายแห่งอำนาจเพราะออสเตรียเป็นมหาอำนาจที่อ่อนกำลังกว่ารัสเซีย นอกจากนั้นความสัมพันธ์ทางสายเลือกระหว่างพวกเยอรมันกับออสเตรียอีกด้วย อีกประการหนึ่งเยอรมันต้องการเอาใจออสเตรียเพื่อป้องกันมิให้ออสเตรียหันไปพึ่งฝรั่งเศสและขณะเดียวกันก็ไม่ต้องการเห็นออสเตรียไปรับความเข้าใจกับรัสเซียโดยเยอรมันไม่ไ้มีส่วนรู้เห็นด้วย ประกอบกับว่าในขณะนั้นรัสเซียแสดงความไม่พอใจบทบาทของบิสมาร์กที่ครองเกรสแห่งเบอร์ลินด้วย

กับรัสเซีย บิสมาร์กได้เซ็นสัญญาลับชื่อ รีอินซัวร์เรนซ์ ทรีตี (The Reinsurance Treaty) เมื่อปี 1887 ทำกันที่กรุงเบอร์ลิน เป็นสัญญากลางระหว่างเยอรมันกับรัสเซีย

เหตุที่ทำให้เกิดสัญญานี้ขึ้นก็เพราะในปี 1885 - 1886 ได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับมลกาเรียขึ้นอีก และปรากฏว่าทั้งเยอรมันนีและออสเตรีย - ฮังการี มีข้อเสนอสนธิสัญญาของรัสเซียเกี่ยวกับ มลกาเรีย ตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาของ 3 จักรพรรดิ ปี 1881 ทั้งนี้พระเจ้าซาร์ อเล็กซานเดอร์ (1881 - 1894) แห่งรัสเซียจึงไม่ทรงยอมต่อสัญญาในปี 1887 แต่บิสมาร์ก ก็ยังต้องการแสดงความเป็นมิตรกับรัสเซียต่อไปเพื่อทำให้ฝรั่งเศสอยู่โดดเดี่ยว และเพื่อป้องกัน มิให้รัสเซียทำสงครามกับออสเตรีย ทั้งนี้บิสมาร์กจึงพยายามที่จะชักชวนรัสเซียให้ทำสัญญา รีอินซัวแรนซ์ ตรีติ (Reinsurance Treaty) ขึ้นแทน สัญญานี้มิได้เปิดเผย จนหลังจากบิสมาร์กลาออกจากตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีและไคเซอร์วิลเลียมที่ 2 ก็ได้ปล่อยให้ รีอินซัวแรนซ์ ตรีติ (Reinsurance Treaty) สิ้นสุดลงโดยไม่มีการต่ออายุ รีอินซัวแรนซ์ ตรีติ (Reinsurance Treaty) ประกอบด้วยความดังต่อไปนี้คือ

(1) ทางจะวางตัวเป็นกลางอย่างมีใจเอนเอียง ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งของ คู่สัญญาเข้าสู่อการสงครามกับประเทศอื่น แต่ตามข้อตกลงข้อนี้มิได้รวมถึงสงครามต่อต้านออสเตรีย-ฮังการี หรือสงครามต่อต้านฝรั่งเศส (หมายถึงว่าถ้ารัสเซียโจมตีออสเตรีย-ฮังการี เยอรมันนีจะมีสิทธิคัดสินใจได้อย่างอิสระว่าจะดำเนินการอย่างไร ในทำนองเดียวกันรัสเซีย ก็มีสิทธิเลือกได้อย่างอิสระว่าจะเข้าช่วยเหลือเยอรมันหรือช่วยคู่ต่อสู้ของเยอรมันนี ถ้าเยอรมันบุกฝรั่งเศส)

(2) เยอรมันนียอมรับความสนใจของรัสเซียในแหลมบอลข่านที่มีอยู่แล้ว

(3) จะช่วยรักษาสถานภาพเดิม (status quo) ในบอลข่าน ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในบอลข่านประเทศคู่สัญญาทั้งสองจะปรึกษาหารือกันก่อน

(4) จะร่วมกันดูแลให้ช่องแคบปิคสำหรับเรือรบไม่ให้เข้าออกตามข้อตกลงเบอร์ลิน

ปี 1878

สนธิสัญญา ~~รีอินซัวแรนซ์~~ ตรีติ (Reinsurance Treaty) นี้แสดงให้เห็นว่า บิสมาร์กสนับสนุนให้รัสเซียมีอิทธิพลในบอลข่าน ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าออสเตรียพยายามกีดขวาง และ บิสมาร์กไม่ได้บอกให้รัสเซียรู้ว่า เยอรมันนีได้สัญญาจะช่วยออสเตรีย ถ้าหากรัสเซียรุกราน ออสเตรีย เพราะฉะนั้นเมื่อวิลเลียมที่ 2 ได้เป็นประมุขของเยอรมัน จึงล้มเลิกข้อตกลง

รีอินซัวรันซ์ ทรียตี (Reinsurance Treaty) เสีย เพราะวิลเลียมที่ 2 เกรง
จะต้องเสียพันธมิตรทางออสเทรียไป

เดิมทีเคียวเยอรมันมีสัญญากับออสเทรียตั้งแต่ปี ค.ศ. 1879 คือ สัญญาพันธมิตร
ออสเทรียเยอรมัน (Austro-German Alliance) เมื่อบิสมาร์กเห็นว่าขณะนั้น (1882)
อิตาลีและฝรั่งเศสเกิดขัดใจกันเรื่องการเมืองใน Tunis ในแอฟริกาเหนือเมื่อปี 1881
บิสมาร์กจึงเห็นเป็นโอกาสที่จะทำให้เยอรมันนี้ได้รับประโยชน์มากขึ้น ในการนำเอาอิตาลี
มาร่วมในภาคีระหว่างเยอรมันและออสเทรีย แต่ปัญหามีอยู่ว่าทางออสเทรียและอิตาลีนั้นมีข้อ
บาดหมางใจกันอยู่เกี่ยวกับดินแดน เทรนติโน และทรีเอสต์ (Trentino & Trieste)
ของออสเทรีย ซึ่งอิตาลีอ้างว่าควรเป็นของอิตาลี เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นอิตาลี เมื่อ
บิสมาร์กเสนอตกลงทำสัญญากับอิตาลีนั้น เยอรมันก็ยังเสนอด้วยว่า เยอรมันนี้จะตกลงกับ
อิตาลีต่อเมื่ออิตาลียอมรับในภาคีที่มีออสเทรียร่วมด้วย ดังนั้นอิตาลีต้องการเสียงสนับสนุนจาก
เยอรมันนี้ในการสร้างอิทธิพลบนฝั่งแอฟริกาเหนือ ซึ่งฝรั่งเศสคอยขัดขวางอยู่ จึงต้องยอมระงับ
เรียกร้องดินแดนจากออสเทรีย ใกล้เคียงนามในสัญญาไตรปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance)
เมื่อปี 1882 มีข้อความสำคัญดังนี้

(1) ประเทศทั้งสามจะเป็นมิตรซึ่งกันและกัน จะไม่ไปร่วมตกลงทำสัญญากับประเทศ
อื่นที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อประเทศใดประเทศหนึ่งในภาคีสัญญานี้

(2) ถ้าหากฝรั่งเศสโจมตีอิตาลีโดยที่อิตาลีมิได้เป็นฝ่ายยั่วยุเยอรมันนี้และออสเทรีย-
ฮังการีจะให้ความช่วยเหลือแก่อิตาลี ในทำนองเดียวกัน ถ้าฝรั่งเศสโจมตีเยอรมันโดยเยอรมัน
มิได้เป็นฝ่ายยั่วยุ อิตาลีจะให้ความช่วยเหลือแก่เยอรมัน (ไม่ได้พูดถึงว่าออสเทรียต้องช่วย
เยอรมัน)

(3) ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งของภาคีสัญญานี้ถูกโจมตีโดยประเทศอื่นมากกว่าหนึ่ง
ประเทศ ประเทศที่ร่วมสัญญานี้จะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ถ้าเป็นสงครามทั่วๆไป
แล้วประเทศภาคีของสัญญานี้จะวางตัวเป็นกลางอย่างมีใจเอนเอียง แต่อาจเข้ามาช่วยเหลือ
ประเทศในภาคีที่ถูกโจมตีถ้าเห็นว่าจำเป็น

(4) สัญญานี้ถือว่าเป็นสัญญาลับ

(5) สัญญานี้มีอายุ 5 ปี

เมื่อบิสมาร์กยังอยู่ในตำแหน่ง ฝรั่งเศสก็ต้องอยู่อย่างใกล้ชิดตามแบบของบิสมาร์ก แต่เมื่อบิสมาร์กออกจากตำแหน่งแล้ว นโยบายของเยอรมันก็ได้เปลี่ยนไป เยอรมันไม่สนใจในสัญญารีอินซัวร์แธนท์ ทริตี้ (Reinsurance Treaty) กับรัสเซีย (สมัย Caprivi เป็นอัครมหาเสนาบดีของเยอรมัน) อีกต่อไป เป็นผลให้รัสเซียเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศ

ผลจากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ทำให้รัสเซียและฝรั่งเศสใกล้ชิดกันมากขึ้น ในตอนแรก ที่ฝรั่งเศสเข้ามาติดต่อกับ รัสเซียยังไม่สนองตอบโดยทันที เพราะรัสเซียไม่ต้องการจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามชิงแคว้นอัลซาส (Alsace) และ ลอเรน (Lorraine) จากเยอรมันของฝรั่งเศส และนอกจากนี้พระเจ้าซาร์แห่งรัสเซียยังสงสัยระบอบสาธารณรัฐของฝรั่งเศสด้วย แต่ในที่สุดรัสเซียจำต้องผูกไมตรีกับฝรั่งเศสเพราะเหตุผล 3 ประการ คือ

(1) ความมีคหวั่งในเยอรมันนี้ และเข้าใจว่าเยอรมันนี้ทำตนเป็นอริกับรัสเซีย

(2) รัสเซียหวังจะได้ฝรั่งเศสเป็นนายทุนให้รัสเซียกู้เงินมาปรับปรุงประเทศและขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจ

(3) เกรงว่าอังกฤษจะเข้าร่วมกับกลุ่มทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) ถ้าเป็นเช่นนั้นรัสเซียจะไม่ปลอดภัย ถ้าหากพันธมิตร

ดังนั้นในปี 1891 รัสเซียกับฝรั่งเศสได้ทำสัญญาคกลงกันว่าจะปรึกษารือกันถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งใน 2 ประเทศนี้ถูกคุกคาม ต่อมาในปี 1892 ได้มีการประชุมปรึกษาระหว่างฝ่ายทหาร (Military Convention 1892) และได้กลายเป็นสนธิสัญญาพันธมิตรระหว่างฝรั่งเศสและรัสเซีย (Franco-Russian Alliance) (บางทีเรียกว่า Dual Entent) ในปี 1893 มีใจความสำคัญว่า

(1) ถ้าหากเยอรมันหรืออิตาลีซึ่งมีเยอรมันนี้ช่วยเหลือโจมตีฝรั่งเศสรัสเซียจะส่งกำลังโจมตีเยอรมันนี้ทันที ในทำนองเดียวกัน ถ้าเยอรมันนี้หรือออสเตรีย-ฮังการี ซึ่งมีเยอรมันนี้ช่วยเหลือทำร้ายโจมตีรัสเซีย ฝรั่งเศสจะส่งกำลังเข้าโจมตีเยอรมันทางค่านตะวันตกทันที

(2) ในกรณีนี้ประเทศใดประเทศหนึ่งของกลุ่มทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) ประกาศระดมพล ฝรั่งเศสและรัสเซียจะประกาศระดมพลส่งกำลังไปยังชายแดนที่ติดต่อกับประเทศของกลุ่มทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) ที่ระดมพลทันที

(3) ในกรณีที่ประเทศใดประเทศหนึ่งของภาคีสัญญาที่ถูกเยอรมันโจมตี ต่างก็จะส่งกำลังเข้าช่วยเหลือกันและกันดังนี้ ฝรั่งเศสจะส่งกำลังทหาร 1300,000 คน เพื่อช่วยเหลือรัสเซีย (ด้วยการเปิดการรบขึ้นทางค่านตะวันตก) รัสเซียจะส่งกำลัง 700,000-800,000 คน ในการเปิดการรบทางค่านตะวันออกเพื่อช่วยเหลือฝรั่งเศส (จะทำให้เยอรมันนี้เปิดศึก 2 ด้าน)

(4) ต่างจะปรึกษาหารือกันในวิธีการต่าง ๆ เป็นการเตรียมตัว เพื่อเผชิญกับสงครามต่อต้านเยอรมัน แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกลุ่ม Triple Alliance

(5) ทั้งสองประเทศจะไม่ทำสัญญาแยกกัน (สัญญาสันติภาพ)

(6) สัญญานี้จะยังคงอยู่ตลอดเวลาที่ กลุ่มทวีปเบล อัลลาย (Triple Alliance) ยังคงอยู่

(7) สัญญานี้ถือเป็นความลับ (มาเปิดเผยเอาเมื่อปี 1918 โดยรัสเซีย หลังจากรัสเซียได้เกิดการปฏิวัติ ขอยุติสงครามกับเยอรมัน ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 ในส่วนอื่นจะยุติลง)

หลังจากมีกลุ่มสัญญาไตรพันธมิตร และทวีภาคี เกิดขึ้นแล้ว อังกฤษยังไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพราะอังกฤษมีเรื่องชกใจอยู่กับทุกประเทศในสองกลุ่มนั้น เช่น อังกฤษและฝรั่งเศสเกือบจะทำสงครามกัน เกี่ยวกับการชกแย้งในอัฟริกา ซึ่งเรียกว่า กรณีฟาโชดา (Fashoda Incident) (1898) เมื่อฝรั่งเศสสนับสนุนให้เอธิโอเปียขัดขวาง อังกฤษและอียิปต์ในซูดาน แต่ยังไม่เกิดสงครามก็เพราะฝรั่งเศสต้องประสพกับปัญหาภายในประเทศ อังกฤษกับรัสเซียในขณะนั้นก็ยังไม่เป็นมิตรกัน เพราะการขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจของรัสเซียเข้าไปทางตะวันออกไกล (แมนจูเรีย จีน เกาหลี) เป็นการกระทบกระเทือนต่อความสนใจของอังกฤษในแถบนั้น ซึ่งจะเห็นต่อไปว่าอังกฤษได้มีส่วนรับผิดชอบที่ทำให้รัสเซียต้องทำสงครามกับญี่ปุ่น นอกจากนั้นทั้งรัสเซียและอังกฤษมีความสนใจที่จะสร้างเขตอิทธิพลในเปอร์เซีย และอัฟกานิสถาน ส่วนเยอรมันนี้กับอังกฤษนั้น ตั้งแต่สมัยวิลเลียมที่ 2 เป็นต้นมา เยอรมันนี้ได้เป็นคู่แข่งของอังกฤษ ทั้งในด้านการอุตสาหกรรมและการทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคู่แข่งในทางกองทัพเรือ

ต่อมาจนกระทั่งราว ค.ศ.1900 อังกฤษเริ่มที่จะมองเห็นความจำเป็นของการสร้างพันธมิตร เช่น มหาอำนาจอื่น ๆ ระหว่าง 1900-1902 อังกฤษไคส์ โจเซฟ แชนเบอร์เลิน (Joseph Chamberlain) และ ลอร์ด ลันดาวน์ (Lord Lansdowne) ไปติดต่อกับเยอรมันนีให้มาปรับความเข้าใจกันและหันมาเป็นมิตรกัน แต่เยอรมันนีไม่ยอมตกลงกับอังกฤษ ถ้าหากอังกฤษไม่รวมกับเยอรมันนีในฐานะเป็นประเทศสมาชิกของกลุ่มทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) อังกฤษต้องการผูกมิตรกับเยอรมันนีก็จริงอยู่ แต่ยังไม่ต้องการจะผูกมัดตัวเองในด้านการทหาร ทั้งนี้ความพยายามของนักการทูตอังกฤษก็ต้องล้มเหลวไป แต่อังกฤษก็หันไปตกลงกับญี่ปุ่นได้สำเร็จใน ค.ศ.1902 สัญญาระหว่างอังกฤษและญี่ปุ่น เรียกว่า สัญญาพันธมิตรระหว่างอังกฤษและญี่ปุ่น (Anglo-Japanese Alliance) ซึ่งมีความว่า

- (1) ทั้งสองประเทศจะรักษาสันติภาพไว้ 5 ปี
- (2) ทั้งสองจะเคารพขอเอกราชของจีนและเกาหลี
- (3) อังกฤษยอมรับว่าญี่ปุ่นมีความสนใจเป็นพิเศษ (Special interest)

ในเกาหลี

- (4) ถ้าหากประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งเข้าสู่ภาวะของสงครามกับอีกประเทศหนึ่ง นอกภาคีอีกประเทศหนึ่ง จะประกาศตนเป็นกลาง
- (5) ถ้าหากญี่ปุ่นหรืออังกฤษเข้าสู่สงครามกับฝ่ายตรงข้ามที่มีมากกว่าหนึ่งประเทศทั้งสองจะช่วยเหลือกันและกันทางกำลังทหาร

(6) ทั้งสองยอมรับที่จะไม่ตกลงกับรัสเซีย ก่อนที่จะปรึกษารือกันก่อน การตกลงนี้เท่ากับเป็นการกีดกันไม่ให้ฝรั่งเศสปฏิบัติตามสัญญาข้อตกลงกับรัสเซีย (Dual Entente) ก่อนที่ฝรั่งเศสจะถือปฏิบัติ เพราะถ้าหากรัสเซียและญี่ปุ่นรบกันแล้ว ฝรั่งเศสช่วยรัสเซีย ก็เท่ากับประกาศสงครามกับอังกฤษด้วย กลุ่มขั้วตกลงรัสเซีย-ฝรั่งเศส เริ่มด้วยการร่วมมือที่จะบุกกลุ่มทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) แต่ต่อมาได้มีการตกลงเพิ่มเติมถึงการร่วมมือที่จะรักษาสันติภาพของประเทศไทย (ฝรั่งเศสและรัสเซียในเอเชียด้วย) ทั้งนี้ฝรั่งเศสและรัสเซียจึงร่วมกันประกาศว่า อังกฤษและญี่ปุ่นไม่ไ้รักษานโยบายเปิดประตู (Open Door Policy)

ฝรั่งเศสนั้นไม่สนับสนุนให้รัสเซียก่อการสงครามกับญี่ปุ่น แต่รัสเซียไม่คิดว่าญี่ปุ่นจะกล้าขัดขวางพฤติกรรมของรัสเซียในเกาหลี ระหว่าง ค.ศ. 1903 ญี่ปุ่นได้พยายามที่จะส่งทูตไปเจรจาให้รัสเซียยอมตกลงแบ่งเขตอิทธิพล โดยเสนอให้รัสเซียอยู่ในแมนจูเรีย และให้ญี่ปุ่นอยู่ในเกาหลี แต่รัสเซียต้องการจะให้ญี่ปุ่นพอใจแก่เกาหลีทางใต้ ในที่สุดเมื่อการเจรจามิเป็นผล ญี่ปุ่นจึงใช้กำลังบังคับจึงเกิดเป็นสงครามระหว่างจีนกับรัสเซีย (Russo-Japanese War) (1904 - 1905) โดยญี่ปุ่นโจมตีก่อน ผลปรากฏว่ารัสเซียแพ้ (สาเหตุประการหนึ่ง เพราะว่าการระหว่างสงครามนี้ทำให้เกิดการปฏิวัติในรัสเซียปี 1905 และอีกประการหนึ่งรัสเซียเสียเปรียบในการรบทางทะเล เนื่องด้วยต้องเดินทางไกลกว่าจะมาถึงสนามรบ) การตกลงระหว่างรัสเซียและญี่ปุ่นนี้ทำกันที่เมือง पो́ртсмут (Portsmouth) ในสหรัฐ โดยมีประธานาธิบดีของสหรัฐเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ตามข้อตกลงนั้นรัสเซียต้องยอมยกทางใต้ของเกาะสะกะลิ (Sakhalin) ให้ญี่ปุ่นยอมรับเขตอิทธิพลของญี่ปุ่นในเกาหลีทั้งหมด สัมปทานในแมนจูเรีย และให้สิทธิญี่ปุ่นเข้ามาจับปลาในน่านน้ำนอกฝั่งไซบีเรีย และยอมถอนทหารออกจากแมนจูเรีย (ญี่ปุ่นก็เช่นกัน)

เหตุการณ์นี้แสดงถึงจุดอ่อนของรัสเซีย แต่ที่หัวใจของญี่ปุ่นไม่คอยใส่ใจญี่ปุ่นนัก ในขณะเดียวกันอังกฤษก็พอจะพอใจได้ว่าญี่ปุ่นจะเป็นผู้ที่สามารถช่วยถ่วงดุลกับรัสเซียในตะวันออกไกล ปี 1902 มีถือว่าเป็นจุดที่อังกฤษได้ล้มเลิกนโยบายการอยู่อย่างโดดเดี่ยว (Splendid Isolation)

ระหว่าง ค.ศ. 1895 - 1901 อังกฤษและฝรั่งเศสไม่มีที่ทำลายว่าจะเป็นพันธมิตรกันได้ เพราะทั้งสองมหาประเทศเป็นคู่แข่งกันในทางอาณานิคมทั้งในแอฟริกาและเอเชีย แต่ต่อมาในปี 1901 ได้มีการเปลี่ยนรัฐบาลทั้งในอังกฤษและฝรั่งเศส จึงทำให้ทั้งสองสามารถตกลงปรองดองกันได้ ในอังกฤษนั้น พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 7 ได้สืบทอดบัลลังก์ต่อจากพระนางเจ้าวิกตอเรีย พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 7 ทรงโปรดปรานฝรั่งเศสอยู่กัลว พอดีกันในปี 1902 ฝรั่งเศสได้เปลี่ยนรัฐบาลใหม่ และได้ส่งนักการทูตที่สามารถ คือ ปอล คัมบอน (Paul Cambon) ไปเจรจากับอังกฤษจนประนีประนอมกันได้ ข้อตกลงนั้นเรียกว่า ของตอง คอร์ดีแยล (Entente Cordiale) หรือสัญญาข้อตกลงระหว่างอังกฤษฝรั่งเศส (Anglo-French Entente Cordiale) เห็นสัญญากันในปี ค.ศ. 1904 หลังสงครามจีน-ญี่ปุ่น ประกอบด้วยสัญญาหลายฉบับ แต่เรื่องที่ตกลงกันในสัญญาเหล่านั้นสรุปได้ คือ

(1) ฝรั่งเศสยอมรับสละความสนใจในอียิปต์ ยอมรับว่าอียิปต์เป็นเขตความสนใจของอังกฤษเพียงประเทศเดียว

(2) อังกฤษยอมรับว่าฝรั่งเศสมีความสนใจในมอริออคโค

(3) ทกลงแบ่งเขตอิทธิพลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือถือกันแคว้นไทยเป็นเขตกันชนระหว่างอังกฤษและฝรั่งเศสบนแหลมอินโดจีน

เกี่ยวกับสัญญาข้อตกลงระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศส ปี 1904 นี้มีผู้ให้ความเห็นเป็นเชิงข้อสังเกตว่า

(1) Entente นี้จำเป็นสำหรับฝรั่งเศส แต่เป็นผลกำไรของอังกฤษ

(2) การที่ฝรั่งเศสยอมให้อังกฤษมีสิทธิในอียิปต์นั้น เท่ากับฝรั่งเศสจ่ายเงินสกลแก่ฝรั่งเศสโดยสัญญาว่าจะไถ่มอริออคโคคืน เท่ากับฝรั่งเศสได้สิ่งตอบแทนเป็นสินเชื่อ (credit) หรือความหวังเท่านั้น ยังไม่ได้สิ่งตอบแทนทันที

(3) จะเห็นว่า Anglo-Japanese Alliance นั้นนำไปสู่การตกลงทำ Anglo-French Entente

(4) เมื่อ Russo-Japanese War เกิดขึ้น (1904 - 1905) ทั้งสองวางตัวเป็นกลาง

ในทัศนะของเยอรมันนี้เห็นว่าการปรับความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่าง 2 มหาประเทศนั้นจะเป็นอันตรายต่อเยอรมันนี้ เยอรมันนี้เชื่อว่าอังกฤษและฝรั่งเศสจะต้องชกแย้งต่อสู้ในแอฟริกา และการที่อังกฤษยังเป็นคู่แข่งชั้นของรัสเซียในเอเชียนั้น จะทำให้ฝรั่งเศสจะต้องไม่มั่นใจพอที่จะเลิกแก้แค้นเยอรมันนี้ นอกจากนี้ เยอรมันนี้คิดว่ายังมีทางที่จะทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสแยกกัน

เยอรมันนี้คาดการณ์ได้ถูกต้องที่ว่าฝรั่งเศสไม่มั่นใจในตัวเอง เพราะถ้าอังกฤษและรัสเซียเกิดชกแย้งกันถึงขั้นรุนแรง แล้วฝรั่งเศสก็จำเป็นต้องสนับสนุนรัสเซีย เพราะมีสัญญาพันธมิตร (alliance) ผูกพันต่อกัน ถ้าสภาพการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นจริง ๆ แล้วข้อตกลงที่ฝรั่งเศสทำกับอังกฤษก็จะเป็นประโยชน์ต่อฝรั่งเศสเท่าที่ควร กว๊ายเหตุนี้ฝรั่งเศสจึงพยายามที่จะเกลี้ยกล่อมให้รัสเซียหาทางปรับความเข้าใจกับอังกฤษดังเช่นที่ฝรั่งเศสได้ทำไปแล้ว ความต้องการของฝรั่งเศสนี้เป็นผลในปี 1907 คือเกิดข้อตกลงระหว่างอังกฤษกับรัสเซีย

(Anglo-Russian Entente) แต่ที่เกิข้อตกลงระหว่างอังกฤษกับรัสเซีย (Anglo-Russian Entente) นั้นไม่ใช่ฝรั่งเศสเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้น หากเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับรัสเซียเอง และเป็นเพราะเยอรมันนั้นผลักดันให้อังกฤษเปลี่ยนนโยบายของตนเล็กเอาใจเยอรมันนี้ต่อไป

ในปี 1904 เมื่ออังกฤษและฝรั่งเศสตกลงกันไ้แล้วนั้น อังกฤษและพันธมิตรของฝรั่งเศสคือรัสเซียยังไม่มีทีท่าจะเป็นมิตรกันได้อยู่ แต่หลังการปฏิวัติในรัสเซีย เมื่อ 1905 รัฐบาลใหม่ของรัสเซียก็ยินยอมประนีประนอมกับอังกฤษในเรื่องเอเชียกลาง เมื่อ ค.ศ. 1907 เหตุที่ทำให้รัสเซียและอังกฤษทำความเข้าใจกันก็คือ

(1) รัสเซียหมดกำลังที่จะแข่งขันกับอังกฤษในจีนหลังจากรัสเซียต้องพ่ายแพ้ญี่ปุ่นในสงครามระหว่าง 1904 - 1905

(2) เกิดการปฏิวัติภายในในประเทศรัสเซีย ปี 1905 ทำให้รัสเซียต้องเลิกล้มแผนการขยายอำนาจในดินแดนส่วนต่าง ๆ แต่หันมาสนใจดินแดนที่ใกล้ยุโรปมากขึ้น คือ เปอร์เซีย

(3) รัสเซียเกรงว่าอังกฤษจะหันไปตกลงแบ่งเขตอิทธิพลกับเยอรมันนี้ในตะวันออกไกล

(4) เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในกระทรวงต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายอังกฤษและรัสเซีย รัฐมนตรีต่างประเทศโรสเบอรีของอังกฤษที่นิยมเยอรมันได้ออกไป เอ็ดเวิร์ดเกรย์ ได้เข้ามาแทนที่ ส่วน ร.ม.ต.ต่างประเทศของรัสเซียคนใหม่ คือ ไซโวลสกี (Tsvetkovsky) นั้นได้ชื่อว่าต้องการปรับความเข้าใจกับอังกฤษ

(5) คนอังกฤษหลายกลุ่มไม่พอใจที่เห็นเยอรมันเพิ่มกำลังทางทะเล พวกบริษัทเดินเรืออังกฤษไม่พอใจที่เห็นเยอรมันที่สร้างทางรถไฟสาย เบอร์ลิน - แบกแดด (Berlin-Bagdad) พวกที่นิยมฝรั่งเศส (รวมทั้งกษัตริย์เอ็ดเวิร์ดที่ 3) ไม่พอใจที่เห็นเยอรมันพยายามจะทำให้อังกฤษฉีกใจกับฝรั่งเศสในแอฟริกา พวกนักอุตสาหกรรมอังกฤษไม่ชอบที่เห็นเยอรมันนี้ร่ำรวยขึ้นอย่างรวดเร็ว

ในข้อตกลง (ระหว่างอังกฤษกับรัสเซีย (Anglo-Russian Entente) ปี 1907 มีข้อตกลงดังนี้

(1) อังกฤษยอมรับว่ารัสเซียมีความสนใจเป็นพิเศษในดินแดนเปอร์เซียภาคเหนือ (เป็นส่วนใหญ่ของเปอร์เซีย) รัสเซียยอมรับความสนใจของอังกฤษในเปอร์เซียภาคใต้ ระหว่างเขตความสนใจของอังกฤษและเขตความสนใจของรัสเซียจะเว้นไว้ส่วนหนึ่งที่เป็นแกนกันชน (ข้อตกลงในดินแดนเปอร์เซียนี้ไม่ไค้ผล เพราะหลังจากตกลงกันแล้ว ไม่ถึงปีทั้งสองมหาประเทศขัดแย้งกันอีก อังกฤษสนับสนุนให้เปอร์เซียส่วนที่เป็นอิสระมีการปกครองแบบรัฐสภา ส่วนรัสเซียพยายามชักขวาง)

(2) ปัญหาในอัฟกานิสถาน (Afghanistan) นั้น รัสเซียยอมรับว่า จะเลิกขยายอิทธิพลเข้าไปในดินแดนนี้ ปล่อยให้อังกฤษเป็นผู้สนใจแต่เพียงผู้เดียว แต่รัสเซียมีสิทธิที่จะเข้าไปทำการค้าขายในดินแดนนี้ไ้

(3) กรณีของชิเบตทั้งสองมหาประเทศ ทั้งสองมหาประเทศยอมรับจีนเป็นเจ้าครองดินแดนนี้ สิทธิต่าง ๆ ที่ทั้งสองมหาประเทศจะได้ในชิเบตนี้จะต้องได้รับยินยอมจากจีน

ข้อตกลงนี้ไม่ไ้พูดถึงปัญหาเก่าแก่คือเรื่องของแคบและเรื่องจีน ทั้งนี้เพราะมีข้อตกลงระหว่างประเทศเกิดขึ้นก่อนหน้านั้นแล้ว ของแคบจะยังคงปิดสำหรับเรือรบของทุกชาติ ส่วนจีนนั้น รัสเซียและญี่ปุ่นไ้ทำสัญญากันว่าจะรักษาสถานภาพเดิมต่อไปในจีน)

เมื่ออังกฤษทำข้อตกลงกับรัสเซียเรียบร้อยแล้ว จึงทำให้เกิดเป็นกลุ่มสัญญาทวีปเปิด อ็องค็องต์ (Triple Entente) ขึ้นมา แต่ความเป็นจริงจะเรียกว่า กลุ่มสัญญาทวีปเปิด อ็องค็องต์ นั้นไม่ถูกต้องทีเดียว เพราะทั้ง 3 มหาประเทศไ้เซ็นสัญญาตกลงกัน 3 ฉบับ คือระหว่างอังกฤษและฝรั่งเศสฉบับหนึ่ง ระหว่างฝรั่งเศสและรัสเซียฉบับหนึ่ง ระหว่างอังกฤษและรัสเซียฉบับหนึ่ง แต่เป็นที่รู้กันว่า 3 มหาประเทศนี้เป็นพวกเดียวกันจึงเรียกว่า กลุ่มสัญญาทวีปเปิด อ็องค็องต์ เพื่อให้เห็นว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามกับกลุ่ม สัญญาทวีปเปิด อลลบายซ์

2. การสะสมกำลังอาวุธและกำลังทหาร

ภายหลังจากไ้มีการจัดตั้งกลุ่มสัญญาไตรภาคี ขึ้นแล้ว ยุโรปก็แบ่งกลุ่มพันธมิตรออกเป็น 2 กลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่มพันธมิตรเหล่านี้ก็คือ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศแต่ละอันนำไปสู่ความไม่มั่นคงปลอดภัยในที่ลุด แต่ละกลุ่มกลัวกลุ่มอื่น ๆ จะมีอำนาจเหนือกลุ่มคน หนึ่งที่

ฝรั่งเศสเห็นว่ากลุ่ม ทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) คือตัวจักรสำคัญที่จะใช้ป้องกันฝรั่งเศสมิให้เสียเมืองแคว้น Alsace & Lorraine คืนจากเยอรมัน ทางฝ่ายเยอรมันก็เห็นว่ากลุ่ม ทริปเปิล อ็องต็องต์ (Triple Entente) ก็พยายามที่จะกักกันเยอรมันออกจากความสัมพันธไมตรีที่มีอาณานิคมทั่วโลก เช่นเกี่ยวกับอังกฤษและฝรั่งเศส สิ่งเหล่านี้นำไปสู่ความหวาดกลัว ความไม่ไว้วางใจ และความหวาดระแวง และการแข่งขันกันสะสมกำลังอาวุธในที่สุด รัฐบาล ๗ ในยุโรปได้เสริมสร้างกองทัพบกกองทัพเรือของตนให้เป็นที่ยอมรับยิ่งขึ้น รัฐบาลใหญ่ ๆ ทั้งหมดยกเว้นอังกฤษได้ปรับปรุงกองทัพของตนใหม่ตามแบบเยอรมัน และใช้เงินจำนวนมหาศาลในการสร้างอาวุธยุทโธปกรณ์ ทำให้ขาดแคลนเงินทุนในการแก้ปัญหาอื่น ๆ อย่างไรก็ดีตามไม่มีประเทศใดจะถอนตัวออกจากการแข่งขันกันเสริมสร้างกำลังอาวุธและกำลังทหารเลย เพราะเกรงจะเป็นรองชาติอื่น ประกอบกันระหว่างศตวรรษที่ 18 - 20 นี้ ความเข้มแข็ง และอำนาจทางทหาร คือปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่นักการเมืองวัดความสำเร็จทางการเมืองของรัฐบาลในแต่ละประเทศ นักการเมืองบางคนมีความเห็นว่า พวกหัวหน้าทางทหารนั้นได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้นในทางการเมือง ทั้งนี้ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 ทุกประเทศได้ทุ่มเทเงินที่จะสร้างกำลังทหารและอาวุธซึ่งเป็นลักษณะที่เด่นอย่างหนึ่งของสมัยนั้น (ระหว่าง 1817 - 1904) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการปฏิบัติทางอุตสาหกรรมก็มีส่วนส่งเสริมให้อุปกรณ์ทางทหารและอาวุธยิ่งใหญ่อันขึ้นด้วย

การแข่งขันที่สำคัญได้แก่การเสริมสร้างกำลังทางนาวิกวิธีระหว่างอังกฤษและเยอรมัน ในสมัยของบิสมาร์กได้มีการเสริมสร้างกำลังทัพเรือพอสมควร ระหว่างปีแรก ๆ หลังจากเยอรมันรวมประเทศแล้วโดยปราศจากสาเหตุความขัดแย้งระหว่างอังกฤษและเยอรมัน แต่ไกเซอร์วิลเลียมที่ 2 ทรงมีแผนการแผ่ขยายอาณาเขตนากว่านั้น พระองค์ต้องการมีกองทัพบก เรือที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป ในระหว่างปีแรก ๆ ของโครงการขยายกำลังทางนาวิกวิธีของเยอรมันนั้นมิได้ทำให้อังกฤษตื่นตัวประการใด แต่เมื่อโครงการเสริมกำลังทางนาวิกวิธีของเยอรมันประสบผลสำเร็จ อังกฤษก็แน่ใจว่าเยอรมันกำลังชิงความเป็นเจ้าทะเลไปจากอังกฤษ

ผู้นำประเทศต่าง ๆ ในยุโรปซึ่งเล็งเห็นว่า การแข่งขันการสะสมอาวุธจะสิ้นสุดลงด้วยสงครามได้ยื่นข้อเสนอมในการจำกัดการสะสมอาวุธ ในปี 1908 ซาร์ นิโคลาสที่ 2 (Nicholas II)

แห่งรัสเซียให้รัฐมนตรีต่างประเทศรัสเซียเชื้อเชิญหัวหน้าจามารประชุมพบปะกัน เพื่อปรึกษา
กันในเรื่องการลกดาวุซ แต่มีผู้ต้อนรับขับเสวยอย่างระอาเย็น ในเดือนมกราคม 1899
รัสเซียส่งจดหมายเชิญชวนอีกครั้งที่ 2 มีชาติที่ตอบรับคำเชิญเข้าร่วมประชุม 16 ชาติ
ที่กรุงเฮก (Hague) ประชุมติดต่อกันมากกว่า 10 สัปดาห์ สอดมาประชุมกันอีกครั้งหนึ่งในปี
1907 ซึ่งมีชาติต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมถึง 44 ประเทศ แต่ทั้งสองครั้งไม่ได้เกิดอะไรเลย
เว้นแต่ได้ตกลงเรื่องเกี่ยวกับมนุษยธรรมในการสงคราม และมีการบันทึกกฎหมายสากลไว้
เป็นหลักฐาน การประชุมที่กรุงเฮก ไม่สามารถตกลงกันได้เพราะแต่ละประเทศไม่ไว้วางใจ
ซึ่งกันและกันว่าจะทำความข้อตกลงนั้นกันอย่างจริงจัง ทั้งนั้นคงนึกได้ว่า ถ้าคนละแต่ละ
ประเทศเพื่อนบ้านไม่ยอมลดกำลัง ผู้ที่ทำความข้อตกลงจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบหากเกิดสงครามขึ้น

ในระหว่างที่ยังมีการแข่งขันกันต่อไป ในปี ค.ศ. 1912 ออสเตรีย ฮังการี และ
รัสเซีย ก็เพิ่มกำลังของกองทัพแห่งชาติ ในปีต่อมาฝรั่งเศสได้ขยายขนาดของกองทัพและขยาย
เวลาการเป็นทหารจาก 2 ปี เป็น 3 ปี การเพิ่มกำลังอาวุธของฝรั่งเศสและรัสเซีย ทำให้
รัฐบาลเยอรมันตกใจมาก และถือเป็นสาเหตุในการเพิ่มกำลังทัพเป็นเกือบ 800,000 คน
ทั้งนั้นชาติมหาอำนาจในยุโรปก็แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เจริญหน้ากันด้วยกำลังทัพและอาวุธที่เพิ่ม
อัตราศึก แม้แต่ชาติเล็กก็เริ่มต้นปรับปรุงกองทัพ เพราะรู้กันว่า สงครามในยุโรปกำลังจะ
เกิดขึ้นอีก

3. ลัทธิชาตินิยม (Nationalism)

ลัทธิชาตินิยมกำลังเริ่มต้นมีบทบาทอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป หลักการที่กลืนใจ
ด้วยตนเอง (self-determination) กำลังได้รับการกล่าวถึง ความรู้สึกอย่างนี้ได้กลายเป็น
เป็นเครื่องมือทางการเมืองของชาติต่าง ๆ ในยุโรป รวมทั้งเยอรมันและอิตาลี ความรู้สึก
ชาตินิยมได้แสดงให้เห็นชัดในแหลมบอลข่าน ระหว่างศตวรรษที่ 19 ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพล
ของเตอร์กและออสเตรียฮังการี แต่ต่อมาได้มีการก่อกบฏที่จะหลุดพ้นจากอำนาจของเตอร์ก
เป็นต้นว่า เซอร์เบียไม่พอใจที่ออสเตรียจะผนวกเอาชาวเซอร์เบียเข้ากับอาณาจักรออสเตรีย
และเซอร์เบียก็ได้รับการสนับสนุนจากรัสเซีย เพื่อช่วยทำให้อาณาจักรเตอร์ก (Ottoman
Empire) อ่อนแอ เยอรมันเองก็ต้องการให้ออสเตรียแข็งแกร่งและต้องการกีดกันเซอร์เบียออกไป
จากยุโรป

ดินแดนหลายแห่งที่เรียกร้องจะรวมพวกเดียวกันที่ยังอยู่ภายใต้อิทธิพลของมหาประเทศให้เป็นประเทศเดียวกัน เช่น

(1) อัลซาส และลอร์เรน (Alsace-Lorraine) ดินแดนที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวฝรั่งเศส แต่ตกมาเป็นของเยอรมันหลังสงครามปรัสเซีย - ฝรั่งเศส (Franco-Prussian War) (1870-1871) รัฐบาลเยอรมันได้พยายามจะเข้าไปผสมกลมกลืนโดยการควบคุมในทางการศึกษา และโดยอพยพคนเยอรมันเข้าไปปนเปื้อนในดินแดนนั้น แต่การกระทำของรัฐบาลเยอรมันกลับทำให้ชาวฝรั่งเศสในแคว้นอัลซาส และลอร์เรน (Alsace & Lorraine) ขมขื่นและรอคอยเวลาที่จะกลับไปรวมอยู่กับฝรั่งเศสอีก

(2) เทรนติโน และทรีเอสท์ (Trentino & Trieste) ดินแดนที่เป็นของออสเตรีย แต่ชาวเมืองนั้นส่วนมากเป็นพวกอิตาเลียน

(3) ดินแดนในแหลมบอลข่าน ซึ่งรวมอยู่ในอาณาจักรเตอร์กิก (Ottoman Empire) นั้นเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดของการคืบคลานในทางชาตินิยม (Nationalism) จากปี 1871 - 1914 ซึ่งเป็นสาเหตุของการสงครามระหว่างชนที่อยู่ภายใต้อิทธิพลกับประเทศที่มีอิทธิพล นอกจากนี้ยังจะเห็นได้ว่าได้เกิดการสงครามระหว่างพวกที่อยู่ใต้อิทธิพลอีกด้วย

4. ลัทธิจักรวรรดินิยมและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

การปฏิวัติทางอุตสาหกรรม (Industrial Revolution) คือสาเหตุสำคัญที่ส่งเสริมให้มหาประเทศตั้งหน้าแข่งขันกันที่จะเป็นผู้มีอิทธิพลทางการค้าและเศรษฐกิจทั่ว ๆ ไป ก่อให้เกิดจักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Imperialism) จักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจ หมายถึงการสร้างคามมั่นคงของฐานะเศรษฐกิจของประเทศ โดยสามารถหาวัตถุดิบมาป้อนโรงงานต่าง ๆ ให้มากที่สุดที่จะทำได้ ในขณะที่เดียวกันก็แสวงหาตลาดที่จะนำเอาสินค้าจากโรงงานไปขายโดยปราศจากการกีดขวาง ดังนั้นจักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจและระบอบอาณานิคม (Colonialism) จึงเป็นนโยบายที่ควบคู่กันเสมอไปในสมัยนั้น . และการที่แต่ละประเทศต้องการที่จะเป็นผู้มีอิทธิพลในทางนี้ ก่อให้เกิดการแข่งขันแตกแยกกันขึ้น แต่เราไม่สามารถกล่าวได้ว่าจักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจ คือสาเหตุโดยตรงของสงครามโลกครั้งที่ 1 ทั้งนี้

เพราะการแข่งขันและแตกแยกทางนี้ไม่ได้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มประเทศสัญญาไตรพันธมิตรอัลลายซ์ กับกลุ่มอ้อมต็องส์ แต่การแตกแยกนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มประเทศพันธมิตรกลุ่มเดียวกันมากเท่ากับ ระหว่างประเทศหนึ่งของอัลลายซ์ กับอีกประเทศหนึ่งของกลุ่มอ้อมต็องส์ เช่นระหว่าง ฝรั่งเศสกับอังกฤษ อังกฤษกับรัสเซีย และระหว่างอังกฤษกับเยอรมัน

เพราะฉะนั้นการไหวตัวของจักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจนั้น ไม่ใช่สาเหตุที่นำพา ประเทศมารวมกันเป็น 2 กลุ่ม แต่จักรวรรดินิยมทางเศรษฐกิจเป็นเหตุเบื้องหลังที่จะแสดง ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ในที่สุดได้ทำให้การแบ่งกลุ่ม ประเทศมีความสำคัญขึ้น

พันธมิตรส่วนใหญ่ของมหาอำนาจในยุโรปเป็นผลมาจากนโยบายจักรวรรดินิยมและความ ทะเยอทะยาน เช่น เยอรมันต้องการจะเข้าครอบงำตะวันออกไกล ออสเทรียต้องการขยาย อิทธิพลของตนในแหลมบอลข่าน จุดประสงค์ในทางจักรวรรดินิยมเป็นรากฐานของความเป็นมิตร กันระหว่างฝรั่งเศสและอังกฤษเมื่อปี 1904 และอาจกล่าวได้ว่าในทางองเดียวกันสำหรับข้อ ตกลงระหว่างอังกฤษและรัสเซีย นอกจากเพื่อระบอบจักรวรรดินิยมแล้ว ยังมีการขัดแย้งกัน เล็กน้อย ทางทหารตั้งแต่การยุติสงคราม ระหว่างรัสเซียกับรัสเซีย จนถึงปี 1914 สงคราม ท่อ่งกันในช่วงเวลานี้เป็นเรื่องของจักรวรรดินิยมทั้งสิ้น เช่น สงครามของอังกฤษในซูดานใน พม่า อัฟกานิสถาน และอัฟริกาใต้ ฝรั่งเศสเปิดสงครามในอัฟริกา มาดากัสการ์ และอินโดจีน อิตาลี ก็ในอิตาลีและตรีโปลี และญี่ปุ่นกับจีน อย่างไรก็ตามมหาอำนาจไม่เพียงแต่ต้องต่อสู้ กับชาวพื้นเมืองเท่านั้น แต่ยังกระทบกระทั่งกันเองเกี่ยวกับการแบ่งดินแดนเขตอิทธิพลและเขต การค้าในเอเชียและอัฟริกา และในหลายโอกาสก่อนปี 1914 ปรากฏว่าการแข่งขันเพื่อแสวงหา วัตถุดิบและตลาดจะกลายเป็นสงครามที่สำคัญต่อไป

การแข่งขันทางค่านเศรษฐกิจระหว่างอังกฤษและเยอรมันเป็นไปอย่างเข้มข้นหลายปี หลังจากปี 1870 เยอรมันก็ยกกว่าอังกฤษเล็กน้อย เพราะสินค้าที่ผลิตได้ของเยอรมันถูกและ เลว แต่หลังจากเยอรมันเริ่มพัฒนาช้า ๆ เยอรมันก็พัฒนาเข้าสู่ความเป็นมหาอำนาจการค้าและ อุตสาหกรรม และเริ่มต้นเป็นคู่แข่งที่สำคัญของอังกฤษในความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของยุโรป การค้าของเยอรมันกระจายไปทั่วโลก และเรือสินค้าของเยอรมันก็ล่องลอยอยู่ทุกท้องทะเล อังกฤษเองก็เริ่มไม่ไว้ใจและอิจฉาเยอรมัน

หลังจากการรวมเยอรมันแล้ว บิสมาร์กยังไม่ต้องการแสวงหาอาณานิคม แต่เมื่อการค้าและอุตสาหกรรมของเยอรมันขยายตัวแล้ว ความต้องการอาณานิคมก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย แม้แต่บิสมาร์กซึ่งไม่เห็นด้วยในตอนแรก แต่ในตอนหลังก่อนหน้าจะหมดอำนาจก็ยังยอมรับเกาะบางเกาะในแปซิฟิกและอาณานิคมบางแห่งในแอฟริกากลางอยู่ในความครอบครองของเยอรมัน หลังจากปีที่พระเจ้าไกเซอร์วิลเลียมที่ 2 ครองราชย์ในปี 1888 แล้ว รัฐบาลเยอรมันก็ถือเป็นนโยบายที่จะแสวงหากินแดนที่ค่อยพัฒนา และก็พบว่ากินแดนที่ต้องการส่วนมากได้ถูกชาติอื่นครอบครองมาแล้วด้วยเหตุนี้ความพยายามใด ๆ แม้แต่จะหาสถานที่เพิ่มถ่านหินของเรือสินค้าจึงทำให้ต้องกระเทยกระทั้งกับมหาอำนาจอื่นโดยเฉพาะกับอังกฤษบ่อย ๆ



วิกฤตการณ์นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 1

1. การทดสอบระบบพันธมิตร

(ก) สงครามระหว่างรัสเซียญี่ปุ่น (1904 - 1905)

รัฐบาลของทั้งรัสเซียและเยอรมันได้พยายามจะให้รัสเซียเยอรมันได้มีความสัมพันธ์กันซึ่งเป็นไประหว่างราชวงศ์ โฮเฮนซอลเลิร์น (Hohenzollern) และราชวงศ์โรมานอฟ (Romanov) ซึ่งต่างก็สนใจในการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาก่อนเก่า โดยปกติไกเซอร์และซาร์ไกทรวงเขียนจดหมายเป็นภาษาอังกฤษติดต่อกันเสมอ และเมื่อเกิดสงครามในตะวันออกไกล การติดต่อกันได้ทวีมากขึ้น พระเจ้าวิลเลียมแห่งเยอรมันไกทรวงให้การคำประกันแก่พระเจ้าซาร์ นิโคลัส กุ๋ยมิตรภาพของเยอรมันและทรงยกย่องรัสเซียว่าเป็นชาวนิวชาวที่จะประสบชัยชนะในการต่อสู้กับพวกผิวเหลือง เยอรมันตกลงจัดหาเงินเพื่อเรือรบรัสเซียในทะเลบอลติกสำหรับจะมายังตะวันออกไกล อังกฤษได้เตือนเยอรมันว่าญี่ปุ่นอาจไม่พอใจเยอรมัน และถ้าญี่ปุ่นถูกดึงเข้าสู่สงครามกับเยอรมันแล้ว อังกฤษก็จะต้องถูกดึงเข้าสู่สงครามด้วยตามข้อตกลงที่อังกฤษทำไว้กับญี่ปุ่นในปี 1902 ความตึงเครียดได้ก่อขึ้นในกรณีอุบัติเหตุที่ ค็อกเกอร์ แบงก์ (Dogger Bank) กองเรือรบรัสเซียได้จมเรือหาปลาของอังกฤษในช่องแคบอังกฤษ โดยคิดว่าเป็นตอร์ปิโดของญี่ปุ่น ไกเซอร์ วิลเลียมที่ 2 ถือโอกาสนี้ทำความเข้าใจกับรัสเซีย ในเดือนกรกฎาคม 1905 พระเจ้าซาร์และไกเซอร์ได้เจรจากันเป็นการส่วนตัวเกี่ยวกับความเป็นมิตร ที่เมือง Bjorko ซึ่งก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะรัสเซียเห็นว่าจะขัดแย้งกับข้อตกลงที่ทำไว้กับฝรั่งเศส (French-Russian Alliance) สนธิสัญญานี้แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของเยอรมันที่จะจักระบบใหม่ของสัมพันธมิตร ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานมิตรภาพระหว่างรัสเซียกับเยอรมัน

(ข) วิกฤตการณ์มออคโคครั้งที่แรก (1905 - 1906)

กระทรวงต่างประเทศเยอรมันได้รู้ล่วงหน้าว่ารัฐบาลฝรั่งเศสจะเตรียมขยายอิทธิพลเข้าในมออคโค ซึ่งในที่ประชุมระหว่างชาติที่กรุง แมดริด (Madrid)

ประเทศสเปน เมื่อปี ค.ศ. 1880 มหาอำนาจต่างได้รับสิทธิต่าง ๆ ในมอริออคโคที่เหมือนกัน ฝรั่งเศสนั้นมีความต้องการที่จะได้มอริออคโคมาอยู่ในอิทธิพลนานมาแล้ว เพราะมอริออคโคเป็นดินแดนแห่งหนึ่งในแอฟริกาที่อุดมสมบูรณ์ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งฝรั่งเศสเป็นเจ้าของดินแดนที่ติดต่อกับมอริออคโคอยู่แล้ว ตั้งแต่ก่อน ค.ศ. 1905 จะเห็นว่าฝรั่งเศสได้วางแนวทางที่จะดำเนินการสร้างอิทธิพลในมอริออคโค โดยการกำจัดผู้ที่จะขัดขวางตนไว้แล้วโดยทางการทูตก็จะเห็นว่า

(1) ในปี 1902 ฝรั่งเศสได้แยกตกลงอย่างลับ ๆ กับอิตาลีว่า ฝรั่งเศสจะไม่ขัดขวางอิตาลี ถ้าระบองตรีโปลี ถ้าหากอิตาลีไม่ขัดขวางความสนใจพิเศษของฝรั่งเศสในมอริออคโค

(2) ในปี 1904 จากข้อตกลงกับอังกฤษที่เรียกว่า อ็องต็อง คอร์ดีแยล (Entente Cordial) ฉบับหนึ่ง ฝรั่งเศสได้รับคำสัญญาจากอังกฤษว่าจะไม่ขัดขวางฝรั่งเศสในมอริออคโค โดยที่ฝรั่งเศสตกลงจะไม่แทรกแซงในการสร้างอิทธิพลของอังกฤษในอียิปต์

(3) ในเดือนตุลาคม 1904 ฝรั่งเศสได้ตกลงอย่างลับ ๆ กับสเปนเช่นกันว่า เมื่อถึงเวลาที่ฝรั่งเศสจะยึดครองมอริออคโค ฝรั่งเศสจะแบ่งดินแดนมอริออคโคแถบริมฝั่งทะเลเม็กซิเตอร์เรเนียนให้สเปน และสเปนให้สัญญาว่าจะไม่สร้างค่ายทหารซึ่งจะเป็นการคุกคามความปลอดภัยและผลประโยชน์ของอังกฤษที่ยอมรับอลตาร์

ในปี 1905 ได้เกิดจลาจลในมอริออคโคอยู่เนื่อง ๆ และฝรั่งเศสที่เป็นเจ้าหนี้ใหญ่ของสุลต่านของมอริออคโค ดังนั้นฝรั่งเศสจึงส่งทูตฝรั่งเศสไปยังเมืองเฟซ (Fez) เสนอต่อสุลต่านให้ยินยอมรับข้อเสนองานของฝรั่งเศสที่จะเข้ามาควบคุมความเรียบร้อยของมอริออคโค โดยจัดการธนาคารการคมนาคมขนส่งและการตำรวจ เพราะฉะนั้น ถ้าหากสุลต่านยอมรับก็เท่ากับยอมรับว่ามอริออคโคเป็นรัฐในอารักขาของฝรั่งเศส

การกระทำของฝรั่งเศสทำให้เยอรมันไม่พอใจ เพราะเยอรมันเองก็มีการคัดค้านอยู่กับมอริออคโคเหมือนกัน อีกประการหนึ่งเยอรมันมีความแกล้งใจอยู่ก่อนแล้วที่เห็นฝรั่งเศสอังกฤษเป็นมิตรกัน และทราบว่าฝรั่งเศสกับสเปนก็มีสัญญาตกลงกันอยู่ แต่ไม่ทราบรายละเอียดของข้อตกลง เพราะฉะนั้นเพื่อป้องกันผลประโยชน์ของเยอรมันในมอริออคโคและพิสูจน์ความเป็นสัมพันธมิตรของฝรั่งเศส เยอรมันจึงดำเนินการที่จะขัดขวางฝรั่งเศส พระเจ้าไกเซอร์ วิลเลียมที่ 2

ไก้เสก็งประพาสทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและแะที่เมืองท่าแทนเจียร์ (Tangier) ของ มอริออคโคและไก้ทรงมีพระราชดำริที่แทนเจียร์ว่าเยอรมันถึอว่ามอริออคโค คือประเทศเอกราช และเน้นถึงความเสมอภาคของประเทศต่าง ๆ ที่จะคึกคักค้าขายกับมอริออคโค การเสก็งเยี่ยม แทนเจียร์ของประมุขแห่งเยอรมัน ทำให้มหาชนของฝรั่งเศสแสดงควมไม่พอใจ คอนโยบาย ของเกลคาสเซ (Delcasse) รัฐมนตรีต่างประเทศของฝรั่งเศสขณะนั้น เมื่อสุลต่านของ มอริออคโคเสนอให้มีการประชุมนานาชาติ เยอรมันตกลงทันที แต่เกลคาสเซ ไม่เห็นด้วย เพราะรู้ว่าเป็นแผนการของเยอรมันที่จะทำให้ประเทศต่าง ๆ เข้าใจว่าฝรั่งเศสใช้อำนาจ บังคับมอริออคโคให้ยอมรับอิทธิพลของฝรั่งเศส แต่นักการเมืองฝรั่งเศสอื่น ๆ โดยเฉพาะ นายกรัฐมนตรีรูเวียร์ (Rouvier) เห็นว่าถ้าเกิดสงครามขึ้นกับเยอรมันจริง ฝรั่งเศสยัง ไม่พร้อมที่จะเข้าสู่สงคราม ถึงแม้จะมีข้อตกลงไว้กับรัสเซียว่าจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็ตาม รัสเซียเองก็ยังไม่เสร็จสงครามกับญี่ปุ่น เพราะฉะนั้นทางที่คียอมเจรจากันดีกว่า เพราะ อยางไรฝรั่งเศสก็จะได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษ สเปน และอิตาลี เพราะฉะนั้น เกลคาสเซ จึงลาออกจากรัฐมนตรีต่างประเทศ เพราะมีนโยบายขัดแย้งกับนายกรัฐมนตรีในที่สุดมีการตกลง ที่จะประชุมกันที่เมืองแอลจีซีร์ (Algeciras) ในสเปนเดือนกุมภาพันธ์ 1906 ฝรั่งเศส ไ้เชิญให้ ซีโอโกร์ รูสเวลท์ (Theodore Roosevelt) ประธานาธิบดีของสหรัฐ เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในฐานะที่สหรัฐมิไ้มีผลประโยชน์ในดินแดนนี้ด้วย ข้อตกลงที่เมืองแอลจีซีร์ ในปี 1906 มีดังนี้

(1) อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และสเปน จะช่วยกันดูแลธนาคารของมอริออคโค โดยเป็นชนาธิการนานาชาติแต่ฝรั่งเศสมีหุ้นมากที่สุด

(2) นายทหารฝรั่งเศสและสเปนจะช่วยกันฝึกทหารของมอริออคโค

(3) ยอมรับอธิปไตยและบูรณภาพของมอริออคโค

เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าเยอรมันต้องผิดหวังที่จะทำให้ประเทศฝรั่งเศสและอังกฤษฉีกใจกัน หังยังแสดงให้เห็นว่าอังกฤษกับรัสเซียมีทางที่จะเป็นพวกเดียวกันก่อนที่จะเกิดข้อตกลงทำ ความ เข้าใจระหว่างอังกฤษกับรัสเซียในปี 1907 และความพยายามของฝรั่งเศสให้บรรลุผลสำเร็จ เมื่อปี 1912 สุลต่านยอมรับฝรั่งเศสเป็นผู้นิบาลของมอริออคโค หลังจากเหตุการณ์ที่เมืองอาการีร์ (Agadir) ปี 1911

มีข้อพึงสังเกตคือ ก่อนที่จะเปิดการประชุมที่ แอลจีเรีย ในเดือนมกราคม 1906 ก่อนหน้า 6 วัน ในวันที่ 10 มกราคม อังกฤษและฝรั่งเศสได้ตกลงกันที่จะแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทหารและวางแผนว่าถ้าหากว่าเกิดสงครามขึ้น และอังกฤษเห็นว่าจำเป็นต้องเข้าร่วม แต่อังกฤษยังไม่ได้ยอมสัญญาว่าจะช่วยฝรั่งเศสในขณะนั้น ถ้าหากฝรั่งเศสเข้าสู่ภาวะสงคราม

(๔) วิกฤตการณ์บalkan

ในปี 1908 ได้เกิดวิกฤตการณ์อย่างหนึ่งกล่าวคือ เมื่อออสเตรีย-ฮังการี ได้ตัดสินใจผนวกดินแดนบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา (Bosnia-Herzegovina) นับตั้งแต่ปี 1896 เป็นต้นมา พวกชาวเซอร์บิกกลุ่มหนึ่งซึ่งส่วนมากเป็นผู้ได้รับการศึกษามาจากตะวันตก พวกนี้เรียกตัวเองว่า เฮอร์กันหนุ่ม (Young Turk) ได้เรียกร้องที่จะให้สุลต่าน อับดุลฮามิด ที่ 2 (Sultan Abdul Hamid II) ยอมให้มีรัฐธรรมนูญ และปกครองโดยรัฐสภาตามแบบอย่างของอังกฤษ นอกจากนี้พวกนี้เชื่อว่าการเร่งปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยจะเป็นหนทางที่จะรักษาจักรวรรดิของเซอร์บิกให้คงสภาพเดิมไว้ แต่ปรากฏว่า กลุ่มเฮอร์กันหนุ่ม ถูกปราบต้อนหนีออกนอกประเทศไป ถึงกระนั้นก็ยังไม่หมดความพยายามได้ไปมีศูนย์กลางอยู่ที่ปารีส และในปี 1907 ได้ติดต่อกับมือกับคณะทหารในเซอร์บิกที่ไม่พอใจต่อระบบการปกครองในขณะนั้นของเซอร์บิก ระหว่าง 1907 - 1908 ได้เกิดการจลาจลขึ้นในดินแดนส่วนต่าง ๆ ของเซอร์บิก จนในที่สุดสุลต่านยอมให้มีรัฐธรรมนูญ (พวกนี้ได้รับความร่วมมือจากชาวบอลข่านด้วย)

ในขณะที่เกิดความวุ่นวายภายในเซอร์บิกนั้น ออสเตรีย - ฮังการี ซึ่งโดยฐานะเป็นผู้อารักขามอสเนีย - เฮอร์เซโกวีนาอยู่แล้ว ได้ถือโอกาสรวมบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนาเข้าไว้กับจักรวรรดิของออสเตรีย-ฮังการี ในเดือนตุลาคม ปี 1908 โดยที่ออสเตรีย-ฮังการีได้รับความเห็นชอบของเยอรมัน และข้อตกลงจะไม่ขัดขวางจากรัฐมนตรีต่างประเทศรัสเซีย อิสโวลสกี (Isvolski) ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลไม่เห็นชอบด้วย อิสโวลสกี ยอมตกลงกับออสเตรีย-ฮังการี ก็เพราะออสเตรีย-ฮังการี สัญญาว่าจะสนับสนุนให้รัสเซียในการตกลงกับเซอร์บิกที่จะนำเรือรบผ่านช่องแคบดาร์แดเนลล์ (Dardanelle) แต่อังกฤษและฝรั่งเศสไม่เห็นด้วยกับการกระทำของออสเตรีย-ฮังการี จึงเสนอให้มีการประชุมระหว่างชาติขึ้นเพื่อตกลง

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าอังกฤษและฝรั่งเศสไม่พร้อมที่จะยอมรับความต้องการของรัสเซีย เรื่องของแคบไค แต่ก็ยอมรับนโยบายเกี่ยวกับเบอร์เบียของรัสเซีย นโยบายต่างประเทศของ รัสเซียทำให้เยอรมันและออสเตรีย-ฮังการีได้เข้ามาใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ส่วนอิตาลีก็หันเหไปเจรจา ทำข้อตกลง แร็คค็อกนิจิ (Raccognigi Agreement) ในปี 1909 อย่างลับ ๆ ข้อตกลง ดังกล่าวนี้นับสร้างความร่วมมือกันระหว่างอิตาลีและรัสเซียต่อต้านออสเตรีย-ฮังการีในตะวันออกไกล อิตาลีสัญญาว่าจะทำงานเพื่อสนับสนุนความสนใจของรัสเซียเกี่ยวกับปัญหาของแคบ ในขณะที่ยุโรป เห็นชอบที่จะสนับสนุนการเรียกร้องสิทธิของอิตาลีในทวีปแอฟริกา และซีเปนไนกา (Cepenaica) วิกฤติการณ์ผนวกดินแดนแคบไคทำให้อิตาลีถอยห่างจากกลุ่ม ทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) เข้าไปสู่กลุ่ม ทริปเปิล อ็องตองก์ (Triple Entente) ในที่สุด

(ง) วิกฤตการณ์มอริออคโคครั้งที่ 2

ตามข้อตกลงที่ แอลจี อีราสปี 1906 นั้นฝรั่งเศสและประเทศที่เข้าประชุมได้
ยอมรับที่จะเคารพอธิปไตยและบูรณภาพอาณาเขตของมอริออคโค และยอมรับนโยบายเปิดประตู
การค้าทั่วไปแก่ทุกประเทศ นอกจากนั้นเยอรมัน ฝรั่งเศส อังกฤษ และสเปน จะเป็นผู้ดูแล
กิจการคลังของมอริออคโค และได้รวมการศุลกากรให้อยู่ภายใต้การควบคุมของมหาประเทศที่
กล่าวนั้นด้วย ส่วนการตำรวจนั้น ฝรั่งเศสและสเปนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการหลังจากการ
ตกลงกันนั้นแล้วนั้น ปรากฏว่าเยอรมันและฝรั่งเศสต่างแข่งขันที่จะเข้าไปควบคุมการเศรษฐกิจ
ในมอริออคโคตลอดเวลา ต่อมาในเดือนเมษายน 1911 ได้มีข่าวว่าเกิดเหตุการณ์ไม่สงบที่เมือง
เฟซ (Fez) ในแอฟริกา ฝรั่งเศสจึงส่งทหารเข้าไปเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตน
พร้อมโหรเลฆบอประเทศอื่นว่าทหารของฝรั่งเศสเข้าไปนั้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาวต่างชาติ
ทั้งหมดด้วย แต่มีข่าวลือว่าฝรั่งเศสมีแผนการณ์จะรวมมอริออคโคด้วย เยอรมันจึงประท้วงการลง
ทหารฝรั่งเศสไปยังมอริออคโคด้วยแต่ได้แสดงที่หาว่าถ้าหากฝรั่งเศสยอมให้อะไรตอบแทนแก่เยอรมัน
ก็จะไม่ขัดขวางการกระทำของฝรั่งเศส เมื่อเยอรมันทราบข่าวว่าฝรั่งเศสได้ส่งทหารเข้าไปใน
แอฟริกาแล้ว เยอรมันจึงส่งเรือรบชื่อแพนเธอร์ (Panther) ไปจอดที่เมืองอากาดีร์ และ
จะอยู่ที่นั่นจนกว่าจะมีการตกลงระหว่างชาติ เยอรมันรู้ว่าอังกฤษซึ่งเป็นพันธมิตรของฝรั่งเศสจะ
ไม่พอใจ ถ้าหากเยอรมันยึดอากาดีร์ไว้ เพราะหมายถึงความไม่ปลอดภัยของบิรอลคาร์ของ
อังกฤษ เยอรมันคิดว่าอังกฤษคงสนับสนุนฝรั่งเศสหาทางตกลงกับเยอรมันโดยเร็ว แต่ปรากฏว่า
เยอรมันคาดผิดเพราะอังกฤษและฝรั่งเศสกลับรวมกันทำความประท้วงการกระทำของเยอรมัน
ดังนั้น เมื่อเยอรมันเห็นว่าไม่สามารถให้ฝรั่งเศสอยู่โดดเดี่ยวได้ เยอรมันจึงยอมเจรจาตกลง
กับฝรั่งเศสโดยยอมรับว่าฝรั่งเศสมีสิทธิแทรกแซงในกิจการต่าง ๆ ในมอริออคโค มีเงื่อนไขว่า
ทุกประเทศจะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกันในการศุลกากร และการค้าขายลงทุนในดินแดน
นั้น ส่วนฝรั่งเศสยอมตกลงที่จะยกดินแดนบางส่วนของคองโกของฝรั่งเศสในแอฟริกาให้เยอรมัน
(ต่อมาในปี 1912 สุลต่านมอริออคโคได้ประกาศยอมรับว่าฝรั่งเศสเป็นประเทศผู้มีสิทธิเต็มที่ที่จะ
ให้ความอารักขาแก่มอริออคโค)

(จ) สงครามระหว่างตุรกีและอิตาลี ค.ศ. 1911 (Turco-Italian War)

อิตาลีได้ถือโอกาสตีหมาประเทศมุ่งสนใจในเรื่องมองท่าอากาทรี ถอความ
ยุ่งยากให้กับตุรกี อิตาลีได้ส่งคำเรียกร้องไปยังรัฐบาลเคอร์กีขอให้ยกตรีโปลีให้แก่อิตาลี
อิตาลีรู้ว่าฝรั่งเศสจะไม่ขัดขวางเพราะได้มีการตกลงระหว่างประเทศทั้งสองแล้วตั้งแต่
พ.ศ. 1902 ถึงความสนใจของอิตาลีในดินแดนตรีโปลีนี้ ส่วนเยอรมันนั้น คือสัมพันธ์มิตรของ
อิตาลี ดังนั้น เยอรมันคงไม่ขัดขวางเช่นกัน แต่เนื่องจากเยอรมันต้องการเป็นมิตรของตุรกี
เพื่อการดำเนินงานสร้างทางรถไฟสายเบอร์ลิน-แบกแดด เยอรมันจึงไม่ได้แสดงตนว่าสนับสนุน
การเรียกร้องของอิตาลี แต่เยอรมันก็ไม่ขัดขวางเช่นกัน เมื่อตุรกีไม่ยอมรับคำเรียกร้องของ
อิตาลี การสงครามระหว่างประเทศทั้งสองจึงเกิดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการรบทางเรือ ผลของ
การรบคือตุรกีเป็นฝ่ายต้องยอมปราชัย และมีการทำสัญญาสันติภาพที่กรุงโลซานน์ ตุรกีได้ยอมยก
ตรีโปลีให้อิตาลี การที่ตุรกีต้องยอมยุติการสงครามกับอิตาลีก็เพราะเกิดสงครามบอลข่านอีกด้านหนึ่ง)
เหตุการณ์ครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสัมพันธ์มิตรของอิตาลีในสัญญาพันธมิตรไมตรีไตรมิตรนั้นอิตาลีจะหวังพึ่ง
เสมอไปไม่ได้ อิตาลีได้กินแดนที่ต้องการมาได้เพราะอิตาลีเลือกเวลาได้เหมาะสม

(ฉ) กรณีคณะทูตเฮลเดรน ปี 1912 (The Helderane Mission 1912)

เบื้องหลังการขัดแย้งระหว่างอังกฤษกับเยอรมัน ซึ่งเพิ่มมากขึ้นใน 10 ปีแรก
ของศตวรรษที่ 20 คือ การแข่งขันทางนาวิ ผลจากกฎหมายนาวิ (Naval Laws) ของ
เยอรมัน เมื่อปี 1898 และ 1900 เยอรมันได้มีโครงการระยะยาว 17 ปี ในการพัฒนากองทัพ
เรืออังกฤษเองที่ยังไม่ทราบแน่ชัดถึงโครงการดังกล่าวของเยอรมัน จึงได้เพิ่มกองทัพเรือทาง
แถบทะเลเหนือให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ปีต่อมาอังกฤษได้วางกระดูกงูเรือสงครามขนาดหนักเป็น
ครั้งแรก เรือเหล่านี้ได้ช่วยให้กองทัพเรือของอังกฤษมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ฝ่ายเยอรมัน
เมื่อเห็นอังกฤษเคลื่อนไหวก็สร้างเรือรบขนาดหนักขึ้นทั้งในปี 1906 และ 1908 เยอรมันได้
ออกประกาศใช้ พ.ร.บ. กองทัพเรือ โดยไม่เพียงแต่จะสนใจที่จะสร้างกำลังทางเรือให้เท่ากับ
อังกฤษเท่านั้น แต่ยังเพื่อป้องกันการค้าและอาณานิคมที่เยอรมันควรจะมีสิทธิให้พ้นจากอิทธิพลของ
อังกฤษและฝรั่งเศสอีกด้วย เซอร์ซิลล์ได้ประกาศว่า กองกำลังทางนาวิของเยอรมันเป็นสิ่ง
ฟุ่มเฟือย เมื่อเทียบกับของอังกฤษแล้ว อังกฤษจำเป็นมากกว่า

อังกฤษสนใจที่จะทำให้โครงการเสริมสร้างกำลังทางเรือของเยอรมันล่าช้าลง เพื่อแบ่งเบาภาระงบประมาณทางทหารของอังกฤษลงในเยอรมันโดยเฉพาะหลังจากที่เบอร์เนน ฮอลโลเวล (Bethmann Holloweg) ได้เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีในปี 1909 มีความต้องการจะปรับปรุงสัมพันธภาพกับอังกฤษให้ดีขึ้น ผลก็คือหลังจากปี 1908 ได้รับความพยายามที่จะตกลงกันระหว่างเยอรมันกับอังกฤษเกี่ยวกับกำลังทางนาวิ การเจรจาเหล่านี้ ให้นำไปสู่การเจรจาเรื่องอื่น ๆ เช่น การสร้างทางรถไฟสายแบ็กกัค-เบอร์เซียม อาฟานิคัม ในอัฟริกาและมีผลกระทบทางการเมือง

เมื่อตอนสิ้นสุดวิกฤติการณ์มอริสโคครั้งที่ 2 ความต้องการที่จะทำความตกลงเกี่ยวกับ กำลังทางนาวิมีมากขึ้น เบอร์เนน ฮอลโลเวล ได้หมกมุ่นสถานการณ์กับทูตอังกฤษว่าเยอรมัน ยังรอคอยคำตอบจากอังกฤษในการที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารทางนาวิอยู่ ในที่สุดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 1912 ไวสเคต์ เฮลเดรน (Viscount Haldane) หัวหน้าคณะทูตของอังกฤษ ได้ไปเจรจากับเยอรมันที่กรุงเบอร์ลิน

การเจรจาที่กรุงเบอร์ลินอยู่ในบรรยากาศที่เป็นมิตร อังกฤษต้องการให้เยอรมันชลอ โครงการเสริมสร้างกำลังทัพเรือของเยอรมันตาม พ.ร.บ. กำลังนาวิ ปี 1912 ให้ช้าลง ฝ่ายเยอรมันก็ต้องการให้อังกฤษประกาศเป็นกลางเมื่อเกิดสงคราม สำหรับในขั้นนี้ ค.ร.ม. อังกฤษและกระทรวงการต่างประเทศไม่สนใจ เนื่องจากจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษ กับฝรั่งเศสและรัสเซียต้องถูกกระทบกระเทือน เยอรมันก็ไม่สนใจจะลดโครงการเสริมกำลังนาวิ ทั้งนี้ความพยายามของคณะทูตอังกฤษก็ล้มเหลวลง ในที่สุด อันที่จริงความสัมพันธ์ระหว่าง 2 มหาอำนาจก็ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น เพราะได้มีการร่วมมือกันระหว่างเยอรมันกับอังกฤษในการพิ สงครามบอลข่านระหว่างปี 1912 - 1913

อีกประการหนึ่ง กลุ่มสัญญาทวีปเปิด อ็องคองต์ (Triple Entente) ยังคง ไม่เสียหายประการใดและฝรั่งเศสได้ฉวยโอกาสที่เยอรมันกับอังกฤษเจรจากันด้วยเรื่องกำลังนาวิ บินกันให้อังกฤษได้ปรับปรุงความสัมพันธ์ในกลุ่มอ็องคองต์ (Entente) ให้กระชับยิ่งขึ้น ผลก็คือได้มีการตกลงทำความเข้าใจระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสในเดือนมกราคม 1912 กล่าวคือ อังกฤษจะต้องถอนเรือรบออกไปจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เพื่อเอามารวมกันไว้ในทะเลเหนือ

ในทางกลับกันฝรั่งเศสจะถอนเรือรบออกจากเบรสต์ (Brest) มายังเมดิเตอร์เรเนียน นอกจากนี้ยังได้มีการแลกเปลี่ยนจดหมายระหว่างเกรย์ (Grey) ร.ม.ต.ต่างประเทศอังกฤษ กับปอล คัมบอง (Paul Combon) เอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำลอนดอน ในเดือนพฤศจิกายน 1912 เกี่ยวกับหลักการที่มหาอำนาจทั้งสองจะพึงปฏิบัติในกรณีเกิดสงคราม

(2) ความตึงเครียดในยุโรปตอนใต้

(ก) จักรวรรดิแอสเบอร์ก การก่อตั้งของชาตินิยมและแนวคิดแบบประชาธิปไตยในคอนตันศตวรรษที่ 19 นำไปสู่การปฏิวัติในอาณาจักรออสเตรียเมื่อ ค.ศ. 1848 และได้ยุติลงโดยที่ออสเตรียหมายจะรวมอำนาจการปกครองทั้งหมดไว้ที่กรุงเวียนนา แต่แล้วก็ผ่านไปไม่กี่ในปี 1867 การปกครองในออสเตรียก็แบ่งแยกออกเป็นจักรวรรดิออสเตรีย ซึ่งมีเมืองหลวงอยู่ที่เวียนนา และอาณาจักรฮังการีมีเมืองหลวงที่ บูดาเปสต์ หลังจากปี 1878 เมื่อออสเตรียฮังการีได้รับสิทธิปกครอง บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา โดย ร.ม.ต.กระทรวงการคลังของออสเตรียรับผิดชอบดูแล ในบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา มีพวกคาทอลิก พวกโครเชียน (Croatians) และออร์ทอดอกซ์ (Orthodox) ถึงแม้ว่าจะมีชนกลุ่มน้อยที่เป็นอิสลามอยู่บ้างก็ตาม ในจักรวรรดิออสเตรียก็มีทั้งเชื้อชาติสลาฟปะปนอยู่ด้วยเช่นเดียวกับอิตาลีและเยอรมัน ส่วนในฮังการีมีพวกแม็กยาร์ (Magyar) ถึงแม้ในฮังการีจะมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นบางแห่งก็ตาม ฮังการีมีอาณาจักรของโครเชียน-สลาโวนิก (Croatia-Slavonic) โบราณรวมอยู่ด้วย จึงมีทั้งพวก โครเชียน และ เซอร์เบีย อาศัยอยู่มาก

รัฐบาลซึ่งมีหน้าที่ทำหน้าที่ปกครองทั้ง 2 อาณาจักรยอมยุ่งยากมาก จักรพรรดิทรงปกครองออสเตรียในฐานะจักรพรรดิ และทรงปกครองฮังการีในฐานะกษัตริย์ แต่ละรัฐก็มีรัฐบาลของตนเอง มีสภา 2 สภา (House of Commons และ House of Lords) ควบคุมการบริหารภายในเป็นของตนเอง กระทรวงที่ทำหน้าที่บริหารร่วมกันทั้งออสเตรียและฮังการีมีอยู่ 3 กระทรวง คือกระทรวงต่างประเทศ กระทรวงการคลัง และกระทรวงกลาโหม ทั้ง 3 กระทรวงจะต้องขึ้นตรงต่อจักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟ (Francis Joseph) และองค์จักรพรรดิทรงแต่งตั้งเจ้ากระทรวงเอง ปัญหาทางด้านการเศรษฐกิจ การจัดสร้างทางรถไฟ และ

อัตราภาษีต่าง ๆ การแบ่งปันจักรวรรดิต่างประมาณ การคลังของส่วนกลาง ทั้งสองฝ่ายจะ
ร่วมตกลงกันโดยสัญญาทุก ๆ 10 ปี

กระทรวงกลาโหมของรัฐบาลกลางจะทำหน้าที่บริหารกองทัพทั้ง 2 ฝ่ายร่วมกัน
ในขณะที่กองทัพของแต่ละรัฐจะขึ้นอยู่กับกระทรวงกลาโหมของแต่ละฝ่าย ในกองทัพผสมนี้
จักรพรรดิโจเซฟ (Joseph) ยินยอมให้ใช้ภาษาเยอรมันในการบังคับบัญชากองทัพใน
ขณะที่พวกแม็กยาร์ (Magyar) ต้องการจะเปลี่ยนพวกทหารใหม่ในกองทัพผสมก็ย่อมจะ
มาจากกลุ่มภาษาเชื้อชาติต่างกัน ก็ย่อมจะได้รับการสั่งสอนมาให้ใช้ภาษาพื้นเมืองของตน
ทั้งนี้ก็ย่อมจะก่อให้เกิดความขัดแย้งกันบ้าง

เกี่ยวกับปัญหาทางกานนโยบายต่างประเทศก็ยุ่งยากไม่น้อย การตัดสินใจใด ๆ ก็
จะต้องเป็นการตัดสินใจร่วมกันของ "คราวน์ เคานซิล" (Crown Council) อันประกอบ
ด้วย คณะรัฐมนตรีของกระทรวงแห่งชาติทั้ง 3 กระทรวง ที่ปรึกษาหน่วยราชการต่าง ๆ และ
สมาชิกในคณะรัฐบาลของแต่ละรัฐและต้องได้รับเห็นชอบด้วยจากพระจักรพรรดิ

(ข) ปัญหาเกี่ยวกับสลาฟทางใต้

ในสมัยกลางตอนต้นชนเผ่าสลาฟที่กำลังกล่าวถึงนี้ ได้กระจัดกระจายไปทั่วยุโรป
ตะวันออกเฉียงใต้ ชนเผ่าสโลเวนส์ (Slovenes) ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของออสเตรีย
และชนเผ่าโครเชียน (Crotians) ภายใต้การปกครองของฮังการี นับถือศาสนาคริสต์
นิกายโรมันคาทอลิก เซอร์เบีย ซึ่งอยู่ใต้สุกก็ไกลายมาเป็นสมาชิกของนิกาย ออร์ทอดอกซ์
บัลกาเรียตอนกลางของแหลมบอลข่าน ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากพวกมองโกลก็ได้รับการคุกคาม
ให้เป็นสลาฟ จากพวกสลาฟในท้องถิ่น

ในตอนปลายของสมัยกลาง พวกสลาฟเหล่านี้ตกไปอยู่ใต้อำนาจของจักรวรรดิเตอร์ก
ซึ่งมีอำนาจปกครองตลอดแหลมบอลข่านและตอนกลางลุ่มน้ำดานูบ เกือบจะถึงกรุงเวียนนา
จักรพรรดิแห่งราชวงศ์แฮปส์เบิร์ก ได้เป็นผู้นำในการขับไล่พวกเตอร์ก ให้ถอยกลับมาจาก
ยุโรปตอนกลางในศตวรรษที่ 17 - 18 แต่สลาฟส่วนใหญ่ก็ยังอยู่ภายใต้การปกครองของเตอร์ก

ในปี 1817 สุลต่านแห่งตุรกีจำเป็นต้องยอมรับว่าเซอร์เบียเป็นรัฐที่ปกครองตนเอง
โดยมีเบลเกรด (Belgrade) เป็นนครหลวง ทั้งนี้เพราะชาวเซอร์เบียได้ลุกขึ้นต่อต้าน
เตอร์กและในตอนนั้นมอนเตเนโกรก็อุบัติขึ้นมาด้วย ในการประชุมที่กรุงเบอร์ลิน เมื่อปี 1878

มหาอำนาจได้ยอมรับว่า เซอร์เบียและมอนเตเนโกรเป็นรัฐเอกราช แต่โดยฐานะแล้ว เซอร์เบียก็อยู่ในฐานะผู้นำของมอนเตเนโกรด้วยเพราะเป็นเชื้อสายเซอร์เบียด้วยกัน

รัสเซียได้เริ่มสนใจในแหลมบอลข่านอย่างกว้างขวางในศตวรรษที่ 19 ในศตวรรษนี้รัสเซียได้ปะทะกับเตอร์กีกว่าออสเตรีย กล่าวคือในศตวรรษที่ 19 ปะทะกัน 4 ครั้ง คือระหว่างปี ค.ศ. 1806 - 12, 1828 - 29, 1854 - 56, 1877 - 1878 และปี 1914 รัสเซียมุ่งหวังจะขยายอาณาเขตในแหลมนี้ อีกประการหนึ่งรัสเซียเห็นว่าชาวสลาฟและพวกชาวคริสตศักราชออร์ทอดอกซ์ ควรจะได้รับการคุ้มครองจากรัสเซีย องค์การ "แพนสลาฟ" (คล้าย ๆ กับจักรวรรดินิยม) ที่อุบัติขึ้นมาน้อยก็เพื่อเอกราชและเสรีภาพของชาวสลาฟด้วยกัน รัสเซียได้มีบทบาทในการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของชาวบอลข่าน เช่น รมานเนีย กรีก เซอร์เบีย และบัลแกเรีย ให้หลุดพ้นจากการครอบครองของตุรกี

จากการที่ได้รับเอกราชเมื่อปี 1878 ผู้นำเซอร์เบียได้พูดถึงเซอร์เบียว่ามีฐานะเหมือนรัฐพิเอมอนต์ (Piedmont) กล่าวคือ เซอร์เบียควรจะเป็นหัวหน้าของการรวบรวมชาวสลาฟทางใต้เข้าด้วยกันให้เป็นรัฐเซอร์เบียที่ใหญ่กว่าเดิม (ท่านองเคียวกันกับพิเอมอนต์ รวมอิตาลี) นั่นคือ จะต้องทำการปลดปล่อยชาวเซอร์เบียที่ยังคงอยู่ภายใต้การปกครองของเตอร์กีก และเขาคินแกนของพวกเซอร์เบียขึ้นมาจากออสเตรียฮังการีด้วย พวกรักชาติเซอร์เบียได้จัดตั้งสมาคมของคนชั้นทำงาน รวมชาติสลาฟทางใต้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่นเดียวกับสมาคมคาร์บอนารี (Carbonari หรือ อิตาลีหนุ่ม (Young Italian) ของมาซิณี

(ค) สงครามบอลข่านครั้งแรก (1912 - 1913) การที่ออสเตรียฮังการีผนวกดินแดนบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนาทำให้ชาวเซอร์เบียไม่พอใจ ได้มีการจัดตั้งสมาคมป้องกันชาติ (National Defense Society) หรือในภาษาเซอร์เบีย เรียกว่า "นาร็อดนา อ็อดบรานา" (Narodna Odbrana) โดยมีจุดประสงค์ในการต่อต้านการผนวกดินแดนของออสเตรียฮังการี องค์การดังกล่าวมีศูนย์กลางอยู่ทั่วไปในเซอร์เบีย แม้แต่ในดินแดนของออสเตรียและเตอร์กีกเอง มีการฝึกการขว้างระเบิด การระเบิดสะพานและกิจการอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์เวลาฉุกเฉินในปี 1911 สมาชิกสมาคมดังกล่าว ได้จัดตั้งองค์การลับขึ้นอีกองค์การหนึ่ง เรียกว่า "สมาคมมือดำ" (Black Hand) องค์การนี้

มีนโยบายปฏิบัติการรุนแรงมากกว่าการโฆษณาชวนเชื่อใด ๆ สมาชิกต่างไม่รู้จักว่าใครเป็นใคร พวกหลักัยจำนวนมากจากบอสเนีย เซอร์เบีย โครเวีย และมาซิโดเนีย ได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การนี้

การปกครองอันกตัญญูของเซอร์เบียและมาซิโดเนีย และอัลบาเนียทำให้เกิดการปฏิวัติในมาซิโดเนีย และอัลบาเนีย พวกสมาคมมือค้ำ และผู้รักชาติอื่น ๆ ได้เร่งเร้าให้รัฐบาลเซอร์เบียได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือเชื้อชาติเดียวกันในมาซิโดเนีย รัฐบาลบัลกาเรีย ก็ถูกบีบคั้นจากองค์การปฏิวัติมาซิโดเนียให้กระทำเช่นนั้นด้วย การเร่งเร้าของผู้รักชาติและการแนะนำการช่วยเหลือของรัสเซีย รัฐบาลเซอร์เบียและบัลกาเรีย ก็รื้อฟื้นสัญญาพันธมิตรเมื่อปี 1904 ขึ้นมาใหม่ ข้อตกลงใหม่ได้เซ็นสัญญากันเมื่อ 13 มีนาคม 1912 ซึ่งกลายเป็นรากฐานของสันนิบาติบอลข่าน (Balkan League) ข้อตกลงนี้ชี้ให้เห็นว่าเป็นการร่วมมือกันต่อต้านออสเตรียฮังการีและเซอร์เบียโดยตรง ทั้ง 2 ประเทศมีข้อผูกพันทางทหารต่อกัน ในกรณีต้องทำสงครามกับออสเตรียฮังการีและเซอร์เบีย ต่อมาข้อตกลงฉบับนี้ได้รวมเอาสัญญาพันธมิตรระหว่างกรีซและบัลกาเรียและข้อตกลงทางวาระระหว่างบัลกาเรียและมอนเตเนโกร และสนธิสัญญาพันธมิตรระหว่างเซอร์เบียกับมอนเตเนโกร เข้าไว้ด้วยกัน การเจรจาระหว่างเซอร์เบียกับกรีซก็อยู่ภายใต้บังคับดังกล่าวเมื่อสงครามระเบิดขึ้นระหว่างพันธมิตรในแหลมบอลข่าน (Balkan League) กับเซอร์เบียในเดือนตุลาคม 1912

ในปี 1911 - 1912 อิตาลีได้รับประโยชน์จากวิกฤติการณ์อริโอโคโคโจมตีรเซอร์เบียที่ทริโปลี (Tripoli) ในแอฟริกาเหนือ พวกพันธมิตรในแหลมบอลข่านเลยได้จัดหาวะที่จะขับไล่เซอร์เบีย ในที่สุดมหาอำนาจได้เข้าใกล้เกลี้ย เซอร์เบียเซ็นสัญญาสันติภาพกับรัฐในแหลมบอลข่าน โดยเซอร์เบียยอมปลดปล่อยดินแดนให้เป็นอิสระทั้งหมด นับตั้งแต่ได้เส้นที่ลากจากเมืองอินอส (Enos) ในทะเลเอเจียนไปถึงมีเดีย (Media) ในทะเลดำเป็นอันว่าสถาปนาในแหลมบอลข่าน ประสพผลสำเร็จในการขับไล่เซอร์เบียซึ่งครองอยู่ 4 ศตวรรษ

(ง) สงครามบอลข่านครั้งที่ 2 (1913)

เมื่อเสร็จสงครามก็เกิดปัญหาในสันนิบาติบอลข่าน เกี่ยวกับการแบ่งแยกดินแดนครั้งนี้ เพราะมหาอำนาจเข้ามาแทรกแซง กล่าวคือ

(1) มหาอำนาจไคบีบบังคับให้บัลกาเรียยกดินแดนบางส่วนในคาบรูจา (Dabruja) ให้รูมาเนีย (Rumania) (โดยทฤษฎีแล้วรูมาเนียมีสิทธิได้รับดินแดนชดเชย เพราะรัฐบาลชานอื่น ๆ ได้รับความเสียหายเพิ่มขึ้น) ทำให้บัลกาเรียไม่พอใจ

(2) มหาอำนาจให้อัลบาเนียเป็นรัฐเอกราช ทำให้ออสเตรียอสังการีไม่พอใจ เพราะอัลบาเนียจะช่วยออสเตรียอสังการีป้องกันมิให้เซอร์เบียขยายอิทธิพลไปยังฝั่งทะเลอาเดรียติกได้ เซอร์เบียก็ไม่พอใจ เซอร์เบียต้องการดินแดนตามสัญญาเซอร์เบีย-บัลกาเรีย ทริคตี (Serbian - Bulgarian Treaty) โดยทันที หลังจากเซ็นสัญญาสันติภาพกับเยอรมนีที่กรุงลอนดอน เซอร์เบียก็หันมาทำสัญญาสัมพันธ์มิตรกับกรีซ เพื่อป้องกันการขยายตัวของบัลกาเรีย

ในสัญญา เซอร์เบีย-บัลกาเรียน ทริคตี (Serbian - Bulgarian Treaty) ปี 1912 ได้มีการให้ความไปถึงสัญญาในตอนแรกเมื่อปี 1904 ที่จะให้รัสเซียเข้าใช้อำนาจแทรกแซงในกรณีเกิดการขัดแย้งเรื่องดินแดนระหว่างเซอร์เบียและบัลกาเรีย ผู้นำของบัลกาเรียได้รับการบีบคั้นจากองค์การปฏิวัติของมาซิโดเนีย โดยการยกกำลังเข้าโจมตีกองทัพของกรีซและเซอร์เบียในมาซิโดเนีย เพราะเชื่อว่า จะทำให้รัสเซียได้ใช้อิทธิพลเข้าแทรกแซง บัลกาเรียเชื่อว่ารัสเซียจะทำหน้าที่ได้ดีที่สุดในการป้องกันมิให้สันนิบาติบอลชาน แยกแยก แต่แล้วรัสเซียกลับถอนตัวออกจนเกิดสงครามบอลชานครั้งที่ 2 (29 มิ.ย. - 10 ส.ค. 1913) เป็นที่ทราบกันว่าออสเตรียได้เร่งเร้าให้บัลกาเรียโจมตีเซอร์เบียและกรีซ โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือแต่แล้วก็มีได้เป็นเช่นนั้น

อย่างไรก็ตามความพยายามของผู้นำบัลกาเรียที่จะก่อสงคราม ทำให้เซอร์เบียกับกรีซได้ร่วมมือกัน มอนเตเนโกร ก็เป็นฝ่ายเซอร์เบียกับกรีซ เยอรมนีฉวยโอกาสชิงเอาแอเดรียโนเปิล คืนจากบัลกาเรีย สงครามบอลชานครั้งที่ 2 จึงกลายเป็นว่ากรีซ เซอร์เบีย มอนเตเนโกร รูมาเนีย และเยอรมนีสู้รบกับบัลกาเรีย ในที่สุดบัลกาเรียเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ใ้มีการเซ็นสัญญาสันติภาพที่กรุงบูคาเรสต์ (Bucharest) เมื่อ 10 สิงหาคม 1913 ชัยตกลงนั้นมีอยู่ว่า

(1) รูมาเนียได้ไซเลียเทรีย (Silistria) จากบัลกาเรีย ทำให้รูมาเนียมีอิทธิพลบนแม่น้ำดานูบ นอกจากนั้นยังได้ทางใต้ของคาบรูจา (Dabruja)

(2) เซอร์เบียได้ทางเหนือของแคว้นมาซิโดเนียตามต้องการ และได้
ดินแดนที่เกกซัคแย้งกับบัลกาเรียด้วย

(3) กรีซ ได้ทางใต้ของมาซิโดเนียจากเมืองฟลอรีนา (Florina)
ถึงชายแดนแคว้นเทรซ (Thrace) (ตุรกีได้แยกเซ็นสัญญากับบัลกาเรีย ผลที่ตุรกีก็ได้รับ
คือได้เมืองแอเดรียโนเปอ (Adriahople) คืนมา ส่วนมอนเตเนโกร นั้นตามสนธิ
สัญญามูคาเรสท์ ได้ดินแดน นาวิ บาซาร์ (Navi Bazar) แบ่งกับเซอร์เบีย

(3) ระบบพันธมิตรระหว่างปี 1912 - 1914

เมื่อเป็นสัญญาสันติภาพที่กรุงบูคาเรสต์ (Bucharest) แล้ว เห็นกันว่า
เซอร์เบีย กรีซ ภูมาเนีย และมอนเตเนโกร ได้เข้าไปรวมกลุ่มกันในฐานะที่มีความสนใจที่
จะนำมาซึ่งสันติภาพ แต่เดิมได้สลายตัวไปแล้ว เพราะว่าการรวมกลุ่มครั้งใหม่นี้ ภูมาเนีย
ก็เข้ามาแทนที่บัลกาเรีย จากเดือนสิงหาคม 1913 ถึงกรกฎาคม 1914 มหาอำนาจ
พยายามที่จะดึงกลุ่มนี้เข้ากับระบบพันธมิตรของพวกเขา

ออสเตรียฮังการีพิจารณาเห็นว่า เซอร์เบียจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของ
ตน การปลุกปลอยเซอร์เบียให้เป็นอิสระจากเตอร์กี ทำให้พวกชาตินิยมเซอร์เบียหันกลับมามอง
พวกสล้าฟที่อยู่ภายใต้ การกดขี่ของราชวงศ์ออสเตรียยิ่งขึ้นไปกว่านั้นชาตินิยมของภูมาเนีย
ก็ถูกปลุกให้ตื่นขึ้นด้วย และภูมาเนียก็กำลังจ้องดูดินแดนซึ่งมีชาวภูมาเนีย อาศัยอยู่ภายใต้
การปกครองของราชวงศ์ออสเตรียฮังการีระหว่างภูมาเนียกับเซอร์เบีย ทำให้ผู้นำ
ออสเตรียไม่เชื่อว่าภูมาเนียจะเป็นมิตรที่ซื่อสัตย์ต่อออสเตรียฮังการีได้ สงครามบอลข่านทำให้
จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีเริ่มประสบปัญหาที่ยาก เพราะมีคนหลายเชื้อชาติรวมกันอยู่ภายใต้
ประมุขเดียวกัน นักการเมืองบางคนกล่าวว่า ออสเตรียฮังการีจะเป็น "คนป่วยของยุโรป"
แทนเตอร์กี

ในขณะนี้ความสัมพันธ์ระหว่างอิตาลีกับออสเตรียฮังการีไม่สู้จะดีนัก นโยบาย
ของออสเตรียฮังการีในสงครามบอลข่านทำให้อิตาลีสงสัยว่าออสเตรียฮังการีอาจจะต้องการ
ผนวกอิตาลีเข้ากับออสเตรียฮังการี และอีกประการหนึ่งอิตาลีและภูมาเนียกำลังสนิทสนมกัน
มากยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทริปเปิล อัลลายซ์ (Triple Alliance) และกลุ่มทริปเปิล อ็องค็องท์ (Triple Entente) ได้เข้มแข็งเกลียวขึ้นในสงครามบอลข่านทั้งสองครั้ง ทั้งออสเตรียฮังการีและรัสเซียได้ประกาศระดมพลบางส่วน เยอรมันและอังกฤษได้ร่วมมือกันใช้สิทธิพลเพื่อจะทำให้ยุโรปอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย เยอรมันกับออสเตรียฮังการีก็เริ่มปรับปรุงพันธภาพให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นด้วย การเจรจากันเรื่องอาณานิคมในปี 1914 อังกฤษกับเยอรมันก็ตกลงกันได้เกี่ยวกับปัญหาการรถไฟสายแบกแคค

ระหว่างปี 1912 - 1914 เป็นช่วงที่ยุโรปกำลังสงบ เพราะกำลังมีการประชุมทางการทูตที่กรุงลอนดอน

(4) จุดระเบิดของสงคราม

(ก) การลอบปลงพระชนม์มกุฎราชกุมารฟรานซิส เฟอ์ดินานด์

ในเดือนกันยายน 1913 หลังจากสงครามบอลข่านครั้งที่ 2 ได้สิ้นสุดลงไม่นาน มกุฎราชกุมารออสเตรีย อาร์ค ดยุก ฟรานซิส เฟอ์ดินานด์ (Arch duke Francis Ferdinand) ได้เริ่มแผนการจะไปตรวจกองทัพบก 2 หน่วย ในที่ซึ่งปกติในบอสเนียพร้อมกับพระชายา ตามหมายกำหนดการ พระองค์และพระชายาจะเสด็จประพาสชื่อของที่ย่านบาซซาร์ในเมืองซาราเจโว (Sarajevo) และจะเสด็จกลับเวียนนาในวันจันทร์ที่ 29 มิถุนายน 1914 เวลา 5 a.m. โดยจะเสด็จประพาสซาราเจโวในเช้าวันอาทิตย์ที่ 28 มิถุนายน 1914

ในเช้าวันที่ 28 มิถุนายน 1914 อาร์ค ดยุก ฟรานซิส เฟอ์ดินานด์ และพระชายารวมทั้งพี่เขย (Potiorok) ผู้ว่าการราชการบอสเนีย ได้นั่งรถเปิดประทุนออกจากเมืองอิลิดเซ (Ilidze) ทันใดนั้นก็มีคนขว้างระเบิดมาที่รถทำให้ผู้ที่อยู่ในรถบาดเจ็บ พระองค์จึงสั่งให้นำคนเจ็บส่งโรงพยาบาลส่วนพระองค์เองก็ทรงต้องการไปเยี่ยมคนเจ็บที่โรงพยาบาล คนขับรถจึงพาพระองค์นั่งรถกลับไปตามเส้นทางเก่าตามหมายกำหนดกเดิม ในขณะที่คนขับรถได้หยุดรถเพื่อเปลี่ยนเส้นทางไปยังโรงพยาบาล กาวริโล พรินซิพ (Gavrilo Princip) ซึ่งซ่อนตัวอยู่ที่มุมถนนก็ใช้ปืนกระหน่ำยิง อาร์ค ดยุก ฟรานซิส เฟอ์ดินานด์ และพระชายา

(ข) ความคลั่งคลายของสถานการณ์ในยุโรป

ผู้ก่อการลอบปลงพระชนม์มกุฎราชกุมารออสเตรียฮังการีครั้งนี้ ได้ถูกจับกุมตัวได้ในทันที ปรากฏว่าเป็นชาวเซอร์เบียเกิดในบอสเนีย (สัณฐานคือออสเตรีย) ซึ่งเพิ่งเดินทางกลับมาจากเบลเกรด พวกผู้ก่อการครั้งนี้เป็นสมาชิกของสมาคมลับในเซอร์เบียและอาวูชที่รู้จักอยู่ในเซอร์เบีย

ที่กรุงเวียนนารัฐบาลออสเตรีย-ฮังการีเชื่อว่ามีการวางแผนลอบปลงพระชนม์ครั้งนี้ และแผนการนี้ร้ายครั่งนี้จะต้องได้รับการวางแผนมาจากสมาชิกของสมาคมมือค้ำของเซอร์เบีย ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเมื่อ ค.ศ. 1912 พวกสมาชิกสมาคมนี้ส่วนใหญ่เป็นนายทหารชั้นสูงของกองทัพเซอร์เบีย และหน่วยราชการอื่น ๆ เป็นที่ทราบแน่ชัดว่าคณะรัฐบาลของเซอร์เบียได้รับทราบถึงการวางแผนครั้งนี้ แต่มิได้แจ้งให้รัฐบาลออสเตรียทราบล่วงหน้า แต่รัฐบาลเซอร์เบียได้ปฏิเสธว่าไม่มีส่วนรู้เห็นด้วย

ทางฝ่ายออสเตรีย-ฮังการี ก็พยายามใช้เรื่องการลอบปลงพระชนม์มกุฎราชกุมารออสเตรียฮังการีในครั้งนี้โฆษณาชวนเชื่อให้ประเทศที่ปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชเกลียดชังเซอร์เบีย และจะได้ไม่ช่วยเหลือเซอร์เบีย เมื่อออสเตรียเข้าไปจัดระเบียบในเซอร์เบีย

ออสเตรียได้ส่งเคาท์ ไฮโยส (Count Hoyos) ไปกรุงเบอร์ลินเพื่อปรึกษาราชากับพระเจ้าไกเซอร์วิลเลียม (Kaiser William II) เกี่ยวกับการลอบปลงพระชนม์ครั้งนี้อย่างเป็นทางการ เขาได้นำหลักฐานต่าง ๆ ที่ยึดได้จากผู้ก่อการไปถวายเยอรมันไกลน์สนับสนุนให้ออสเตรียฮังการีต่อต้านเซอร์เบีย เพราะกำลังเป็นโอกาสเหมาะที่จะใช้มาตรการอย่างเด็ดขาดกับเซอร์เบียได้ เนื่องจากขณะนั้นยุโรปกำลังรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อการลอบปลงพระชนม์ในครั้งนี้เป็นอย่างมาก

(ค) ออสเตรียฮังการียื่นคำขาดต่อเซอร์เบีย

เมื่อออสเตรียฮังการีได้รับการสนับสนุนจากเยอรมันแน่นอนแล้ว ทางกรุงเวียนนาได้มีการโฆษณาชวนเชื่อไปยังนครหลวงของชาติต่าง ๆ ในยุโรปเกี่ยวกับการลอบปลงพระชนม์มกุฎราชกุมารออสเตรีย ทางออสเตรียฮังการีได้รอคอยให้ประธานาธิบดีฝรั่งเศสกลับจากการเยี่ยมเยือนรัสเซียเสียก่อนแล้ว จึงจะยื่นคำขาดกับเซอร์เบีย เพราะเกรงว่าประธานาธิบดี

ปวงกาเร (Poincare) ของฝรั่งเศสจะถึงเอารุสเซียให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับ ถ้าทราบ
ว่าออสเตรียจะจัดการกับเซอร์เบีย

ออสเตรียยังการไว้ใจในคำขาคณิตที่เซอร์เบียจะต้องปฏิเสธโดยสิ้นเชิง คำขาค
นี้กล่าวมียู่ด้วยกัน 10 ข้อ คือ

(1) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องควบคุมมิให้มีการตีพิมพ์ข้อความโฆษณาใด ๆ
ที่กล่าวร้ายต่อออสเตรียในเซอร์เบียอีกต่อไป

(2) เซอร์เบียจะต้องจัดการยุบเลิกองค์การสมาคมใด ๆ ทั้งหมดที่มี
นโยบายต่อต้านออสเตรียยังการไว้ รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องดำเนินการที่จำเป็นเพื่อยุติการ
กระทำของสมาคม องค์การต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ภายใต้ชื่อหรือรูปแบบอื่น ๆ ด้วย

(3) ห้ามมิให้มีการสอนหรือดำเนินการใด ๆ ที่มุ่งจะปลุกฝังให้เกิด
ชาวเซอร์เบียเกิดความรู้สึกต่อต้านออสเตรียยังการไว้

(4) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องโยกย้ายข้าราชการพลเรือนและทหารที่มี
ส่วนร่วมในการกระทำผิดครั้งนี้ (คือโฆษณาต่อต้านออสเตรียยังการไว้) รายชื่อของ
ข้าราชการเหล่านี้รัฐบาลออสเตรียลงนามลงนามที่จะแจ้งให้รัฐบาลเซอร์เบียทราบ

(5) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องให้ความร่วมมือกับรัฐบาลออสเตรียยังการไว้
ในการขจัดความเคลื่อนไหวใด ๆ ที่จะเป็ปฏิบัติการก่อการกำเริบของระบอบกษัตริย์

(6) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องกระทำการสอบสวนพิจารณาความผิดของผู้
ก่อการ เมื่อ 28 มิถุนายน 1914 ซึ่งถูกระบุว่าหลบซ่อนอยู่ในดินแดนเซอร์เบีย ทั้งนี้
รัฐบาลออสเตรียยังการไว้จะส่งผู้แทนมาร่วมในการสอบสวนพิจารณาโทษผู้กระทำผิดด้วย

(7) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องรับผิดชอบในการจับกุมตัวพันตรีวอซอสลาฟ
ตันโกสีก (Voislav Tankosic) และ มิลาน ซิกานอวิช (Milan
Ciganovitch) ข้าราชการเซอร์เบียในฐานะมีส่วนร่วมรู้เห็น และถูกเกลี้ยกล่อม
ให้รับสารภาพเพราะจำนนต่อการชักจูง

(8) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องวางมาตรการการที่รัดกุมเพื่อป้องกันมิให้
เจ้าหน้าที่ของเซอร์เบียให้ความร่วมมือส่งอาวุธและระเบิดข้ามพรมแดนออกไปนอกประเทศ
เซอร์เบีย รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องลงโทษเจ้าหน้าที่ชายแดนของเซอร์เบียที่ซาบาตส์
(Schabats) และ ลอสนิทซา (Losnitsa) ที่ช่วยเหลือผู้ก่อการกำเริบที่

ซาราเยโว (Sarajevo) ให้ได้ข้ามพรมแดนไปจากเซอร์เบีย

(9) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องให้คำอธิบายต่อรัฐบาลออสเตรียฮังการีเกี่ยวกับด้อยแดงของวงการเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของเซอร์เบียทั้งในเซอร์เบียและต่างประเทศ ซึ่งแสดงออกถึงการเป็นปฏิปักษ์ต่อออสเตรียฮังการี ในกรณีลอบปลงพระชนม์มกุฎราชกุมารออสเตรีย เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน

(10) รัฐบาลเซอร์เบียจะต้องแจ้งให้รัฐบาลออสเตรียทราบโดยไม่ชักช้าเกี่ยวกับแผนการในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่ได้กระทำลงไปแล้ว เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ถึงใจความมาแล้วข้างต้น

รัฐบาลออสเตรียจะรอคำตอบของรัฐบาลเซอร์เบียอย่างช้าที่สุดในวันเสาร์ที่ 25 กรกฎาคม 1914 เวลา

คำขานนี้ บารอน กิเซล (Baron Giescl) ร.ม.ต.ต่างประเทศของออสเตรียเป็นผู้ยื่นให้ต่อเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศของเซอร์เบีย และเป็นขณะที่ประธานาธิบดีปวงกาเรของฝรั่งเศสกลับมาจาก เซนต์ ปีเตอร์สเบิร์ก (St. Petersburg) แล้ว

รัฐบาลเซอร์เบียขอเวลาในการพิจารณาคำขานออสเตรียฮังการีมากกว่านี้ แต่ออสเตรียปฏิเสธก่อนหน้าจะถึงเวลากำหนดเล็กน้อย รัฐบาลเซอร์เบียก็ยื่นคำตอบให้กับออสเตรียฮังการีและขณะเกี่ยวกับเซอร์เบียก็ประกาศระดมพล รัฐบาลออสเตรียไม่พอใจคำตอบของเซอร์เบีย ได้ประกาศระดมพลในวันที่ 28 กรกฎาคม 1914

คำตอบของเซอร์เบียที่ทำให้ออสเตรียไม่พอใจเซอร์เบียคือ ในข้อ 1 - 2 - 3 เซอร์เบียยอมรับที่จะปฏิบัติตามควรแก่เหตุผล ส่วนข้อ 8 - 10 ยอมรับปฏิบัติตามโดยคุณสมบัติ แต่ข้อ 4 - 5 - 9 รัฐบาลเซอร์เบียสงวนท่าที สำหรับข้อ 7 นั้น เซอร์เบียตอบว่า ซิกาโนวิช (Ciganovitch) มิได้ทำตามข้อกล่าวหา ส่วนข้อ 6. รัฐบาลเซอร์เบียปฏิเสธที่จะยอมรับเงื่อนไขโดยสิ้นเชิง

รัฐบาลเซอร์เบียได้ส่งคำตอบดังกล่าวไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อขอความเห็นใจ กระทรวงการต่างประเทศอังกฤษแถลงว่า "คำตอบของเซอร์เบียชอบด้วยเหตุผล ถ้าออสเตรียต้องการให้เซอร์เบียปฏิบัติตามโดยปราศจากเงื่อนไข ก็หมายความว่าออสเตรียฮังการีต้องการสงคราม"

ออสเทรียได้ประกาศสงครามต่อเซอร์เบียในวันที่ 28 กรกฎาคม 1914

(ง) การแทรกแซงของมหาอำนาจ

ภายหลังจากการที่ออสเทรียยังการีได้ยื่นคำขาดต่อเซอร์เบียแล้ว มหาอำนาจต่าง ๆ ก็พยายามวิ่งเต้นให้มีการประนีประนอมกัน การประกาศสงครามของออสเทรียยังการี ทำให้เกิดข้อเสนอกันขึ้นมาใหม่ ในตอนแรกเยอรมันวางแผนที่จะให้ความขัดแย้งดังกล่าวจำกัดเขตอยู่ในเฉพาะท้องถิ่น จึงปฏิเสธข้อเสนองานของอังกฤษที่จะให้มีการประชุมร่วมกันของประชาชาติในยุโรป เพราะไม่มีใครเชื่อว่าออสเทรีย-ยังการีจะประกาศสงครามกับเซอร์เบียอย่างรวดเร็วเช่นนี้

ออสเทรียยังการีก็หวังว่าสงครามระหว่างออสเทรียกับเซอร์เบียจะจำกัดลงอยู่ในท้องถิ่นของคนเท่านั้น ออสเทรียยังการีเกรงรัสเซียจะแทรกแซง แต่ก็ยังมีทัศนคติที่ถือว่าถ้ารัสเซียกระทำเช่นนั้นก็แสดงว่า รัสเซียแสดงตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชอีกแห่งหนึ่งรัสเซียได้ให้ความสนับสนุนทางการทูตแก่เซอร์เบีย ทั้งในวิกฤติการณ์ ค.ศ. 1908 และ 1912 - 13 และยังได้ให้สัญญากับเซอร์เบียว่าจะไม่ทอดทิ้งเมื่อเกิดความยุ่งยาก รัสเซียให้อำนาจสิทธิว่าเป็นผู้คุ้มครองกลุ่มรัฐสลาฟที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ รัสเซียก็คลินใจที่จะยื่นมือทางฝ่ายเซอร์เบีย ทำให้สงครามขยายตัวออกไป เยอรมันก็หนุนหลังออสเทรียยังการี ส่วนฝรั่งเศสสนับสนุนทางรัสเซีย เมื่อเยอรมันเข้ามาเกี่ยวข้องกับตัว และเมื่ออังกฤษถูกดึงเข้ามาช่วยด้วย สงครามโลกก็ระเบิดขึ้น

ในวันที่ 25 กรกฎาคม 1914 รัสเซียได้ประกาศเตรียมพร้อม และวันที่ 29 กรกฎาคม ก็ประกาศระดมพล ในวันที่ 31 กรกฎาคม เยอรมันก็ประกาศภาวะฉุกเฉิน และยื่นคำขาดให้รัสเซียยุติการเตรียมกำลังทหารภายใน 12 ชั่วโมง ในเวลาเดียวกันออสเทรียยังการี ซึ่งแต่เดิมเพียงแต่ประกาศระดมพลเพื่อรบกับเซอร์เบีย ก็ประกาศระดมพลเต็มอัตราศึก ฝรั่งเศสประกาศระดมพลเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม ก่อนหน้าเยอรมันเพียง 2-3 นาที เมื่อไม่ได้รับคำตอบจากรัสเซีย เยอรมันก็ประกาศสงครามกับรัสเซียในตอนเย็นวันที่ 1 สิงหาคม เมื่อเยอรมันมิได้รับคำคำประกันจากฝรั่งเศสว่าจะวางตัวเป็นกลาง จึงประกาศสงครามกับฝรั่งเศส ในวันที่ 3 สิงหาคม สำหรับอังกฤษในวันที่ 2 สิงหาคม ได้ตกลงให้คำประกันแก่ฝรั่งเศสว่าอังกฤษจะช่วยคุ้มครองชายฝั่งทะเลของฝรั่งเศสในกรณีถูกโจมตี

โดยเยอรมัน และเมื่อเยอรมันขอร้องไห้เบลเยี่ยมยอมให้ทัพเยอรมันรุกรานเบลเยี่ยม
แต่เบลเยี่ยมปฏิเสธ เยอรมันจึงส่งกองทัพล้ำบุกเบลเยี่ยม อังกฤษเห็นว่าเยอรมัน
ระเมิดความเป็นกลางของเบลเยี่ยมตามสัญญาะหว่างชาติเมื่อปี 1839 อังกฤษจึงประกาศ
สงครามกับเยอรมันในวันที่ 4 สิงหาคม 1914

มอนเตเนโกรประกาศสงครามกับเยอรมัน เมื่อ 10 สิงหาคม 1914 และญี่ปุ่น
ก็เข้าสู่สงครามเมื่อ 25 สิงหาคม โดยมีข้อผูกพันอยู่กับอังกฤษ สำหรับรุมานีและอิตาลี
พันธมิตรของกล่มทริปเปิล อัลลายซ์ เห็นว่าการที่ออสเตรเลียอ้างการโจมตีเซอร์เบีย เป็นการ
กระทำที่ผิด จึงได้วางตัวเป็นกลาง และในวันที่ 23 กันยายน 1914 อิตาลีและรุมานี
ได้เซ็นสัญญาฉบับต่อกัน โดยจะดำเนินนโยบายเข้าคู่สงครามต่อไปก่อน



สถานการณ์ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1

(1) อำนาจทางทหารและแผนยุทธศาสตร์

ในปี 1914 จำนวนประชากรของเยอรมันและออสเตรียฮังการีรวมกันแล้ว ใกล้เคียง 120,000,000 คน ซึ่งไม่เกินครึ่งของกำลัง 5 ประเทศรวมกัน 5 ประเทศ กล่าว คือ ฝรั่งเศส อังกฤษ รัสเซีย เบลเยียม มอนเตเนโกร เยอรมันและฮังการี อยู่ในฐานะใกล้เคียงทั้งในด้านการจัดกำลังและวางแผนยุทธศาสตร์ เยอรมันได้แสดงความสามารถในด้านการยุทธวิธีแบบใหม่ต่าง ๆ เมื่อคราวรบกับออสเตรีย และฝรั่งเศสมาแล้วใน สมัยสงครามรวมชาติเยอรมัน เยอรมันรู้ดีว่าล่วงหน้าถึงฐานะลำบากของตัวเองอยู่ระหว่าง กลางฝรั่งเศสและรัสเซียทั้งทางด้านตะวันตกและตะวันออก ชไลเฟิน (Schlieffen) เสนาธิการทหารเยอรมันระหว่าง 1891 - 1906 ได้วางแผนที่จะระดมพลโจมตีฝรั่งเศสให้ อยู่มือโดยรวดเร็ว ก่อนที่จะไปตีรัสเซียทางด้านตะวันออกเยอรมันยังมั่นใจอยู่ว่า ออสเตรีย ฮังการีจะช่วยเหลือต่อต้านรัสเซียและเซอร์เบียไว้ก่อน แต่ออสเตรียฮังการีจะต้องคอย ระวังพวก เซิร์ก, สโลวัก และสลาฟ ทางใต้ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้จะคอยต่อต้านออสเตรีย ฮังการี และอาจจะเห็นออสเตรียฮังการีพ่ายแพ้รัสเซียและเซอร์เบีย

ฝ่ายพันธมิตรในตอนแรก ๆ ที่รบกับเยอรมันและออสเตรียฮังการี ก็มีฝรั่งเศส อังกฤษ เบลเยียม รัสเซีย และเซอร์เบีย มอนเตเนโกร ก่อนหน้าจะเกิดสงครามเล็กน้อย ฝรั่งเศสหวังว่าจะทุ่มเทกำลังทั้งหมดสกัดกั้นการบุกรุกเยอรมันเอาไว้ไม่ให้เข้าไปในฝรั่งเศสได้ ในการต่อสู้กับเยอรมัน ฝรั่งเศสก็หวังพึ่งกำลังทางบกจากอังกฤษได้เพียงเล็กน้อย อังกฤษ สามารถจะส่งกองทหารมาช่วยได้ 2 - 3 กองพัน ในขณะที่เบลเยียมมีกำลังคนเพิ่งได้รับการฝึกหัดที่จะรักษาย้อมค่ายที่มีอยู่เพียงเล็กน้อย ทางตะวันออกของรัสเซียก็ไม่สามารถจะ เคลื่อนกำลังมาช่วยได้อย่างรวดเร็วได้ เพราะกินแดนอันกว้างใหญ่

ฝ่ายเยอรมันและออสเตรียฮังการี มีกำลังพลทั้งหมด 150 กองพล ฝ่ายพันธมิตรมี 170 กองพล ฝ่ายเยอรมันและออสเตรียฮังการีต้องเผชิญศึก 2 ด้าน การเอาชนะศึกได้เยอรมันและออสเตรียฮังการี จะต้องอาศัยการคมนาคมติดต่อกันที่ดี และการเตรียมกำลังรบให้พร้อมสรรพและทำการรบอย่างรวดเร็วแบบสายฟ้าแลบ

(2) การแสวงหาพันธมิตร

ในตอนเริ่มสงครามชาติเป็นกลางที่สำคัญที่สุดคือเตอร์กี ซึ่งเป็นอาณาจักรเก่าแก่ และเป็นผู้นำของกลุ่มชาติมอสเล็ม ทอร์กียังเป็นพันธมิตรที่มีค่ายิ่งซึ่งแต่ละฝ่ายอยากได้ไว้เป็นพวก อย่างไรก็ตาม ทอร์กี้ก็ได้เป็นชาติที่มีอิทธิพลเหนือช่องแคบบอสฟอรัส (Bosphorus) ทะเลมาร์นอร่า (Marnora) และช่องแคบดาร์แดเนลล์ (Dardaneells) ซึ่งเชื่อมติดต่อกันระหว่างทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและทะเลดำ ถ้าควบคุมน้ำ่าน้ำแถบนี้ไว้ได้ เยอรมันและออสเตรียฮังการีก็สามารถตัดการติดต่อระหว่างรัสเซียและฝ่ายพันธมิตรลงได้ สัญญาสัมพันธมิตรระหว่างเยอรมันและเตอร์กีกระทำกันเมื่อ 1 สิงหาคม แต่จนกระทั่งเดือนตุลาคม เมื่อเกิดการระดมยิงท่าเรือในทะเลดำของรัสเซีย ทำให้ฝ่ายพันธมิตรประกาศสงครามกับเตอร์กี เพราะเตอร์กีได้เป็นพวกเยอรมันอย่างเปิดเผย กว่าการที่เรือรบของเตอร์กีได้ร่วมมือกับเรือรบของเยอรมันด้วย

เมื่อสงครามในยุโรปเริ่มต้น ญี่ปุ่นได้มีสนธิสัญญาพันธมิตรกับอังกฤษและมีข้อตกลง (agreement) กับฝรั่งเศสและรัสเซีย โดยประเทศเหล่านี้ยอมรับความสนใจเป็นพิเศษของญี่ปุ่นในตะวันออกไกล ญี่ปุ่นต้องการยึดคืนแคนโตในเอเชียของเยอรมัน และหลังจากเกิดสงครามโลกแล้วไม่นาน ญี่ปุ่นก็ประกาศเป็นฝ่ายต่อต้านเยอรมัน ญี่ปุ่นได้เข้ายึดครองเขตเช่าของเยอรมันในจีนที่เมืองเกียวกวอ (Kiaochow) รวมทั้งเมืองท่า ซิงเตา (Tsingtao) ที่แหลมชานตุง (Shantung) ญี่ปุ่นได้ยึดครองเกาะต่าง ๆ ของเยอรมันที่อยู่เหนือเส้นศูนย์สูตร รวมทั้งหมู่เกาะมาร์แชลล์ (Marshall's), มาเรียนา (Marianas) คาโรไลน์ (Carolines) และปาโลว (Palau) ส่วนหมู่เกาะอาณานิคมของเยอรมันทางใต้เส้นศูนย์สูตร ได้ถูกยึดครองโดยกำลังของออสเตรียและนิวซีแลนด์

ฝ่ายพันธมิตรต้องการจะให้ญี่ปุ่นช่วยเหลือทางแนวรบด้านยุโรป แต่ญี่ปุ่นต้องการต่อสู้ป้องกันทางตะวันออกไกลซึ่งญี่ปุ่นสนใจ ถึงแม้ว่าญี่ปุ่นจะลงสัมภาระโดยทางเรือไปให้รัสเซียทางแนวรบด้านตะวันออกก็ตาม ในเดือนมกราคม 1915 ญี่ปุ่นยื่นข้อเสนอ 21 ข้อไปยังรัฐบาลจีนอย่างลับ ๆ ซึ่งรวมทั้งญี่ปุ่นได้ขอร้องให้จีนยอมให้ญี่ปุ่นเข้าไปครอบครองมณฑลชานตุง สิทธิการค้าในแมนจูเรียใต้ และสิทธิทางการเมืองและเศรษฐกิจในจีนตามที่เยอรมันเคยได้รับอยู่หลังจากจีนไถ่ถอนเวลาไว้หลายเดือน จีนก็ถูกบีบบังคับให้รับข้อเสนอนี้ รัสเซียก็ทำข้อตกลงกับญี่ปุ่นโดยรัสเซียยอมรับฐานะใหม่ของผู้ที่มีอิทธิพลในจีน เมื่อเดือนมกราคม 1916 โดยที่ญี่ปุ่นยอมรับอิทธิพลของรัสเซียในประเทศจีนแถบมองโกเลียนอก ด้วยเหตุนี้ญี่ปุ่นจึงเริ่มมีอิทธิพลมากขึ้นในตะวันออกไกลในระหว่างสงคราม

สำหรับอิตาลีถึงแม้ว่าจะอยู่กับเยอรมันและออสเตรียตามสนธิสัญญาทริปเปิล อัลลายซ์ มาตั้งแต่แรก แต่อิตาลีก็ยังไม่รวมในสงครามเมื่อปี 1914 เพราะอิตาลีเห็นว่ามันมีใช้สงครามเพื่อป้องกันตนเอง ตามสนธิสัญญาอิตาลีต้องเลือกเองว่า อิตาลีจะยังคงเป็นกลางโดยได้รับดินแดนในออสเตรียและยุโรปตะวันออกเฉียงใต้แลกเปลี่ยนหรือว่าร่วมกับฝ่ายพันธมิตร เพื่อแลกกับดินแดนในแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียนตะวันออก และแอฟริกาเหนือ ในที่สุดอิตาลีก็ตัดสินใจเข้าฝ่ายสัมพันธมิตรในปี 1915 เมื่อฝ่ายสัมพันธมิตรเริ่มเป็นต่อในการยุทธ จากสัญญาที่ลงนามในกรุงลอนดอน เมื่อเดือนเมษายน 1915 อิตาลีจะได้รับการช่วยเหลือทางการเงินเพิ่มเติมจากพันธมิตร จะได้เมืองเทรนตีโน (Trentino) และเมืองทาร์มีทะเลที่ทริเอสต์ (Trieste) กับดินแดนที่อยู่ถัดชายฝั่งเข้าไป อิตาลีจะได้ส่วนหนึ่งของดัลมาเชีย (Dalmatia) และเกาะในทะเลอาเดรียติก (Adriatic) อิตาลีได้รับสัญญาว่ามีสิทธิในการเสริมสร้างอัลบาเนีย (Albania) ขึ้นใหม่ภายหลังสงคราม และเป็นเจ้าของโดยสมบูรณ์ในเกาะโคเคกาเนส (Dodecanes) ของเคอร์กี ซึ่งอิตาลีได้ครอบครองมาแล้ว 3 ปี อิตาลีจะได้รับส่วนแบ่งในดินแดนของเคอร์กีและอาณานิคมของเยอรมันในแอฟริกา ข้อตกลงเหล่านี้ทำให้อิตาลีเข้าสู่สงครามร่วมกับฝ่ายพันธมิตร ภายในเวลา 30 วัน อิตาลีประกาศสงครามกับออสเตรียในเดือนมิถุนายน 1915 และกับเยอรมันเมื่อเดือนสิงหาคม 1916 อิตาลีได้เข้ายึดกรุงยูทาสครในอัลบาเนียทันที และโจมตีออสเตรียในเขตแม่น้ำอิซอนโซ (Isonzo) ตอนเหนือของเวนิส (Venice)

องค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งในการนำอิตาลีเข้าสู่สงครามก็คืออิตาลีพบว่าพันธมิตรกำลังวางแผนการจะยึดคอนสแตนติโนเปิล (Constantinople) ในปี 1915 เพื่อปลดปล่อยแหลมบอลข่าน และลอมเบอรัมันและออสเตรียฮังการี จุดหมายสำคัญของแผนการนี้ซึ่ง เซอร์ซีอิล เป็นคนวางแผนด้วยก็คือ ต้องการเคลื่อนย้ายกำลังทหารและอาวุธยุทธโธปกรณ์จากแนวรบในฝรั่งเศสตอนเหนือมายังที่นั่น

อย่างไรก็ตามชัยชนะต่อเยอรมนีอาจจะมีผลไกลไปกว่านี้ ออสเตรียฮังการีและเยอรมันยังยึดเซอร์เบียไม่ได้ และถ้ารู้มาเนียบ บัลกาเรีย และกรีซ เข้าร่วมกับฝ่ายพันธมิตรแล้ว ก็จะทำให้ฐานะพันธมิตรเป็นต่อ การยึดนครหลวงของเยอรมนีก็จะทำให้หยุดยั้งเยอรมนีออกจากสงครามได้ กองทหารพันธมิตรก็จะหยุดยั้งแนวรบด้านตะวันออกได้ไว้ได้ แต่วัยสุดท้ายปรากฏว่าไม่สำเร็จ และต้องเลิกกลับไป

ในขณะนั้น กรีซที่กำลังสนใจว่าพันธมิตรจะต้องสู้เยอรมนีไถ่หรือไม่ เพราะถ้าชนะเยอรมนี กรีซก็จะมีโอกาสเพราะกรีซอยู่ภายใต้การปกครองของเยอรมันมานาน เมื่อสิ้นสุดสงครามบอลข่าน กรีซได้ผนวกดินแดนสำคัญ ของเยอรมนีเข้าร่วมกับกรีซ ในกรีซก็มีความเห็นแตกแยกออกเป็น 2 ฝ่าย กษัตริย์คอนสแตนติน ผู้ซึ่งมีเมียเป็นน้องสาวของไกเซอร์ วิลเลียมที่ 2 เชื่อว่าเยอรมันจะต้องชนะและควรใช้นโยบายเป็นกลาง แต่ เวนิสลอส (Venizelos) นายกรัฐมนตรีและผู้นำฝ่ายชาตินิยมเห็นว่าควรรบกับเยอรมนี ในที่สุด เวนิสลอส ลาออกจากตำแหน่ง แต่แล้วก็กลับเข้ามาใช้อำนาจอีก และได้ช่วยเหลือฝ่ายพันธมิตรด้วยการยอมอนุญาตให้พันธมิตรจัดตั้งฐานทัพที่เมืองซาโลนิกา (Salonika) ในกรีซตอนเหนือ เมื่อเดือนตุลาคม

(3) แรงกดดันของสงคราม

ตลอดทั่วทั้งยุโรป สงครามได้เริ่มขึ้นในความรู้สึกที่เกี่ยวกับชาตินิยม ทั้งผู้นำฝ่ายทหารและพลเรือน ได้พากันคิดถึงความขัดแย้ง ซึ่งยุโรปได้รู้จักกันมานานแล้ว และสงครามจะเป็นเครื่องตัดสินความขัดแย้งที่ไม่อาจจะตกลงกันได้ รัฐบาลต่าง ๆ ต้องเผชิญกับการสูญเสียกำลังคนและการขาดแคลนยุทธโธปกรณ์ ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทางการบริการทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง การปกครองแบบพรรคได้รับการจัด

ระเบียบเสียใหม่ เศรษฐกิจได้รับการปรับปรุงเข้าสู่ระบบใหม่ และได้มีการนำทรัพยากรของ
ชาติออกมาใช้อย่างเต็มที่เพื่อความอยู่รอด การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดสงครามได้มีส่วนในการ
วางรูปไว้ให้ ไค้กลายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาอนาคตของยุโรปอย่างไม่น่าเชื่อ รัฐ
ได้มีอำนาจมากขึ้นในการที่จะควบคุมทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

ฝรั่งเศสได้รับความเดือดร้อนมากที่สุดจากสงคราม และความตึงเครียดได้
สะท้อนออกมาในรูปของการเมือง บวงคาเร ยังคงเป็นประธานาธิบดีของฝรั่งเศสตลอดสมัย
สงครามคณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี วิเวียนนี (Viviani) ไม่สามารถ
จะบริหารงานให้ก้าวหน้าไปกว่าเดิม ในปี 1915 วิเวียนนี ก็ลาออกและได้จัดตั้งรัฐบาลใหม่
และพยายามปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับคณะผู้นำฝ่ายทหารเสียใหม่

รัฐบาลอังกฤษก็ประสบวิกฤตการณ์เช่นเดียวกัน เมื่อรัฐบาลพรรคเสรีนิยม
(Liberal) ของแอสควิธ (Asquith) ต้องกระเทือนกระเทือนด้วยเรื่องการ
ขาดแคลนยุทธสัมภาระและการเสียเปรียบในการรณรงค์เหนือช่องแคบการ์ทีเนลล์ ในเดือน
มิถุนายน 1915 แอสควิธได้ปรับปรุงคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ด้วยการบีบบังคับให้เซอร์ฮิลล์
ซึ่งเป็นผู้คอยคัดค้านนโยบายต่าง ๆ ออกไปและได้เพิ่มสมาชิกพรรคอนุรักษนิยม (Conservative)
และ พรรคกรรมกร (Laborite) เข้ามา รัฐบาลชุดผสมดังกล่าวนี้ได้รับประสบการณ์
อันเข้มข้นเกี่ยวกับการจ่ายแพ็คเกจยุทธในฝรั่งเศส, ทะเลเหนือ, และเบลโลโปเตเมีย
อย่างไรก็ตาม รู้สึกกันว่าประเทศต้องการผู้นำที่เข้มแข็งมากกว่าแอสควิธ และในเดือนธันวาคม
1916 ลอยด์ จอร์จ (Lloyd George) ก็ได้รับตำแหน่งหัวหน้าพรรคเสรีนิยม และ
จัดตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่บริหารประเทศสืบแทนแอสควิธ

รัฐบาลรัสเซียภายใต้การนำของ โกริไมคิน (Goremykin) ได้
สนองตอบต่อแรงกระเทือนของสงครามด้วยความเชื่อมั่นในวิธีการของตนเองและแผนการต่าง ๆ
ในขณะที่ความแตกแยกภายในของรัสเซียเอง ได้บีบบังคับให้รัฐบาลขอรับความช่วยเหลือ
จากชนชั้นกลาง และจัดการปฏิรูปที่ดินในท้องถิ่นเพื่อเป็นการระดมสรรพกำลังของทรัพยากร
ของชาติ จักรพรรดินีโคลัสที่ 2 และพระมเหสีต้องประสบกับปฏิกิริยาต่อต้านมากขึ้น
รัสบูติน (Rusputin) ผู้ซึ่งคัดค้านสงครามและสตูร์เมอร์ (Sturmer) ผู้ซึ่งนิยม
เยอรมัน ได้ทำให้ระบอบกษัตริย์ในรัสเซียอ่อนแอลงทุกที

การที่องค์จักรพรรดิต้องควบคุมกองทัพด้วยพระองค์เองในเดือนกันยายน 1915 และการที่ทรงแต่งตั้งให้สตูร์เมอร์เข้าไปแทนที่โกริโมคิน ในเดือนกุมภาพันธ์ 1916 ได้มีมติให้กลุ่มชนต่างชาติเข้าไปอยู่ในสภาดูมา (Duma) (Parliament) ในเดือนพฤศจิกายน 1916 ทเรพอฟ (Trepov) นายกรัฐมนตรีคนใหม่ได้จัดตั้งรัฐบาลที่กดขี่ประชาชนมากขึ้น การขาดกรรมวิธีปฏิวัติในเดือนต่อมาโดยกลุ่มของพวกเขา อภิสิทธิ์ชน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความขาดระเบียบของประเทศซึ่งได้ขยายออกไปอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความตึงเครียดของสงคราม

กษัตริย์ในราชวงศ์แฮปส์เบิร์ก ในออสเตรียยังการึกมีใต้อะไรก็ไปว่า ราชวงศ์โรมานอฟ ของรัสเซีย ถึงแม้ว่าปัญหาต่าง ๆ จะแตกต่างกัน ความมั่นคงของออสเตรีย ยังการขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของเยอรมัน และการปราศจากความทะเยอทะยานของพวกแม็กยาร์ ภายในออสเตรียเอง ชนชาติเชื้อสายโปแลนด์, เช็ก, สโลวัก และสลาฟทางใต้และชาวอิตาลี กำลังอยู่ในสภาพที่ไม่พอใจเท่าใดนัก กลุ่มเชื้อชาติเหล่านี้บางกลุ่มก็ได้เจรจากับรัฐบาล เพื่อหวังจะได้รับสิทธิพิเศษบางประการ ในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ เช่น เช็ก และสโลวัก ภายใต้การนำของมาซาริก (Masaryk) ได้วางแผนการที่จะเรียกร้องเอกราชเมื่อสงครามสิ้นสุดลง พวกแม็กยาร์ ก็ได้ร่วมมือกับชนกลุ่มอื่นต่อต้านออสเตรีย การลอบฆาตกรรมนายกรัฐมนตรี สตูร์ทซ์ (Sturgkh) โดยพวกสังคมนิยมในเดือนตุลาคม 1916 และการสวรรคตของ จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟ ในเดือนต่อมาหลังจากที่ทรงครองราชย์มา 68 ปี ได้เป็นสัญลักษณ์ของการสิ้นสุดของระบอบเก่า (Old regime) การพ่ายแพ้ครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้ จักรวรรดิออสเตรียยังการก็ต้องสลายตัว จักรพรรดิองค์ใหม่พยายามที่สุดที่จะรักษาราชวงศ์เอาไว้ โดยมีคณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของคลัม-มาร์ตินิทซ์ (Clam - Martinitz) และทิสซา (Tisza) . ในอังกา

ในบรรดาความอ่านาจชั้นนำเยอรมันเท่านั้นที่เริ่มต้นสงครามด้วยการที่รัฐบาล มีอำนาจเต็มที่อยู่ในมือ และได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากประชาชน พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democrats) เป็นพรรคใหญ่เพียงพรรคเดียวซึ่งสนับสนุน รัฐบาลได้ร่วมมือกับพรรคอื่น ๆ ออกเสียงลงมติเกี่ยวกับการให้สินเชื่อในการสงครามเมื่อ สิงหาคม 1914 4 เดือนต่อมาพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยทั้งหมดยกเว้น 1 เสียง ได้ลงคะแนน

ให้การสนับสนุนรัฐบาล ต่อมาในปี 1915 - 1916 การแตกแยกระหว่างพรรคสังคมนิยม-
ชิปไทย และพรรคชนชั้นกลางได้เริ่มต้นปรากฏชัดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องจุดประสงค์ของการสงคราม
แต่ในปีแรกของสงคราม คนเหล่านี้ได้รวมกลุ่มความคิดเข้าด้วยกันว่า ถ้าสงครามเพื่อป้องกัน
ตนเองแล้วเยอรมันก็ควรสนใจที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับด้วย พรรคสังคมนิยม ใ้หน่วยโอกาสนิยม
บังคับอัครมหาเสนาบดี เบทแมน - ฮอลล์เวก (Bethmann - Hollweg) เรียกร้อง
สิทธิเพื่อความเป็นประชาธิปไตยด้วยการออกเสียงเลือกตั้งของรัสเซีย และการปฏิรูปอื่น ๆ
รัฐบาลเยอรมันได้จัดรูปเศรษฐกิจเสียใหม่ เพื่อให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้และเพื่อยุติสงคราม

(4) จุดมุ่งหมายของการทำสงครามและสนธิสัญญาฉบับ

ในตอนเริ่มสงครามชาติต่าง ๆ ก็คำนึงถึงการป้องกันความปลอดภัยของชาติ
ตนก่อนอื่น รัสเซียและออสเตรียฮังการี ได้พิจารณาที่จะปกป้องกันความสนใจของตนเอง โดย
เฉพาะออสเตรียฮังการีกังวลถึงแหลมบอลข่านอันเป็นจุดสนใจและจุดประสงค์ของสงครามที่ตน
ก่อขึ้น แต่ในเยอรมันได้มีการถกเถียงเกี่ยวกับปัญหาค้างคาวอย่างกว้างขวาง ในขณะที่
พรรคสังคมนิยมชิปไทย (Social Democrats) ยังยึดมั่นอยู่ในหลักการของ
สงครามป้องกันตนเอง (defensive war) ส่วนพวกชนชั้นกลาง (middle class)
ได้วางแผนในอนาคตระยะยาว พวกนี้เล็งเห็นว่าชัยชนะของเยอรมันจะทำให้เยอรมันได้ขยาย
พรมแดนเข้าไปในเบลเยียม และในฝรั่งเศสตะวันตกและเหนือไปแลนค์ตะวันออก เยอรมัน
จะต้องมีส่วนร่วมกับออสเตรียฮังการีในการเข้าครอบครองแหลมบอลข่าน ในขณะที่อิทธิพลทาง
เศรษฐกิจของเยอรมันจะขยายตัวเข้าไปในอาณาจักรเตอร์กิกจนจรดอ่าวเปอร์เซีย

ในอังกฤษพรรคเสรีนิยม ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลภายใต้การนำของนายแอสควิธ
ก็มีความสนใจที่จะจักระเบียบของยุโรปเสียใหม่บนรากฐานของความเป็นเอกราชและสันติภาพ
ทั้งชาติเล็กและชาติใหญ่ เจตนาของอังกฤษในเรื่องนี้จะประสบผลสำเร็จอยู่บ้างเมื่อมีสันนิบาตชาติ
เกิดขึ้น

ความรู้สึกเกลียดชังอย่างฝังลึกต่อศัตรูทำให้ฝ่ายพันธมิตรหันกลับไปเสริมสร้าง
อำนาจเหนือดินแดนต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เช่น ฝรั่งเศสใน อัลซาส-ลอเรน รัสเซียในยุโรป
ตะวันออก พันมิตรได้พบว่าการปลุกปั่นชนกลุ่มน้อยในจักรวรรดิออสเตรียและจักรวรรดิเตอร์กิก

ให้ตระหนักในความเป็นเอกภาพและเสรีภาพแห่งชาติของตนเอง กำลังกลายเป็นคำขวัญที่รู้จักกันทั่วไป

ขณะที่สงครามกำลังก้าวหน้าต่อไป ความต้องการเรื่องดินแดนต่าง ๆ ทำให้เกิดสัญญาลับขึ้น พันมิตรได้เซ็นสัญญาลับกับอิตาลี เมื่อเดือนเมษายน 1915 และเซ็นสัญญาลับกับรומาเนียในเดือนสิงหาคม 1916 โดยพันธมิตรสัญญาว่าจะแบ่งดินแดนให้กับ 2 ประเทศ เป็นการตอบแทนในการเข้าร่วมกับฝ่ายพันธมิตร ในเดือนมีนาคม 1915 อังกฤษและฝรั่งเศสได้ตกลงทำสัญญาลับกับรัสเซียโดยอนุญาตให้รัสเซียได้คอนสแตนติโนเปิล และช่องแคบเดอเรีย โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องเปิดให้คอนสแตนติโนเปิล เป็นท่าเรือเสรี และรัสเซียจะต้องให้การค้าประกันเสรีภาพของเรือพาณิชย์ชาติต่าง ๆ ในช่องแคบนั้น อังกฤษและฝรั่งเศสได้ตกลงกันในเดือนเมษายน 1916 โดยอังกฤษจะมีเขตอิทธิพลอยู่ในเบโลโป เทเมีย และปาลเลสไตน์ ส่วนฝรั่งเศสมีเขตอิทธิพลในซีเรีย อาคานา (Adana) ซิลิเซีย (Cilicia) และคาร์คีสถานตอนใต้ (Southern Kurdistan) ในขณะที่เดียวกันได้รับอนุญาตให้เพิ่มเขตอิทธิพลในอาเมเนีย (Armenia) บางส่วนของคาร์คีสถาน และดินแดนใกล้เคียงในแถบ อานาโตเลีย (Anatolia) ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือในข้อตกลง "ไซเกอร์ - ไพคอต" (Sykes - Picot agreement) เมื่อเดือนพฤษภาคม 1916 อังกฤษกับฝรั่งเศสได้กำหนดว่า ดินแดนอาหรับต่าง ๆ ของเดอเรียจะปกครองตัวเอง เป็นรัฐเอกราชหรือปกครองในรูปสหพันธรัฐ

ในเดือนเมษายน 1917 ตามข้อตกลง St. Jean de Maurienne Agreement อิตาลีได้รับอนุญาตให้มีเขตอิทธิพลในดิสตริกต์ ออฟ สเมอร์นา (districts of Smyrna) ของ อานาโตเลีย และอาคาลีเย (Adalia)

ในปี 1915 อังกฤษได้ให้คำมั่นสัญญา (ที่เลื่อนลอย) แก่ผู้นำอาหรับชื่อ ฮุสเซน เชคห์ แห่งเม็กกะ (Husein the Shiekh of Mecca) ว่า ชาวอาหรับจะได้รับเอกราชหลังสงคราม ข้อผูกพันนี้ถูกปกปิดไว้เป็นความลับแม้แต่ฝรั่งเศสก็ไม่ทราบ ในขณะเดียวกันอังกฤษก็จกแจงให้ชาวยิวได้กลับมาตั้งบ้านเกิดของตนเองในปาเลสไตน์ โดยมีข้อแม้ว่ายิวจะต้องเคารพสิทธิของประชาชนที่มีได้มีเชื้อสายยิวในปาเลสไตน์ด้วย คำประกาศดังกล่าวได้กระทำโดยบัลโฟร์ (Balfour) ร.ม.ต.ต่างประเทศอังกฤษเมื่อ พฤศจิกายน 1917

ในเดือนกุมภาพันธ์ 1917 อังกฤษสัญญาจะสนับสนุนให้ญี่ปุ่นครอบครองสิทธิของเยอรมันในเขตบอลข่าน และหมู่เกาะต่าง ๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ เส้นศูนย์สูตรของเยอรมัน ซึ่งญี่ปุ่นเข้ายึดครองไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อตอบแทนที่ญี่ปุ่นช่วยเหลืออังกฤษทางนาวิก

ในเดือนมีนาคม 1917 รัสเซียให้การสนับสนุนฝรั่งเศสในการเรียกร้องสิทธิในอัลซาส ลอเรน ชาร์ และเซตโรนแลนค์ เพื่อตอบแทนการที่ฝรั่งเศสสนับสนุนให้รัสเซียอ้างสิทธิเหนือดินแดนต่าง ๆ ที่เยอรมันและออสเตรียยังการกำลังสนใจอยู่ทั้งหมดนี้เป็นสัญญาลับทั้งสิ้น

ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นชาติเป็นกลางที่สำคัญที่สุดในตอนแรกก็มีการแตกแยกความคิดเห็นเกี่ยวกับสงครามในยุโรป มีทั้งฝ่ายที่เห็นว่าควรจะไปเกี่ยวข้องกับภัย และไม่ควรไปเกี่ยวข้องกับภัยและปรากฏว่า เมื่อมีการเลือกตั้งประธานาธิบดีในเดือนพฤศจิกายน 1916 ปรากฏว่า ประธานาธิบดีวูดโรวิลสัน ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี แสดงว่าฝ่ายหลังมีอิทธิพลอยู่เพราะ วิลสัน มีนโยบายไม่เกี่ยวข้องกับสงครามในยุโรป แต่ในขณะที่มหาชนใน สหรัฐ ต้องการให้สหรัฐเป็นกลาง รัฐบาลที่รับผิดชอบต่อการวางนโยบายของสหรัฐ ก็กังวลใจเกี่ยวกับการพ่ายแพ้ของพันธมิตรในสงคราม ในปี 1916 วิลสัน พยายามถึง 2 ครั้ง ที่จะทำให้เกิดการเจรจาเพื่อสันติภาพชั้นในยุโรป วิลสัน ได้ส่งที่ปรึกษา ชื่อพันเอก เฮาส์ (House) ไปยุโรปในเดือนมกราคม และกุมภาพันธ์ 1916 เพื่อศึกษาสถานการณ์ เฮาส์ได้เสนอแนะต่ออังกฤษว่า สหรัฐจะเรียกประชุมเพื่อสันติภาพเยอรมันปฏิเสธที่จะเข้าร่วมประชุม รัฐบาลอังกฤษก็คัดค้านขอเสนอของเฮาส์

ต่อมาในเดือนธันวาคม 1916 เยอรมันได้เสนอให้มีการเจรจาเพื่อสันติภาพ แต่พันธมิตรไม่ยอม เพราะเท่ากับยอมแพ้เยอรมัน วันที่ 18 ธันวาคม 1916 วิลสัน ได้เสนอให้ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงประนีประนอม ทางฝ่ายเยอรมันและออสเตรียยังการไว้ปฏิเสธ และเสนอแนะว่า ควรจะเป็นการเจรจาโดยตรงระหว่างรัฐที่ทำสงคราม ฝ่ายพันธมิตรรู้สึกว่ วิลสัน ยื่นข้อเสนอดังกล่าวในขณะที่ฐานะทางทหารของเยอรมันอยู่ในฐานะได้เปรียบ

ต่อมาวันที่ 10 มกราคม 1917 ฝ่ายพันธมิตรได้เสนอต่อ วิลสัน เกี่ยวกับการฟื้นฟูดินแดนที่ถูกเยอรมันออสเตรียยึดครอง เสรีภาพของชนกลุ่มน้อยในออสเตรียฮังการีและเตอร์กี และการกำประกันความมั่นคงของรัฐเล็ก ๆ ในยุโรปหลังสงคราม

(5) การเข้าสู่สงครามของสหรัฐ

ก่อนหน้าที่สหรัฐ จะเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น เยอรมันกำลังใช้เรือใต้น้ำ ออกอาละวาดอยู่โดยทั่วไปในมหาสมุทรแอตแลนติก ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายเยอรมัน เชื่อว่าถ้าเยอรมัน จมเรือสินค้าอังกฤษได้เดือนละ 6000,000 ตัน ประมาณ 5 - 6 เดือน เยอรมันก็จะทำลาย ยุทธสัมภาระและสินค้าอื่น ๆ ของอังกฤษได้ 40% และเยอรมันก็จะสามารถบีบบังคับให้อังกฤษ ยอมจำนนได้ก่อนที่อังกฤษจะได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก

ในตอนสิ้นปี 1916 เยอรมันได้จมเรือสินค้าอังกฤษเป็นจำนวนทั้งสิ้น 300,000 ตัน เยอรมันเองก็เชื่อว่าสหรัฐ จะเข้าสู่สงครามโดยเป็นฝ่ายพันธมิตร แต่ก็เชื่อว่าสหรัฐ คงจะยังไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือทางด้านการยุทธสัมภาระแก่พันธมิตรได้ในระหว่าง 4 - 5 เดือน ข้างหน้า ซึ่งเยอรมันหวังว่าจะบราบอังกฤษได้ก่อน ด้วยความหวังเช่นนี้ ในตอนปลายมกราคม 1917 เยอรมันได้ยื่นบันทึกถึงรัฐบาลสหรัฐ ว่าเยอรมันมีแผนการจะทำสงครามทางเรือใต้น้ำ โดยไม่มีขอบเขตจำกัดในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1917 วิลสัน ก็เคยประกาศคัดค้านพันธสัญญาร่วมกับเยอรมัน แต่ยังไม่ประกาศสงคราม เพราะยังหวังว่าเยอรมันจะละเว้นเรือสินค้าของ ชาติเป็นกลาง แต่วิลสัน ได้เสนอขออนุมัติต่อสภาครองเกรสให้เรือสินค้าของสหรัฐ คิกอาวูชได้ เพื่อเตรียมรับเหตุการณ์ที่จะขยายตัวต่อไป

ในปี 1915 เรือใต้น้ำเยอรมันก็ได้จมเรืออังกฤษชื่อ ลูซิเตเนีย (Lusitania) เมื่อเดือนพฤษภาคม และเรือ อารบิก (Arabic) ในเดือนสิงหาคม โดยปราศจากการ เตือนล่วงหน้าทำให้ชาวอเมริกัน ในเรือจำนวนหนึ่งเสียชีวิต ก่อให้เกิดความแค้นเคืองในสหรัฐ และประธานาธิบดีวิลสัน ได้ยื่นประท้วงต่อเยอรมัน ต่อมาเรือ ซัสเซกซ์ (Sussex) ถูกจมลงอีกในฤดูใบไม้ผลิ ปี 1916 สหรัฐได้ยื่นคำขาดต่อเยอรมันให้รับผิดชอบ เมื่อเยอรมัน ปฏิเสธสหรัฐ ก็ประกาศสงครามกับเยอรมันเป็นทางการ เมื่อสภาครองเกรสออกเสียงลงมติ แล้วเมื่อ 6 เมษายน 1917

ถ้าพิจารณาเหตุผลแล้วก็จะเห็นได้ว่า สหรัฐ ประกาศสงครามด้วยเหตุผลที่ว่า ถ้าฝ่ายเยอรมันออกสเตรียอังกฤษชนะสงคราม ความสนใจของสหรัฐ ย่อมถูกคุกคามด้วยทาง ที่จะป้องกันไว้ก็คือ สหรัฐจะต้องร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตร ในขณะที่อังกฤษและฝรั่งเศสมีความ ได้เปรียบกว่าชาติอื่น ๆ ในยุโรปอยู่แล้ว ในการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากสหรัฐ แต่ สหรัฐก็ไม่อยากเข้ามายุ่งเกี่ยวกับยุโรปตะวันตกจนถึงปี 1916

หลังจากที่สหรัฐ ประกาศสงครามกับเยอรมันในเดือนเมษายน 1917 แล้ว
ต่อมาในเดือนธันวาคม 1917 สหรัฐก็ประกาศสงครามกับออสเตรียฮังการี และประกาศตัด
สัมพันธ์ทางอรรถทูตกับเดนมาร์ก

ชาวอเมริกันส่วนมากเชื่อว่าการประกาศสงครามต่อเยอรมันเกี่ยวกับเรื่องการ
โจมตีของเรือดำน้ำเยอรมันอันไม่มีขอบเขตจำกัด เป็นเพียงเหตุผลที่ยกขึ้นมาอ้างเท่านั้น
ชาวอเมริกันเชื่อว่า สืบเนื่องมาจากเหตุที่ ซิมเมอร์แมนน์ (Zimmermann) ร.ม.ต.
ต่างประเทศเยอรมันได้ส่งโค้ดลับทางโทรเลขไปยังผู้แทนทางการทูตของเยอรมันใน เม็กซิโก
ให้ชักชวนเม็กซิโกเข้าสู่สงครามด้วยการเปิดฉากทำสงครามยึด นิวเม็กซิโก เท็กซัส อริโซนา
กลับคืนมาจากสหรัฐ ซึ่งทางฝ่ายสหรัฐก็หักล้างได้และ วิลสัน ได้เปิดเผยให้โลกรับเมื่อ
1 มีนาคม 1917

เมื่อ สหรัฐเข้าร่วมสงครามในที่สุดเยอรมันและออสเตรียก็พ่ายแพ้โดยออสเตรีย
ฮังการี ประกาศยอมแพ้เมื่อ 3 พฤศจิกายน 1918 และเยอรมันประกาศยอมแพ้เมื่อ 11
พฤศจิกายน 1918 บัลแกเรียยอมแพ้ 30 กันยายน 1918 และเตอร์กียอมแพ้เมื่อ 30
ตุลาคม 1918 ✓

(6) การยุบสงครามของรัสเซีย

พวกบอลเชวิคภายใต้การนำของเลนินได้เข้ายึดอำนาจในรัสเซีย เมื่อเดือน
พฤศจิกายน 1917 และไม่สนใจที่จะรบกับเยอรมันต่อไป เนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของกองทัพ
และประกอบด้วยฟินแลนด์ เอสโตเนีย ลิทัวเนีย เบลารุส เบียลารุส และทรานส์แคสเซีย
(Trans - Caucasasia) ได้พากันเคลื่อนไหวที่จะเป็นเอกราช ก่อนหน้าจะสิ้นสุด
ปี 1917 โปแลนด์และลิทัวเนียก็กำลังจะแยกตัวเป็นรัฐเอกราชจากเยอรมัน ทำให้เลนิน
สนใจที่จะใช้นโยบายสันติภาพกับเยอรมัน

ผู้แทนของรัสเซียและเยอรมันได้พบกันที่เมือง เบรสต์ - ลิทอฟสค์ (Brest-Litovsk)
เมื่อต้นเดือนธันวาคม 1917 และทำสัญญาสันติภาพกันเมื่อ 3 มีนาคม
1918 รัสเซียไม่มีข้อขัดแย้งกับฟินแลนด์และรัฐต่าง ๆ ในบอลติก รัสเซียยอมรับเอกราช

ของยูเครน (Ukraine) และกินแคนแดบ ทราน-คอเคเชีย ของแคว้นคาร์ส (Kars)
อาคาฮัน (Adahan) และบาฮาห์ (Batah) ในเขตทะเลดำตกเป็นของตุรกี
เยอรมันได้เคลื่อนกำลังเข้าไปเสริมอิทธิพลของตนแทนที่รัสเซียที่ถอนตัวออกไป พวก
พอลเชวิกของรัสเซียได้ย้ายเมืองหลวงไปอยู่ที่มอสโก
จากผลของสนธิสัญญา เบรสต์-ลิทอฟสค์ ทำให้รูมาเนียยอมแพ้เยอรมัน
ในเดือนมิถุนายน 1918 เพราะรัสเซียได้ถอนตัวออกไป



บทที่ 4

การประชุมสันติภาพที่กรุงปารีส

(1) หลัก 14 ประการในโครงการสันติภาพของประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสัน

ประธานาธิบดีวิลสันได้แสดงสุนทรพจน์ต่อสภาองเกรส เมื่อ 8 มกราคม 1918 เกี่ยวกับโครงการสันติภาพหลังสงคราม นั่นคือหลัก 14 ประการของวิลสันอันโด่งดัง

(1) ให้เปิดเผยข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ เลิกการกล่าวหาว่าเข้าใจระหว่างชาติเป็นการส่วนตัวระหว่างประเทศ การติดก๊อทางการทูตจะต้องดำเนินไปด้วยความซื่อสัตย์ และสอดคล้องกับความเห็นของสาธารณชน

(2) ให้มีเสรีภาพทางเดินเรือในท้องทะเลอย่างแท้จริง ในน่านน้ำที่อยู่นอกकिनแดนใด ๆ ทั้งในยามสงครามและยามปกติ ยกเว้นในกรณีที่จะเลอาจถูกปิดบางส่วนหรือทั้งหมด โดยการกระทำของนานาชาติตามข้อตกลง

(3) จะต้องให้ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างชาติอื่นจะนำไปสู่สันติภาพ

(4) จะต้องมีหลักประกันอย่างพอเพียง เพื่อจะได้นำไปสู่การลดอาวุธของนานาชาติ จนกระทั่งถึงจุดปลอดภัย

(5) การปรับปรุงข้อเรียกร้องสิทธิเกี่ยวกับอาณานิคมจะต้องกระทำอย่างเปิดเผย ยุติธรรม เสรี โดยทั้งอยู่บนรากฐานของหลักการที่จะต้องคำนึงถึงการตัดสินใจโดยคำนึงถึงความสนใจของประชากรในดินแดนนั้น ๆ ด้วย

(6) การถอนทหารออกจากดินแดนรัสเซีย ให้รัสเซียเข้าร่วมในสังคมของชาติเสรี และให้ความช่วยเหลือรัสเซียหลังสงคราม

(7) จะต้องถอนทหารออกจากเบลเยียม และเบลเยียมจะได้รับการฟื้นฟูโดยปราศจากความพยายามใด ๆ ที่จะจำกัดเขตแดนของเบลเยียม

(8) ดินแดนของฝรั่งเศสทั้งหมดจะเป็นอิสระ และดินแดนที่ถูกโจมตีจะได้รับการฟื้นฟูและได้ อิสรภาพและล่อเรน คืนกลับมาอยู่กับฝรั่งเศส

- (9) ให้มีการปรับปรุงเขตแดนของอิตาลีทางเหนือเสียใหม่ เพื่อจะได้มี
พรมแดนที่แน่นอน (รวม all Italian speaking peoples)
- (10) ประชาชนชาวออสเตรียยังการมีโอกาสนในการพัฒนาการปกครองตนเอง
- (11) ให้ถอนทหารจากรุมานีเย เซอร์เบีย และมอนเตเนโกร จีนแดนที่
ถูกยึดครองจะต้องได้รับการฟื้นฟู เซอร์เบียก็มีเสรีภาพและหลักประกันให้มีทางสู่ทะเล นานาชาติ
จะต้องค้ำประกันเอกราชทางการเมือง เศรษฐกิจ และบูรณภาพเขตแดนของรัฐบาลชานทั้งหมด
- (12) ส่วนที่เป็นเตอร์กิกแท้ ๆ ของอาณาจักรเตอร์กิก จะได้รับการค้ำประกัน
ในอียิปต์โดยชนเชื้อชาติอื่น ๆ ที่อยู่ใต้ปกครองของเตอร์กิกจะได้รับการค้ำประกันความปลอดภัย
และโอกาสในการพัฒนาการปกครองตัวเอง ของแคบ คาร์ตะเนลล์ จะต้องเปิดให้เรือสินค้า
ผ่านไปมาได้สะดวกและได้รับการค้ำประกันจากนานาชาติ
- (13) รัฐโปแลนด์จะต้องเป็นเอกราช จะต้องไม่มีทางออกทะเล และจะได้รับการ
ค้ำประกันจากนานาชาติ ในเรื่องเอกราชทางการเมือง เศรษฐกิจ และบูรณภาพเขตแดน
- (14) จะต้องมีการจัดตั้งสมาคมระหว่างชาติขึ้นทำหน้าที่ค้ำประกันเอกราช
ทางการเมือง และบูรณภาพเขตแดนของรัฐต่าง ๆ ในโลก

ในการประชุมสันติภาพที่กรุงปารีส หลังจากเยอรมันยอมแพ้แล้ว มีประเทศ
ต่าง ๆ ในยุโรปส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมด้วยกันหลายประเทศ

ผู้ที่เข้าร่วมประชุมสันติภาพที่ปารีส หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 มีดังนี้

สหรัฐ	ประธานาธิบดี	วิลสัน	และ ร.ม.ต.ต่างประเทศแลนกึ่ง	
อังกฤษ	นายกรัฐมนตรี	ลอร์ด ยอร์ช	"	" บัลโฟร์
ฝรั่งเศส	"	เคลมังโซ	"	" ปิโจน
อิตาลี	"	ออร์ลันโก	"	" ซอนนีโอ
ญี่ปุ่น	"	ไซออนจิ	"	" มากิโน
อัฟริกาใต้	"	สมุท	"	"
เซอร์เบีย	"	ปาซิก (Pasic)	"	"
เช็กโกสโลวาเกีย	"	เบเนส (Banes)	"	"
รุมานีเย	"	บราเคียนา (Bratiana)	"	"
กรีก	"	เวนิเซลอส (Venizelos)	"	"
โปแลนด์	"	ปาเดอวสกี (Paderewsk)	"	"

เยอรมันได้เซ็นสัญญา แวร์ซายส์ (Treaty of Versailles) เยอรมันอิตาลี ฝรั่งเศส และอังกฤษ ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบัน แด่สภาสูงของสหรัฐ (senate) ไม่ยอมให้ สัตยาบันและรูลเซียก็มีได้เข้าร่วมเซ็นสัญญาด้วย

(2) ข้อผูกมัดเยอรมันในสนธิสัญญาแวร์ซายส์

เขตแดนตะวันออก

ในข้อตกลงสันติภาพ 14 ข้อ ของประธานาธิบดีวิลสัน ได้เห็นว่าเยอรมันทำผิด พลากในกรณีอัลซาส ลอเรน ซึ่งจะตกคืนให้ฝรั่งเศสไปโดยไม่มี การออกเสียงประชามติ ซึ่ง เรื่องนี้จะก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อไป ฝรั่งเศสต้องการฝั่งตะวันตกของแม่น้ำไรน์ ทั้งหมด ฝรั่งเศสจะยึดครองด้วยกำลังทหารในดินแดนนี้เป็นเวลา 15 ปี

ฝรั่งเศสต้องการส่วนเล็ก ๆ ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ ซาร์บริกเคน (Saarbrücken) โดยทางประวัติศาสตร์ดินแดนส่วนนี้เป็นของเยอรมัน และถูกฝรั่งเศสครอบครองในระยะเวลา อันสั้น (1792 - 1815) ประชากร 650,000 คน เป็นชาวเยอรมัน และเต็มไปด้วย เมืองถ่านหิน ฝรั่งเศสได้รับกรรมสิทธิเมืองถ่านหินทั้งหมด 742 ตารางไมล์ ชดเชยค่า เสียหายที่เมืองถ่านหินของฝรั่งเศสได้รับจากสงคราม อธิปไตยในดินแดนยังคงเป็นของเยอรมัน แต่ต้องเข้าร่วมอยู่ในเขตศุลกากรของฝรั่งเศสและอยู่ใต้การบริหารของคณะผู้แทนนานาชาติ ขององค์การสันนิบาตชาติเมื่อครบ 15 ปี ประชาชนจะทำการออกเสียงว่าจะอยู่ภายใต้การ คุ้มครองขององค์การสันนิบาตชาติ หรือจะร่วมกับฝรั่งเศสหรือเยอรมันต่อไป (รวมกับเยอรมันในปี 1935)

มอเรสเนต (Moresnet) ถูกผนวกกับเบลเยียม (1400 เอเคอร์) รวม ทั้งดินแดนที่อยู่ทางเหนือประมาณ 384 ตารางไมล์ ก็ถูกรวมเข้ากับเบลเยียม ยูเปิน (Eupen) และมัลเมกี (Malmady) ก็ออกเสียงรวมกับเบลเยียม

ชเลสวิก (Schlewig) และโฮลสไตน์ (Holstein) ได้ออกเสียงในปี 1920 โฮลสไตน์ รวมกับเยอรมัน ส่วน ชเลสวิก ซึ่งพูดภาษาเดนมาร์ก รวมกับเดนมาร์ก

เขตแดนตะวันออก

โปแลนด์ต้องการคืนแดนจากเยอรมัน ออสเตรียฮังการี และรัสเซีย ฝรั่งเศสก็สนับสนุนโปแลนด์ อังกฤษรับผิดชอบให้มีการออกเสียงใน ซิเลเชียเหนือ ที่จะจัดระเบียบพรมแดนระหว่างโปแลนด์และเยอรมัน และให้ ดันซิก (Danzig) กลับไปเป็นเสรีรัฐทั้งเดิม นครดานซิกนี้จะต้องปกครองตัวเอง ภายใต้การเสนอแนะของข้าหลวงระดับสูงซึ่งเป็นผู้แทนของสันนิบาตชาติ

มีการออกเสียงในมาเรียน (Marien) เวอร์เดอร์ (Werder) และ อัลเลนสไตน์ (Allenstein) ซึ่งอยู่ในปรัสเซียตะวันออก เมื่อ 11 ก.ค. 1920 ผู้คนในแถบนี้พูดภาษาโปแลนด์ แต่ก็นับถือศาสนาคริสต์โปรเตสแตนต์ และต้องการอยู่กับเยอรมัน

การออกเสียงใน ซิเลเชียเหนือ (Upper Silesia) ได้กระทำกันในวันที่ 20 มีนาคม 1921 แต่ตกลงกันไม่ได้ ในที่สุดได้จัดตั้งคณะกรรมการจากสันนิบาตชาติเป็นผู้ดำเนินการ เยอรมันได้รับคืนแดน 2 ใน 3 ส่วน โปแลนด์ได้รับส่วนแบ่งเมืองแรมมากาย

เยอรมันต้องสูญเสียดินแดน 13.05 % และเยอรมันถูกห้ามตั้งสมาคมชาวเยอรมันพูดภาษาออสเตรีย

การกำจัดกำลังอาวุธของเยอรมัน

เยอรมันจะต้องมีกำลังทหารได้ไม่เกิน 100,000 คน เพื่อรักษาความสงบ และป้องกันเขตแดนด้วยความกลัวว่าเยอรมันอาจปองทหารสำรองเอาไว้ เยอรมันจะเปลี่ยนพลทหารใหม่ได้หลังจาก 20 ปีแล้ว ส่วนมากทหารจะเปลี่ยนได้หลังจาก 25 ปี กรมเสนาธิการทหารของเยอรมันและองค์การต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จะต้องถูกยกเลิก จำนวนปืนไรเฟิล ปืนกล และยุทธสัมภาระอื่น ๆ ถูกจำกัดจำนวน และการผลิตอาวุธยุทธสัมภาระจะถูกควบคุม โรงงานผลิตจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลของพันธมิตร เยอรมันจะส่งคณะทูตทหารไปยังต่างประเทศไม่ได้ และชาวเยอรมันจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปอยู่ในกองทัพต่างประเทศ ยกเว้นเขตต่างประเทศในความคุ้มครองฝรั่งเศส ซึ่งฝรั่งเศสได้สิทธิในสัมปทาน ป้อมค่ายของเยอรมันทางเขตแดนตะวันตกเป็นระยะทางยาว 50 กม. ไปจนถึงตะวันออกของแม่น้ำไรน์ จะต้องถูกทำลาย

กองทัพเรือของเยอรมันถูกจำกัดให้มีเพียงเรือรบ 6 ลำ เรือครูเซอร์ขนาดเล็กเบา 6 ลำ เรือสังหาร 12 ลำ และเรือตอร์ปิโด 12 ลำ และมีทหารใต้ไม่เกิน 15,000 คน เยอรมันจะมีเรือใต้น้ำไม่กี่ลำไม่ว่าจะมีไว้สำหรับค้าขายหรือป้องกัน กองทัพอากาศของเยอรมันที่เหลือตกเป็นของพันธมิตร

การชดเชยค่าเสียหาย

ในที่ประชุมสันติภาพที่กรุงปารีส ผู้แทนอเมริกันต้องการให้ที่ประชุมกระทำ 2 ประการ คือ จะต้องตกลงกับเยอรมันถึงเรื่องการชดเชยค่าเสียหาย และจะต้องยอมรับว่าเป็นยอกเงินที่เยอรมันสามารถจะใช้จ่ายเงินได้ ฝรั่งเศสเสนอ 2 แสนล้านดอลลาร์ อังกฤษเสนอแสนสองหมื่นล้านดอลลาร์ แต่ปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญทางการคลังเห็นว่ายเยอรมันจะไม่สามารถใช้หนี้สินดังกล่าวได้หมด ในที่สุดมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาเรื่องนี้และตกลงให้เยอรมันใช้หนี้พันธมิตร หนึ่งหมื่นล้านดอลลาร์

"War Guilt"

ในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ได้มีข้อความระบุเกี่ยวกับ "War Guilt" ในมาตรา 231 ซึ่งในตอนแรกสมัชชาแห่งชาติของเยอรมันลังเลที่จะลงนามให้สัตยาบันสัญญาแวร์ซายส์ เพราะเยอรมันถูกกล่าวหาว่าเป็น "War Guilt"

ในวันที่ 25 มกราคม 1919 ที่ประชุมสันติภาพได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งมีหน้าที่พิจารณา "ความรับผิดชอบของผู้ก่อสงคราม" โดยมี รมต.ต่างประเทศของสหรัฐเป็นประธานคณะกรรมการได้รวบรวมเอกสารของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ที่ได้ออกประกาศแถลงการณ์ตอนเริ่มต้นสงครามมาพิจารณา ในที่สุดคณะกรรมการชุดนี้ได้รายงานข้อสรุปที่ประชุมว่า "เยอรมันและออสเตรียฮังการีเป็นผู้วางแผนก่อสงครามขึ้นโดยร่วมมือกับเตอร์กิสและบัลแกเรีย ซึ่งเป็นผลให้มีข้อผูกมัด ซึ่งจะหลีกเลี่ยงไม่ได้" พันมิตรไ้ระบุว่า เยอรมันเป็น "War Guilt" ในมาตรา 231 ในสัญญาแวร์ซายส์ ชาวเยอรมันทั่วไปรู้สึกว่าการเยอรมันไม่รับผิดชอบเกี่ยวกับสงครามแล้ว เยอรมันก็จะไม่ต้องชดเชยหนี้ให้แก่พันธมิตร มาตรา 231 นี้เอง ได้กลายเป็นรากฐานของความผิดในการแก้ไขและยกเลิกสัญญาแวร์ซายส์ของชาวเยอรมันในสมัยหลังต่อมา

การบังคับให้เยอรมันปฏิบัติตามสัญญา

เพื่อให้เยอรมันปฏิบัติตามสัญญาโดยเคร่งครัด กินแดนทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำไรน์ จะต้องถูกยึดครอง โดยกองทัพบกของฝ่ายพันธมิตร เป็นเวลา 15 ปี ถ้าเยอรมันปฏิบัติตามสัญญา อย่างดี ในตอนสิ้นปีที่ 5 พันธมิตรจะถอนตัวออกจากเมือง โคโลญ (Cologne) เมื่อสิ้นปีที่ 10 จะถอนตัวออกจากโคเบลน (Coblence) และจากแมง (Meing) และเคิล (Kehl) เมื่อครบ 15 ปี แต่ถ้าคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าเยอรมันไม่ปฏิบัติตามสัญญาเมื่อใดกองทัพบก พันธมิตรจะเข้ายึดครองใหม่ทันที

อังกฤษและสหรัฐได้สัญญาจะช่วยเหลือฝรั่งเศสเมื่อถูกเยอรมันรุกราน ด้วยการเพิ่ม ผนวกเข้าไปในสัญญา ในภาคผนวกนี้ได้ให้คำประกันแก่ฝรั่งเศสว่าสนธิสัญญาแวร์ซายส์จะ กำหนดให้ไรน์แลนด์เป็นเขตปลอดทหาร

(3) สนธิสัญญาแซงต์ แอร์แมง (The Treaty of St. Germain)

ออสเตรียได้เซ็นสัญญาแซงต์แอร์แมง (T. of St. Germain) เมื่อ 10 กันยายน 1919 มีใจความสำคัญสรุปได้ว่า

1. ชาวเยอรมันในโมราเวีย (Moravia) และโบฮีเมีย (Bohemia) จะต้องมารวมกับประเทศเชโกสโลวาเกีย

2. ออสเตรียจะรวมกับเยอรมันไม่ได้ และจะต้องเปลี่ยนชื่อจากเยอรมัน ออสเตรียเป็นออสเตรียเฉย ๆ

3. บุกovina (Bukovina) ตกเป็นของรูมาเนีย

4. ไทโรลใต้ (South Tyrol) เป็นของอิตาลี

สนธิสัญญานี้ ออสเตรียต้องสูญเสียดินแดน 16.63 % เพื่อจัดตั้งเป็น สาธารณรัฐใหม่ 26.48 % ยกให้โปแลนด์ 26.21 % ยกให้เชโกสโลวาเกีย 9.34 % ให้ ยูโกสลาเวีย 7.86 % ให้อิตาลี และ 3.48 % ให้รูมาเนีย

กองทหารอาชีพมีได้เพียง 30,000 คน

(4) สนธิสัญญาตริอานอง (The Treaty of Trianon)

ฮังการีได้เซ็นสัญญาตริอานองกับพันธมิตร เมื่อ 4 มิถุนายน 1920 มีใจ ความสำคัญสรุปว่า

1. กองทัพอังกาเร็มิได้เพียง 35,000 คน
2. กินแดนของจักรวรรดิเกาเพียง 28.6 % เป็นอังกาเร็ใหม่ นอกนั้นยกให้รุม่าเนียไป 31.5 % ให้ยูโกสลาเวีย 19.6 % ให้เช็กโกสโลวาเกีย 18.9 % ให้ออสเตรีย 1.2 % ให้โปแลนด์ 2 % และ .004/1 % แก่อิตาลี (เมืองฟิอุม (Fium) เพียง 5 ตารางไมล์) อังกาเร็ต้องสูญเสียกินแดนไปประมาณ 71.4 % และพลเมือง 60 %

(5) สนธิสัญญาเนอญี (The Treaty of Neuilly)

บัลกาเรียเซ็นสัญญาเนอญี กับพันธมิตรเมื่อ 27 พฤศจิกายน 1919 มีข้อความสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. บัลกาเรียต้องยกแนวยุทธศาสตร์ 4 แห่ง ที่ได้รับมาจากการโจมตีเซอร์เบีย เมื่อปี 1915 มีเนื้อที่ทั้งหมดรวม 975 S.q.m. และประชากร 100,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวบัลกาเรียให้กับเซอร์เบีย
2. บัลกาเรียต้องสูญเสียแนวชายฝั่งทะเลเอเจียน ซึ่งมีเนื้อที่ 3285 ตารางไมล์ และประชากร 260,000 คน ซึ่งมีชาวบัลกาเรียเป็นชนกลุ่มน้อย กินแดนเหล่านี้ถูกยกให้เป็นสิทธิแก่พันธมิตร และพันธมิตรได้เปลี่ยนไปให้กรีซ เมื่อปี 1923

(6) สนธิสัญญาแซฟส์ (Treaty of Sevres)

สนธิสัญญาที่ทำกับตุรกีมี 2 ฉบับ ฉบับแรกเซ็นกันในเดือนสิงหาคม 1920 เรียกว่า สนธิสัญญาแซฟส์ (เป็นเมืองอยู่ในฝรั่งเศส) สัญญาเมืองแซฟส์ สุลต่านของเตอร์กเป็นผู้ลงนามมีข้อความสำคัญคือ

1. สุลต่านสละสิทธิในการเป็นเจ้าของกินแดนต่าง ๆ ที่ประชาชนมิใช่เป็นชาวเชื้อชาติตุรกี หรือนัยหนึ่งสละสิทธิในแหลมบอลข่าน
2. ตุรกียินยอมให้อังกฤษแก่รัฐอาหรับบางรัฐที่สามารถจะปกครองตัวเองได้ คือรัฐเฮจาซ (Hejaz) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของซาอุดีอาระเบีย นอกจากนี้ตุรกีก็ต้องยกซีเรียให้เป็นกินแดนในอาณัติของฝรั่งเศสส่วนเมโสโปเตเมีย (อิรัก) กับปาเลสไตน์เป็นเมืองในอาณัติของอังกฤษ

สนธิสัญญาเมืองแซฟส์ ทำให้ชาวตุรกีบางคนไม่ยอมรับ ทั้งนี้ การต่อสู้ของชาวตุรกีและประเทศสัมพันธมิตรยังคงมีอยู่ต่อไป แต่เป็นการต่อสู้กันบนฝั่งอานาโตเลีย ซึ่งอยู่บนฝั่งตุรกีแท้ ๆ

เคมาลได้เป็นหัวหน้าของพวกก่อการปฏิวัติครั้งนี้ เคมาลเห็นว่าภารกิจที่จะต้องเสียอินแค้นทั้งเคมของตุรกี หรือให้ต่างชาติตั้งกองทหารอยู่ในดินแดนเหล่านี้ เป็นการเสียเกียรติอย่างยิ่ง และจะยอมไม่ได้ เคมาลเห็นว่าแหลมอานาโตเลีย เป็นดินแดนทั้งเคมของตุรกี ซึ่งควรจะเป็นของตุรกีต่อไป ตามสนธิสัญญาเมืองแซฟส์นั้น ทำให้กรีซคุมเมืองสะเมอร์นา ซึ่งเป็นเมืองท่า

เคมาลต้องการแสดงให้เห็นถึงวิญญานต่อสู้ของชาวตุรกี การรบระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตรและตุรกีดำเนินต่อไปจนถึงปี 1923 จึงได้เซ็นสัญญาสันติภาพระหว่างตุรกีและกลุ่มตะวันตกเป็นฉบับที่ 2 เรียกสนธิสัญญาว่าสัญญาเมืองโลซานน์ ซึ่งไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนัก นอกจากตุรกีได้ดินแดนบนฝั่งทะเลดำกลับคืนมา และได้สิทธิในการรักษาความปลอดภัยกับของของแคม บอสฟอร์ด และคาร์คิเนลล์ มีข้อเปลี่ยนแปลงอีกอย่างหนึ่งคือตุรกีไม่ต้องเสียค่าปฏิกรรมสงคราม มีเมืองหนึ่งซึ่งสำคัญซึ่งตุรกีได้กลับคืนมา คือ เมืองอเดรียนโนเปิล ตามสนธิสัญญาเมืองแซฟส์ เมืองอเดรียนโนเปิล อยู่กับกรีซ

ในสนธิสัญญาเมืองโลซานน์มีข้อที่เกี่ยวกับสิทธิของอังกฤษบนเกาะไซปรัส อังกฤษได้คุ้มครองเกาะไซปรัสมาตั้งแต่สมัย ข้อตกลงที่กรุงเบอร์ลิน บ้องกันเอกราชให้ตุรกี แต่สนธิสัญญาเมืองโลซานน์ระบุให้อังกฤษครอบครองไซปรัสโดยเด็ดขาด ตอนท้ายสัญญาระบุว่ามหาประเทศจะเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตที่มีอยู่ในดินแดนตุรกี นอกจากนี้จะให้มีการแลกเปลี่ยนประชาชนระหว่างตุรกีและกรีซ

สนธิสัญญาเมืองโลซานน์สำคัญเพราะเป็นสัญญานับเกี่ยวกับการร่างขึ้นด้วยข้อตกลงระหว่างประเทศที่เสมอกัน มีระหว่างผู้ชนะกับผู้แพ้สงคราม

(7) การตั้งถิ่นฐานอาณานิคมและดินแดนในอาณัติ

การจัดการเกี่ยวกับปัญหาอาณานิคมของเยอรมันเป็นปัญหาที่ยากลำบากของการประชุมสันติภาพอังกฤษและฝรั่งเศสได้ตกลงในการแบ่งดินแดนต่าง ๆ กันอย่างลับ ๆ และผู้ป่วนใ้ได้รับสัญญาว่าจะได้ดินแดนเป็นการตอบแทนในการที่ผู้ป่วนได้ช่วยเหลือคุ้มกันขบวนเรือของฝ่าย

พันธมิตรในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ปัญหาทั้งหมดเริ่มยุ่งยากด้วยการแบ่งดินแดนเคอร์กีในเอเชียไมเนอร์ ถึงกระนั้นก็ตามระหว่างสงครามก็ยังมีการประกาศต่อต้านจักรวรรดินิยมและประกาศให้สาธารณชนได้ทราบว่าสงครามคราวนี้เป็นการต่อสู้เพื่อการเคลื่อนไหวอันทรงคุณค่า ประธานาธิบดีวิลสันแห่งสหรัฐได้พยายามที่จะใช้หลัก 14 ประการ ในการปรับปรุงการอ้างสิทธิในอาณานิคมด้วยเสรีและเปิดเผยโดยตั้งอยู่บนรากฐานของการตัดสินใจและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

(ก) ระบบเมืองในอาณัติ

ในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ได้ระบุว่า เมืองที่อยู่ภายใต้ความดูแลขององค์การสันนิบาตชาติ มีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. ประเภท A คือ ดินแดนที่อยู่ภายใต้จักรวรรดิตุรกี ซึ่งประชาชนในดินแดนดังกล่าวสามารถที่จะพัฒนาตนเองเป็นเอกราชได้บ้างแล้ว

2. ประเภท B คือ เมืองที่มีผู้นับอาศัยอยู่ในอัฟริกากลาง ซึ่งในดินแดนเหล่านี้ประเทศที่ได้รับมอบหมายจากองค์การสันนิบาตชาติเข้าไปควบคุมจะต้องรับผิดชอบบริหารดินแดนดังกล่าว โดยมีหลักประกันในเรื่องเสรีภาพทางความรู้สึคนิกคิกทางศาสนา แก่ประชาชนในดินแดนแถบนั้น ห้ามการค้าทาส, การค้าอาวุธ, ค้าสุรา และป้องกันมิให้มีการจัดสร้างป้อมค่าย ฐานทัพเรือ ฐานทัพบก และการฝึกหัดทางทหารของชาวพื้นเมือง เพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ นอกจากมีตำรวจไว้เพื่อป้องกันเขตแดน และจะต้องให้ความปลอดภัยและโอกาสที่เสมอภาคทางการค้าและพาณิชย์แก่สมาชิกอื่น ๆ ของสันนิบาตชาติโดยทั่วกัน

3. ประเภท C ได้แก่ดินแดนส่วนอื่น ๆ เช่น อัฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ และหมู่เกาะในปาซิฟิก

ชาติใดที่อยู่ใต้อาณัติขององค์การสันนิบาตชาติ ใดมีความเจริญก้าวหน้าจนสามารถจะปกครองตัวเองได้ จะต้องรายงานต่อองค์การสันนิบาตชาติ

(ข) การมอบเมืองในอาณัติ

ไม่มีชาติใดที่จะยินยอมให้เยอรมันไคยิครองอาณานิคมอยู่ต่อไปและภายใต้มาตรา 119 ของสัญญาแวร์ซายส์เยอรมันจะต้องสละสิทธิทั้งหมดเหนือดินแดนที่ครอบครองอยู่ในโพ้นทะเล ปรากฏว่ามหาอำนาจได้เข้าไปจัดการกับดินแดนเหล่านี้ โดยที่สันนิบาตชาติและพันธมิตรชาติเล็ก ๆ ไม่มีสิทธิไปยุ่งเกี่ยวกับเลย

โตโกแลนด์ (Togoland) และคาเมอรูน (Cameroons) ในแอฟริกา
ถูกจัดอยู่ในเมืองอาณัติกลุ่ม B อังกฤษกับฝรั่งเศสต่างก็แบ่งกันไปดูแลฝรั่งเศสได้ส่วนแบ่ง
ของแต่ละอาณานิคมเป็นส่วนใหญ่ อังกฤษได้รับแอฟริกาตะวันออกของเยอรมันไปดูแลครอบครอง
ในฐานะเมืองในอาณัติกลุ่ม B ถึงแม้ว่าส่วนแบ่งส่วนหนึ่งในทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือ
คือ รวันดา (Ruanda) และ อุรุนดี (Urundi) จะถูกยกให้เบลเยียม
แอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ได้ร่วมกันเป็นสหภาพแอฟริกาใต้ และเป็นเมืองในอาณัติกลุ่ม C
สนธิสัญญาฉบับกรุงลอนดอนเมื่อปี 1915 ได้สัญญาที่จะให้ดินแดนกับอิตาลีเป็นการชดเชยถ้าอังกฤษ
และฝรั่งเศสได้รับอาณานิคมของเยอรมันในแอฟริกาโดยจะจากลงนี้ในปีต่อมาหลังจากนี้ไป ทั้ง
2 ประเทศก็ได้จัดการแบ่งดินแดนในอาฟริกาบางแห่งให้แก่อิตาลี

หมู่เกาะต่าง ๆ ของเยอรมันใต้เส้นศูนย์สูตรรวมทั้ง นิวเกินี ของเยอรมัน
ถูกจัดอยู่ในเมืองอาณัติประเภท C และยกอยู่ในความดูแลของออสเตรเลีย เกาะซามัว ถูกยก
ให้อยู่ในความดูแลของนิวซีแลนด์ และเกาะนาอูรู ซึ่งอุดมไปด้วยเหมืองฟอสเฟตตกเป็นของ
อังกฤษ หมู่เกาะต่าง ๆ ของเยอรมันเหนือเส้นศูนย์สูตร (หมู่เกาะ Marianas, Polau,
Carolines และ Marshalls) ตกอยู่ในความดูแลของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้เกิดการโต้
แย้งกับสหรัฐเหนือเกาะเล็ก ๆ เกาะหนึ่งชื่อว่า แยป (Yap) เพราะเป็นจุดยุทธศาสตร์
ที่สำคัญ เนื่องด้วยเป็นศูนย์รวมของสายเคเบิล ในข้อตกลงในสัญญาพิเศษเมื่อ 11 กุมภาพันธ์
1922 ญี่ปุ่นยอมรับประกันสิทธิและผลประโยชน์ของสหรัฐ ในการทางานเกี่ยวกับสายเคเบิล
บนเกาะ

(ก) ดินแดนที่ไม่อยู่ในอาณัติของสันนิบาตชาติ

ดินแดนสามแห่งเล็ก ๆ ของเยอรมันที่ไม่จัดอยู่ใต้อาณัติขององค์การสันนิบาตชาติ
ก็มีส่วนหนึ่งของคาเมอรูน ที่ฝรั่งเศสต้องยอมยกให้เยอรมันเมื่อเกิดวิกฤติการณ์มอว์รอคโค
ครั้งที่ 2 (ปี 1911) ฝรั่งเศสได้รับกลับคืนมา ปอร์ตุเกสได้รับดินแดนสามเหลี่ยมคี่องกา
(Kionga Triangle) รวมเข้ากับโมซัมบิก (Mozambique) เป็นเนื้อที่
ประมาณ 100 ตารางไมล์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแอฟริกาตะวันออกของเยอรมัน เมืองท่า
เกียวเจา ในจีน ซึ่งเยอรมันได้สิทธิเช่าเอาไว้เป็นเวลา 99 ปี จากจีนเมื่อปี 1898 และ
สิทธิพิเศษในมณฑลชานตุง ซึ่งเยอรมันได้รับจากจีนเช่นเดียวกัน ได้กลายเป็นข้อโต้เถียงกัน
ระหว่างจีนกับญี่ปุ่น

ในข้อตกลงลับ ๆ ปี 1917 อังกฤษ ฝรั่งเศสและอิตาลีได้ให้สัญญากับผู้บุ่นว่าจะยกดินแดนเหล่านี้ให้กับผู้บุ่นเมื่อจีนประกาศสงครามกับเยอรมันในเดือนสิงหาคม 1917 จีนได้ประกาศต่อต้านข้อตกลงและสัญญาต่าง ๆ ที่ได้ทำไว้กับเยอรมัน ในการประชุมสันติภาพ ผู้บุ่นได้ยืนยันความต้องการของตน ในที่ประชุม ซึ่งพันธมิตรได้ให้สัญญากับผู้บุ่นไว้ ถ้าผู้บุ่นไม่ไ้สิทธิในมณฑลชานตุงก็จะถอนตัวออกจากการประชุม และจะไม่ลงนามในสัญญาสันติภาพและไม่รวมในองค์การสันนิบาตชาติ ในที่สุดผู้บุ่นก็เลยไ้สิทธิครอบครองมณฑล ชานตุง ของจีนสืบแทนเยอรมันต่อไป

(8) การจัดตั้งองค์การสันนิบาตชาติ

เมื่อสนธิสัญญาแวร์ซายส์ได้มีผลใช้บังคับในวันที่ 10 มกราคม 1920 องค์การสันนิบาตชาติก็ได้รับการจัดตั้ง สันนิบาตชาติประกอบด้วยผู้แทนของประเทศที่เป็นสมาชิกทั้งหมดขององค์การ แต่ละประเทศมีสิทธิออกเสียง 1 เสียง มีการประชุมกันปีละครั้ง คณะมนตรีขององค์การสันนิบาตชาติประกอบด้วยสมาชิกถาวร 5 ประเทศ ในตอนแรกก็เป็นสหรัฐ, อังกฤษ, ฝรั่งเศส, อิตาลี และผู้บุ่น แต่แล้วสหรัฐก็มิได้เข้าร่วมด้วย และอีก 4 ประเทศที่มีไรสมาชิกถาวรซึ่งไ้รับเลือกมาจากสมัชชา สมาชิกในคณะมนตรีที่มีไรสมาชิกถาวรไ้ขยายออกไปจนเป็น 11 ประเทศ และคณะมนตรีก็มีหน้าที่สำคัญของสันนิบาตและเป็นผู้นำของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ให้มีเลขาธิการของสันนิบาตชาติ ทำหน้าที่บริหารงานเต็มเวลาของสันนิบาต

จุดหมายหมายของสันนิบาตชาติก็คือ เสริมสร้างสันติภาพของโลกและการจัดการให้มีการเจรจาลดกำลังรบ

กติกาของสันนิบาตชาติมีอยู่ 26 มาตรา และทั้ง 26 มาตรานี้สามารถสรุปลงไ้เป็นประเด็นสำคัญ 4 ประการ คือ

- (1) ในมาตรา 8 ไ้กล่าวถึงการลดอาวุธถึงจุดที่จะก่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชาติต่าง ๆ
- (2) ในมาตรา 10 สันนิบาตชาติจะต้องจัดการระบบคำประกันพหุสมกันของชาติต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน
- (3) สันนิบาตชาติมีหน้าที่ที่จะดูแลสันติภาพของโลกเอาไว้ไ้ไ้ไ้

(4) สันนิบาตชาติจะเป็นเสมือนตัวกลางที่จะกระทำการบังคับชาติต่าง ๆ เพื่อสันติภาพในกรณีเช่นนี้ ประเทศต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่สงครามจะต้องรอกอยการตัดสินใจของคณะมนตรี ล่วงแล้ว 3 เดือน ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน บุคคลสงครามจะถูกแขวนขึ้นทางเศรษฐกิจและทางการคลัง จากประเทศสมาชิกอื่น ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่าสันนิบาตชาติไม่มีกองกำลังเพื่อรักษาสันติภาพโดยเฉพาะ แต่ก็หวังว่าจะอาศัยกำลังจากประเทศสมาชิกซึ่งยอมรับหลักการดังกล่าวโดยเสียง 2 ใน 3 ของที่ ประชุมสมัชชา

องค์การชำนาญพิเศษขององค์การสันนิบาตชาติที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นมาก็ได้แก่ องค์การการกรมระหว่างประเทศ คณะกรรมการลคชาวุธ, คณะกรรมการเมืองในอาณัติ, ศาลยุติธรรม ระหว่างประเทศ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าในสันนิบาตชาติจะไม่ได้ระบุเรื่องขีปนาวุธเอาไว้ เพราะ การตกลงของสันนิบาตชาติเป็นการตกลงกันในหลักการใหญ่ ๆ แต่สมาชิกของสันนิบาตชาติก็เห็นว่า ยังมีเรื่องอีกมากที่ควรจะใช้สันนิบาตชาติเป็นศูนย์กลางวางแผนป้องกันรักษาสันติภาพ นับตั้งแต่ปี 1919 หลังการเซ็นสัญญาแวร์ซายส์แล้ว ก็ได้มีการประชุมระหว่างประเทศและมีการตกลง ระหว่างประเทศหลายครั้งหลายคราวในการที่จะหลีกเลี่ยงมิให้เกิดสงครามอีกได้แก่

(1) พิธีสารเจนีวา (Geneva Protocol) (1924) พิธีสารกรุงเจนีวา เป็นข้อเสนอแนะของสันนิบาตชาติ และได้มีการร่างพิธีสารฉบับนี้ โดยในร่างสัญญาระบุให้ ประเทศที่ลงนามในพิธีสารยอมให้สัตยาบันว่าจะนำเอาเรื่องขัดแย้งทุกครั้งเสนอต่อศาลโลกและ ประเทศใดที่ไม่ยอมปฏิบัติตามจะถือว่าไม่เป็นมิตร และประเทศที่เป็นสมาชิกมีสิทธิทำการประท้วง ด้วยการแขวนขึ้น (sanction) ได้พิธีสารฉบับนี้มีโอกาสมาไรทั้งนี้ เพราะประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นมหาประเทศและมีเสียงเข้มแข็งในสมัชชาไม่เห็นชอบด้วย โดยอังกฤษอ้างว่าถ้าประเทศ ใด ๆ ยอมอันนี้ ประเทศอื่น ๆ ในยุโรปก็ยอมจะอยู่อย่างไม่สงบ เพราะจะเกิดการแขวนขึ้น กันอยู่เรื่อย ๆ อังกฤษเป็นประเทศการค้า ถ้าอังกฤษยอมรับอังกฤษอาจจะถูกแขวนขึ้นได้ ถ้า อังกฤษไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในพิธีสาร

หลังจากพิธีสารเจนีวาแล้วประเทศบางประเทศยังไม่แน่ใจว่าสัญญาสันติภาพที่เกิดขึ้น จะป้องกันความปลอดภัยให้ตัวเองเพียงพอ จึงเกิดการหาข้อตกลงระหว่างประเทศนอกเหนือ ไปจากสันนิบาตชาติ มีการจับกลุ่มกันเพื่อป้องกันความปลอดภัย ของตัวเองที่สำคัญ ๆ ได้แก่

(2) ข้อตกลงโลคาโน (Locarno Pact) (1925) ความจริงเป็นสนธิสัญญาหลายฉบับมารวมกัน มีฝรั่งเศสทำกับเยอรมัน, ฝรั่งเศสกับเบลเยียมและเบลเยียมกับเยอรมัน โดยเยอรมันให้สัญญากับเบลเยียมในอันที่จะไม่รุกรานกัน และจะใช้วิธีการเจรจาตกลงเป็นทางแก้ปัญหา สำหรับเบลเยียมกับฝรั่งเศสในทำนองเดียวกัน สนธิสัญญาของ 3 ประเทศนี้ไทม์มีอิตาลีและอังกฤษ ให้ความสนับสนุนในสนธิสัญญาโลคาโนนี้ เยอรมันได้ทำกับเช็กโกสโลวาเกีย และโปแลนด์ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ก็คือต่างฝ่ายต่างจะเป็นมิตรที่ดีต่อกัน (ฝรั่งเศสก็ได้ทำสัญญากับโปแลนด์โดยฝรั่งเศสจะให้ความช่วยเหลือโปแลนด์และเช็กโกสโลวาเกียทางด้านการทหารถ้าหากว่าสองประเทศนี้ถูกเยอรมันรุกราน)

ในเวลาไล่เรี่ยกันรัฐเยอรมันก็กำลังคิดคอกันอยู่ได้มีการเซ็นสัญญาเรียกว่า สัญญาอาเพลโล (Napello Treaty) 1922 เป็นสัญญาแลกเปลี่ยนการค้าซึ่งกันและกันทำให้โปแลนด์กลัวมาก สัญญาโลคาโน มีความสำคัญอยู่หลายประการ

(1) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความต้องการของประเทศต่าง ๆ ที่จะย้ายข้อตกลงเกี่ยวกับพรมแดนในสนธิสัญญาแวร์ซายส์

(2) แสดงให้เห็นว่าเยอรมันเองก็ต้องการจะทำตัวเป็นมิตรกับฝ่ายที่ชนะสงคราม เพื่อหวังจะหาโอกาสขอร้องให้มีการแก้ไขสนธิสัญญาแวร์ซายส์ในโอกาสต่อไป

(3) สนธิสัญญามิตรภาพระหว่างฮังการีและอิตาลี (Treaty of Friendship - Hungary & Italy) (1927) ทั้งอิตาลีและฮังการีมีความไม่พอใจสนธิสัญญาแวร์ซายส์เกี่ยวกับเรื่องแบ่งดินแดน อิตาลีต้องการให้มีการจัดแบ่งดินแดนใหม่ ฮังการีที่เช่นเดียวกัน เพราะต้องเสียดินแดนให้กับโปแลนด์และรูมาเนีย ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการต่อต้านการร่วมมือระหว่างประเทศยุโรปตะวันออก สนธิสัญญาฉบับนี้ไทม์มีความหมายมากขึ้น ในปี 1934 เมื่อออสเตรียเข้าร่วมในสนธิสัญญาฉบับนี้ด้วย ทั้ง 3 ประเทศ ได้ตกลงจะช่วยเหลือกันในทางเศรษฐกิจ แต่จะไม่เข้าแทรกแซงภายในของกันและกัน การที่อิตาลีหันมาคบค้ากับพวกแพ้สงคราม แสดงว่าอิตาลีไม่พอใจสัมพันธมิตร และคึกคึกมิตรกับประเทศอื่น

(4) ลิตเติล อ็องต็องท์ (Little Entente) (1920 - 1921) ประกอบด้วยสัญญา 3 ฉบับ ซึ่งทำกันระหว่างเช็กโกสโลวาเกียกับรูมาเนีย รูมาเนียกับยูโกสลาเวีย เช็กโกสโลวาเกียกับยูโกสลาเวีย กลุ่ม อ็องต็องท์น้อย เป็นสัญญาเกี่ยวกับการเคารพอธิปไตย

และบูรณาการของกันและกัน มีใช้สัญญาช่วยเหลือทางทหาร ในปี 1926 ฝรั่งเศสก็ทำสัญญากับรומาเนีย และในปี 1927 ฝรั่งเศสก็ทำสัญญากับยูโกสลาเวีย

อีกกลุ่มหนึ่งก็คือกลุ่ม บอลข่าน แพ็คท์ (Balkan Pact) มีกรีซ ตุรกี รומาเนีย และยูโกสลาเวีย คงทิ้งบัลกาเรียไว้คนเดียวอยู่ในกลุ่มพันธมิตร เกิดขึ้นในปี 1934 ภาติกกลุ่มนี้ ได้มีการตกลงกันว่าจะไม่รุกรานพรมแดนของกันและกัน จะมีการปรึกษาหารือกันก่อนที่ประเทศใดประเทศหนึ่งไปขอความร่วมมือจากประเทศอื่นที่อยู่นอกภาคี บอลข่าน แพ็คท์ นี้เกิดขึ้นหลังจากที่อิตาลี อังกฤษ ออสเตรีย ได้มาร่วมเป็นมิตรกัน ออสเตรียเคยเป็นเจ้าของดินแดนทางภาคต่าง ๆ ในอิตาลี

เกี่ยวกับการประชุมเพื่อลดกำลังรบ ได้มีการประชุมที่กรุงเวอซิงตัน (1921 - 1922) มีประเทศที่เข้าร่วมประชุม 9 ประเทศ มีการตกลงเซ็นสัญญา 4 ฉบับ ได้กล่าวถึงเรื่องต่างๆ ที่มี

- (1) เรื่องการจำกัดกำลังทางเรือ
- (2) เรื่องการบูรณาการอาณาเขตจีน และเรื่องเปิดประตูการค้า
- (3) เรื่องการพลิตีซิงกันและกันซึ่งมีอยู่บนเกาะทางภาคสมุทรแปซิฟิก และเลิกสัญญาพันธมิตรระหว่าง อังกฤษและญี่ปุ่น

- (4) ปัญหาผลประโยชน์ในจีน

ในปี 1930 ได้มีการประชุมที่กรุงลอนดอนโดยมีอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา อิตาลี ญี่ปุ่น เพื่อกำหนดขอบเขตเรือต่าง ๆ ที่จะต้องลดลง มีการตกลงเพียง 3 มหาประเทศเท่านั้น คือ อังกฤษ อเมริกา ญี่ปุ่น ส่วนฝรั่งเศสและอิตาลีมิได้ร่วมเซ็นสัญญาได้กำหนดหน้าหนักรของเรือลาดตระเวนเป็น 10 - 10 - 7 ประเทศทั้ง 3 จะเพิ่มกำลังเรือประเภทต่าง ๆ ได้ ถ้ามีความจำเป็นในการป้องกันรักษาประเทศ นับว่าเป็นข้อบกพร่องอย่างที่สุด ฝรั่งเศสและอิตาลีไม่พอใจในข้อตกลง เพราะได้น้อยกว่า 3 ประเทศ

ในปี 1932 ได้มีการประชุมลอมบาร์ดที่กรุงเจนีวา มีประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม 60 ประเทศ เป็นการประชุมที่ดำเนินการโดยสันนิบาตชาติ และในปีนั้นเยอรมันและรัสเซียได้เข้าร่วมประชุมด้วย นับว่าเป็นการประชุมที่สำคัญ เพราะคู่ขัดแย้งที่สำคัญครั้งนั้นคือเยอรมันและฝรั่งเศส การประชุมครั้งนี้ไม่เกิดผลประโยชน์อะไร เพราะภายในปี 1932 ประเทศต่างๆ ก็เริ่มที่จะมีความหวาดระแวง ชิงกันและกัน เพราะระบบเผด็จการได้เริ่มจะมีที่ท่าอุปถัมภ์ขึ้นในยุโรปอีกแล้ว

บทที่ 5

อิตาลีหลังสงครามโลกครั้งที่ 1

(1) การจัดตั้งระบบฟาสซิสต์ในอิตาลี

การที่อิตาลีเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้ก่อให้เกิดผลเสียหายต่ออิตาลีอย่างมาก เพราะอิตาลีได้พลกอบแทนไม่คุ้มค่า ค่าของเงินตกต่ำลงมา ค่าครองชีพสูง ทหารอิตาลี 2 ล้านคน ซึ่งถูกปลดประจำการไม่มีงานทำ กรรมกรในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในฐานะที่ยากแค้น พวกคนงานในโรงงานไม่พอใจจะทำงานในโรงงาน และบุกยึดที่ดินจากเจ้าของที่ดินมาเป็นของตน ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลอิตาลีหลังสงครามก็ขาดผู้นำที่มีนโยบายก้าวหน้าที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กระทำกัน เมื่อ 16 พฤศจิกายน 1919 เป็นครั้งแรกนับจากปี 1913 เป็นต้นมา การเลือกตั้งได้กระทำภายใต้ พรรคฉบับใหม่ พรรคสังคมนิยม (Socialist) ได้ที่นั่ง 1 ใน 3 ของที่นั่งทั้งหมด พรรคฟ็อพิวลิสต์ (Populist) ซึ่งมีพระชื่อ ลุยจิ สตูร์โซ (Luigi Sturzo) เป็นผู้นำได้ที่นั่งมาเป็นอันดับ 2 รองจากพรรคสังคมนิยม (Socialist) พรรคฟ็อพิวลิสต์ มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจการปกครองให้หลักประกันแก่โรงเรียน ศาสนา ปฏิรูปกรรมกร จัดตั้งฟาร์มสำหรับชาวนาในที่ดินผืนใหญ่ทางใต้ปฏิรูปสังคม พรรคสังคมนิยมปฏิเสธที่จะเข้าร่วมรัฐบาลสมกับพรรคฟ็อพิวลิสต์ต่อมาในเดือนมกราคม 1921 พวกชายสุกในพรรคสังคมนิยม ได้แตกแยกออกไปตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ พรรคสังคมนิยมที่เหลือก็แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ พรรคสังคมนิยมอิตาลีและฝ่ายขวาคือ พรรคสังคมนิยมปฏิรูป ซึ่งพวกหลังนี้มี เกียโคโม แมตตีโอตตี (Giacomo Matteotti) เป็นคนหนึ่ง ในบรรดาของผู้นำของพรรค

ความล้มเหลวของพรรคสังคมนิยมในการคุมเสียงข้างมากในสภาทำให้รัฐบาลของอิตาลีมิได้ตั้งอยู่บนรากฐานของการสนับสนุนจากพรรค รัฐบาลแต่ละชุดที่เข้ามาบริหารต้องลาออก เพราะเสียงในสภามีได้ ในที่สุดเดือนตุลาคม 1922 กษัตริย์ วิคเตอร์ เอ็มมานูเอลที่ 3 ได้ขอร้องให้ มุสโสลินี ผู้นำของเผด็จการในสภา ซึ่งมีสมาชิกเพียง 35 คน จัดตั้งรัฐบาล

(2) กำเนิดระบบฟาสซิสต์

เบนิโต มุสโสลินี (Benito Mussolini) เกิดในปี 1855 ใกล้ ๆ กับเมือง ฟอร์ไล (Forlì) ในจังหวัดโรมาญญา (Romagna) ในอิตาลีกลางทางเหนือ พ่อของเขาเป็นช่างตีเหล็ก และแม่เป็นครูสอนหนังสืออยู่ชั่วระยะหนึ่ง มุสโสลินีเรียนหนังสือในโรงเรียนชั่วระยะเวลาอันสั้น ส่วนใหญ่เรียนด้วยตนเอง เขาเริ่มสนใจระบอบสังคมนิยม เขาหาเลี้ยงชีพด้วยการเป็นกรรมกร เขาเคยไปเที่ยวลิวอิสเซอร์แลนด์ ฝรั่งเศสตอนใต้ และ ไทโรล ของออสเตรีย แต่เนื่องด้วยเขาไม่พอใจสังคมนิยม จึงเป็นที่รังเกียจของประเทศต่าง ๆ ที่เขาไปเยือน เมื่อเขากลับมาอิตาลีในไม่ช้าก็เกิดความยุ่งยาก เพราะเขาคัดค้านการกระทำสงคราม ซึ่งแคว้นตรีโปลี (Tripolitan War) ระหว่างปี 1911-1912 ในฐานะนักสังคมนิยม เขาคัดค้านระบอบจักรวรรดินิยม ก่อนหน้าที่ 1912 เขาได้เป็นบรรณาธิการหนังสือ อาเวนติ (Avanti) หนังสือพิมพ์รายวันของพรรคสังคมนิยม เมื่อสงครามระเบิดในปี 1914 เขาสนับสนุนในอิตาลีเป็นกลางในตอนแรก แต่ไม่ช้าเขาก็หันมาสนับสนุนให้อิตาลีแทรกแซงในสงครามโดยเข้ากับฝ่ายสัมพันธมิตร นี่เองเป็นสาเหตุที่ทำให้เขากระเด็นออกจากพรรคสังคมนิยม และฝรั่งเศสได้ให้เงินออกหนังสือพิมพ์ฉบับใหม่

ขณะนั้นมุสโสลินีได้กลายเป็นโฆษกของพวกฝ่ายซ้ายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวที่จะแทรกแซงในสงคราม ในไม่ช้ากลุ่มคนเหล่านี้ก็รวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือเรียกว่า ฟาสซี (Fasci) เหมือนกับจะเป็นการปฏิบัติ "ฟาสซี" ได้รับการจัดรูปแบบโดยพวกสังคมนิยม ใน ซิชิลี มุสโสลินีหัวหน้ากลุ่มใน มิลาน ได้เรียกประชุมกลุ่ม "ฟาสซี" ที่กระจัดกระจายทั่วไปในอิตาลี เพื่อจัดเป็นองค์การแห่งชาติ (The fasci di azione rivoluzionaria) ได้เริ่มวางรูปที่ มิลาน เมื่อเดือนมกราคม 1915 และก่อนจะสิ้นสุดเดือนกุมภาพันธ์ มีองค์การประจำท้องถิ่นมากกว่า 100 แห่ง ซึ่งมีสมาชิกรวมแล้วถึง 9000 คน และเรียกร้องให้ประชาชนสนับสนุนให้รัฐบาลเข้าสู่สงคราม

การจัดตั้งพรรคฟาสซิสต์

ในไม่ช้าหลังจากอิตาลีเข้าสู่สงครามมุสโสลินีถูกเรียกเข้าประจำการในตำแหน่งสิบตรี ในปี 1917 เขาได้รับบาดเจ็บ เมื่อถูกปลดประจำการ เขากลับมาทำงานหนังสือพิมพ์และโจมตีนักการเมืองที่ไม่ยอมทำอะไรเลย

ในเดือนมีนาคม 1919 กลุ่มการเมืองกลุ่มใหม่ก็เกิดขึ้น คือฟาสซิสเท คอมแบ็ตติเมนโต (fasci de Combattimento) มีการส่งตัวแทนไปยังจังหวัดต่าง ๆ เพื่อชักจูงให้กลุ่มต่าง ๆ มาอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์การที่มิลาน

ในช่วงเวลานี้ มุสโสลินีได้เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้พรรคฟาสซิสต์อย่าง จ้า ๆ มีนโยบายกีดกันชาตินิยมอย่างรุนแรง พวกฟาสซิสต์อ้างเสมอว่าพวกเขาได้ช่วยเหลือ ให้อิทาลีรื้อฟื้นจากการเป็นคอมมิวนิสต์ในระหว่างสงคราม พรรคกรเข้ายึดโรงงานด้วยการ ประทุษร้ายลงเฉย ๆ แต่หลังจากนั้น 2 - 3 เดือน การประทุษร้ายยุติ เมื่อรัฐบาลให้สัญญา จะจัดตั้งสภากรรมกร (Workers' councils) นักเขียนที่ต่อต้านฟาสซิสต์หลายคนเชื่อว่า ระบอบฟาสซิสต์ได้ก้าวขึ้นสู่อำนาจมาก่อนหน้านี้แล้ว ความหวาดวิตกที่ว่าอิทาลีจะกลายเป็น คอมมิวนิสต์ ช่วยให้พวกฟาสซิสต์ได้มีอำนาจมากขึ้น นักอุตสาหกรรม (นายทุน) ได้ให้ การสนับสนุนพวกฟาสซิสต์ มุสโสลินีได้รับการยกย่องจากต่างประเทศในระหว่าง 1921 - 1922 และ 2 - 3 ปี หลังจากนี้ เซอร์เรอชีวอล วิลลิปส์ ผู้สื่อข่าวพิเศษของหนังสือพิมพ์ ลอนดอน เทลิเมล์ ได้เขียนไว้ว่า "Black shirts had slain the red dragon of Communism" ฟาสซิสต์เป็นกำลังที่แข็งแกร่งกว่าสังคมนิยม และคอมมิวนิสต์ของมาร์กซ

สมาชิกพรรคฟาสซิสต์มีระเบียบแบบเป็นสัญลักษณ์การทำความเคารพแบบโรมัน และ มักทวายเป็นสัญลักษณ์ของพรรค

ในเดือนพฤศจิกายน 1919 สมาชิกของพรรคฟาสซิสต์ไม่ได้รับเลือกตั้งเลยใน ปี 1921 มุสโสลินีได้กลับคืนสู่สภาผู้แทนราษฎร (Chamber of Deputies) โดยมิเสียง สนับสนุน 34 เสียง ต่อมาเดือนพฤศจิกายน 1921 มุสโสลินีได้ปรากฏตัวในฐานะผู้นำ ของพรรคฟาสซิสต์

ในวันที่ 24 ตุลาคม 1922 ได้มีการประชุมใหญ่ของพรรคในเนเปิลส์ มุสโสลินีได้ผลักดันนโยบายสาธารณรัฐที่เคยมีมาแต่ก่อนและหันมาสนับสนุนระบอบกษัตริย์ทั้งนี้ เพื่อเอาใจนายพลแห่งกองทัพ

จากเนเปิลส์ มุสโสลินีได้กลับไปยังสำนักพิมพ์ที่มิลาน แต่พรรคฟาสซิสต์จำนวน 30,000 คน ได้สลายตัวเข้าสู่โรม ภายใต้การนำของโบนิน เวคชี บาลโย และมิลังชี ได้มีการวางแผนเข้าควบคุมเทศบาลในกรุงโรม และต้องยึดรัฐอิทาลีทางตอนเหนือให้ได้

มากที่สุด นายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักรจะให้เกียรติลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศภาวะ
ฉุกเฉิน และประกาศกฎอัยการศึก แก่กษัตริย์เอ็ดมันดูลที่ 3 ทรงปฏิเสธ แพ้คดีที่ต้อง
ลาออกจากตำแหน่ง ในวันที่ 28 ตุลาคม 1922 การตัดสินพระทัยของกษัตริย์น่าจะเป็น
โอกาสทองของมูสโสลินี เพราะไม่มีใครสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ในภาวะเช่นนี้ ในวันที่ 29
ตุลาคม 1922 วิคเตอร์ เอ็มมานูเอล ที่ 3 ได้ติดต่อไปยังมูสโสลินี ขอร้องให้เขาเป็น
นายกรัฐมนตรี ภายใน 24 ชั่วโมง เขาก็จัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ โดยมีพรรคฟาสซิสต์ร่วมด้วย
ไม่ถึงครึ่ง และในตอนเย็นวันที่ 30 ตุลาคม 1922 กองกำลังของฟาสซิสต์ก็ถอนออกจาก
เมือง

ทฤษฎีของลัทธิฟาสซิสต์

เกี่ยวกับรัฐ

เอกภาพของรัฐเป็นสิ่งสำคัญกว่าอื่นใดทั้งหมด ถือว่ารัฐเป็นแหล่งกำเนิดของ
เสรีภาพ ซึ่งผู้ใดจะปฏิเสธมิได้ ยกตัวอย่างเช่น ทุกคนมีเสรีภาพบนถนนหลวง เพราะรัฐ
ได้สร้างกฎจราจรไว้ให้ และบังคับควบคุมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎนั้น พวกฟาสซิสต์
จึงได้ถือคติแนวตั้งกล่าวไว้อย่างเคร่งครัด และถือว่าบุคคลไม่มีสิทธิจะคัดค้านโต้แย้ง หรือ
ต่อต้านรัฐ จะต้องพอใจกับสิทธิที่รัฐให้จงหนักหนาให้เท่านั้น ระบบฟาสซิสต์กระทำในสิ่งที่เรียกว่า
"อนาคทของรัฐ" ฟาสซิสต์ถือว่ารัฐมีไคร้มาอยู่เพียงชั่วอายุคนในปัจจุบัน แต่รัฐจะมีเอกภาพ
ตลอดไปโดยไม่เฉพาะเจาะจงในยุคไหน ระบบฟาสซิสต์ได้เรียกร้องให้บุคคลเสียสละ เสีย
สละเพื่ออนาคต และกล่าวหาว่า "ประชาธิปไตย" เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของพลเมือง
ชั่วระยะเวลาหนึ่งอันจำกัดเท่านั้น

ในระบบฟาสซิสต์ถือว่าจุดประสงค์ของรัฐเป็นคนละส่วนกับของบุคคล ดังนั้นรัฐ
จะต้องมีบุคคลที่กล้าเข้ามาทำหน้าที่ควบคุม และกำหนดทิศทางของรัฐ คนที่กล้าคนนี้จะต้อง
เป็นผู้วางระเบียบแบบแผนการปกครองที่มีประสิทธิภาพ แทนที่จะใช้คำว่าเสรีภาพ เสมอภาพ
ภราดรภาพ ระบบฟาสซิสต์จะใช้คำว่า ความรับผิดชอบ วินัย และการบังคับบัญชาตาม
ลำดับชั้น แทน โดยมีผู้นำ (Il Duce) อยู่ในตำแหน่งสูงสุด ในทางปฏิบัติผู้นำจะต้อง

คิดถึงนโยบายที่จะนำไปสู่จุดหมายอันยิ่งใหญ่ คือการเสริมสร้างอำนาจและความเกรียงไกรให้รัฐอิตาลี

มุสโสลินีได้ก้าวเข้าสู่ความเป็นเจ้า ลัทธิชาตินิยมสูงสุด และยึดมั่นอยู่กับอุดมการณ์ทางจักรวรรดินิยม ภูมิใจเหยียดหยามความสงบและไม่เชื่อถือประโยชน์ของสันติภาพ แต่เชื่อว่าสงครามจะนำมาซึ่งการเสริมสร้างพลังแห่งมนุษยและเกียรติยศชื่อเสียง

การต่อต้านเสรีนิยม

การที่ระบอบฟาสซิสต์ยอมรับปรัชญาในแง่ที่ว่า "รัฐคืออำนาจสูงสุด" ระบอบฟาสซิสต์ได้ปฏิเสธไม่ยอมรับทฤษฎีของกลุ่มเสรีนิยมและประชาธิปไตย ทฤษฎีของฟาสซิสต์ไม่เพียงแต่ต่อต้านหลักการประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ เท่านั้น แต่จะต่อต้านกับทุกระบอบที่มีใช้ฟาสซิสต์

ระบอบฟาสซิสต์ต้องการให้อิตาลีประสบความรุ่งโรจน์ รวมทั้งจะทำให้ชนกลุ่มน้อยในอิตาลีเชื้อสายเยอรมันและสลาฟเป็นอิตาเลียนให้ได้ ทฤษฎีเกี่ยวกับเผด็จการเริ่มต้นของระบอบฟาสซิสต์อย่างไรก็ดี ไม่ต้องสงสัยเลยว่าผลของความเจริญก้าวหน้าของสัมพันธภาพกับนาซี เยอรมัน ทำให้อิตาลียอมรับนโยบายต่อต้านพวกกลุ่มเชมิติกเช่นเดียวกับนาซี แต่ถึงกระนั้นกฎหมายต่อต้านพวกเชมิติกในอิตาลี ก็ไม่บังคับเข้มงวดแก่ประการใด

ระบบฟาสซิสต์ยกเลิกการเลือกตั้งผู้แทนอย่างเสรี และให้รัฐบาลมีพรรคการเมืองเพียง 1 พรรค เท่านั้น องค์การเกี่ยวกับผู้แทนที่จัดตั้งขึ้นมาก็เป็นเพียงตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่จัดทำคณะกรรมการที่จะลงมติในการบริหารงานราชการโดยทฤษฎีสถาผู้แทนราษฎรสามารถกระทำการออกกฎหมายได้ แต่ในระบบฟาสซิสต์รัฐซึ่งเป็นฝ่ายบริหารจะเป็นผู้ออกกฎหมายเอง แทนที่อำนาจการปกครองจะมาจากปวงชน อำนาจการปกครองกลับมาจากพรรคและรัฐบาล ข้าราชการจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งมากกว่าเลือกตั้งโดยปวงชน โดยปกติเสรีภาพของพลเมืองจะถูกตัดทอนให้ลดลง ในกรณีที่ไม่ยกเลิกเสรีภาพ รัฐผูกขาดการจัดการศึกษาการหนังสือพิมพ์ และรัฐบาลจะใช้ทั้ง 2 อย่าง เป็นเครื่องมือการโฆษณาชวนเชื่อตามข้อเท็จจริงแล้ว การควบคุมความรู้สึกนึกคิดของคนด้วยการโฆษณาชวนเชื่ออย่างมี

ประสิทธิภาพ เป็นลักษณะพิเศษในการดำเนินงานของระบบฟาสซิสต์ และจะควบคุมกันไว้กับการใช้อำนาจและความรุนแรงเข้าจัดการกับผู้คัดค้านรัฐ ตำรวจลับและศาลพิเศษเป็นเครื่องมือสำคัญของระบบฟาสซิสต์

Corporative Theory

ระบบฟาสซิสต์ได้ปฏิรูปการปกครองการเสียใหม่ตามแนว "Corporative lines" คือ การรวมกลุ่มการผลิตที่สำคัญ ๆ แต่ปรากฏว่าไม่ประสบความสำเร็จอย่างบริบูรณ์ ถึงแม้ว่า "Corporative Theory" จะแสดงทัศนะเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมโดยตลอด อิตาลีแยกการปกครองของลูกจ้างและนายจ้างออกจากกัน ซึ่งแตกต่างจากในเยอรมัน ซึ่งลูกจ้างเป็นส่วนหนึ่งของ "Labor Front" โดยทั่วไปทฤษฎีเกี่ยวกับ "Corporative Theory" เกี่ยวข้องกับการร่วมกันลงทุนอย่างเป็นปีกแผ่นของเอกชนทั้งปวง ไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม โดยรัฐบาลจะเข้าควบคุมดูแล หรือมีส่วนร่วมในการลงทุนส่วนใหญ่ด้วย จุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และแสดงถึงอำนาจของชาติอิตาลีเป็นส่วนสำคัญ รัฐจะเข้าควบคุมแรงงานและการว่าจ้างต่าง ๆ ผู้นำของฟาสซิสต์ริเริ่ม "Corporative Theory" ในฐานะการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเสียใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็นำมาใช้เป็นรากฐานของการปรับปรุงการปกครองการทางการเมืองเสียใหม่ด้วย

จุดมุ่งหมายอันสำคัญประการหนึ่งของระบบเศรษฐกิจแบบ "Corporative economy" ก็คือ การจะสร้างอิตาลีให้ยุติการพึ่งพาต่างชาติอีกต่อไป มุสโสลินีได้สร้างเสริมการเกษตรกรรม พัฒนาที่ดินให้เป็นประโยชน์ พัฒนาอุตสาหกรรมและอาวุธ สนับสนุนการขยายพลเมืองของชาติ และต้องการแสวงหาดินแดนแห่งใหม่ นโยบายการกล่าวไปในโลกขณะนั้น เป็นแบบพาณิชยชาตินิยม (Mercantilism) ได้บังคับให้อิตาลีได้ก้าวไปสู่ลัทธิชาตินิยมทางเศรษฐกิจ

การปรับปรุงการปกครอง

เมื่อมุสโสลินีได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศ เมื่อ 30 ตุลาคม 1922 หลังจากนั้น คือในปี 1922 มุสโสลินีได้บังคับสมาชิกพรรคฟิอพิวลิสต์ลาออกจากคณะรัฐบาล

มุสโสลินีได้ทำการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเลือกตั้ง กล่าวคือมุสโสลินีได้ออกกฎหมาย "Acerbo Election Law" ผ่านสภา โดยกำหนดสัดส่วนของที่นั่งในสภา ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ พรรคฟาสซิสต์จะได้รับที่นั่งในสภายุแทนราษฎรจำนวน 2/3 ของที่นั่งทั้งหมด ที่นั่งที่เหลือจะถูกจำแนกให้กับพรรคอื่น ๆ ตามสัดส่วนที่แต่ละพรรคจะได้รับเสียงโหวตลงคะแนน ได้มีการเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ 6 เมษายน 1924 พรรคฟาสซิสต์ได้มีสมาชิกซึ่งเป็นผู้นำทางการเมืองมากอนเข้าร่วมพรรคด้วย

ขณะนี้มุสโสลินีมีรัฐสภาที่จะเข้าสู่ระเบียบแล้ว แต่โดยที่ไม่คาดกัน ฝ่ายค้านได้เริ่มก่อความยุ่งยาก โดยเฉพาะพรรคสังคมนิยม พอเริ่มสมัยประชุมสภาก็เริ่มกลายเป็นที่ชุมนุมโจมตีใหญ่เกิดระบบฟาสซิสต์และแผนงานอื่น ๆ ของระบอบนี้ทั้งหมด แม้คีโอติ ผู้นำของกลุ่มสังคมนิยมปฏิรูป ได้เร่งเร้าให้เลิกวิธีการเลือกตั้งแบบฟาสซิสต์ ก่อนหน้าที่เขาได้เขียนหนังสือชื่อ "The Fascisti Exposed" เป็นการตีแผ่การกระทำที่ผิดกฎหมายของฟาสซิสต์ถึงร้อยกรณี ในที่สุดแม้คีโอติ ก็ถูกลอบฆาตกรรม การที่แม้คีโอติ ถูกฆาตยทำให้ประชาชนไม่พอใจอย่างรุนแรง และในที่สุดก็เป็นที่รู้แน่ชัดว่า เจ้าหน้าที่ชั้นสูงของพรรคฟาสซิสต์เป็นกบฏวางแผน ประชาชนเริ่มไม่แน่ใจในท่าทีของพรรคฟาสซิสต์ สมาชิกฝ่ายค้านในสภาได้พากันออกจากสภา และไปประชุมกันที่ อาเวนไทน์ ฮิลล์ (Aventine Hill) และประกาศว่าพวกเขาจะชุมนุมอยู่ที่นั่นจนกว่ากรณีแม้คีโอติ จะได้รับการพิสูจน์หาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ มุสโสลินีก็เลยถือโอกาสประกาศว่า บุคคลเหล่านั้นหมดสิทธิที่จะไปนั่งในสภาแล้ว ให้ที่เหล่านั้นว่างไปโดยปริยาย

ในปี ค.ศ. 1924 มุสโสลินียังไม่ได้มีอำนาจควบคุมเด็ดขาดทั้งในทางการเมือง แต่แล้วในที่สุดเมื่อเขาได้รวมอำนาจของพรรคไว้ได้แล้ว และความคุมเสียงในสภาได้เด็ดขาด ในวันที่ 3 มกราคม 1925 มุสโสลินีได้กล่าวสุนทรพจน์รับผิดชอบการฆาตกรรมแม้คีโอติ และทำให้รัฐสภากล่าวโทษฟ้องร้องตัวเขา แต่ความจริงแล้วขณะนี้สภามีแต่พรรคของมุสโสลินีทั้งสิ้น

มุสโสลินีเริ่มค้นจักระบบเผด็จการของเขาให้ตั้งอยู่บนรากฐานของกฎหมาย 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งเกี่ยวกับ "อำนาจและสิทธิพิเศษ" ของประมุขรัฐบาล ซึ่งผ่านสภาเมื่อ 24 ธันวาคม 1925 และอีกฉบับหนึ่งเกี่ยวกับการให้อำนาจฝ่ายบริหารออกพระราชกฤษฎีกา

ให้อำนาจควบคุมกฎหมายทั้งปวง ผ่านสภาเมื่อ 31 ธันวาคม 1926 รัฐสภาได้ละสิทธิ
ในหน้าที่นิติบัญญัติให้กับมุสโสลินีและคณะรัฐมนตรี

มุสโสลินีมีใ้แก่รัฐธรรมนูญของอิตาลี ที่ชื่อว่า "Statuto of 1848"
แต่ประการใด กษัตริย์ยังคงมีอยู่เช่นเดิม มุสโสลินีรับผิดชอบตัวเองแต่ลำพัง โดยทางเทคนิค
กษัตริย์ทรงกำหนดกรวยชื่อคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ และในกรณีตำแหน่งของมุสโสลินีว่างลง กษัตริย์
จะทรงแต่งตั้งผู้สืบทอดอำนาจทางการเมือง จากรายชื่อซึ่ง "Fascist Grand Council"
อันเป็นองค์การสูงสุดของพรรคเป็นผู้เสนอคณะรัฐมนตรี จะมีมุสโสลินีเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล
สภาสูง (Senate) ของอิตาลียังคงมีอยู่ แต่ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจะต้องเป็นผู้
ยอมรับระบอบฟาสซิสต์ เกือบธันวาคม 1938 สภาผู้แทนไ้ยุบเลิกตัวเอง ต่อมาในวันที่
23 มีนาคม 1935 สภาแต่งตั้งของฟาสซิสต์ (Chamber of Fasces and corporation)
กลายเป็นสภาล่าง (lower chamber) ของรัฐสภา

ทางศาลยุติธรรม ก็มีการยกเลิกศาลต่าง ๆ ในปี 1926 ได้จัดตั้งศาลพิเศษ
เพื่อปกป้องรัฐ (Special Tribunal for the Defense of the State) มีฐานะมั่นคงมาก
วิธีการคล้าย ๆ กับศาลทหาร ในศาลประเภทนี้จะมีหัวหน้าศาลเป็นทหารและผู้ที่ได้รับการ
ปิดกั้นทหารตามแบบฟาสซิสต์ มีการตั้งศาลย่อย ๆ ในศาลตำรวจ และขยายขยายงานของ
ตำรวจให้กว้างขวางใหญ่โต มีการสร้างค่ายกักกันนักโทษไว้รวมกันที่เกาะลิพารี
(Lipari) ในปี 1926 มีการจัดตั้งศาลแรงงาน (Labor Court) ขึ้นใหม่ เพื่อช้
ข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง

ทางด้านการปกครองท้องถิ่นใช้การแต่งตั้งข้าราชการจากส่วนกลาง เรียกว่า
ข้าหลวง (podesta) ตำแหน่งข้าหลวงที่ไปปกครองในทางปฏิบัติจะได้รับการสนับสนุน
จากรัฐบาลกลาง เมื่อมีปัญหาขัดแย้งกับนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดใหญ่ ๆ จะมีการแต่งตั้ง
สภาที่ปรึกษาสำหรับให้คำปรึกษาแนะนำแก่ข้าหลวง ทั้งหมดนี้มีอยู่ด้วยกัน 22 จังหวัด

การจัดองค์การของรัฐ

ถึงแม้ว่าพรรคฟาสซิสต์จะกลายเป็นโครงร่างของรัฐ แต่ก็ยังมีการแบ่งเขตการ
จัดองค์การออกไปเป็นส่วน ประมุขของพรรค คือมุสโสลินีอยู่ในฐานะเป็นผู้นำ (Il Duce)

มีเลขาธิการทั่วไป (Secretary general) เป็นหัวหน้าทำหน้าที่อำนวยการบริหาร และการคลังของพรรค ทำการอำนวยการควบคุมดูแลองค์การย่อยต่าง ๆ ของพรรค เช่น สมาคมครูฟาสซิสต์ สมาคมกรรมกรรถไฟฟาสซิสต์ สมาคมนักศึกษามหาวิทยาลัย องค์การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แห่งชาติ หนังสือพิมพ์การโฆษณาชวนเชื่อ และอื่น ๆ องค์การของพรรคที่สำคัญที่สุดและเป็นกลุ่มวางนโยบายที่แท้จริง คือ "Fascist Grand Council" โดย นิติบัญญัติ และพฤตินัย ในข้อมูลปฎิมาตรการสำคัญ ๆ และนโยบายทั้งหลายออกมาจาก "Fascist Grand Council" ซึ่งมุสโสลินีจะควบคุมอีกทีหนึ่ง มุสโสลินีจะเป็นผู้แต่งตั้งประธานสภา นิติบัญญัติทั้ง 2 สภา

สภาแห่งชาติ (National Council) มีสมาชิกประมาณ 120 คน ประกอบด้วย เลขาธิการพรรคส่วนจังหวัด และผู้นำพรรคคนอื่น ๆ ที่มีหน้าที่รับฟังคำสั่งที่พรรคจะตัดสินใจในแต่ละจังหวัดมีเลขาธิการพรรค และฝ่ายอำนวยการซึ่งมีสมาชิก 7 คน หน่วยของพรรคในชั้นแรกคือ "Fasci di Combattimento" ซึ่งจะมีเลขาธิการและผู้อำนวยการควบคุม โดยได้รับการแต่งตั้งจากพรรค หน่วยงานท้องถิ่นนี้จะต้องยอมรับฟังคำแนะนำของเจ้าหน้าที่พรรคในระดับสูง

ในปี ค.ศ. 1926 ได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่า นักศึกษาที่เรียนจบแล้วขององค์การเยาวชนฟาสซิสต์ (Fascist Youth Organization) จะได้รับให้เข้าเป็นสมาชิกองค์การเยาวชน องค์การเยาวชนประกอบด้วยลูกสุนัขป่า (Son of the wolf) เก็กอายุ 6 - 8 ปี เบลิลลา (Balilla) อายุ 8 - 14 ปี การ์ดกิสต์ (Guardist) อายุ 14 - 18 ปี และฟาสซิสต์หนุ่ม (Young Fascist) อายุ 18 - 21 ปี ในทำนองเดียวกัน องค์การเยาวชนหญิงก็ได้รับการจัดตั้งเช่นเดียวกัน

ในด้านการเกี่ยวกับการอบรมการทหารให้กับสมาชิกพรรค (Fascist Militia) นั้น ในวันที่ 14 มกราคม 1923 ได้มีการจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (Volunteer Militia for National Safety) ในหน่วยงานนี้ มีคณะเลขาธิการและเจ้าหน้าที่ตลอดจนอาวุธของตนเอง มีการจัดตั้งกองกำลังตำรวจฟาสซิสต์พิเศษ แต่สมาชิกส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยจะคิดทำหน้าที่อะไรมากนัก นอกจากการเดินพาเหรด และออกกำลังกายใน

บางโอกาส งานที่ทำก็มี "ตำรวจรักษาทางรถไฟ" "การเดินยามรอบ ๆ ท่าเรือ พวกอาสาสมัครเหล่านี้" เข้ากับทหารในกองทัพไม่ได้ เพราะพวกทหารไม่ยอมรับว่าสมาชิกในหน่วยดังกล่าวมีฐานะทัดเทียมเท่ากับทหาร

อีกองค์การหนึ่งที่ควรกล่าวถึงคือ "The opera Nazionale Dopolavoro" องค์การนี้เป็นองค์การที่ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้จัดหากิจกรรม สันทนาการและทางด้านวัฒนธรรม สำหรับกรรมกร ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทุกชนิด จัดหาห้องสมุดอ่านหนังสือสำหรับกรรมกรจัดให้มีป่าสาธารณะ องค์การนี้มีสมาชิกมากกว่า 3 ล้านคน

นโยบายทางค่านเศรษฐกิจ

ตั้งแต่เริ่มต้นพรรคนาสซิสต์ได้ริเริ่มโครงการเกี่ยวกับกิจการสาธารณะ (Public Works) ส่วนมากเกี่ยวกับการสร้างภาพพจน์ยิ่งกว่าเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มีการรื้อฟื้นโครงการพัฒนาที่ดินว่างเปล่าให้เป็นประโยชน์ต่อไปอีก ให้เงินอุดหนุนแก่เรือเดินทะเลของพ่อค้า และมีการให้ความคุ้มครองอุตสาหกรรม มีการรณรงค์ที่เป็นธุรกิจของเอกชนอย่างกว้างขวาง โดยรัฐเข้าไปดำเนินการควบคุมการดำเนินการธุรกิจเสียเอง อันเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก

นโยบายทางค่านวัฒนธรรม

ทางค่านสิทธิของพลเมือง พรรคนาสซิสต์ได้เข้าควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างช้า ๆ หลังจากกรณีของแม็คทีโอติ แล้วหนังสือพิมพ์ก็ถูกควบคุมอย่างเข้มงวด ระบบตำรวจลับถูกจัดตั้งทั่วอิตาลี อย่างไรก็ตามไม่มีใครเสียใจที่มุสโสลินีสามารถทำลายองค์การมาเฟีย (Mafia) ในซิซิลี (1927 - 1928) ลงได้ มุสโสลินีกำจัดสิทธิของพลเมืองโดยการกระทำอย่างช้า ๆ

การปฏิรูปการศึกษา ได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับจากอายุ 12 เป็น 14 ปี หลักสูตรและวิธีการสอบได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้ามาก มีการสอนศาสนาใน Public School รัฐเข้าควบคุมเจ้าหน้าที่การศึกษาส่วนท้องถิ่น โรงเรียนจะต้องสอนให้เด็กซื่อสัตย์และรักชาติ รวมทั้งสนับสนุนรัฐบาล โรงเรียนในอิตาลีก็เลยกลายเป็นสถานที่ปลูกฝังระบอบฟาสซิสต์ โรงเรียนราษฎรยังคงมีอยู่โดยรัฐไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ถึงแม้จะต้องมาสอบรวมกับโรงเรียนของรัฐบาล

ในระยะแรกมหาวิทยาลัยของรัฐ 21 แห่ง ยังไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐบาลมากนัก แต่ในปี ค.ศ. 1929 รัฐบาลได้ออกกฎหมายบังคับให้อธิการบดี และคณบดีทุกคนต้องเป็น สมาชิกพรรค Faecist ในปี 1931 ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย ครู อาจารย์ ถูก บังคับให้ปฏิญาณตนว่าจะจงรักภักดีต่อระบอบฟาสซิสต์

นโยบายเกี่ยวกับศาสนา

สำนักวาติกันของสันตปาปาตกอยู่ในฐานะเป็นศัตรูกับรัฐอิตาลีมาตั้งแต่การรวมชาติ อิตาลี รัฐวาติกันปฏิเสธที่จะยอมรับข้อเสนอเพื่อตกลงเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างรัฐ ทั้งสองซึ่งกำหนดไว้ใน "The law of papal Guarantee" เมื่อปี 1971 แต่ยังไม่มีการ แยกแยะจากกันระหว่างองค์การศาสนากับรัฐอิตาลีอย่างเข้มงวดกวดขันเท่าใด กระทรวง การคลังของอิตาลีก็ยังคงจ่ายเงินเดือนให้คณะสงฆ์อิตาลี โรงเรียนสอนศาสนาที่ยังคงดำเนิน อยู่ต่อไป และการศึกษาพระศาสนาก็ยังคงกระทำอยู่ ในโรงเรียนของรัฐบาลตามปกติ ในปี 1868 สันตปาปาได้ออกประกาศพระบรมราชโองการชื่อว่า "Non expedit" โดย กล่าวย่ำว่า "เป็นการไม่เหมาะสมสำหรับชาวคาทอลิกทั้งปวง จะออกเสียงเลือกตั้งสมาชิก สภา แต่ถึงแม้ว่าทางฝ่ายสันตปาปาจะประกาศระเบียบดังกล่าวออกมาแต่ชาวอิตาลีก็ยังคง ออกเสียงเลือกตั้งในสภาต่อไป และในขณะเดียวกันก็ยึดมั่นต่อศาสนาโรมันคาทอลิก นอกจากนี้ ยังมีชาวอิตาลีอีกจำนวนหนึ่งออกเสียงให้พรรคสังคมนิยม ทั้ง ๆ ที่ประกาศของสำนักวาติกัน ให้ต่อต้านลัทธิมาร์กซ์ ความจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทำให้สันตปาปาได้กล่าวในปี 1905 โดย ย่ำว่า "เนื่องจากการนำหลักของ "non expedit" มาใช้อย่างเข้มงวดกวดขันอาจจะ นำไปสู่การแตกแยกกันเป็น 3 ฝ่าย ในสังคมและศาสนาของอิตาลี จึงขอร้องให้ชาวอิตาลี สามารถออกเสียงเลือกตั้งในสภา แต่ความเป็นศัตรูระหว่างสำนักวาติกัน และรัฐบาลอิตาลี ก็ยังคงดำเนินต่อไป ถึงแม้ว่าจะได้มีความพยายามตกลงกันก็ตาม จนกระทั่งถึงปี 1919 ระเบียบ "non expedit" จึงได้รับการยกเลิกไป

ในระยะ 10 ปี หลังสงคราม สำนักวาติกันได้เริ่มดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการเจรจาข้อตกลงกับรัฐต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักประกันฐานะและสิทธิพิเศษของคณะสงฆ์ โดย เจรจากับลัทธเวีย (1922) กับบาวาเรีย (1924) กับโปแลนด์ (1925) กับลิทัวเนีย

(1927) เช็กโกสโลวาเกีย (1928) อิตาลี ปอร์ตุเกส และรומานี (1929)

เยอรมัน (1933) และกับยูโกสลาเวีย (1935) แต่ไม่ปรากฏผลสำเร็จเลย

ในข้อตกลงดังกล่าว ได้มีการเข้าถึงการแต่งตั้งพระชั้นบิชอปอย่างเสรีของ
สันตปาปา สิทธิในการสอนศาสนาและการได้รับความคุ้มครองโดยพลกษัตริย์ขององค์การ
ศาสนา และทางฝ่ายศาสนาย่อมมีเสรีภาพที่จะดำเนินนโยบายของตนเกี่ยวกับการแสดงออก
ต่อสังคม และสำนักวาติกันจะต้องเห็นชอบในการเข้มงวดกวดขันในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง
ของคณะสงฆ์

ข้อตกลงที่รัฐบาลอิตาลีและสันตปาปาตกลงกันได้เมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 1929
มีชื่อว่า "Lateran" ข้อตกลงดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 หลักการ คือ

1. อำนาจอธิปไตยของสันตปาปาซึ่งมีอยู่เหนือพื้นที่ที่อันจำกัดจะได้รับการฟื้นฟู
ทั้งนี้ต่อไปสันตปาปาจะปกครองเหนือสำนักวาติกัน ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในโรมซึ่งมีเนื้อที่
108.7 เอเคอร์ ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่แถบโบสถ์เซนต์ปีเตอร์ นอกจากนี้สันตปาปายังปกครอง
"Castel Gandolfo" ที่พักฤดูร้อนนอกเมือง

2. รัฐบาลอิตาลีตกลงจะจ่ายชดเชยค่าเสียหายเกี่ยวกับทรัพย์สินขององค์การ
ศาสนาซึ่งถูกยึดไปสมัยการรวมอิตาลี (1859 - 70)

3. รัฐยอมรับว่าศาสนาคาทอลิกเป็นศาสนาประจำชาติอิตาลี การแต่งตั้ง
คณะสงฆ์จะต้องกระทำไปตามระเบียบ ทรัพย์สินของทางวัดจะต้องได้รับการยกเว้นการเก็บ
ภาษี และรัฐบาลตกลงจัดสรรเงินทุนของรัฐเพื่อจ่ายเป็นเงินเดือนของคณะสงฆ์ วัดได้รับ
อนุญาตให้เป็นบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้วัดสามารถหาทรัพย์สินของตนได้เอง รัฐจะ
ต้องยอมรับกฎหมายของคณะสงฆ์เกี่ยวกับการแต่งงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการแต่งงานแบบ
คาทอลิกในโบสถ์เป็นการถูกต้องตามกฎหมาย พระมีสิทธิพิเศษในการให้คำแนะนำสั่งสอนศาสนา
ในโรงเรียนชั้นประถมและมัธยม และสังคมของชาวโรมันคาทอลิกจะไม่ถูกรบกวนขัดแย้ง

ข้อตกลงดังกล่าวทำให้รัฐบาลอิตาลีในสมัยมุสโสลินีได้รับการรับรองจากสำนักวาติกัน
หลังจากที่เป็นไม่เป็นมาเนิ่นนาน

นโยบายต่างประเทศ

พรรคฟาสซิสต์ไม่พอใจที่อิตาลีไม่ได้รับส่วนแบ่งจากสงครามคราวที่แล้วอย่างพอเพียง ทำให้ความสัมพันธ์กับยูโกสลาเวียไม่สู้ราบรื่น โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับพรมแดนของประเทศทั้งสอง นอกจากนี้ความสัมพันธ์กับอังกฤษและฝรั่งเศสก็ไม่สู้ดี ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสไม่สู้เต็มใจและล่าช้าในการที่จะมอบอาณานิคมแก่อิตาลีเป็นการชดเชยตามสนธิสัญญากรุงลอนดอน อนึ่งมุสโสลินีรู้สึกทว่าโชคชะตาได้กำหนดให้อิตาลีต้องเสริมสร้างจักรวรรดิเข้าครอบงำทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และท่าทะเลอาเดรียติกให้เป็นทะเลสาบอิตาลี นโยบายเหล่านี้ย่อมสอดคล้องกับนโยบายเสริมสร้างกำลังนาซีให้เข้มแข็งควบคู่กันไปด้วย ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับความสนใจของยูโกสลาเวีย กรีซ ฝรั่งเศส และอังกฤษ ซึ่งทุกชาติเหล่านี้ต่างก็มีนโยบายเกี่ยวกับแถบเมดิเตอร์เรเนียนเป็นพิเศษ โดยเฉพาะตัวอยู่แล้ว

อาณานิคมและเขตแดน

จักรวรรดิอาณานิคมของอิตาลี เป็นสิ่งที่อิตาลีเพิ่งได้มาเร็ว ๆ นี้ อิตาลีได้ยึดดินแดนในแอฟริกาด้วยตนเอง คือเอริเทรีย (Eritrea) บนฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และโซมาลีแลนด์ของอิตาลี (Italian Somaliland) บนฝั่งมหาสมุทรอินเดีย ความพยายามของอิตาลีในปี 1896 ในการที่จะรวม 2 แคว้นนี้เข้าด้วยกัน ด้วยการจะรบนชนะเอธิโอเปีย ได้ล้มเหลวลง สืบเนื่องมาจากเกิดกบฏบอกเซอร์ (1901) ในจีน อิตาลีก็เลยได้รับเขตสัมปทานที่ไม่สำคัญในเทียนสิน ประเทศจีน ระหว่างปี 1911 - 1922 อิตาลีได้รบกับตุรกีและประสบความสำเร็จในแอฟริกาเหนือในแคว้นไซรีไนคา (Cyrenaica) และทวีปลิทาเนีย (Tripolitania) ซึ่งต่อมาได้รวมเป็นอาณานิคมเรียกว่าลิเบีย (Libya) ในเวลาเดียวกันนี้อิตาลียังได้เข้ายึดครองเกาะโคเคคาเนส (Dodecanese) อันก่อให้เกิดปัญหาระหว่างมหาอำนาจของยุโรป

ในวันที่ 29 กรกฎาคม 1919 กรีซและอิตาลีได้ทำข้อตกลงกันว่า กรีซจะสนับสนุนอิตาลีในการอ้างสิทธิเข้าครอบครองอัสบาเนีย และส่วนหนึ่งของอนาโตเลีย (Anatolia) และอิตาลีจะสนับสนุนกรีซในการอ้างสิทธิครองแคว้นเทรซ (Thrace) และเอพิรุส (Epirus) และยกเกาะโคเคคาเนส ที่มีกรีซอาศัยอยู่เป็นการตอบแทน อิตาลีได้ทำลายข้อตกลงนี้ ในเดือน

ตุลาคม 1922 โดยพื้นฐานที่ว่าข้อตกลงเกี่ยวกับดินแดนตะวันออกไกลทั้งหมดถูกล้มเลิกไป เพราะความล้มเหลวที่จะให้สัตยาบันในสนธิสัญญาแซฟ (Treaty of Sevres) ทำให้กรีซโกรธมาก และอังกฤษได้ประท้วงอย่างรุนแรง อันที่จริงอังกฤษได้ใช้สาเหตุนี้หน่วงเหนี่ยวที่จะยกจูบาแลนด์ (Jubaland) ให้อิตาลีตามสัญญากรุงลอนดอน (Treaty of London) เรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี 1924 อิตาลีได้ถอนทหารออกจาก อัลบาเนีย (เดือนสิงหาคม 1920) และการเซ็นสัญญากรุงลอนดอน กับยูโกสลาเวีย เมื่อเดือนพฤศจิกายน 1920 ได้มีการสร้างแนวเขตแดนระหว่าง 2 ประเทศ ตามสัญญานี้ ฟิอุม (Fiume) จะกลายเป็นนครรัฐเสรี แต่กองทหารอิตาลีก็มีได้ถอนออกไปหลังจากนี้ได้จับไล่กานนานซีโอ (Dannunzio) ออกจากฟิอุม ในวันที่ 23 ตุลาคม 1922 อิตาลีและยูโกสลาเวียได้ทำข้อตกลงกล่าวว่าย้ายสนธิสัญญาราเวลโล และย้ายว่าฟิอุม เป็นนครรัฐเสรี

ต่อมาเมื่อมุสโสลินีเป็นนายกรัฐมนตรีเขาได้ประกาศว่าอิตาลีจะต้องยืนยันในฐานะของตนในกิจกรรมการเมืองระหว่างประเทศ เขาประสบความสำเร็จเป็นครั้งแรก เมื่อสนธิสัญญาโลซานน์ เมื่อปี 1923 ยอมรับว่าเกาะโคเคคาเนส เป็นของอิตาลีในเดือนมกราคม 1924 ได้ทำการตกลงกับยูโกสลาเวียว่า ฟิอุม รัฐเสรีเป็นของอิตาลี ในขณะที่ยูโกสลาเวียเข้ารักษาเมืองปอร์โต บาร์อส (Porto Baros) ไว้ ชาว "Slovenes" และ "Croats" ไม่มีความพอใจ การที่อิตาลีพยายามจะกลืนชนชาติเหล่านี้ในอิตาลีให้เป็นชาวอิตาลีเสีย ถึงแม้ว่าชาวเยอรมันในแคว้นไทโรล จะอยู่ในสภาพที่เลวร้ายกว่า ยูโกสลาเวียได้ถูกอิตาลีด้วยการปลุกปั่นองค์การมาซิโดเนียใน มาซิโดเนีย (Macedonia) ชาวยูโกสลาเวียรู้สึกไม่พอใจที่อิตาลีได้ให้ความช่วยเหลือแก่การระดมและยังการรื้ออย่างใกล้ชิดกับสนธิสนมยูโกสลาเวียได้สนับสนุนอาหมัด ซ็อก (Ahmed Zog) ให้สถาปนาอำนาจในอัลบาเนีย เมื่อปี 1924 แต่อิตาลีได้ตกลงกับซ็อก (1925 - 1927) มาเป็นลำดับและยอมรับว่าอิตาลีเป็นผู้อารักขาอัลบาเนีย

บทที่ 6

เยอรมันหลังสงครามโลกครั้งที่ 1

1. สาธารณรัฐไวมาร์แห่งเยอรมัน (Weimar Republic)

รัฐธรรมนูญของเยอรมัน

ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 1918 เจ้าชายแมกซ์ แห่งบาเดน (Max of Baden) อัครมหาเสนาบดีคนสุดท้ายของจักรวรรดิเยอรมัน ได้โอนอำนาจการปกครองไปให้ เฟรเดริก อีเบอร์ท และฟิลลิป ชิคแมนน์ ผู้นำของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ที่ทรงอำนาจ พระเจ้าไกเซอร์ วิลเลียมที่ 2 ได้สละราชสมบัติและหนีไปยังฮอลแลนด์ เยอรมันก็เลยกลายเป็นสาธารณรัฐในกรุงเบอร์ลิน อีเบอร์ท ได้จัดตั้งคณะผู้บริหารประเทศ 6 คน จากพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย จำนวน 3 คน และจากพรรคสังคมนิยม จำนวน 3 คน คณะผู้ปกครองชุดนี้ได้ดำเนินการบริหารประเทศต่อไป และในเดือนพฤศจิกายน 1918 ได้ออกประกาศใช้ พ.ร.บ. ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาแห่งชาติโดยเปิดโอกาสให้ชายหญิงที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ขณะนั้นในหลาย ๆ รัฐ รัฐบาลมีแนวโน้มไปทางสังคมนิยม ทางรัฐได้มีความพยายามที่จะจัดตั้งสภาทหารและคนงาน (Worker' and Soldiers' Councils) ตามรูปแบบอย่างจากรุสเซีย ในเบอร์ลินพรรคซ้ายสุดซึ่งใช้ชื่อว่า "สปาร์ตาคัส" ภายใต้การนำของคาร์ล ลิเบเนคท์ (Karl Liebknecht) ได้เข้าควบคุมอำนาจการปกครองนครเบอร์ลินเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในเดือนมกราคม 1919 อีเบอร์ทได้ถูกบังคับให้หลบหนีไป ได้รวบรวมอาสาสมัครพร้อมกับความช่วยเหลือของนายพลโกรเนอร์ (Groener) และ กุสตาฟ น็อสค์ (Gustav Noske) ได้ยุติการกบฏของพรรคสปาร์ตาคัสได้

ในที่สุดได้มีการเลือกตั้งในวันที่ 19 มกราคม พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พรรคใหญ่ที่สุดได้ 164 ที่นั่งจากที่นั่งทั้งหมด 421 ที่นั่ง ได้เป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับ พรรคเคโมแคต ซึ่งมี 75 ที่นั่ง และพรรคศูนย์กลางแคชอลิก ซึ่งมี 91 ที่นั่ง

ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1919 สัมมนาแห่งชาติได้เปิดประชุมที่เมืองเล็ก ๆ ชื่อทูริงเกิน (Thuringian) ในรัฐไวมาร์ (Weimar) สัมมนามีภวระหน้าที่จะต้องทำอยู่ 3 ประการคือ ปกครองประเทศเยอรมัน ทำสัมพันธภาพกับพันธมิตรผู้ชนะ และร่างรัฐธรรมนูญสหพันธ์ สัมมนาแห่งชาติได้เลือกอีเบอร์ท เป็นประธานาธิบดี การจัดตั้งรัฐบาลพรรคเคโมแครต ไม่ยอมให้ความร่วมมือ เพราะเกรงว่าจะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการเซ็นสัญญาสันติภาพแวร์ซายล์ พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย และศูนย์กลางแคทอลิก ถูกบังคับให้ร่วมมือกันจัดตั้งรัฐบาล ทั้ง 2 พรรคได้ประกาศสนับสนุนการปกครองแบบสาธารณรัฐ จะเคารพสิทธิของบุคคล ให้รัฐเข้าควบคุมปัญหาทางบ้านเศรษฐกิจ และต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์

รัฐธรรมนูญไวมาร์ ได้รับการออกเสียงสนับสนุน 262 ต่อ 75 เสียง โดยพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พรรคศูนย์กลางประชาธิปไตย และพรรคประชาธิปไตย ในวันที่ 11 สิงหาคม 1919 ประธานาธิบดีอีเบอร์ท ก็ประกาศให้รัฐธรรมนูญ

ในรัฐธรรมนูญ ระบุว่า สถาบันนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสภาสูง (Reichrat) และสภาล่าง หรือสภาผู้แทนราษฎร (Reichstag) สภาสูงเลียนแบบมาจากสภา Bundesrat ของจักรวรรดิเยอรมัน โดยมีผู้แทนจากรัฐบาลประจำรัฐ 18 รัฐ แต่ละรัฐมีผู้แทนอย่างน้อย 1 คน โดยถืออัตรา 1 คนต่อประชากร 1 ล้านคน ต่อมาลดลงเหลือ 700,000 คน สภาสูงมี 60 ที่นั่ง ถ้าสภาสูงไม่เห็นด้วยกับสภาล่าง สภาล่างอาจฉกฉวย พ.ร.บ.ฉบับนั้นได้ เมื่อทำการพิจารณาครั้งที่ 2 และมีเสียงสนับสนุน 2 ใน 3

สภาผู้แทนราษฎร ได้รับเลือกมาจากหญิงและชายที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป เยอรมันใช้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 35 เขต แต่ละพรรคจะส่งผู้แทนของตนเข้าสมัครรับเลือกตั้ง และแต่ละคนจะต้องได้รับเลือก จำนวน 60,000 เสียงขึ้นไป

ประธานาธิบดีของเยอรมันได้รับเลือกโดยตรงจากประชาชน ถ้าปรากฏว่าในครั้งแรกผู้แข่งขันไม่ได้รับเสียงส่วนใหญ่ จะต้องเลือกใหม่เป็นครั้งที่ 2 คณะรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรี จะได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี

2. การใช้ค่าเสียหายแก่พันธมิตร

ภายใต้สนธิสัญญาแวร์ซายล์ เยอรมันจะต้องชดเชยค่าเสียหายและรวมทั้งค่าใช้จ่ายของกองทัพที่มามีคกรองและควบคุมเยอรมันด้วย จำนวน 5 พันล้านดอลลาร์ ทั้งนี้

เป็นการประเมินผลและรวบรวมตัวเลขจากคณะกรรมการที่รัฐบาลตั้งขึ้น ทางฝ่ายพันธมิตรได้
เปิดประชุมอภิปรายปัญหาการชดเชยค่าเสียหายของเยอรมัน เมื่อกรกฎาคม ค.ศ. 1920
และพอถึงเดือนมกราคม 1921 พันมิตรได้เสนอแนะที่เยอรมันจะชดเชยค่าเสียหาย 56
พันล้านคอลลาร์ เยอรมันตอบตกลงเหลือเพียง $7\frac{1}{2}$ พันล้านคอลลาร์ ฝ่ายพันธมิตรไม่ยอม
ไต่ถามคำชดเชยให้เยอรมันปฏิบัติตาม ในวันที่ 3 มีนาคม 1921 และ 5 วันต่อมาพันธมิตร
ก็เข้ายึดครองเมืองคูเซเบอร์ก (Duisburg) รุห์รท์ (Ruhrort) และดูสเซลดอร์ฟ
(Dusseldorf) นอกจากนี้ยังเข้ายึดควบคุมการศุลกากรของเยอรมันด้วย

ในที่สุดเยอรมันจะต้องจ่ายเงินเพื่อใช้หนี้ทั้งหมด 33 พันล้านคอลลาร์ กับหนี้
สงครามในเบลเยียม และค่ายึดครองของกองทัพพันธมิตรอีกต่างหาก ค่าปฏิกรณสงครามใน
เบลเยียมประมาณ 1,403,096,456 คอลลาร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการคลังของเยอรมันบอกว่า
เป็นไปได้ไหมที่เยอรมันจะสามารถใช้หนี้ขนาดมหึมานี้ได้ เนื่องด้วยฝ่ายพันธมิตรเกรงว่าเยอรมัน
จะหลีกเลี่ยงฝ่ายพันธมิตรจึงเตรียมการทางทหารเข้ายึดครองแคว้นรุห์ (Ruhr) รัฐบาล
เยอรมันต้องลาออก และรัฐบาลใหม่ต้องยอมรับข้อเสนอของพันธมิตร

ขณะที่เยอรมันต้องใช้หนี้พันธมิตร เงินมาร์คเริ่มตกต่ำ ค่าของเงินมาร์คต่ำลง
จนถึงสิ้นปี 1921 เงินมาร์คมีค่าเพียง 2% ของค่าเงินมาร์คก่อนสงคราม ในที่สุดพอถึง
เดือนมกราคม 1922 พันมิตรก็อนุญาตให้เยอรมันชดเชยค่าใช้หนี้ไว้ก่อน ฝรั่งเศสด้วยการ
สนับสนุนของอิตาลี และเบลเยียม ได้ส่งทหารเข้ายึดแคว้นรุห์ ของเยอรมันโดยไม่
ฟังคำคัดค้านของอังกฤษและสหรัฐ ทำให้ชาวเยอรมันไม่พอใจมากขึ้น เพราะก่อนหน้านี้เชค
ไรท์แลนด์ของเยอรมันก็ถูกยึดครองไว้แล้ว

จำเป็นจะต้องอธิบายถึงฐานะของฝรั่งเศสในขณะนี้ด้วย ฝรั่งเศสต้องสูญเสียอย่าง
มากมายจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ทั้งกำลังคนและทรัพย์สิน

ฝรั่งเศสต้องหวั่นเกรงเยอรมันตลอดเวลาและเกรงพันธมิตรจะทอดทิ้งตน การ
เข้ายึดครองแคว้นรุห์ ของฝรั่งเศสจึงเป็นความจำเป็นของฝรั่งเศส สหรัฐได้ถือโอกาสนี้
ถอนทัพออกจากการยึดครอง ฝรั่งเศสพยายามจะสร้างรัฐไรน์แลนด์ให้เป็นรัฐเอกราช

รัฐบาลเยอรมันประสบความล้มเหลวในความพยายามต่อต้านการยึดครองของฝรั่งเศส
ในแคว้นรุห์ (Ruhr) ด้วยความสงบ และในที่สุดก็มิวัฏฏะการณรุนแรงเกิดขึ้น ทหารเยอรมัน

70 คน และพันธมิตร 20 คน เสียชีวิต (มีทั้งทหารฝรั่งเศส-อิตาลี-เบลเยียม) ชาวเยอรมันระหว่าง 140,000 - 150,000 คน ถูกอพยพออกจากแคว้นรุห์ เยอรมันต้องสูญเสียศูนย์กลางอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือเหมืองถ่านหินในแคว้นรุห์ และค่าของเงินมาร์คก็ตกต่ำลงไปอีก

ก่อนหน้าการเข้ายึดครองแคว้นรุห์ของฝรั่งเศส ร.ม.ต.ต่างประเทศสหรัฐได้เสนอว่าคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญระหว่างชาติควรจะให้ข้อชี้บายปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการจ่ายเงินใช้หนี้ของเยอรมัน ในที่สุดก็มีการเห็นชอบกับแผนการดังกล่าว แผนการนี้เรียกว่าคอร์ดสแพลน (Dawes Plan) โดยเรียกร้องให้ฝรั่งเศสถอนตัวออกจากแคว้นรุห์และเริ่มใช้หนี้กันตามปกติ ในตอนเริ่มต้นเยอรมันจะได้รับเงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาภายในประเทศจากพันธมิตร 200 ล้านดอลลาร์ เศรษฐกิจของเยอรมันเริ่มกระเตื้องขึ้นจากปี 1924 - 1930 ได้ใช้หนี้ไปถึง 1994,566,695 ดอลลาร์

ในเดือนกรกฎาคม 1929 คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยนายไอเวน คี. ยัง ผู้แทนของสหรัฐเป็นประธาน ประกอบด้วยคณะกรรมการจากผู้แทนอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น ได้เสนอ ยังแพลน (Young Plan)

โครงการยังแพลน นี้ได้กำหนดการจ่ายเงินใช้หนี้ในวงจำกัดสำหรับ 30 ปี ข้างหน้า เยอรมันจะต้องจ่ายทุกปีน้อยหรือมากที่สุดก็ได้ แต่ต้องเฉลี่ยแล้วปีละ 512,500,000 ดอลลาร์ (ต่างกับคอร์ดสแพลน ซึ่งครั้งแรก ให้ใช้ปีละ 250 ล้านดอลลาร์ และเมื่อ 4 ปีไปแล้ว จะต้องเพิ่มเป็นปีละ 625 ล้านดอลลาร์) 22 ปี ต่อไปรายเฉลี่ยต่อปีจะลดลง เยอรมันจะยุติการใช้หนี้ในปี 1988 การใช้หนี้ปรกติจะต้องร้อยกว่าโครงการ "Dawes Plan" และยอดสูงสุดจะไม่ถึง $\frac{1}{3}$ ของ 33 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งเริ่มเมื่อปี 1921

เนื่องด้วยหลังจากปี 1930 ได้เกิดเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก (Great Depression) ก่อให้เกิดความยากลำบากในการใช้หนี้ระหว่างประเทศ ประธานาธิบดีคูเวอร์แห่งสหรัฐได้ประกาศ "Hoover Moratorium" คือ ให้ทั่วโลกหยุดการใช้หนี้ระหว่างชาติชั่วคราว เยอรมันเลยปลดปล่อยการให้หนี้ชั่วคราวหลังจากการประกาศของคูเวอร์ในปี 1931

3. การพัฒนาเศรษฐกิจของเยอรมัน

ตามสนธิสัญญาแวร์ซายส์ เยอรมันต้องสูญเสียดินแดนที่อุดมไปด้วยเหมืองถ่านหิน เหล็ก สังกะสี และเรือบรรทุกสินค้ามากมาย ทำให้เศรษฐกิจของเยอรมันทรุดลงอย่างหนัก

พรรคสังคมนิยมไทย ได้พูดถึงการใช้ระบบสังคมนิยมกับกิจการอุตสาหกรรม แต่ชาวเยอรมันไม่พอใจ เพราะยินดีจะร่วมมือกับรัฐบาลแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของชาติ กิจการรถไฟ โทรทัศน์ โทรเลข เชื้อเพลิง ไฟฟ้า และพลังงาน ได้ถูกโอนกิจการเป็นของรัฐ

ในปี 1929 เจ้าหน้าที่ของคณะรัฐบาลได้รับการแต่งตั้งเพื่อกำเนินการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมถ่านหิน อุตสาหกรรมโปแตสเซียม และอุตสาหกรรมเหล็กกล้า แต่ก็ยังเป็นไปไม่ได้ที่จะทำให้รูปสังคมนิยมให้ประสบผลสำเร็จ

ถึงแม้ว่าค่าของกระดาษเงินตราจะลดน้อยลงทั่วยุโรปตอนกลาง แต่ในเยอรมันกลับเลวร้ายไปกว่าอย่างที่สุด ในปี 1913 เงินมาร์คมีค่าเท่ากับ 23.8 เซ็นต์ระหว่างสงครามและหลังสงครามใกล้เคียงกัน แต่ในปี 1920 และในปี 1921 ราคาค่าของเงินมาร์คอยู่ที่ 60 - 70 มาร์ก ต่อ 1 ดอลลาร์ เงินมาร์ก เริ่มลอยตัวในเดือนกรกฎาคม 1922 และด้วยการยึดครองแคว้นรุห์ ในเดือนมกราคม 1923 ก็ยังตกต่ำอยู่ลงไปใหญ่ ก่อนหน้าจะถึงวันที่ 12 พฤศจิกายน 1923 ค่าของเงินมาร์ก 840,000,000,000 มาร์กเท่ากับ 1 ดอลลาร์ ทั้งนี้เนื่องด้วยมีการพิมพ์ธนบัตรขึ้นใช้มากเกินไป จึงเกิดภาวะเงินเฟ้อ

4. การพัฒนาการเมือง

แนวโน้มทางการเมืองในเยอรมันก็มีส่วนคล้ายคลึงกับรัฐต่าง ๆ ในยุโรปตอนกลาง ในเดือนมิถุนายน 1920 พรรคสังคมนิยมไทย ต้องยอมโอนอำนาจนายกรัฐมนตรีให้กับพรรคศูนย์กลางแคทอลิก จากนั้นจนถึงปี 1928 เฮอร์มานน์ มุลเลอร์ (Hermann Muller) สังกัดพรรคสังคมนิยมไทย และผู้ลงนามในสัญญาแวร์ซายส์ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีและอยู่ในตำแหน่งจนถึงปี 1930

รัฐมนตรีต่างประเทศ ไคแก่ กุสตาฟ สเตรสส์มานน์ (Gustav Stresemann) สังกัพรรคประชาชน ซึ่งเป็นมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 1923 จนเขาตายในเดือนตุลาคม 1929 เขาได้รับฉกชอบเกี่ยวกับสัญญา " Pact of Locarno" ซึ่งนำเยอรมันเข้าสู่สันนิบาตชาติ ในปี 1926 เขาปฏิเสธที่จะยอมรับแนวเขตแดนตะวันออกของเยอรมัน และสนับสนุนการรวมออสเตรียเข้ากับเยอรมันอย่างไรก็ดี เขาก็ยังคงรักษาความสัมพันธ์กับรัสเซียตามสัญญารามเปลโลเมื่อปี 1922

ในปี 1925 ประธานาธิบดีอูเบิร์ต ไค้ถึงแก่กรรม อูเบิร์ตได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีโดยสมัชชาแห่งชาติไวมาร์ ดังนั้นการเลือกประธานาธิบดีต่อไป ชาวเยอรมันจะมีโอกาสเลือกประธานาธิบดีด้วยตนเอง ซึ่งปรากฏว่า จอมพลฟ็อล อินเคนเบอร์ก ได้รับเลือก และได้รับเลือกอีกครั้งหนึ่งในปี 1932 โดยได้รับการสนับสนุนจากพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย และศูนย์กลางแคชอลิก

ในเดือนมีนาคม 1916 อันทอญ เดริกซ์เลอร์ (Anton Drexler) ได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเอกราชของผู้ไร้แรงงาน (Committee of Independent Working men) เมื่อสงครามยุติลงเขาได้จัดการรวบรวมเข้าเป็นพรรคกรรมกรเยอรมัน (German Workers Party) ในปี 1919 รอยเอก เออร์เนสต์ โรห์ม (Ernest Roehm) สมาชิกของหน่วย "Epp's Corps" ได้เข้าร่วมกับพรรคกรรมกรเยอรมันด้วย และได้พาพรรคพวกมาสมัครด้วยมากมาย โรห์มมีความสามารถในการจัดองค์การจึงมีบทบาทสำคัญในการก่อสร้างพรรคให้เข้มแข็ง สมาชิกใหญ่อีกคนหนึ่งคือ ก็อตฟร่ายด์ เฟคเคอร์ (Gottfried Feder) ผู้ซึ่งมีงานเขียนเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ เขามีทัศนคติเกี่ยวกับเงินทุนที่ไร้และไม่ใช้ในการผลิต ซึ่งในประกาศหลังเงินทุนประเภทนี้ถูกควบคุมโดยชาวยิวและนักธุรกิจขนาดใหญ่ ในขณะนั้นทหารเข้ามามีบทบาททางการเมืองมาก เฟคเคอร์ได้แสดงปาฐกถาให้กับหน่วยทหารไรช์เวอร์ (Reichswehr) ในเมืองมิวนิค (Munich) พัง ๗ ที่นั่นเอง ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) ขณะนั้นเป็นสิบตรี ก็ได้ฟังคำปาฐกถาของเขาและยังเกิดความประทับใจมาก

ฮิตเลอร์เกิดเมื่อ 20 เมษายน 1889 ที่ ไบรโน (Braunau) ในแคว้นออสเตรียตอนเหนือ ฮิตเลอร์ได้รับการศึกษาชั้นประถมและความรู้ทางศาสนาคาทอลิก

ในปี 1907 เขาได้เดินทางไปเวียนนาโดยหาเลี้ยงชีพด้วยการเป็นช่างทาสี แต่สนใจการเมืองมาก เขาเริ่มมีทัศนคติต่อต้านชาวยิวตั้งแต่นั้น 2 ปีก่อนหน้าจะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 เขาได้อพยพเข้าสู่มิวนิค ก่อนหน้านั้นเขามีความชำนาญทางด้านศิลปะ และเพิ่มทุนรายได้ด้วยการเขียนภาพลงบนแผ่นโปสเตอร์ เขาได้เข้าประจำการในกองทัพในปี 1914 ในกองทัพแคว้นบาเวเรีย ได้เข้าสู่สงคราม เขาได้รับรางวัล "กางเขนเหล็ก" เป็นบำเหน็จความกล้าหาญจากกองทัพ เขาได้รับบาดเจ็บในปี 1917

ฮิตเลอร์ได้รับเชิญจาก เดริชเชอร์ ให้เป็นพรรคสมาชิก พรรคกรเยอรมัน เขาตกลงรับทำเชิญ และในขณะนั้นเขาเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 เขาเข้าประจำการในกองทัพจนกระทั่งถึงเดือนเมษายน 1920 จึงได้ถอนประจำการ

ขณะที่กองบัญชาการของพรรค กรเยอรมัน ใน มิวนิค ได้ร่วมกับพรรค สังคมนิยม ในเวียนนา และเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคสังคมนิยมกรเยอรมัน (นาซี) (The National Socialist German Workers party) พรรคนี้ใช้อย่างเป็นสัญลักษณ์ แต่มีเครื่องหมายสัญลักษณ์สีดำ ในวงกลมขาวอยู่ตรงกลาง

ขณะนี้พรรคมียุทธศาสตร์ใหม่ ในเดือนกุมภาพันธ์ 1920 Foder ได้ร่างหลักการของพรรค 25 ข้อ ซึ่งว่าด้วยปรัชญาต่อต้านพวกเผด็จการ (ยิว, อาหรับ, โปแลนด์, อัสซีเรียน) ความจำเป็นเพื่อควบคุมเงินทุนเพื่อการพัฒนา, การปรับปรุงสภาพของชนชั้นกลาง และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของอาชีพเกษตรกร และการรวมอำนาจอันเข้มแข็งของรัฐ

ฮิตเลอร์ได้ทุ่มเทกำลังความคิดในการสร้างพรรค เขาได้พยายามพัฒนาแก้ไขการทุกของเขาและในไม่ช้าก็พบว่าเขามีความสามารถสะกดผู้ฟังให้คล้อยตามได้อย่างวิเศษ เขาเริ่มโจมตีสนธิสัญญาแวร์ซายส์ และกล่าวหาว่ายิวทำให้เยอรมันต้องอ่อนแอ ระหว่างปี ค.ศ. 1920-1921 พรรคได้พบว่าพรรคจะได้มาระบบการจัดองค์การแบบทหารมาใช้ ได้มีการจัดตั้งหน่วย "Storm Troops" (Sturmabteilungen, SA) ซึ่งสวมเครื่องแบบสีน้ำตาล (brown Shirt) และพัฒนาให้เป็นองค์การใหญ่โต ถึงขนาดฮิตเลอร์จะมีได้เป็นผู้นำทางการเมืองขณะนี้ เออร์เนสต์ โรห์ม ได้ขึ้นหยักอยู่เบื้องหลัง SA โดยตลอด เขาต้องการจะทำให้ SA เป็นกองทัพลับ ๆ ก่อนจะถึงเดือนกรกฎาคม 1921 ฮิตเลอร์ก็ได้เป็นผู้ควบคุมพรรคอย่างสมบูรณ์และคัดค้านเกี่ยวกับเรื่องนี้ ฮิตเลอร์ต้องการให้หน่วย SA ทำหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง และเขารู้สึกว่าหน่วย

องค์การอัสาสัมผัสจะขาดอำนาจจะทำให้มีวินัยแบบทหารมิได้ เฮอร์มานน์ เกอริง (Hermann Goering) ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรค และเป็นผู้นำหน่วย SA ยึดเลอ ยังไม่ผู้จะรู้สึกปลอดภัยจนกระทั่งได้จัดตั้งหน่วยคุ้มครองพิเศษซึ่งพัฒนาเป็นหน่วย "Elite Guard" (Schutzstaffel, SS.) ที่พร้อมใจกัน เน้นความซื่อสัตย์ และเป็นองค์การที่มีขนาดเล็กแต่ มีวินัยสูงมาก

การบิกรรณแหวนรุท ของฝรั่งเศส และการตกต่ำทางการเงินของเยอรมันทำให้ฮิตเลอร์ ภายใต้การช่วยเหลือของนายพล ลูเดนดอร์ฟ พยายามจะก่อการปฏิวัติขึ้นเรียกว่า กบฏโรงเบียร์ (Munich Beer Hall Putsch) เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 1923 เพื่อจะยึดอำนาจของรัฐบาล บาวาเรีย แก่นาวยทหาร ไรชเวห์ (Reichswehr) ยังคงภักดีต่อรัฐบาลฮิตเลอร์ถูกจับขังคุก 5 ปี ขณะอยู่ในคุกเขาได้แต่งหนังสือเกี่ยวกับประวัติของตัวเองไว้เล่มหนึ่งชื่อ "การต่อสู้ของข้าพเจ้า" (Mein Kampf) หนังสือเล่มนี้ต่อมาได้กลายเป็นปรัชญาของพรรคและแนวทางที่จะดำเนินต่อไป

เมื่อออกจากคุกในเดือนกุมภาพันธ์ 1925 ฮิตเลอร์ได้รับรองพรรคใหม่ในเวลาเดียวกันนี้ กับเบ็ลส์ (Goebbels) ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งองค์การพรรคใน เบรลิน โรทม์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหน่วย SA ในเดือนมกราคม 1931 ฮิตเลอร์และบุคคลสำคัญอื่น ๆ ได้ร่วมกันทำงานอย่างหนักเพื่อสร้างพรรค

พรรค นาซี ได้รับชัยชนะการเลือกตั้งในระดับชาติ ยอมรับแผนการ "ยังแพลน" ในปี 1929 และขณะนี้พรรค นาซี กำลังแข็งแกร่งมาก

เพื่อที่จะให้พรรค 'ระชาธิปไตย' ของเยอรมันเข้มแข็ง และอยู่ในอำนาจของฝรั่งเศส ในปี 1930 ฝรั่งเศสได้ตกลงจะถอนตัวออกจากการยึดครองของเยอรมัน ในเดือนกันยายน 1930 พรรคของฮิตเลอร์มีสมาชิกได้รับเลือกในสภาล่าง จำนวน 108 ที่นั่ง

การเลือกตั้งในปี 1930 เป็นการพลิกประวัติศาสตร์ของเยอรมัน นายกรัฐมนตรีบรูนิ่ง (Bruening) หัวหน้าพรรค ศูนย์กลางแคชชิล ได้แตกแยกออกจากฝ่ายขวาในสภาล่าง มี 577 ที่นั่งพรรค นาซี ได้ 100 ที่นั่ง พรรค สังคมประชาธิปไตย ได้ 143 ที่นั่ง พรรค คอมมิวนิสต์ ได้ 77 ที่นั่ง ดังนั้นพรรค ศูนย์กลางแคชชิล จะไม่ได้เสียงส่วนใหญ่ในสภา เพราะมีเพียง 249 เสียง

ในวันที่ 4 เมษายน 1932 บรูนิ่ง ได้เข้ามาตราการต่อต้านพรรค นาซี เมื่อเขาสั่งห้าม หน่วย SA และ SS ของฮิตเลอร์ และเครื่องแบบพิเศษของพรรคก็ถูกห้ามสวม วันที่ 12

มิถุนายน 1932 สถาปนา ไคลมัทไม่วางใจในรัฐบาลชุดนี้ และชนะถึง 30 เสียง ในที่สุด รัฐบาลของ บรูนิง ก็ลาออก

ฟรานซ์ วอน แปปง (Franz von Papen) ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ได้จัดตั้งรัฐบาลฝ่ายขวาซึ่งมีเสียงส่วนน้อย ในเดือนกรกฎาคม 1932 มีการเลือกตั้ง พรรค นาซี ได้รับเลือก 230 ที่นั่ง ใน 606 ที่นั่ง การเลือกตั้งกระทำกันอย่างบริสุทธิ์ แปปง ให้อนุญาตให้ SA และ SS ของฮิตเลอร์สวมเครื่องแบบโจทก์ไป ฮิตเลอร์ผู้นำพรรคใหญ่ที่สุดคิดว่า จะได้รับการมอบหมายให้จัดตั้งรัฐบาลแต่ประธานาธิบดี อีโนเคนเบอร์เกอร์ ปฏิเสธ แปปง จัดตั้งรัฐบาลอีกครั้ง แต่บริหารงานได้ไม่ยาวนาน เพราะถูกพรรค นาซี และ คอมมิวนิสต์ คัดค้านในที่สุดต้องลาออก

อีโนเคนเบอร์เกอร์ ได้แต่งตั้งให้นายพล วอน ชไลเชอร์ (von Schleicher) เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ชไลเชอร์ สังกัดพรรคชาตินิยม ซึ่งเป็นพรรคอนุรักษนิยมจัด ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นข้าราชการทหาร, พลเรือน เจ้าของที่ดิน และผู้รักชาติทั้งหลาย แต่พรรคชาตินิยม ไม่มีเสียงส่วนใหญ่ในสภา Papen ได้จัดให้มีการพบปะกันระหว่าง Hindenburg ผู้นำพรรค Nationalist และ Hitler ในที่สุดก็มีการตกลงร่วมกันระหว่าง Hindenburg และ Hitler โดยมอบให้ Hitler จัดตั้งรัฐบาลโดย Hitler เป็นนายกรัฐมนตรี และพรรค Nationalist จะเลิกสนับสนุน Schleicher ดังนั้นวันที่ 30 มกราคม 1933 ฮิตเลอร์ก็ได้เป็นนายกรัฐมนตรีของเยอรมัน โดยมี Papen เป็นรองนายกรัฐมนตรี ในขณะที่รัฐมนตรี พรรค Nationalist มีจำนวนมากกว่าพรรค National Socialist ของฮิตเลอร์เอง

5. พรรคนาซีของเยอรมัน (National Socialist Germany) (1933-39)

(1) องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดความแตกแยกในสาธารณรัฐเยอรมัน

สงคราม ผู้เผด็จการของยุโรปมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสถานการณ์ที่เป็นผลสืบเนื่องกันมาจาก พ.พ.1 ในหลาย ๆ ทางที่ผู้เผด็จการพยายามจะนำเอาระบบการปกครองประเทศที่ใช้ในยามสงครามมาใช้ในยามปรกติ (สงบ) ในยามฉุกเฉินก็มักจะคิดกันว่ามีจำเป็นต้องใช้อำนาจเผด็จการ

ในเยอรมัน สงครามได้นำความหายนะทางทหารมาสู่เยอรมัน เยอรมันถูกเรียกร้องให้เปลี่ยนแบบการเมืองเสียใหม่โดยฝ่ายพันธมิตร เยอรมันต้องถูกผูกมัดด้วยสนธิสัญญาแวร์ซายส์ สัญญานี้ไม่เพียงแต่ทำให้เยอรมันต้องสูญเสียดินแดนและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากเท่านั้น แต่ยัง

เป็นการสูญเสียเกียรติภูมิของชาวเยอรมันด้วย เพราะชาวเยอรมันได้ปฏิเสธสิ่งที่ว่าด้วย
"War Guilt" ในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ เกียรติยศของเยอรมันได้ถูกทำลาย เพราะเยอรมัน
ถูกกล่าวหาว่ายังไม่เจริญพอที่จะแสดงบทบาทในฐานะของประเทศที่มีอำนาจ ภายใต้องค์การ
สันนิบาตชาติและถูกบังคับให้ยอมรับการลดอาวุธโดยไม่เต็มใจ การทางการเงินที่ถูกบีบคั้นจาก
สนธิสัญญาแวร์ซายส์ทำให้แต่ละรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศต้องประสบความยุ่งยาก

สภาพทางเศรษฐกิจ ความเสื่อมถอยของค่าเงินมาร์กได้ทำลายความมั่งคั่งและความ
มั่นคงปลอดภัยของกลุ่มชนชั้นกลาง ประชาชนต้องเสียภาษีอย่างหนักและคนว่างงานมากขึ้น จาก
ปี 1926-1931 ผู้ชายชาวเยอรมันจำนวนล้านคนต้องออกจากตำแหน่งในการงาน ถึงแม้ว่าการ
ผลิตจะเพิ่มขึ้นถึง 20%

ความระส่ำระสายทางการเมือง ไม่มีพรรคการเมืองใดสามารถจะแก้ปัญหาของชาติที่
กำลังเผชิญหน้าอยู่ พรรคคอมมิวนิสต์ที่ไม่มีอำนาจพอจะเข้ามาปกครองประเทศได้ พรรค สังคม
ประชาธิปไตยก็เป็นประชาธิปไตยมากกว่าพรรค สังคมนิยม และปฏิเสธที่จะกระทำการใด ๆ ใ้
ก้าวไปข้างหน้าโดยปราศจากเสียงสนับสนุน ส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร ความยุ่งยากของพรรค
การเมืองและการที่พรรคฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาก ก่อให้เกิดความยุ่งยากใน
การที่จะให้มีรัฐบาลที่มีเสียงข้างมากในสภาเพื่อสะดวก ต่อการบริหารบ้านเมือง ผู้นำพรรคการ
เมืองยอมแพ้รัฐบาลโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกมาภายใต้บทบัญญัติมาตรา 48 แห่งรัฐธรรมนูญ
เยอรมันภายใต้สาขาวิธไวมาร์มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยในการบริหารราชการส่วนทอง
ถิ่น การพิจารณาตัดสินคดียังคงเป็นแบบเดียวกับสมัยที่เยอรมันยังเป็นจักรวรรดิ และข้าราชการ
เก่า ๆ ก็ยังทำงานราชการตามแบบเดิม ผลก็คือข้าราชการเหล่านั้นไม่ค่อยได้การสนับสนุนรัฐบาล
หรือสนับสนุนประชาธิปไตย แต่พวกเขาเชื่อในทฤษฎีการปกครองในรูปแบบอื่น

รัฐธรรมนูญสมัยไวมาร์ พยายามจะสถาปนาระบอบประชาธิปไตยในเยอรมัน ในรัฐธรรมนูญ
บัญญัติไว้กำหนดหลักการวางดุลย์อำนาจ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้พูดถึงสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัฐบาลไม่
สามารถจะทำได้ ทำให้คนไม่เชื่อถือในระบอบประชาธิปไตย

(2) การโฆษณาชวนเชื่อและการจัดองค์การของนาซี

ฮิตเลอร์มีความชำนาญในการโฆษณาชวนเชื่อ และการทำงานอย่างหนักเพื่อสร้างองค์การ
ของพรรค สุนทรพจน์ของฮิตเลอร์ แต่ละครั้งจะต้องเริ่มต้นด้วยการโจมตีสนธิสัญญาแวร์ซายส์

เขาได้ขอความร่วมมือต่อชนทุกชั้นยกเว้นพวกยิว ฮิตเลอร์ได้ให้ข่าวว่ายิวติดต่อกับพวกคอมมิวนิสต์ ทำให้ชาวเยอรมันต่อต้านกลุ่ม เวมิติก ฮิตเลอร์ ได้อธิบายให้เห็นว่าการลงทุนในการค้าของพวก ยิวทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น

ฮิตเลอร์ได้จัดการวางหน้าให้พลพรรคของเขาปฏิบัติ เขาให้สมาชิกพรรคของเขาทำงาน ในหน่วย "Storm Troops" (S.A) และในหน่วยรักษาความปลอดภัย (S.S) หน่วยเยาวชน และองค์การพิเรนอื่น ๆ เขามีทองคำในการร้องขอความเห็นใจ เป็นพิเศษต่อทหารผ่านศึก ต่อ มารดาของผู้ที่เสียชีวิตในสงคราม ต่อนักเรียนนักศึกษา, ชนชั้นต่ำ, ชาวนา, กรรมกร, ผู้หญิง และนักบวช เขาสัญญาว่าเขาจะทำความสะอาดพวกเสวีนิยม ที่แก่กล้าซึ่งอุบัติขึ้นมาหลังสงคราม และโจมตีคอมมิวนิสต์ทำให้คนหลายกลุ่มในเยอรมันพอใจ ฮิตเลอร์สัญญาว่า จะนำความเข้มแข็ง และความมั่งคั่งมาสู่เยอรมันและทุกคนจะมีงานทำ

ฮิตเลอร์สร้างพรรคของตัวเองขึ้นมาช่วยการ ควบคุมเสียงในการสมัครรับเลือกตั้งไว้ได้ 44% และเมื่อรวมกลุ่มกับพรรค ซาตินิยม ก็สามารถควบคุมได้ 52% ในสภาผู้แทนราษฎร

(3) ทฤษฎีของพรรค นาซี

พรรค นาซี ของฮิตเลอร์ได้พัฒนาทฤษฎีทางการเมืองและวางระเบียบแนวความคิดและ โครงการต่าง ๆ ไว้แล้วก่อนจะระดมความไว้วางใจมาจากรัฐบาลเมืองสูงสุด

เกี่ยวกับทฤษฎีของลัทธิ นาซี ได้มาจากหนังสือสามเล่ม คือ

1. "Twenty Five Program" ของ กิลทไวร์ด เวเคอร์
2. "Mein Kampf" ของฮิตเลอร์
3. "Myth of the Twentieth Century" ของ อัลเฟรด โรเซินเบอร์ก

พรรคนาซีเรียกชื่อของตนเองว่า อาณาจักรไรช์ที่ 3 (Third Reich) เมื่อปี ค.ศ. 1933 "First Reich" คือ Holy Roman Empire (962-1806) และ "Second Reich" คือจักรวรรดิเยอรมันสมัยโบสถ์ (1871-1918) พวกนาซีถือว่า สมัยยุคสุดท้ายของ เยอรมัน คือสมัย Napoleonic domination (1806-1815) สมัย German Confederation (1815-1871) และสมัย Weimar Republic (1919-1933)

พรรคนาซีในทางราชการเรียกว่า "Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei" (National Socialist German Workers Party) คำว่า

"National" มาจากรากศัพท์ภาษาละติน "nasci" หมายถึงกำเนิด เพราะฉะนั้น คำว่า "national" ต้องมีความหมายไปในทางชีววิทยา และทางชาติพันธุ์วิทยา และคำว่า ชาติ ก็เป็นเอกภาพ (Unity) ของประชาชนที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาด้วยการกำเนิดเลือดชนิดเดียวกันทำให้เกิดประชาชนคนธรรมดาทั่วไป และคนที่มีเชื้อสายคล้ายคลึงกันเป็นองค์ประกอบของ "ชาติ" ที่สำคัญ

คำว่า Socialist มาจากรากศัพท์ละตินว่า "Soci" และหมายถึง ชุมชน (Gemeinschaft) ของกลุ่มคนที่เชื่อมโยงผูกพันกันทางสายเลือด คำขวัญของพวกนาซีก็คือ "Gemeinnutz vor Eigennutz" (good of the Community above individual good) พวกนาซีเป็นนักชาตินิยมเยอรมันที่รุนแรงและให้การสนับสนุนโครงการ "The Greater Germany" อย่างเปิดเผยพวกนาซี ได้เรียกร้องเป็นพิเศษต่อกรรมกรและทุก ๆ คนให้ทำงานเพื่อชาติ

รัฐ (State) โดยทางทฤษฎีที่นาซี ไม่ได้วางรัฐเอาไว้ในที่สูงดัง เช่นลัทธิฟาสซิสต์ ในอิตาลี โดยความจริงแล้วพวกนาซีถือว่าพรรคนี้อำนาจควบคุมรัฐและทั้งรัฐและพรรคก็เป็นเพียงเครื่องมือ ที่จะช่วยส่งเสริมชาติเยอรมันให้เจริญก้าวหน้า เพื่อที่จะรับใช้ชาติให้ดีที่สุด พรรคนาซีต้องการสร้างรัฐเผด็จการ (totalitarian state) และรัฐดังกล่าวจะต้องมีผู้นำเป็นผู้บริหาร ตำแหน่งดังกล่าวเป็น "Führerstaat"

ที่มาของ Socialism แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่อง "state" ของนาซี ได้รับอิทธิพลมาจากคำสอนของนักปรัชญาทางการเมืองชื่อ เฮเกิล และ ทรียท์เก้ ซึ่งเป็นชาวเยอรมันทั้งคู่ โดยมีหลักสำคัญว่า "รัฐคืออำนาจและสถาบันทั้งหมดและการฝึกฝนต่าง ๆ จะต้องนำไปสู่จุดหมายปลายทางดังกล่าว" รวมทั้งทฤษฎี "Superman" ของ นิตเช่ ก็มีอำนาจสนับสนุนอย่างสำคัญด้วย

เกี่ยวกับวิชาในเรื่องเชื้อสายจะเข้ากันมีอิทธิพลของ คาร์วัน และ เมนเคออยู่มากที่สุด ความคิดที่ว่า "การต่อสู้เพื่อการขยายเผ่าพันธุ์และเพื่อการดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งที่สุด" นับว่าเป็นหลักสำคัญของทฤษฎีว่าด้วยสังคมนิยมแห่งชาติ บทสรุปของ Mendel ที่กล่าวว่า "through a mixture of races, not new races but rather mixed groups (bastards) are created" นั้นพวกนาซีนำมาใช้เกี่ยวกับความบริสุทธิ์ของเผ่าพันธุ์

(4) บทบาทของพรรคนาซี

การเลือกตั้งครั้งใหม่ เมื่อประธานาธิบดี ปอล ฮินเคนเบอร์ก ได้แต่งตั้ง ฮิตเลอร์ เป็นนายกรัฐมนตรีของเยอรมันในเดือนมกราคม 1933 คณะ ร.ม.ต. ประกอบด้วยสมาชิก

จากพรรคนาซี, ชาตินิยม และไม่สังกัดพรรคใด อิตเลอร์ ไม่สามารถควบคุมเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎรได้ ดังนั้นเขาจึงตกลงใจที่จะให้มีการเลือกตั้งกันใหม่ การหาเสียงเลือกตั้งก็ดำเนินไปอย่างรุนแรงจนถึง กับมีการเผาศึกที่ทำการของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 1933 ได้มีการกล่าวหาว่าเป็นการกระทำ ของพวกนิยมคอมมิวนิสต์ แต่นักว่าพรรคนาซีเป็นผู้วางแผนการนี้ ครั้งนี้เพื่อทำลายความนิยมของพรรคคอมมิวนิสต์

แผนการฉ้อราษฎร์บังหลวง ประธานาธิบดี ฮินเคนเบอร์ก ได้ออกประกาศภาวะฉุกเฉินควบคุมเสรีภาพทางการเมือง การพิมพ์ การชุมนุม สมาคม ต่าง ๆ ผู้นำคอมมิวนิสต์ถูกจับ แล้วมีการโฆษณาถึงอันตรายของคอมมิวนิสต์ ในการเลือกตั้งผลปรากฏว่า พรรคนาซีได้ 44% ของที่นั่งทั้งหมด พรรคชาตินิยมได้ 8% พรรคศูนย์กลางกลางและเล็ก ได้ 11% และพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ได้ 18% ของที่นั่งทั้งหมด พรรคนาซี และชาตินิยมสามารถควบคุมเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร ได้แต่การเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทำให้กลายเป็นว่ามีเสียงสนับสนุนเพียง 2 ใน 3

พรรคศูนย์กลางและเล็ก ได้ตกลงจะออกเสียงร่วมกับพรรคนาซี (เพราะอิตเลอร์สัญญาว่าจะทำข้อตกลงกับสันตปาปา) และพรรคชาตินิยม ในการยอมรับ พ.ร.บ. "Enabling Act" เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 1933 ทั้งสภาสูงและสภาผู้แทนไม่สภาใดสภาหนึ่งจะต้องยกเลิกอำนาจการออกกฎหมาย อำนาจของประธานาธิบดียังคงมีอยู่ พ.ร.บ. ผ่านการพิจารณาชั่วระยะเวลาอันจำกัดถึงกระนั้นก็ตาม "Enabling Act" ก็ให้อำนาจแก่อิตเลอร์ออกพระราชกฤษฎีกาใช้ได้ ดังนั้นในเดือนมกราคม 1934 อิตเลอร์จึงได้รับอำนาจพิเศษในการ ออกพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ

Gleichshaltung คำนี้แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า "regimentation" วิธีการบังคับให้มีจุดมุ่งหมายที่จะนำเอาทุก ๆ สิ่งและทุกคนอยู่ในปฏิบัติแบบเดียวกันตามทฤษฎีของลัทธินาซี นั้นหมายถึงบนท้าวค่ายหลักของความเป็นผู้นำ การสิ้นสุดของระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีการเลือกตั้ง การกีดกันจากอิทธิพลของกลุ่ม ชนชั้นและ มาร์กซิสต์ และการนับถือของสาธารณชนในตัวผู้นำ และ องค์จักรไรช์ที่ 3

การปรับปรุงการปกครอง

"The Enabling Act" เป็นรากฐานต่อการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองทั้งหมด เพราะความมันได้เปลี่ยนจุดมุ่งหมายของสภาปาลาเลียมেন্টที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรนิติบัญญัติเสียหลัก ใน

ไม่ซ้ำอีก เลอว์ก็เลิกการปกครองรัฐในมรยาภาสของประชาชนไทย และรัฐก็กลายเป็นหน่วย
งานบริหารที่ยิ่งใหญ่ ผู้มีอำนาจแห่งชาติจะได้แต่งตั้งข้าหลวง ไปเป็นหัวหน้าในการปกครองรัฐ
แตกต่างกันไปและมีแผนการที่จะแบ่งเขตแดนของเยอรมันเสียใหม่แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จการ
ที่ในแต่ละรัฐได้มีการปกครองตัวเองเป็นผลทำให้สภาสูง (Reichrat) ต้องเลิกสัมปในเคือน
มกราคม 1934 ก่อนหน้านั้น พรรคการเมืองทั้งหลายยกเว้นพรรคนาซี ถูกทำให้สลายตัวไปหมด
และสภาผู้แทนยังคงเป็นองค์กรผู้แทนราษฎรเพียง 1 พรรคต่อไปเมื่อประชาชนาธิบดี ฮินเคนเบอร์ก
ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 1934 ฮิตเลอร์จึงรวมตำแหน่งประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรี
เข้าด้วยกัน แต่ยังคงใช้ตำแหน่ง "Der Fuhrer" ซึ่งได้รับการยอมรับโดยการออกเสียง
ประชามติ

"พ.ร.บ. บริการประชาชน" เมื่อเดือนเมษายน 1933 ได้ปลดพวกข้าราชการยิวออก
จากตำแหน่งทั้งหมด ยกเว้นผู้ที่ดำรงตำแหน่งก่อนหน้าวันที่ 1 สิงหาคม 1914 หรือบุคคลซึ่งเคย
เป็นทหารไปรบในสงคราม หรือผู้ซึ่ง บิดา, บุตร หรือ สามี เสียชีวิตในสงคราม ถ้ารับราชการ
มานาน 10 ปี ก็จะได้รับขัญาคติ: ให้ออกโดยมีเงินที่รัฐจ่ายทดแทนให้ 2 ปีต่อมา ก็ออก พ.ร.บ.
เลิกสิทธิบางอย่างที่พวกยิวยังคงเหลืออยู่เกี่ยวกับงานในค่านบริหารของรัฐทั้งหมด

พรรคนาซีไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงวิธีการปกครองเท่านั้น แต่ยังพยายามที่จะทำให้องค์
การของพรรคเข้มแข็งอีกด้วย ส่วนงานของพรรคถูกจัดตั้งขึ้นมากับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำ
หน้าที่บริการของรัฐ ยกตัวอย่างมีคณะ ร.ม.ค. ของพรรคจะติดต่อกับ คณะ ร.ม.ค. แห่งชาติ
พรรคมีสำนักงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจการระหว่างประเทศและเจ้าหน้าที่ของพรรคนาซีก็ทำหน้าที่
ของพรรคและกระทรวงต่างประเทศ จอมพลเกอริง ดูเหมือนจะสามารถดำรงตำแหน่งได้เกือบ
จะทุกหน่วยงานโดยไม่จำกัด พวกนาซีในระดับสูงเช่นนี้มีความสามารถและเป็นผู้ทำงานอย่างหนัก

องคการของพรรคที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือ และมีความเคลื่อนไหวอย่างสำคัญ ก็คือ องค์การ
เยาวชนนาซี และองค์การสังเคราะห์ประชาชน (The People's Welfare Organization)

อิทธิพลของหน่วย " Storm Troops" (SA) ซึ่งมีอยู่โดยทั่วไปสลายตัวมาอยู่แต่เพียง
ในพรรคในขณะที่หน่วย " Elite Guards" (SS) คำสั่งเพิ่มขึ้นของคการ SS ได้พัฒนา
เป็นหน่วยกิจการลับเคียงข้างกับหน่วยเกสตาโป (Gestapo) และจัดตั้งเป็นหน่วยงานพิเศษ
ภายในกองทัพเยอรมัน ซึ่งมีเครื่องแบบ มีหน้าที่ และสิทธิพิเศษต่าง ๆ จัดเป็นหน่วยงานที่เป็น
เครื่องมือสำคัญของนาซีมาก

นโยบายเกี่ยวกับเรื่องเผ่าพันธุ์ มีผู้สังเกตการณ์หลายคนก็ความบรรยากาศของการต่อต้าน
กลุ่มเซมิติกในเยอรมันจะเบาบางลงเมื่อพรรคนี้อ่านาขึ้น แท้กลับเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ และมันคง
ยิ่งขึ้นจนกระทั่งก้าวมาถึง ซึ่งนโยบายการทำลายล้างอย่างหนักในระหว่างสงครามได้มีพวกยิว
ถูกฆาตกรรมและฆาตายเป็นจำนวนมากมาย (ค.ศ. 1942-1945) ในเดือนกันยายน 1975
ฮิตเลอร์ออกกฎหมายชื่อ " Nuremberg Laws" โดยกำหนดว่า ผู้ที่สืบเชื้อสายยิว ในลำดับที่
4 ลงมาจะต้องนับถือศาสนาคริสต์และแต่งงานกับชาวยิวด้วยกัน ห้ามไปแต่งงานกับเผ่าอารยัน ชาว
ยิวจำนวน $\frac{1}{2}$ หรือ $\frac{1}{4}$ ของชาวยิวทั้งหมดถูกจัดเป็น "mixed offspring" ซึ่งได้รับอนุญาตให้
แต่งงานกับพวกอารยันได้ และเป็นอิสระจากข้อจำกัดไว้สำหรับพวกยิวได้ ในไม่ช้าชาวยิวส่วนมาก
ต้องสูญเสียตำแหน่งฐานะของตัวเอง ไม่เพียงแต่ในตำแหน่งบริการสาธารณะ (public service)
เท่านั้นแต่ยังสูญเสียฐานะของตนเองในกิจการอุตสาหกรรมส่วนตัวอีกด้วย ในปี ค.ศ. 1936 นัก
การทูตเยอรมันคนหนึ่งได้ถูกฆาตกรรมโดยชาวยิวเชื้อสายโปแลนด์ ในกรุงปารีส ทำให้ชาวยิวถูก
ฆาตกรรม ทรัพย์สินและโบสถ์ของชาวยิวถูกทำลาย เด็ก ๆ ชาวยิวต้องออกจากโรงเรียนเยอรมัน
และแยกย้ายกันไปเข้าเรียนในโรงเรียนยิวที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนชาวยิว ต่อมาโรงเรียน
ยิวเหล่านี้ก็ไม่ปรากฏว่าจะเปิดทำการสอนได้อีกต่อไป ชาวยิวได้รับอนุญาตให้ออกนอกประเทศ
เยอรมันได้โดยเสรี แต่มีข้อห้ามว่าจะไม่อยู่ในประเทศใดและทรัพย์สินของชาวยิวในเยอรมันจะ
ขายให้กับใคร

การปรับปรุงทางด้านเศรษฐกิจ พวกนาซีแก้ปัญหาว่างงานได้สำเร็จ พรรคนาซีได้วาง
โครงการอาสาสมัครบริการด้านแรงงานไว้มากมาย โครงการที่เป็นประโยชน์มากที่สุดเช่น โครงการ
การปลูกป่าใหม่ ทำให้หนองบึงแห้ง และโครงการสร้างถนนหนทาง บริการด้านแรงงานเหล่านี้
พรรคนาซีใช้การเกณฑ์บังคับแรงงาน พรรคนาซีวางโครงการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย สนามกีฬา และ
สระว่ายน้ำ และวางผังงานการสร้างถนนแบบฮุเปอร์ไฮเวย์ ซึ่งต่อมามีคุณค่าทางด้านการ
ทหารมาก

ข้อสุดท้ายใน 25 ข้อ ในโครงการหลักของพรรคนาซี ได้มีการจัดตั้งสภาการค้าและอาชีพ
(professional and trade chambers) หรือเรียกว่า "estates" สิ่งนี้มิได้
พัฒนาไปสู่ระบบ corporative แบบที่เป็นอยู่ในอิตาลี หรือเป็นรากฐานในการจัดรูปองค์กร
ทางการเมืองของ อดอล์ฟ ไฮน์ พรรคนาซีได้สั่งยกเลิกสหภาพกรรมกรที่มีอยู่เก่าก่อนเสียและ

เงินทุนต่าง ๆ ถูกยึด ลูกจ้างและนายจ้าง (ยกเว้นชาวนาและลูกจ้างของพลเมือง) ถูกเอาเข้ามารวมอยู่ใน "Labor Front" ซึ่งจะกลายเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งของสภาการค้าและวิชาชีพ โดยที่ ดร. เดย์ เป็นหัวหน้า Labor Front อยู่หลายปี การสไตรค์ของคนงานและการไล่งานออกจากงานจะหมดไป ทั้งนายจ้างและลูกจ้างก็มีอุปแทนของแต่ละฝ่ายมาร่วมทำความเข้าใจโดยมีภาวะที่เสมอหน้ากันทั้งเป็นผู้พิจารณาข้อขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายจัดการ และฝ่ายกรรมการ

"Labor Front" จะรวบรวมจำนวนเงินสำหรับใช้จ่ายทั้งหมด และองค์การดังกล่าวนี้จะกลายเป็นองค์การที่มีอำนาจ และร่ำรวยมากที่สุดองค์การหนึ่งในรัฐ หน่วยงานย่อยหน่วยหนึ่งของ "Labor Front" คือ "Strength through Joy" ระบบของหน่วยงานดังกล่าวมีแนวเดียวกัน "Dopolavoro" ของอิตาลี มีหน้าที่จัดหาเครื่องพักผ่อนหย่อนใจและการกีฬาต่าง ๆ แก่คนงานองค์การ "Strength through Joy" นี้จะพาคนงานกลุ่มใหญ่ลงเรือท่องเที่ยวไปในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนหรือตามลัทธิในนอร์เวย์ด้วยอัตราค่าบริการที่ถูกที่สุด การทำเช่นนั้นพวกกรรมกรไม่เคยคาดฝันมาก่อนเลย นอกจากนี้ก็มีแผนการช่วยเหลือคนงานซื้อบ้าน ไม่น่าเชื่อว่า "Strength through Joy" ได้จัดบริการอันมีค่ามาก และเป็นที่ยินยอมของพวกนาซีมาก

สภาการค้าและการอุตสาหกรรม (estate of Trade and Industry) ได้รับการจัดตั้งขึ้นมาในปี 1934 เพื่อทำหน้าที่ควบคุมกิจการอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ สิ่งนี้จะทำให้องค์การธุรกิจต่าง ๆ องค์การและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมหรือได้มาจัดการร่วมกัน พรรคนาซีไม่ได้มีความคิดที่จะปิดกิจการต่าง ๆ นั้นเป็นของชาติแต่อย่างใด การอุตสาหกรรมแต่อย่างใด อันที่จริงพรรคพยายามจะเร่งแผนการที่อยู่ในมือของรัฐกลับไปสู่การจัดการของเอกชนแต่พรรคไม่คัดค้านการเข้าแทรกแซงในกิจการ อุตสาหกรรมของเอกชนหรือการที่รัฐจัดตั้งและจัดการกิจการที่เป็นของรัฐในกรณีจำเป็นทรัพย์สินส่วนเอกชนยังคงเป็นรากฐานทางเศรษฐกิจของเยอรมัน แต่รัฐบาลก็เก็บภาษีอย่างหนัก รัฐจะออกกฎหมายควบคุมการลงทุนใหม่ รัฐจะควบคุมการค้าต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1936 ได้มีการประกาศใช้โครงการเศรษฐกิจ 4 ปี ซึ่งอยู่ภายใต้การอำนวยการของ เฮร์มัน เกอริง นอกจากนี้ก็มีการจัดตั้ง สภาการเกษตร (estate of Agriculture) สำหรับการจัดตั้ง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติเยอรมัน ขึ้นมานั้นได้แบ่งออกเป็น 7 แผนก

คือ แคนกจิณัม, วิทย์, โรงมหรสพ, นักดนตรี, ศิลปิน, นักเขียนและนักประพันธ์อาชีพนัก น.ส.พ. และบรรณาธิการ สมาชิกในสถานที่จะต้องถูกเซ็นเซอร์หมดไม่ว่าจะเป็นผลงานทางคานหนังสือ, การละคร, หรือภาพยนตร์

ศาสนาและการศึกษา ในเยอรมันโบสถ์จะถูกจัดให้เป็นไปตามแนวทางที่รัฐวางไว้ใน เยอรมันเมืองการศึกษาของโปรเตสแตนต์ปกครองตัวเอง ถึง 29 แห่ง และมีองค์การทาง ศาสนานิยายต่าง ๆ ซึ่งองค์การ ศาสนา เหล่านี้เป็นเสรีแก่ตัวเอง นโยบายของพรรคนาซีต้องการรวมองค์การทางศาสนาทั้ง 29 แห่งเข้าเป็นสภาโปรเตสแตนต์ ทั่วโลกพูดถึงการรวมองค์การ ศาสนา ของโปรเตสแตนต์เป็นสหภาพ (union) ว่าในเยอรมันไ้รับความันสัญญาจากฮิตเลอร์ ก็คงจะดำเนินการไปได้ ผู้นำขององค์การ ศาสนาต่าง ๆ ได้พบปะกับผู้แทนของฮิตเลอร์และได้มีการตกลงกันในหลักการทั่ว ๆ ไป มีการร่างธรรมนูญฉบับใหม่และองค์การศาสนา มีข้อพิพาทตำแหน่ง เป็นหัวหน้าของ สภาโปรเตสแตนต์ ที่อุบัติขึ้นใหม่

ฝ่ายการปกครององค์การศาสนาได้ประกาศเลือก ดร. โบเดลชวิง (Dr. Bodelschwingh) เป็น มีชื่อพ้องใหม่ ทำ ผู้นำนาซี และฝ่ายการศาสนาของนาซีโกรธมาก เพราะต้องการจะให้ ปาสเตอร์ มูลเลอร์ ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในที่สุด โบ เดลชวิง ก็ลาออกจากตำแหน่งในวันที่ 24 มิถุนายน 1933 เพราะไม่ถนัดที่จะทำหน้าที่ต่อไปได้ รัฐบาลได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เลื่อมใสนาซีเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ บริหารในองค์การศาสนา ผู้นำทางฝ่ายโปรเตสแตนต์ได้พากันต่อต้าน

ฮิตเลอร์ได้ตกลงกับองค์การศาสนาฝ่ายแคทอลิก โดยลงนามกันในวันที่ 20 กรกฎาคม 1933 โดยสันติปปาว่าข้อตกลงยุติกับเยอรมันดังนี้คือ

1. ทรัพย์สินสมบัติของโบสถ์และสิ่งก่อสร้างจะได้รับการคุ้มครอง
2. การสอนศาสนาโรมันแคทอลิกในโรงเรียนจะได้รับการกำประกัน
3. องค์การเยาวชนแคทอลิกได้รับอนุญาตให้มีอยู่ต่อไปได้
4. รัฐบาลเยอรมันจะต้องให้การสนับสนุนทางการเงินแก่องค์การศาสนาแคทอลิกต่อไป
5. สันติปปาสัญญาว่าคณะสงฆ์จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง

ในเรื่องระบบโรงเรียน ระหว่างปี 1937-38 ฮิตเลอร์ยังเสียงที่จะยอมรับ พ.ร.บ. แห่งชาติ ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาทันสมัยภาษาแรกที่จะต้องศึกษา ใน พ.ร.บ. ได้ระบุให้ ร.ร.

จัดหาเวลาสันทนาการเกี่ยวกับเรื่องชาติพันธุ์และชนชั้น ๓ ของนาซี มีการตั้งโรงเรียนพิเศษ เพื่อฝึกฝนผู้ที่จะเป็นผู้นำของพรรคนาซีในอนาคต

ในมหาวิทยาลัยจะได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลและอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายต่างประเทศ ในหนังสือ Mein Kampf, ของฮิตเลอร์ ฮิตเลอร์ได้วางหลักในการดำเนินนโยบายต่างประเทศเอาไว้ว่า จะต้องทำให้เยอรมันเข้มแข็งและกลับไปดำรงฐานะของตนเองในยุโรปอย่างที่เคยเป็นมา จะต้องฉีกสัญญาแวร์ซายส์ทิ้งเสีย เยอรมันจะต้องมีดินแดนเพิ่มขึ้น มีใช้ดินแดนโพ้นทะเลแต่เดิหมาย ถึงการขยายดินแดนในยุโรปทางตะวันออก ชาวเยอรมันที่อาศัยอยู่ภายนอกอาณาจักรไรช์ จะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองจากรัฐเยอรมันอันเข้มแข็ง ฮิตเลอร์สนับสนุนที่จะเป็นพันธมิตรกับ อังกฤษ และตกลงใจที่จะไม่ปล่อยให้ ชตากรรมของชาวเยอรมันจำนวน 2-3 หมื่นคนในแคว้น โปแลนด์ ทางใต้มาทำลายความสัมพันธ์กับอิตาลี สำหรับฝรั่งเศสฮิตเลอร์พิจารณาว่าเป็นศัตรูของเยอรมันในชั่วกัลปาวสาน แต่เยอรมันก็ยังต้องเป็นปฏิปักษ์กับพวกคอมมิวนิสต์ และกลุ่มที่สนับสนุนคอมมิวนิสต์ นอกเหนือจากนี้ฮิตเลอร์เห็นว่า เยอรมันจะต้องเลิกเสียจากการปกครองรวม 2 ล้าน โดยเด็ดขาด

การดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเสี่ยงอันตรายของฮิตเลอร์ที่เห็น ๆ ก็ได้แก่

1. การถอนตัวออกจากประชุมลอคอาวูช และถอนตัวออกจากองค์การสันนิบาตชาติ

(ตุลาคม 1933) เพราะเยอรมันแพ้ฝ่ายเสียเปรียบ

2. จัดการให้การอุตสาหกรรมในเยอรมันเปลี่ยนจากผลิตสินค้ามาผลิตอาวุธ ประกาศสร้างกองทัพอากาศใหม่ และประกาศให้มีการเกณฑ์ทหารมาประจำการ

3. เสริมสร้างกองทัพเรือ

4. ส่งกองทัพเข้ายึด โปแลนด์

5. ได้แคว้น ซาร์ กลังขึ้นมากช่วยการออกเสียงประชามติภายใต้การควบคุมนานาชาติ ที่จัดขึ้นในวันที่ 13 มกราคม 1935 เยอรมันจ่ายให้ฝรั่งเศส 900 ล้านฟรังก์ โดยฝรั่งเศสโอนสิทธิ์ในเหมืองแร่, ทางรถไฟ, บ้านตุลาการ, และทรัพย์สินอื่น ๆ ในแคว้นซาร์ ให้กับเยอรมัน

6. รวมลอสเทรียเข้ากับเยอรมันในปี 1938

7.ผนวกแคว้นสุเอเดน เข้ากับเยอรมันในเดือนกันยายน 1938

8. บิดกรุง ปราบ ในเดือน มีนาคม 1939
9. อิตเลอร์ร่วมมือกับมุสโสลินีในวิกฤตการณ์เอธิโอเปีย (1935) และในปี 1936
แกลร์ม - เบอร์ลิน ก็ได้จัดตั้งขึ้น
10. ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 1936 อิตเลอร์เข้าร่วมสนธิสัญญาระหว่างอักษการ์โคมิน-
เทอรันกับญี่ปุ่น (และในเดือนพฤศจิกายน 1937 อิตาลีก็เข้าร่วมกับ Anti Comintern Pact)



อิตาลี ฝรั่งเศส และอังกฤษ หลังปี 1930 เป็นต้นไป

ยุโรปตะวันตก ระหว่างปี 1930 ได้ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจตกต่ำและการก้าวขึ้นสู่อำนาจของ Hitler เพื่อที่จะต่อสู้กับสภาพการณ์เศรษฐกิจตกต่ำดังกล่าวปรากฏว่า รัฐบาลต่าง ๆ ในยุโรปต่างก็มีนโยบายคล้าย ๆ กัน มีการลดค่าของกระแสวิกฤตเพื่อบรรเทา สถานการณ์หรือด้วยวิธีการอื่น ๆ โดยทั่วไปแล้ว เริ่มมีความรู้สึกรุนแรงขึ้นในเรื่องชาตินิยมทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากในการที่ต้องเข้มงวดกวดขันทางการค้าและเกี่ยวกับผลิตผลของพื้นเมือง ที่จะได้รับการส่งเสริมได้มีความพยายามที่จะยกระดับราคาของผลิตผลทางเกษตร การว่างงานมีอยู่ทั่วไป และรัฐบาลก็พยายามจะจัดหางานให้คนว่างงานได้ทำ รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงในกิจการทางด้านการเศรษฐกิจ เพราะว่าความจำเป็นที่จะต้องทำให้อุตสาหกรรมได้ดำเนินต่อไป

อิตาลี

เศรษฐกิจของอิตาลี - การจัดตั้งระบบ Corporative system ซึ่งได้เริ่มมาตั้งแต่ 1920 - ประสบความสำเร็จในตอนกลางของช่วง 1930 แต่แนวนโยบายทั่วไปของอิตาลีไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก ยกเว้นตอนเกิดภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจซึ่งบังคับให้รัฐบาลต้องให้ความช่วยเหลือต่อการอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ได้มีการจัดตั้งสถาบันฟื้นฟูอุตสาหกรรมขึ้นเมื่อเดือนมกราคม 1933 เพื่อจัดหาเงินกู้ระยะยาวสำหรับธุรกิจที่อ่อนแอหรือตกต่ำอย่างหนัก ไม่มีการใช้นโยบายชาตินิยม แต่ก้าวไปทีละก้าว รัฐบาลได้ให้ความร่วมมือและเข้าไปควบคุมเศรษฐกิจของชาติ ก่อนหน้าจะถึงปี ค.ศ. 1940 สถาบันฟื้นฟูอุตสาหกรรมแต่ละแห่งได้เข้าควบคุม 20 % ของกิจการด้านเศรษฐกิจทั่วประเทศ

ก่อนหน้าจะสิ้นสุดปี 1933 คนว่างงานมากกว่า 1 ล้านคน โครงการประกันสังคมกำหนดค่าแรงงานจากเดิม 12 เซนต์ เป็น 36 เซนต์ ต่อวัน รัฐบาลได้ขยายโครงการการทำงานสาธารณะ และเร่งรัดให้มีการอพยพโยกย้ายที่ทำกินเสียใหม่ ในเดือนตุลาคม 1934 ได้กำหนดให้คนงานทำงานวันละ 8 ชั่วโมง และกำหนดให้ทำ 40 ชั่วโมงใน 1 สัปดาห์ ค่าแรงมิได้เพิ่มขึ้นประการใด

การส่งสินค้าออกประเภทอุตสาหกรรม อิตาลีกำลังเผชิญ วิกฤตการณ์อยู่ สินค้าออกที่สำคัญ คือ ไหม, เรยอง และสินค้าประเภทผ้า อุตสาหกรรมประเภทดังกล่าว ต้องประสบกับความเดือดร้อนอันเกิดจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ อิตาลีถูกแข่งขันทางเศรษฐกิจจากองค์การสันนิบาตชาติ ระหว่าง ตุลาคม 1935 - กรกฎาคม 1936 เป็นการประท้วงและต่อต้านการกีดกันการค้า กับเอธิโอเปียของอิตาลี เป็นผลให้รัฐบาลอิตาลีเข้าควบคุม การค้าต่างประเทศ เพื่อต่อต้านการแข่งขันของสันนิบาตชาติ นโยบายต่างประเทศ ในเดือนมีนาคม 1933 อิตาลีได้เข้าร่วมในกลุ่ม 4 มหาอำนาจระหว่าง อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมัน ทั้ง 4 มหาอำนาจได้ตกลงที่จะร่วมมือกันคัดค้านใจ เกี่ยวกับปัญหาทางทหารเมืองของยุโรปและสามารถต่อต้านอิทธิพลของรัฐเล็ก ๆ ในสันนิบาตชาติ ฝรั่งเศสมีข้อโต้แย้งกับพันธมิตรในยุโรปตอนกลาง ต้องการเปลี่ยนแปลงในสัญญาแวร์ซาย และข้อตกลง 4 มหาอำนาจซึ่งลงนามกัน ในวันที่ 15 กรกฎาคม 1933 เป็นหลักฐานที่มีอันตรายน้อยที่สุดถึงแม้ว่าจะไม่มีการให้สัตยาบัน แต่ก็เป็นการประกาศให้เห็นถึงความทะเยอทะยานของมุสโสลินีที่จะทำให้อิตาลีมีฐานะสำคัญยิ่งขึ้นในกิจการของโลก

ข้อตกลงที่กรุงโรม (Rome Protocols) ปี 1934 ทำให้อิตาลีได้มีโอกาสทำการค้าใกล้ชิดกับออสเตรียและฮังการียิ่งขึ้น แต่ความสำคัญก็คือ เรื่องการเมืองเขาได้สนับสนุนผู้เผด็จการดอลฟ์ฟัส (Dollfuss) ในออสเตรีย (1933) และเมื่อ ดอลฟ์ฟัส ถูกฆาตกรรม ในขณะที่เขากำลังมีบทบาทอยู่ในออสเตรียเมื่อ เดือนกรกฎาคม 1933 มุสโสลินีได้ออกคำสั่งเคลื่อนกองทหารพิเศษไปยังเบรนเนอร์ พาสส์ (Brenner Pass) ฝรั่งเศสรู้สึกชอบใจ อิตาลีที่พยายามจะตรวจสอบการขยายตัวของนาซี แต่เหตุการณ์ในวิกฤตการณ์ เอธิโอเปีย และวิกฤตการณ์ในสเปนเป็นเหตุให้อิตาลีละทิ้งความสนิทสนมกับออสเตรีย และเริ่มรุกรานสร้างความสัมพันธ์กับเยอรมัน เหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ยุโรป ในช่วงระหว่าง 1930 - ก็คือความขัดแย้งกันระหว่างอิตาลีกับอังกฤษและฝรั่งเศส

อิตาลีได้ทำข้อตกลงกับเยอรมันในระหว่าง 25 - 27 ตุลาคม 1936 และอิตาลีได้เข้าร่วมในภาคีต่อต้านคอมมิวนิสต์ ร่วมกับเยอรมันและญี่ปุ่น ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 1936 อนึ่งอิตาลีได้รบชนะ เอธิโอเปีย และได้โจมตีอัลบาเนีย ในวันที่ 7 เมษายน 1939 จนอัลบาเนียต้องเสียเอกราช แกบรีอี วิคเตอร์ เอ็มมานูเอลที่ 3 ขณะนี้เป็นกษัตริย์ของอิตาลี จักรพรรดิแห่งเอธิโอเปีย และกษัตริย์แห่งอัลบาเนีย

จักรวรรดิอิตาลี ในปี 1934 อิตาลีได้รวม ตรีโปลี และซีรีไนคัล (Cyrenaical) เข้าเป็นอาณานิคมหนึ่งที่เรียกว่า ลิเบีย การปรับปรุงจักรวรรดิอิตาลียังคงดำเนินต่อไปใน ค.ศ. 1936 เมื่อ เจริเทรีย และ โชมาลีแลนด์ ถูกรวมกับ เอธิโอเปีย เพื่อเป็นอาณานิคมแห่งใหม่เรียกว่า ออฟริกาตะวันออกของอิตาลี ในปี ค.ศ. 1937 ได้มีการประกาศโครงการ 6 ปี สำหรับพัฒนา ออฟริกาตะวันออก อิตาลีได้จัดการสร้างระบบทางหลวงและจ่ายเงินหลายล้านลิรา เพื่องานสาธารณะ มีการวางโครงการ เพื่อพัฒนาแหล่งทรัพยากรของเอธิโอเปีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ้าย, ยางพารา, และผลิตภัณฑ์ในเขต ทโรปิคอล ทั้งหมด การพัฒนาทั้งกล่าวจะทำให้อิตาลีมีความต้องการ ที่จะแลกเปลี่ยนสินค้ากับต่างประเทศน้อยลง ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง ออฟริกาตะวันออกและลิเบีย อยู่ในพื้นที่ ๆ อิตาลีสามารถควบคุมกระแสเงินตรา นโยบายเกี่ยวกับเรื่องเผ่าพันธุ์ การประสพชัยชนะเหนือเอธิโอเปียนำไปสู่ การนำเอากฎหมายเกี่ยวกับเชื้อชาติมาใช้ อาจกล่าวสรุปได้ว่าเป็นผลของ ความผูกพันครั้งใหม่ กับ พรรคนาซีของเยอรมัน ถึงแม้ว่ามุสโสลินีได้ปฏิเสธเรื่องนี้เสมอมา จะควบคุมดูแลอะไรก็ตาม ในระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 1938 ได้มีการประกาศกฎหมายต่อต้านชาวยิว มีชาวยิวอาศัยอยู่ในอิตาลีเพียง 70,000 คน และเมื่อถึงเวลาดังกล่าวพวกยิวไม่ได้รับภวอะไรเลย ในตอนแรกมาตรการการทั้งกล่าวมุ่งต่อต้าน คนที่มาจากต่างประเทศโดยตรง แต่ต่อมาไม่จำกัดต่อต้านชาวยิว เชื้อสายอิตาลีด้วย นักเรียนชาวยิวรวมทั้งครู ชาวยิวถูกขับออกจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ห้ามชาวอิตาลีแต่งงานกับชาวยิวโดยเด็ดขาด ชาวยิวจะเป็นคนใช้ในบ้านของชาวอารยันไม่ได้ ชาวยิวจะรับราชการในสถานที่ราชการของรัฐ หรือทำงานในสถาบันเอกชนที่รัฐให้ความสนับสนุนไม่ได้ ชาวยิวถูกห้ามมิให้เป็นเจ้าของที่ดิน ซึ่งสามารถเสียภาษีได้มากกว่า 500 ลิรา หรือเจ้าของทรัพย์สินเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยซึ่งมีรายได้ที่สามารถเสียภาษีมากกว่า 20,000 ลิรา การออกกฎหมายของอิตาลี เป็นไปตามระบบต่อต้านพวกเซมิติกในเยอรมัน ฮังการี และรumanเนีย

สำนักวาติกัน โดยทั่วไปความสัมพันธ์ของรัฐอิตาลี และสำนักวาติกันกลมเกลียวกันก็สำนักวาติกันได้พยายามระมัดระวัง ในถ้อยคำที่แถลงออกมา แต่ก็มีข้อความหลายอย่างที่แสดงให้เห็นชัดแจ้งว่าสันตปาปาพอใจ การที่อิตาลีไปสร้างอาณานิคมในเอธิโอเปีย เพราะพวกหมอสอนศาสนาจะได้อำนาจไปเผยแพร่ศาสนาได้กว้างขวางขึ้น และก็มีมีการวางแผนโดยเฉพาะ เพื่อขยาย

องค์การคริสตศาสนาใน เซซีโอเปีย โดยมีเครือเกี่ยวกับองค์การในยุโรป สันตปาปาทรง
แถลงออกมาอย่างตรง ๆ ว่าทรงพอพระทัยในฐานะของอิตาลีในสงครามกลางเมืองใน 1929
การที่รัฐบาลสาธารณรัฐของเซเปญต่อต้านฐานะของพระคริสเตียน และการที่พวกคอมมิวนิสต์
ให้การสนับสนุนต่อพวก Loyalist ในสงครามกลางเมืองเป็นสาเหตุให้สันตปาปา ได้
แสดงท่าทีอย่างเปิดเผยในความขัดแย้งครั้งนี้

อย่างไรก็ตามทางสันตปาปาก็โจมตีรัฐบาลอิตาลีเกี่ยวกับ " racial laws" เพราะ
เป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเมื่อปี 1929 (Concordat of 1929) ตาม ข้อตกลงดังกล่าว
รัฐตกลงยอมรับและถือว่าการแต่งงานในโบสถ์ถูกต้องตามกฎหมาย กฎหมายใหม่ได้ห้ามการแต่งงาน
ระหว่าง ชาวอิตาเลียนซึ่งเป็นเชื้อสาย อารยันกับผู้ที่ไม่ใช่เชื้อสายอารยัน สิ่งนี้นับว่าเป็นการ
ทำลายสิทธิของทางศาสนา ที่มีต่อการแต่งงาน

สำนักวาติกันได้กำหนดนโยบายที่ยึดความตกลงดังกล่าวกับรัฐบาลต่าง ๆ กล่าวคือ
กับเยอรมันในปี 1933 และกับยูโกสลาเวียในปี 1935 สันตปาปาได้มีสารวิงวอนขอรับรองว่า
นโยบายของรัฐบาลคริสตต่าง ๆ พวก สังคมนิยม และคอมมิวนิสต์ ย่อมจะปฏิเสธยอมรับและยอม
ขัดกับทางองค์การศาสนาคริสต์ด้วย ในปี 1931 มีสารจากสันตปาปา ปิอุสที่ 11 มีชื่อว่า
"Quadragesimo anno" ให้มีการกระจายโภคทรัพย์ และให้มีการปฏิรูปเศรษฐกิจ
และสังคมเพื่อจะให้กรรมกรได้รับส่วนแบ่งค่าจ้างที่เป็นธรรม

วันที่สันตปาปา ปิอุสที่ 11 สิ้นพระชนม์ในปี 1939 พระคาร์ดินัล อูเบนนิโอ พาเชลลิ
ซึ่งทำหน้าที่เป็นหูของสันตปาปาที่ เบอร์ลิน และเคยเป็น รมต.ต่างประเทศของสำนักวาติกัน
ได้รับเลือกเป็นสันตปาปาปิอุสที่ 12

ฝรั่งเศส

จากการเมืองระหว่างปี 1932 - 1936 ในการเลือกตั้งปี 1932 พรรคฝ่ายซ้าย
ได้รับชนะอย่างเด็ดขาด คือ ได้ที่นั่งถึง 350 ที่นั่ง ซึ่งพรรคราติคัล โซเชียลลิสต์ ได้
160 ที่นั่ง พรรคสังคมนิยม ได้ 131 ที่นั่ง และพรรคคอมมิวนิสต์ได้ 10 ที่นั่ง แต่พวกฝ่าย
ซ้ายก็รวมกันไม่คึก พรรคสังคมนิยม ปฏิเสธจะเข้าไปรวมในคณะรัฐบาลกับพรรค ราติคัล
โซเชียลลิสต์ พรรคราติคัล โซเชียลลิสต์ จึงต้องตกอยู่ภายใต้ภาวะจำยอมจัดตั้งรัฐบาล
รวมกลุ่มกับพรรคฝ่ายซ้ายระคับรอง ๆ ต่าง ๆ และกลุ่มเป็นกลาง ภายใน 9 เดือน ฝรั่งเศส
ต้องเปลี่ยนรัฐบาลถึง 6 คณะ

รากฐานของการขาดเสถียรภาพทางการเมืองฝรั่งเศส ก็ได้แก่เหตุผลของสภาพเศรษฐกิจตกต่ำได้เกิดขึ้น ประเทศต่าง ๆ ได้ประกาศลดค่าของเงินเพื่อ เตรียมรับสถานการณ์แต่เพื่อเหตุผลทางการเมืองฝรั่งเศสยังคงผูกพันกับมาตรฐานทองคำอยู่ คณะรัฐบาลฝรั่งเศสยังยึดถือนโยบายที่จะลดจำนวนทุนหมุนเวียนเพื่อจะรักษาเสถียรภาพของราคาสินค้าด้วยการการตัดรายจ่ายของรัฐบาล ลดจำนวนข้าราชการและพนักงานให้รัฐ และตั้งอัตราเงินเฟ้อในขั้นต่ำให้กับข้าราชการ การกระทำดังกล่าวเป็นมาตรการที่ไม่ค่อยจะมีผู้นิยมปฏิบัติ เท่าใดนักและนำมาซึ่งการคัดค้านขององค์กรต่าง ๆ มีหน้าที่บริการประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความกักตันทางการเมืองของฝรั่งเศส และรวมไปถึงความขัดแย้งในกิจการระหว่างประเทศอีกด้วย

กลุ่มฝ่ายขวาสุด มีชื่อว่า "Action Francaise" มีความเคลื่อนไหว เช่นเดียวกับพรรคการเมือง องค์การยุวชนของกลุ่มนี้ มีชื่อว่า "the Camolots du Roi" (King's Companions) ได้สร้างกลุ่มเด็กนักเรียนนักศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการประชุมกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายกลุ่มที่สำคัญที่สุดคือ "Croix du Feu" ซึ่งมีพันเอก de La Rocque เป็นผู้นำชื่อกลุ่มนี้ก็เอามาจากความจริงที่ว่า มันเป็นองค์การของทหารประจำการยามสงคราม ซึ่งมีความกล้าหาญมาก ในไม่ช้าก็ขยายออกไปเป็นกลุ่มอาสาสมัครแห่งชาติซึ่งถูกเกณฑ์เข้ามา (Volontaires Nationaux) จากลูก ๆ ของสมาชิกและแล้วก็ขยายออกไปเป็นกลุ่มของผู้ที่เห็นอกเห็นใจมากขึ้น สมาชิกของกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากจาก 2 แสนคนในปี 1934 เป็นมากกว่า 7 แสนคนก่อนสิ้นปี 1934 ด้วยการมีระเบียบวินัยอันเข้มแข็ง "Croix du Feu" ต้องพอกพอกใจกับการระดมกำลังอย่างลับ ๆ

ในเดือนมกราคม 1934 ได้เกิดเรื่องอื้อฉาวภายในฝรั่งเศส ซึ่งกระทบกระเทือนต่อการเมืองของฝรั่งเศสมาก กล่าวคือ เซอร์จ อเล็กซานเดอร์ สตาวิสกี (Serge Alexander Stavisky) ผู้ควบคุมทางการเงินที่คนคนหนึ่งได้ประสบความสำเร็จ ในการเข้าเป็นผู้อำนวยการของกิจการของเทศบาลเมืองเบอง (Bayonne) และได้ออกพันธบัตรไปหุ้นเป็นมูลค่า 25 ล้านคอลลาร์แทนการลงทุน เพื่อที่จะทำการขายพันธบัตรของเขาได้เป็นไปตามจุดประสงค์เขาสามารถพอใจ ร.ม.ท. ว่าการกระทรวงสาธารณะการ (Minister of Public Works) เขียนจดหมายสนับสนุนการขายพันธบัตรดังกล่าวเพื่อเป็นหลักประกันให้กับบริษัทที่มีคนมาทราบความลับของการทุจริตของเขาหลังจากที่เขาดำเนินการไปเป็นเวลานาน

และเขาซึ่งฆ่าตัวตายเสียก่อนจะถูกจับ หนังสือพิมพ์โจมตีเป็นการใหญ่ กล่าวหาว่ามีการ
คอร์รัปชันในวงการเมืองระดับสูง

นายกรัฐมนตรี ชูเตมส์ (Chautemps) ถูกบังคับให้ลาออก และ คาลากิแอร์
(Daladier) ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อมาได้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการ
จากรัฐสภา ขึ้นสอบสวนกรณีดังกล่าว ในระหว่างนั้น ก็ปล่อยมือให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกรุงปารีส
ดำเนินการสอบสวนด้วย ประชาชนฝรั่งเศสก็ไม่พอใจเพราะเชื่อว่าจะต้องมีเจ้าหน้าที่ในรัฐบาล
กระทำผิดด้วย ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 1934 เมื่อ คาลากิแอร์ เสนอญัตติกับรัฐสภา พวก
หัวรุนแรงก็เรียกร้องให้สมาชิกของกลุ่มทำการพิสูจน์ความจริงการจลาจลก็ติดตามมา ผู้ชน
ได้เข้าโจมตี สภาผู้แทนราษฎร และตำรวจก็จำเป็นต้องปราบผู้ชนด้วยอาวุธปืน ได้มีการ
ออกเสียงไม่ไว้วางใจ คาลากิแอร์ และในที่สุด คาลากิแอร์ก็ต้องลาออกไป

กูเมอร์ก (Doumergue) ได้เข้ามาจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติใหม่ โดยมีพรรค
ราดิคัล โซเชียลลิสต์ และผู้แทนของพรรคฝ่ายเป็นกลาง และฝ่ายขวาร่วมด้วย สภาอนุญาต
ให้ นายก.ร.ม.ค.คนใหม่มีอำนาจเต็มที่ในเวลาอันจำกัด (28 กุมภาพันธ์ ถึง 30 มิถุนายน
1934) เพื่อใช้มาตรการทุกอย่างที่จะทำให้งบประมาณรายรับจ่ายของประเทศเกิดสมดุลย์
นายก.ร.ม.ค. บริวังก์ เคยขอรับรองพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจดังกล่าวแต่ตนเองในปี
1924 แต่ได้รับการปฏิเสธ

กูเมอร์ก ได้ดำเนินนโยบายลดจำนวนทุนหมุนเวียน เพื่อจะรักษาเสถียรภาพของราคา
สินค้าต่อไป แต่ข้อเสนอของเขาที่จะปรับปรุงรัฐธรรมนูญให้อำนาจฝ่ายบริหารที่จะไม่ต้องผ่าน
สภาสำหรับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสภา กูเมอร์ก ต้องลาออก
จากตำแหน่งรัฐบาลก็เปลี่ยนมือไปเรื่อย ๆ

แนวร่วมประชาชนในฝรั่งเศส

ในไม่ช้าหลังจากฮิตเลอร์ก้าวขึ้นสู่อำนาจในเยอรมัน องค์การคอมมิวนิสต์สากลก็เริ่ม
เปลี่ยนกลยุทธ์ พรรคคอมมิวนิสต์สากลเริ่มสนับสนุนอย่างเปิดเผยให้ บรรดาพรรคคอมมิวนิสต์
ต่าง ๆ รวมมือกันกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เต็มใจจะเดินกำลัง เป็นแนวร่วมเพื่อต่อต้านฟาสซิสต์
และนโยบายดังกล่าวต่อมาได้รับการยอมรับจากที่ ประชุมคอมมิวนิสต์ทั่วโลกในปี 1935 ใน
ระหว่างความหวาดกลัวเยอรมันกับการเจริญเติบโตของสันนิบาตของฝ่ายขวาภายในฝรั่งเศส

ฝ่ายซ้ายในฝรั่งเศสถูกบังคับให้แสวงหาสหภาพต่าง ๆ ในเดือนกรกฎาคม 1934 พรรคสังคมนิยม และพรรคคอมมิวนิสต์ ได้ตกลงกันที่จะร่วมมือกันต่อต้านระบบพาสซิสต์พวกสังคมนิยม และคอมมิวนิสต์ ได้เข้าไปมีอิทธิพลครอบงำสหภาพการค้าโดยเริ่มต้นด้วยการนัดหยุดงานของคนงาน ทั้ง 2 พรรค ได้ร่วมมือกันในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เมื่อฤดูใบไม้ผลิ ปี ค.ศ. 1935 ความสำเร็จของฝ่ายซ้ายไม่เพียงแต่จะทำให้พรรคการเมืองฝ่ายขวาตระหนกตกใจเท่านั้น แต่ทำให้พรรค ราดิคัล โซเชียลลิสต์ เข้าไปรวมกลุ่มกับพวกฝ่ายซ้ายด้วย แนวร่วมประชาชน อันเกิดจากการรวมกลุ่มของพรรคคอมมิวนิสต์ พรรคโซเชียลลิสต์ พรรค ราดิคัล โซเชียลลิสต์ และพรรคเล็ก ๆ อีกมากมายได้ร่วมกันต่อต้านระบบพาสซิสต์ครั้งใหญ่ เมื่อ 14 กรกฎาคม 1934 2 เดือนต่อมา สหพันธกรรมกร 2 แห่ง ซึ่งแตกแยกออกไปในปี 1921 ได้กลับมารวมกันอีกในรูปของสหพันธ์ การรวมตัวของ 2 สหพันธ์สำเร็จในปี 1936 ต่อมามีการตกลงกันเกี่ยวกับ การเลือกตั้งโดยจะให้ออกมาในรูปของ การรวมกลุ่มกัน กฎหมายเลือกตั้งของฝรั่งเศสระบุว่าถ้าผู้แข่งขันสมัครรับเลือกตั้งทุกคนมิได้รับเสียงข้างมากโดย เกือบครึ่งของแต่ละเขต (district) ก็จะต้องออกเสียงใหม่ คณะพรรคแนวร่วมประชาชนก็ดำเนินการแบบนี้ กล่าวคือ ในการออกเสียงครั้งแรก แต่ละพรรคในกลุ่มของฝ่ายซ้ายจะส่งผู้แข่งขันจากตัวแทนของพรรคคนเข้าร่วมด้วย ถ้าเกิดมีการเลือกตั้งใหม่อีก เพราะผู้แข่งขันมิได้รับคะแนนสนับสนุนส่วนใหญ่ ผู้แข่งขัน 2 คน ซึ่งได้คะแนนสนับสนุนน้อยที่สุด จะต้องถอนตัวออก และให้ผู้ซึ่งคะแนนสนับสนุนคนถัดไปลงคะแนนสนับสนุนผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนมากกว่าเพื่อน ข้อตกลงระหว่างพรรคในกลุ่มฝ่ายซ้าย ทั้งนี้ได้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ในที่สุดแนวร่วมประชาชนก็มีที่นั่งอยู่ในสภาผู้แทน 389 ที่นั่งใน 618 ที่นั่ง

พรรคสังคมนิยม ได้ปฏิเสธจะรวมกลุ่มกับพรรคของชั้นกลาง มาแล้ว อย่างไรก็ตามขณะนี้ในฐานะพรรคใหญ่ที่สุด แต่ก็ยังไม่สามารถรับผิดชอบได้เต็มที่ ข้อตกลงกับพรรค ราดิคัล โซเชียลลิสต์ และ พรรคสังคมนิยม ไม่มีปัญหา แต่พรรคคอมมิวนิสต์ยังชอบจะอยู่นอกรัฐบาล ถึงแม้ว่าสัญญาว่าจะให้การสนับสนุน ลีออน บลัม สภาอันท้าทายลาคของนักสังคมนิยม ฝรั่งเศสที่ยิ่งใหญ่ชื่อ จอร์เจส (Jaures) ได้กลายมาเป็นนายก ร.ม.ค. ของฝรั่งเศส ทำให้ฝ่ายขวาเป็นปฏิปักษ์มากขึ้น

ระบอบนิวดีล (New Deal) ของฝรั่งเศส หลังจากเลือกตั้งในเดือนมิถุนายน 1936 การถือการสไตรค์แผ่ขยายไปทั่วฝรั่งเศส พวกคนงานได้เข้ายึดโรงงานและนายกร.ม.ต.บลัม ได้ปฏิเสธจะใช้กำลังขับไล่พวกกรรมกร แต่เขากลับชักจูงให้สหพันธ์กรรมกรและองค์การของนายจ้างลงนามในข้อตกลงมาตินยอง แอ็คคอร์ด (Matignon Accord) ซึ่งจัดว่าเป็นรากฐานของโครงการ นิวดีล ทั้งหมดซึ่ง บลัม ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน นายจ้างมีเสรีภาพเต็มที่ในการจัดองค์การและรวมกลุ่มกรรมกรให้ สอดคล้องกับสหภาพกรรมกร ค่าจ้างแรงงานจะเพิ่มขึ้นในรายเฉลี่ย 12 % ผู้แทนของกรรมกรได้ตกลงจะชักชวนให้ผู้ออกการสไตรค์กลับไปทำงานตั้งเดิมในไม่ช้า ภายหลังที่มีการตกลงอย่างเป็นทางการ

บลัม ได้ออกกฎหมายซึ่งเป็นเครื่องหมายของ " the Matignon Accord" และ เป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงด้วย กฎหมายดังกล่าวระบุว่า

1. ลูกจ้าง พนักงานเกี่ยวกับการค้า, การอุตสาหกรรมและอาชีพอิสระอื่น ๆ จะได้รับการคุ้มครองให้มีเวลาหยุดงานอย่างน้อยที่สุด 15 วัน โดยได้รับเงินเดือนหลังจากที่ทำงานติดต่อกันมา 1 ปี
2. จะต้องให้คนงานทำงานอาทิตย์ละ 40 ชม.
3. จะต้องมีการกำหนดระเบียบวิธีการ ในการเจรจาว่าด้วยเรื่องจุดประสงค์ และข้อผูกพันระหว่างกรรมกรกับนายจ้าง
4. ปัญหาข้อโต้แย้งของกรรมกรทั้งหมดจะต้องตกลงอย่างสันติวิธี หรือทั้ง 2 ฝ่าย ตั้งอนุญาโตตุลาการ ขึ้นพิจารณาตัดสินข้อพิพาทโดยปราศจากการสไตรค์ หรือการไล่ออกจากงาน
5. ปลั๊กกระทรวงการกีฬา และการพักผ่อนเวลาว่างจะต้องคอยดูแล ให้กรรมกรได้มีเวลาว่างสำหรับพักผ่อนหลังจากเลิกงาน มาตรการอย่างหนึ่งของโครงการดังกล่าวก็คือ ลดค่าโดยสารรถไฟ 40 % สำหรับกรรมกรทุกคนที่จะเดินทางไปพักผ่อนในวันหยุดงาน
6. เพื่อแบ่งเบาภาระที่จะเกิดจากข้อบังคับ ของกฎหมายใหม่ต่อกิจการอุตสาหกรรม รัฐบาลฝรั่งเศสจะเปิดโอกาสให้เครดิตเสรีมากขึ้น ต่อการลงทุนต่าง ๆ ที่ต้องได้รับความบีบคั้นอย่างหนัก

7. เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน นักเรียนจะต้องเรียนหนังสือ ให้นานยิ่งขึ้น
จึงจะออกจากโรงเรียนได้ กล่าวคือต้องเรียนอยู่ถึงอายุ 14 ปี

8. รัฐบาลยอมรับโครงการงานค่านาชาตโลก ซึ่งจะต้องจ่ายเงินถึง
20 พันล้านฟรังก์ใน 3 ปี

มาตรการดังกล่าวข้างต้นถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อการอุตสาหกรรมและกรรมกร
ระบอบ นิวคิล ทั้งกล่าวยังนำไปใช้กับการงานเก่าโครง ทางค่านาชาตกรรมด้วย

ได้มีการออกกฎหมายจัดตั้งสำนักงานข้าวสาลีแห่งชาติ (National Wheat
office) สำนักงานดังกล่าวได้ทำหน้าที่ควบคุม ตลาดการค้าภายใน เช่นเกี่ยวกับตลาด
การค้าต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับสินค้าข้าวสาลี ชาวนาจะต้องแจ้งจำนวน เนื้อที่ปลูกข้าวสาลี
ไปแล้วให้ทราบและจะได้รับใบตรา ที่จะสามารถขายข้าวสาลีตามจำนวนและราคา ที่ตั้งไว้
เหนือกว่าราคาตลาดโลก แต่เป็นจำนวนเกินไปกว่าที่กำหนดจะต้องขายให้กับสำนักงาน
ในราคาที่ต่ำกว่าการจำกัดการซื้อข้าวสาลีทำให้จำนวนข้าวในประเทศมีพอกับความต้องการของ
คนทำขนมปังและเจ้าของโรงสี ทำให้การส่งข้าวสาลีจาก นอร์ท คาโกต้า ซึ่งคนทำ
ขนมปังชอบมากกว่า และซื้อหาได้ถูกกว่าต้องลดจำนวนลง และไม่มีการส่งข้าวสาลีจากประเทศ
ลุ่มน้ำคานูป เข้ามาจำหน่ายในฝรั่งเศสด้วย

นอกจากนี้ยังมีการทำให้โรงงานสร้างอาวุธเป็นของชาติ ไม่เพียงแต่จะทำให้พ่อค้า
อาวุธที่เคยได้กำไรอย่างมหาศาลจากการค้าอาวุธ เมื่อสงครามคราวที่แล้ว ต้องตระหนัก
ตกใจ แต่มันยังให้อำนาจต่อรัฐบาลในการเข้าไปมีส่วนในการ ให้คำแนะนำในการผลิตอาวุธ
ไปขายอย่างมากมาย บริษัทการบินต่าง ๆ รัฐบาลยังมีไคโอนเข้าเป็นของรัฐ แต่รัฐได้เข้า
ไปมีส่วนในการลงทุนถึง 2 ใน 3 ธนาคารแห่งประเทศฝรั่งเศสซึ่งควบคุมกิจการคลังของ
ฝรั่งเศส และแม้กระทั่งของรัฐบาลฝรั่งเศสเองก็ได้รับการปรับปรุงเสียใหม่ การจัดการธนาคาร
อยู่ภายใต้คณะกรรมการชุดเล็ก ๆ ซึ่งสมาชิกในคณะกรรมการบางคนได้รับเลือกมาจากผู้ถือหุ้น
ในธนาคาร ทั้งหมดแต่ส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก รัฐบาลและข้าราชการ
ของรัฐ

เกี่ยวกับกิจการค้าต่างประเทศ นโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศส ในช่วงระหว่าง
ปี 1930 - 1934 ยังคงดำเนินต่อไปตามแนวนโยบายเดิม กล่าวคือ พยายามทำให้ฝรั่งเศส

ปลอดภัยจากการรุกรานของเยอรมัน ในฤดูร้อนปี 1934 ร.ม.ค.ต่างประเทศของฝรั่งเศสชื่อ บาร์ทาว (Barthoa) ได้เดินทางไปเยือนนครหลวงต่าง ๆ ของยุโรป เพื่อกระชับ ความผูกพันระหว่างฝรั่งเศส และยูโกสลาเวียให้แน่นแฟ้นขึ้น กษัตริย์อเล็กซานเดอร์ แห่ง ยูโกสลาเวีย ใ้รับเชิญให้ไปเยี่ยมเยือนฝรั่งเศสอย่างเป็นทางการ เมื่อเสด็จมาถึงเมือง มาร์แซลล์ (Marseilles) ในวันที่ 9 ตุลาคม 1934 ก็ได้พบปะกับ ร.ม.ค.ต่างประเทศ ฝรั่งเศส และอีกไม่นานต่อมาทั้ง 2 คนก็ถูกฆาตกรรมขณะอยู่ในเมืองฝรั่งเศส หวังจะใช้ ความสัมพันธ์ระหว่างยูโกสลาเวีย และอิตาลีบิลล้อมเยอรมัน แต่แล้วโชคไม่ดีเมื่อการสอบสวน ได้เปิดเผยออกมาว่า อิตาลีซึ่งมีนโยบาย ค่อต้านยูโกสลาเวียมาหลายปี แล้วจะได้คึกคักกับ กลุ่มชาว มาซิโคเนีย เชื้อสายโครเอเชีย ผู้ซึ่งมีส่วนที่ก่อให้เกิดการฆาตกรรมครั้งนี้ขึ้น

กระทรวงต่างประเทศฝรั่งเศส พยายามจะเอาชนะมุสโสลินีต่อไปอีกและในวันที่ 7 มกราคม 1935 ก็ได้มีการลงนามในข้อตกลงทั่วไประหว่างอิตาลีกับฝรั่งเศส - ฝรั่งเศสตกลง จะยกดินแดนแถบทะเลทรายทางแคบตอนใต้ ของลิเบีย ซึ่งมีเนื้อที่ 44,500 ตารางไมล์แก่ อิตาลี - ทั้ง 2 ประเทศมีความเห็นร่วมกันที่จะดำเนินนโยบายตรงไปตรงมาต่อการจะสถาปนา เอกราชของออสเทรียในวิกฤติการณ์ เอธิโอเปียและผู้นำของฝรั่งเศส ได้พยายามจะเข้าไป ควบคุมอาณานิคมในแอฟริกาเหนือซึ่งไ้มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ต่อความมั่นคงปลอดภัยของ ฝรั่งเศส ในมอริออคโคได้มีการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของ พวกชาตินิยมและการสร้าง ทางรถไฟ สายใหม่ระหว่างนครตูนิส และอัลจีเรีย ทำให้การป้องกันภูมิภาคเขตนี้แข็งแรง มากขึ้น รัฐบาลแห่งแนวร่วมประชาชนได้พยายามแสวงหาความสนับสนุนจากประชาชน ภัย การปฏิรูปกันเป็นการใหญ่

ความพยายามของฝรั่งเศสในการที่จะทำให้ระบบรักษาความปลอดภัยของฝรั่งเศส ได้ผลบริบูรณ์ด้วยการเจรจาเป็นพันธมิตรกับรัสเซียขึ้น ไม่ประสบผลสำเร็จ ความเคลื่อนไหว ของฝรั่งเศสทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง ฝรั่งเศสกับประเทศบางประเทศในยุโรปตะวันออก โดยเฉพาะโปแลนด์กับยูโกสลาเวียเสื่อมทวามลง อย่างไรก็ตามนโยบายต่างประเทศของ ฝรั่งเศสได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในขึ้นในฝรั่งเศส ในขณะที่ข้อตกลงว่าด้วยความ ร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างรัสเซียกับฝรั่งเศส (Russian-French Mutual Assistance Pact) กำลังมีท่าทีว่าจะได้รับการยอมรับจากรัฐสภา แต่เมื่อมีการลงนามกันในวันที่ 2 มิถุนายน 1935 ฝ่ายค้านกลับไม่เห็นด้วยที่จะให้สัตยาบันแต่ถึงแม้การให้สัตยาบันจะผ่านพ้นไปได้

ก็แสดงว่ามีชาวฝรั่งเศส เริ่มเป็นปฏิปักษ์ต่อข้อตกลงดังกล่าว เพราะมีพวกที่กลัวอันตรายจากคอมมิวนิสต์ด้วยเหมือนกัน

อังกฤษ

การพัฒนาการทางการเมือง การเลือกตั้งในเดือนตุลาคม 1931 แม็คโดนัลด์ ยังคงเป็นนายก ร.ม.ต. แต่เสียงสนับสนุนจำนวนน้อยของพรรคกรรมกร ในสภาต้องเป็นของพรรคอนุรักษนิยมซึ่งมีที่นั่งอยู่ถึง 471 ที่นั่งในจำนวน 615 ที่นั่ง ต่อมา แม็คโดนัลด์ ได้ลาออกจากตำแหน่งในปี 1935 และ สแตนเลย์ บอลด์วิน แห่งพรรค อนุรักษนิยม ก็ได้จัดตั้งคณะรัฐบาลต่อมา เนวิลล์ แชมเบอร์เลน (28 มิถุนายน 1937) และ วินสตัน เชอร์ชิลล์ (10 พฤษภาคม 1940)

กษัตริย์ จอร์จที่ 5 ทรงสวรรคตในเดือนมกราคม 1936 และพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 8 ราชโอรสได้สืบทอดบัลลังก์แทน และต่อมาก็มีข่าวว่า ทรงปรารถนาจะเสกสมรสกับแม่หม้ายชาวอเมริกัน ชื่อ นางวอร์ฮิลล์ ซิมป์สัน ขณะนั้น สแตนเลย์ บอลด์วิน เป็นนายก ร.ม.ต. ได้ร่วมกับ อาร์คบิชอป แห่ง แคนเตอร์เบอรี และรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ในจักรวรรดิ ได้พากันคัดค้านถึงแม้ว่า เอ็ดเวิร์ดที่ 3 จะทรงยื่นข้อเสนอว่านาง ซิมป์สัน ยังคงเป็นบุคคลสามัญชน และลูกที่เกิดมาไม่ต้องสืบทอดบัลลังก์ก็ตาม และแล้วในวันที่ 10 ธันวาคม 1936 เอ็ดเวิร์ดที่ 3 ก็ทรงประกาศพระราชสมัติเพื่อไปแต่งงานกับแม่หม้ายชาวอเมริกันตามที่พระองค์ต้องการ

พระอนุชาของพระองค์ทรงราชย์สืบทอดมาคือ จอร์จ ได้แต่งตั้งให้ เอ็ดเวิร์ด เป็น กุ๊ก แห่ง วินด์เซอร์ ในฐานะเป็นผู้ว่าการแคว้น นาสเซ

นโยบายต่างประเทศของอังกฤษ

อังกฤษต้องการรักษาสถานภาพเดิม มคิมหาชนได้มีมติบังคับให้รัฐบาลอังกฤษต่อต้านอิตาลีในระหว่างที่อิตาลีเข้าพิชิต เอธิโอเปีย ความต้องการของรัฐบาลอังกฤษคือการรวมกลุ่มอังกฤษ - ฝรั่งเศส - อิตาลี ต่อต้านเยอรมัน ถึงแม้ว่าอังกฤษจะพยายามฟื้นฟูสัมพันธภาพกับอิตาลี (ด้วยการทำข้อตกลง British Italian agreements

เมื่อวันที่ 2 มกราคม 1937 และเมื่อ 16 เมษายน 1938) แต่มัสโลจีนิกหันไปสนิสนมกับเยอรมันมากขึ้น

ในปี 1934 หลังจากการล้มเหลวการประชุมลทอวูช อังกฤษก็เริ่มโครงการ 5 ปีในการเสริมสร้างกำลังกองทัพอากาศ (ในเดือนกุมภาพันธ์ 1936 ได้มีการจัดตั้ง Ministry for the Co-ordination of Defense) ในปี 1936 - 1937 มีการวางโครงการต่อเรือใหม่ 37 ลำ รวมทั้งเรือขนาดหนัก 35,000 ตัน อีก 2 ลำ ในปี 1930 งบประมาณทางทหารมีเพียง 18 % แต่ก่อนหน้าปี 1937 เพิ่มขึ้น 20 % และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้น ในเดือนเมษายน 1939 อังกฤษได้ออกกฎหมายให้ชายฉกรรจ์อายุ 20 - 21 ปี เข้าฝึกทหารในยามสงบ

ความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติ

1. การปฏิวัติและการคุกคาม

การปฏิวัติของพวกบอลเชวิคในรัสเซีย ได้แบ่งกลุ่มต่อต้านเยอรมันออกไป ตั้งแต่ต้นปี 1917 รัสเซียเป็นกลุ่มปฏิริยากลุ่มแรก เลนินได้ประนามสนธิสัญญาแวร์ซายส์ และต้องการให้มันล้มคว่ำอยู่ตลอดเวลา เมื่อเยอรมันถูกบังคับให้ยอมรับสัญญาฉบับนี้ การปฏิวัติในเตอร์ก็ทำให้แผนการแบ่งส่วน เอเชียไมเนอร์ของพันวิตรต้องล้มคว่ำ การที่พรรค รีพับลิกัน เป็นฝ่ายมีชัยในการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1920 ทำให้อเมริกาถอนตัวออกจากกิจการต่าง ๆ ในยุโรป สหรัฐมิได้ร่วมกับองค์การสันนิบาตชาติหรือศาลโลก สหรัฐได้แยกไปทำสัญญาสันติภาพกับชาติต่าง ๆ ที่แพ้สงครามโลกต่างหาก ระบอบฟาสซิสต์ ซึ่งจัดตั้งขึ้นในอิตาลี เมื่อเดือนตุลาคม 1922 นั้น มิตรประเทศของอิตาลีต่างก็ยอมรับ แต่เมื่ออิตาลีดำเนินนโยบายจักรวรรดินิยมทำให้ เกิดการขัดแย้งกับชาติต่าง ๆ ที่เคยเป็นมิตรกับอิตาลีมาก่อน ปฏิริยาต่อระบบเผด็จการของ ริเวอร์รา ในสเปน เมื่อ ค.ศ. 1923 การปฏิวัติของฝ่าย รีพับลิกัน ในปี 1931 และสงครามกลางเมือง ในปี 1931 และสงครามกลางเมืองในปี 1936 ได้ทำให้กลุ่มอำนาจตะวันตกแบ่งแยกกันมากขึ้น

ในยุโรปตะวันออกและยุโรปตอนกลางได้เริ่มเปลี่ยน รัฐบาลประชาธิปไตยเป็นรัฐบาลเผด็จการ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่สำคัญก็มาจากการขยายอิทธิพลของพรรคนาซี เยอรมันในปี ค.ศ. 1933 ทางเอเชียรัสเซียเข้าครอบครอง มองโกเลียนอก และญี่ปุ่นรุกรานแมนจูเรีย หลังจากปี 1931 เป็นต้นไป รวมทั้งการก่อตัวของจีนคอมมิวนิสต์ในจีน อิตาลีเข้ายึดครอง เอธิโอเปีย (1935-1936) อิตาลีผนวกออสเตรีย (1938) พฤติการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าว สันนิบาตชาติ ไม่สามารถจะหยุดยั้งได้เลย และประสพความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง แม้กระทั่งการประชุมลกดาวุซ หลายชาติต่างถอนตัวออกจากสันนิบาตชาติ และก่อนปี ค.ศ. 1939 ผู้นำนักของอำนาจและอิทธิพลของโลกอยู่นอกกลุ่มสันนิบาตชาติ สหรัฐ บราซิล ญี่ปุ่น เยอรมัน อิตาลี สเปน และชาติเล็ก ๆ อื่น ๆ มิได้เป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ ชาติใหญ่ ๆ ในสันนิบาตชาติมีเพียง อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย และต่างก็มีนโยบายที่ไม่สอดคล้องกันเท่าไรนัก

2. วิกฤติการณ์แมนจูเรีย

แมนจูเรียเป็นรัฐที่ค่อยพัฒนา และเชื่ออำนาจผลประโยชน์ต่อการลงทุนมาก ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของโลกยังคงดำเนินต่อไป การประสพชัยชนะในแมนจูเรียจะทำให้ญี่ปุ่นหันตัวทางเศรษฐกิจได้ การที่สหรัฐ ออสตราเลีย ออกกฎหมายกีดกันชาวญี่ปุ่นอพยพเข้าไปทำมาหากินในประเทศต่าง ๆ จึงกล่าวทำให้ญี่ปุ่นหวังที่จะใช้แมนจูเรียเป็นที่ระบายผลเบืองของตน ในทางกานยุทธศาสตร์ แมนจูเรียไม่เพียงแต่จะเป็นคานสำคัญในการช่วยป้องกันญี่ปุ่นในการต่อต้านปะทะกับรัสเซีย แต่ก็ยังเป็นจุดสำคัญที่ญี่ปุ่นจะใช้เพื่อเข้ายึดครองจีนตอนเหนือด้วย

หลังจากสงครามโลก ญี่ปุ่นก็ได้ไปลงทุนในแมนจูเรียด้วย เงินทุนก้อนมหึมาญี่ปุ่นได้ลงทุนสร้างรถไฟในแมนจูเรียจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 1927 ในเวลานั้นเจ้าหน้าที่จีนเริ่มสร้างทางรถไฟซึ่งต่อมาจะแข่งขันกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้คัดค้านในเรื่องนี้ โดยประกาศว่า ชัดกับชัดตกลงว่าด้วยทางรถไฟปี 1905 สัญญาซึ่งชาวจีนไม่ยอมรับข้อผูกพัน จุดระเบิดได้ยุติขึ้นในวันที่ 18 กันยายน 1931 ญี่ปุ่นส่งกำลังมาคุมกันทางรถไฟเมื่อทางรถไฟบางตอนถูกอุบวางระเบิด ญี่ปุ่นถือว่าจีนจะต้องรับผิดชอบพร้อมกับส่งทหารเข้ายึดเมือง มุกเดน และที่ตั้งของกองทหารจีนที่มีทหารอยู่ประมาณ 10,000 คน ภายใน 2 - 3 วันต่อมากำลังของญี่ปุ่นเข้ายึดเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ตามเส้นทางรถไฟแมนจูเรียได้ และแมนจูเรียได้ตกอยู่ภายใต้ครอบครองของญี่ปุ่น คณะรัฐบาลที่ญี่ปุ่นในโตเกียวปฏิเสธที่จะส่งทหารไปเสริมเสริมในแมนจูเรีย และประกาศว่ากองทหารที่ไปยึดครองแมนจูเรียจะต้องถอนตัวออกเมื่อการจลาจลยุติลง อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ที่ทางทหารของญี่ปุ่นต้องการดำเนินการ ต่อไปตามลำพังด้วยการเคลื่อนกำลังจากเกาหลีไปเพิ่มเติม (ญี่ปุ่นผนวกเกาหลีเข้ากับญี่ปุ่นในปี 1910) ในแมนจูเรีย ในวันที่ 9 มีนาคม 1932 ก็มีการประกาศจัดตั้งสาธารณรัฐเอกราชแมนจูเกว (the Independent Republic of Manchukuo) โทยมี ปูยี (จักรพรรดิจีนองค์สุดท้ายนอกราชบัลลังก์) เป็นประธานาธิบดี

หลังจากญี่ปุ่นเข้ายึดครองมุกเก็น จีนได้ร้องเรียนต่อองค์การสันนิบาตชาติในวันที่ 13 ธันวาคม 1931 สันนิบาตชาติได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งมี ลอร์ด ลิตตัน เป็นหัวหน้าประกอบด้วยผู้แทนจากอังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมัน และสหรัฐ ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงของสถานการณ์ในจุดวิกฤติดังกล่าว

รายงานของ ลอร์ด ลิตตัน และคณะกรรมการได้ปรากฏออกมา ในเดือนตุลาคม 1932 ยอมรับว่า ญี่ปุ่นมีความสนใจเป็นพิเศษในแมนจูเรีย แต่ได้ตั้งข้อสังเกตว่าดินแดนแห่งนี้ควรอยู่ภายใต้อธิปไตยของจีน จะต้องมีการจัดระเบียบภายในแมนจูเรียเสียใหม่ และกองกำลังอื่น ๆ จะต้องถูกถอนออกไป สันนิบาตชาติยอมรับคำแถลงของ ลอร์ด ลิตตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 1933 มีแต่ญี่ปุ่นเท่านั้นที่ออกเสียงคัดค้าน

ก่อนหน้านี้ญี่ปุ่นได้ยอมรับว่าแมนจูทิวเป็นรัฐเอกราชอย่างเป็นทางการ และเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับแมนจูทิว เนื่องจากมติของสันนิบาตชาติเป็นปฏิปักษ์ต่อท่าที ของญี่ปุ่นในเรื่องนี้ญี่ปุ่นก็เลยถอนตัวออกจากองค์การสันนิบาตชาติ ในเวลาเดียวกัน ความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันระหว่างจีนกับญี่ปุ่นก็เริ่มตุนุติขึ้นอีก และนคร เป่โฮล ก็ถูกญี่ปุ่นยึดครองอีก และเมื่อนคร เป่โฮล ถูกโจมตี รัฐบาลจีนก็ลงนามในสัญญาหยุดยิงกับญี่ปุ่นในวันที่ 31 พฤษภาคม 1933 ที่เมืองตั้งกุ

สันนิบาตชาติไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ในแมนจูเรียได้ แต่อย่างน้อยที่สุด การสู้รบก็ไ้ยุติลงแล้ว และกลุ่มอำนาจต่าง ๆ ก็พอใจในการปฏิเสธที่จะยอมรับรัฐใหม่ที่ญี่ปุ่นสถาปนาขึ้นมา สหรัฐได้ออกประกาศเป็นทางการเมื่อวันที่ 7 มกราคม 1932 ว่า สหรัฐจะดำเนินนโยบายไม่ยอมรับผู้สถาปนาการใด ๆ สนธิสัญญา หรือข้อตกลงซึ่ง อาจจะนำมาซึ่งความขัดแย้งกับข้อตกลงใน " Pact of Paris" สหรัฐได้เรียกร้องให้ชาติต่าง ๆ ปฏิเสธที่จะยอมรับผลของการปฏิบัติการก้าวร้าวรุกรานใด ๆ แต่ข้อเสนอของสหรัฐได้รับความสนใจเพียงเล็กน้อย โดยความจริงแล้ว รัสเซียได้เสนอที่จะขายความสนใจของตนในทางรถไฟสายตะวันออก ในจีน ให้กับญี่ปุ่นเมื่อเดือนพฤษภาคม 1933 หลังจากนั้น 2 ปี รัฐบาลแมนจูทิวก็ซื้อกิจการทางรถไฟสายคังกลาวเป็นเงิน 140 ล้านหยวน (Yen)

มองโกเลียนอก ได้ถูกปกครองโดยพวกแมนจูโดยเพียงการเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นปกครอง มองโกเลียนอกที่เป็นราชรัฐเมืองเท่านั้นภายใต้ ระบอบสาธารณรัฐจีน ระบบการปกครองดังกล่าวก็แตกสลายไป และวิเบตกับมองโกเลียนอกก็หลุดออกไปจากสาธารณรัฐจีน จากปี ค.ศ. 1912-1918 ขาร์แห่งรัสเซียได้ขายอิทธิพลเข้ายึดครองในมองโกเลียนอก (Outer Mongolia) และต่อมาจนกระทั่งถึงปี 1924 รัสเซียขาวและรัสเซียคอมมิวนิสต์ได้เข้าครอบครองแทนต่อมา ในปี ค.ศ. 1924 ได้มีการตกลงทำสัญญากันโดย รัสเซียยอมรับอธิปไตยของจีนเหนือมองโกเลียนอกและกองทหารรัสเซียก็ถูกถอนออกไป ที่ปรึกษาของโซเวียตเข้ามาแทนที่กองทหาร และจัดตั้ง

รัฐบาลปฏิวัติของประชาชนชาวมองโกเลียขึ้น รวมทั้งได้ทำสัญญาร่วมมือช่วยเหลือกัน (Mutual Assistance Pact) กับรัสเซียช่วยการขยายตัวของญี่ปุ่นเข้าไปในแมนจูเรีย ในไม่ช้าก็นำไปสู่การกระทบกระทั่งกันในจุดที่พรมแดนของแมนจูเรียติดต่อกับรัสเซียและมองโกเลีย นอก ความขัดแย้งดังกล่าวในที่มีมากขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1935 - 1935 ในปี 1935 ญี่ปุ่นได้เคลื่อนลงไปทางใต้เข้าไปสู่แมนจูเรียตอนใน แถบ ขาดาร์ และโฮเป

ทางคานเจียง ไค เซ็ค ประมุขของรัฐบาลจีนคณะชาติได้ทำสงครามขับเคี่ยวกับผู้นำ คอมมิวนิสต์จีนในส่วนต่าง ๆ ของจีนอยู่ หลายคนกล่าวโทษเขาว่าสนใจ ในการสู้รบกับ คอมมิวนิสต์จีนมากกว่าการหยุดยั้ง การขยายตัวของญี่ปุ่นในจีน ในเดือนธันวาคม 1936 เขาถูกจับกุมตัวอย่างลึกลับโดยนายพล ลูกันขององเขาคนหนึ่งซึ่งร่วมมือกับกองกำลังของคอมมิวนิสต์จีน ในตอนนั้นจึงได้มีการเจรจาทกลงกันระหว่างเจียง ไค เซ็ค และคอมมิวนิสต์จีน ในอันที่จะร่วมมือกันต่อต้านญี่ปุ่น จะว่าไปแล้วรัสเซียดูเหมือนว่าจะไม่ได้ยุ่งเบื้องหลังในการ เจริญจากครั้งนี้แต่อย่างใด แต่หาความร่วมมือระหว่างจีนกับรัสเซียก็ได้รับการสถาปนาขึ้นมาใน ขณะนั้น

ทางฝ่ายญี่ปุ่นได้เข้าร่วมใน "Anti-Comintern Pact" กับเยอรมันเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 1936 นี้ไม่ใช่พันธมิตรเพื่อช่วยเหลือกันต่อต้านรัสเซียแต่ค่อนข้างจะเป็นข้อตกลงร่วมมือกันต่อสู้กับระบอบคอมมิวนิสต์มากกว่า อย่างไรก็ตามก็ได้นำแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่างเยอรมันกับญี่ปุ่นที่ได้เพิ่มพูนขึ้นมาเรื่อย ๆ ในขณะที่ยอดฮิตเลอร์ได้เข้าร่วมกับเยอรมันใน แถบเบอร์ลิน-โรม เมื่อ 25 ตุลาคม 1936 การเข้าร่วมองค์การต่อต้านคอมมิวนิสต์สากล เป็นการเริ่มต้นของการผูกพันอันใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่าง 2 มหาอำนาจดังกล่าว

3. วิกฤตการณ์เอธิโอเปีย

อิตาลีมีนโยบายจะเข้าไปครอบครองเอธิโอเปียอย่างยิ่งโดยเฉพาะในสมัยมุสโสลินีได้มีการวางแผนการไว้เป็นอย่างดี เมื่อเอธิโอเปียได้เข้าเป็นสมาชิกของสันนิบาตชาติในปี 1923 เป็นที่เห็นพ้องต้องกันในบรรดาชาติต่าง ๆ ในอันที่ว่าจะต้องบีบบังคับระบบการมีทาสและการค้าทาส ในปีต่อมาเอธิโอเปียได้ประกาศยกเลิกระบบทาสอย่างเป็นทางการแต่ก็บังเกิดความยุ่งยากขึ้นใน เอธิโอเปีย อิตาลี ก็หาโอกาสที่จะเข้าไปสร้างสันนิบาตและทำให้ระบบทาสในเอธิโอเปียสิ้นสุดลง

ในวันที่ 5 ธันวาคม 1934 ในแหล่งโอเอซิสที่วัลวัล ใกล้ ๆ กับเขตแดนระหว่างของ อังกฤษกับโซมาลีแลนด์ของอิตาลี การกระทบกระทั่งเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มเจ้าหน้าที่เอธิโอเปีย ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการเขตแดนผสมอังกฤษและเอธิโอเปีย และกองทหารอิตาลีใน เอธิโอเปียได้อ้างสิทธิ์ว่าบริเวณโอเอซิสที่วัลวัลเข้ามาในเขตแดนของเอธิโอเปียถึง 60 ไมล์ เป็น ของเอธิโอเปียและอิตาลีก็โอกาสเข้ามายึดครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แผนที่ส่วนมากก็แสดง ว่าบริเวณดังกล่าวเป็นของเอธิโอเปีย ถึงแม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ว่าเขตแดนในภูมิภาค ดังกล่าวจะยังไม่เคยกำหนดหมายลงไปให้แน่นอนอย่างไรก็ตาม อิตาลีได้อ้างสิทธิ์ว่าได้เข้ายึด กรองโอเอซิส เป็นเวลาหลายปีแล้ว และนั่นก็คือเอธิโอเปียก็ควรจะยอมรับว่าเมื่อดินแดนดังกล่าว ถูกใช้โดยคนของอิตาลีก็ควรจะเป็นของอิตาลี เมื่อตกลงกันไม่ได้ก็ปะทะกันกองทหารอิตาลีด้วย การสนับสนุนของรถถังและเครื่องบินก็ยังกองครอบครองบริเวณโอเอซิสต่อไป กรณีดังกล่าวเรียกว่า "Walwal Incident"

ทางฝ่ายรัฐบาลอิตาลีได้เรียกร้องให้รัฐบาลเอธิโอเปียขอขมาและจ่ายค่าทำขวัญให้ กับรัฐบาลอิตาลีเป็นเงินจำนวน 2 แสนเหรียญเอธิโอเปีย พร้อมกับลงโทษเจ้าหน้าที่เอธิโอเปีย ผู้รับผิดชอบด้วย รัฐบาลเอธิโอเปียปฏิเสธ พร้อมกับเสนอเรื่องไปยังสันนิบาตชาติ และวันที่ 3 มกราคม 1935 ก็ได้มีการพิจารณาคำร้องเรียนของเอธิโอเปีย

ในขณะเดียวกันนี้ นายลาวาล รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศส ได้เซ็น สัญญาตกลงกับอิตาลีที่กรุงโรม เมื่อ 7 มกราคม 1935 เรียกว่า "French-Italian Colonial Agreement" กล่าวคือ

1. ฝรั่งเศสยอมยกดินแดนแถบทะเลทรายไปจนถึง ลิเบียตอนใต้ ประมาณ 44,500 ตารางไมล์ รวมทั้งอาณาบริเวณแถบชายแดนโซมาลีแลนด์ของฝรั่งเศสและเอธิโอเปีย ให้กับอิตาลี

2. ฝรั่งเศสยอมให้อิตาลีมีหุ้นส่วนในทางรถไฟสายจูบตี อะดิส อบาบา (Jubooti Addis Ababa) ของฝรั่งเศสเป็นจำนวน 2500 หุ้น

3. อิตาลียอมรับว่าปัญหาการชกเขยต่าง ๆ ภายใต้สนธิสัญญารุงลอนดอนได้ บรรลุถึงความสงบแล้ว

4. เป็นที่เห็นพ้องกันว่าเด็กในตูนิส ซึ่งเกิดมาโดยมีพ่อแม่เป็นชาวอิตาลีก่อนหน้า ค.ศ. 1945 จะเป็นพลเมืองอิตาลี และผู้ที่เกิดระหว่าง ค.ศ. 1945-1965 มีสิทธิที่จะเลือกสัญชาติ ของตนเอง ในขณะที่เด็กเหล่านั้นเกิดหลังจากปี 1965 ไปแล้วจะต้องเป็นสัญชาติฝรั่งเศส

5. โรงเรียนอิตาลีในตูนิส จะดำเนินการต่อไปจนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1955
6. ปัญหาเกี่ยวกับออสเทรียจะก่อให้เกิดการฉกฉวยกันให้ถกเถียงและประเทศคู่สัญญาต่างให้สัญญาว่าจะพิจารณาปัญหารวมกันกับออสเทรียด้วยถ้ามีเค้าว่าออสเทรียจะมีเอกเทศ
7. ทั้ง 2 ประเทศไม่เห็นด้วยต่อการที่อิตาลีเตรียมกำลังทหารและอาวุธเพิ่มขึ้น และทั้ง 2 ประเทศจะปฏิบัติการร่วมกันในทุกการที่บังเกิดขึ้น
8. ความขัดแย้งระหว่าง 2 ประเทศจะใช้วิธีชักชวนการเจรจาทางการทูตหรือผ่านทางสันนิบาตชาติ

ร.ม.ท.ต่างประเทศฝรั่งเศสได้เข้าเสมอว่าข้อตกลงระหว่างฝรั่งเศสและอิตาลี เมื่อวันที่ 7 มกราคม 1935 จะไม่กระทบกระเทือนอธิปไตยเอกราช หรือบูรณภาพของเอธิโอเปีย อย่างไรก็ตามมุสโสลินี ได้แสดงความวิตกเพิ่มขึ้นเชื่อว่าสัญญาที่อิตาลีทำกับฝรั่งเศสทั้งกล่าวนั้นทำให้มุสโสลินีมีอิสระที่จะดำเนินนโยบายเกี่ยวกับแอฟริกา

ในที่ประชุมสันนิบาตชาติในเดือนมกราคม 1935 สามารถชักจูงทั้งอิตาลีและเอธิโอเปียให้ตกลงกันเพื่อจะชี้ขาดกรณี "Walwal incident" การบรรทุกกองทหาร ลงเรือขนส่งพร้อมด้วยสัมภาระไปยัง อาณาณคม ในแอฟริกาตะวันออกยังคงดำเนินการต่อไป ในขณะที่อิตาลีพยายามหน่วงเหนี่ยวการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการต้องประสบกับสิ่งที่ทำให้ชะงักงันอยู่ เสมอจากเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน เมื่ออนุญาโตตุลาการต่างเห็นพ้องตกลงเป็นเอกฉันท์ว่าไม่สามารถจะพิสูจน์ว่าฝ่ายใดได้เป็นฝ่ายผิดในส่วนปัญหาที่วอริเวอโอเอซิสจะเป็นของใครนั้นมิใช่หน้าที่ของอนุญาโตตุลาการจะชี้ขาด

ในเดือนมกราคม 1935 นี้เองอิตาลีก็ได้ทำคะแนนนิยมขึ้นมากด้วยการประสมพิชัยชนะในการออกเสียงประชามติประชาชนในแคว้นซาร์ ขอเข้าร่วมกับเยอรมันและต่อมาในวันที่ 16 มีนาคม อิตาลีก็บอกเลิกสัญญาแวร์ซายส์ที่ห้ามมิให้เยอรมันเพิ่มกำลัง ได้มีการประชุมระหว่างชาติอังกฤษ ฝรั่งเศส และอิตาลีที่เมือง สเทรสา เมื่อเดือนเมษายน 1935 ที่ประชุมได้ร่วมกันประท้วงต่อการเพิ่มกำลังรบของเยอรมันครั้งใหญ่ ถึงแม้ว่าอิตาลีก็กำลังขนส่งกำลังของตนไปแอฟริกาตะวันออกอย่างแข็งขันก็ตาม ที่ประชุมก็ระมัดระวังจะไม่พูดถึงกรณีเอธิโอเปีย ในวันที่ 2 พฤษภาคม 1935 ฝรั่งเศสได้ลงนามในสัญญาพันธมิตรกับรัสเซีย (Russian-French Alliance) และในวันที่ 18 มิถุนายน 1935 อังกฤษกับเยอรมันก็ได้ลงนามในสัญญาทางนาวีกับเยอรมัน (Anglo-German Naval Treaty) ถ้าหากว่าสัญญาพันธมิตรระหว่างฝรั่งเศสกับรัสเซียรบเร้าความวิตกกังวลในอังกฤษ สัญญาทางนาวีระหว่างเยอรมันกับอังกฤษ ก็เป็นสาเหตุของความตึงเครียดในฝรั่งเศส อิตาลีก็ควรจะเห็นว่าการที่ลอร์ดอานาจของโลกกำลังพอเหมาะ และทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสก็ยังหวังที่จะดำรงมิตรภาพระหว่างกันต่อไปอยู่

อิตาลีจึงตัดสินใจจะทำสงครามอีกในไม่ช้า เมื่อญี่ปุ่นในเอธิโอเปียได้สิ้นสุดลง เพื่อตัดหน้าแผนการณ์ของอิตาลีเสียก่อน แอนโชนี อีเคน รัฐมนตรีว่าการสันนิบาตชาติของอังกฤษ ได้ไปเยือนกรุงโรมในเดือนมิถุนายน แต่ต้องกลับมาด้วยมือเปล่าด้วยการ เสนอแนะของสันนิบาตชาติ ฝรั่งเศส อิตาลี และอังกฤษจึงได้ลงตัวแทนมาร่วมประชุมกันที่กรุง ปารีส เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม แต่ก็ตกลงกันไม่ได้

ในวันที่ 3 ตุลาคม 1935 อิตาลีได้ส่งกองทหารเข้าโจมตีเอธิโอเปีย โดยไม่ประกาศสงคราม ต่อมาวันที่ 7 ตุลาคม 1935 สันนิบาตชาติประกาศว่าอิตาลีเป็นผู้รุกราน และ 4 วันต่อมาสมาชิกก็ประกาศออกเสียงให้ กระทำการแข่งขันทางเศรษฐกิจต่ออิตาลี ซึ่งมีผลให้ใช้บังคับในวันที่ 18 พฤศจิกายน ประธานาธิบดี รูสเวลต์ แห่งสหรัฐได้ประกาศระบุรายการสินค้าที่จะต้องเข้มงวดกวดขันมิให้ส่งไปอิตาลี คือพวกอาวุธ และยุทธโธปกรณ์สันนิบาตชาติก็ได้ประกาศเพิ่มเติมสินค้าต้องห้ามอีกบางอย่างแต่ไม่ได้พูดถึงเรื่องน้ำมันหรือถ่านหิน สำหรับออสเตรเลีย อังกฤษ และอิตาลี ต่างมีความผูกพันทางการค้าเป็นพิเศษกับอิตาลี โดยสัญญาและข้อตกลงทางการค้าที่ปฏิเสธจะทำการแข่งขันกับอิตาลี สวิสเซอร์แลนด์ในฐานะประเทศเป็นกลาง ปฏิเสธที่จะทำการแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเข้าซึ่งไปจากอิตาลี เยอรมัน โดยฐานที่มีไคเป็นสมาชิกของสันนิบาตชาติได้ประกาศไม่อนุญาตส่งสินค้าออกไป ยังอิตาลีเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงแม้ว่าโดยทางนิคมยสหรัฐอยู่ในฐานะประเทศเป็นกลาง จะต้องเข้มงวดกวดขันการค้ากับอิตาลี แต่อิตาลีก็ค้ากับสหรัฐในสินค้าที่เพิ่มขึ้นมาอีกหลายประเภทโดยเฉพาะน้ำมัน

อิตาลีได้ประท้วงสันนิบาตชาติด้วยแผนการณ์ต่อต้านการแข่งขัน อิตาลีได้เข้มงวดกวดขันการอนุญาตสินค้าเข้าที่มีใช้สินค้าที่อยู่ในรายการ แข่งขันและจากประเทศต่าง ๆ ที่ทำการแข่งขันสินค้าออกของอิตาลีไปยังประเทศเหล่านี้ ก็ถูกเข้มงวดกวดขันด้วย ด้วยผลจากการกระทำเช่นนี้ทำให้อิตาลีมีโอกาสง่ายขึ้นในการขยาย การค้าของตนเข้าไปในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้

อังกฤษตอบโต้ด้วยการเคลื่อนกำลังทัพเรือเข้าสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และเปิดการเจรจากับฝรั่งเศส สเปน ยูโกสลาเวีย กรีซ และเตอร์กี เพื่อแสวงหาความสนับสนุนหากสงครามอุบัติขึ้น มุสโสลินีประท้วงการปิดล้อมทะเลเมดิเตอร์เรเนียนของมหาอำนาจดังกล่าว และ

ขุนเคื่องอังกฤษมาก ในฝรั่งเศสกลุ่มฝ่ายขวาได้ต่อต้านการแข่งขันครั้งนี้พวกนี้เห็นว่า อังกฤษสนใจที่จะป้องกันจักรวรรดิของตนมากกว่าที่จะสนับสนุนสันนิบาตชาติ

ในที่สุดถึงวันที่ 5 พฤษภาคม 1936 กองทัพของอิตาลีที่ตั้งอยู่ในเอริเทรีย ก็เข้ายึดนครแอคคิส อะบาบา จักรพรรดิ ไฮเล เซลสซี ได้เสด็จหนีออกนอกประเทศและในวันที่ 9 พฤษภาคม รัฐบาลอิตาลีก็ประกาศรวมเอธิโอเปียเข้ากับอิตาลี ฌักวีร์วิกเตอร์ เอ็มมานูเอลที่ 3 ก็อยู่ในฐานะจักรพรรดิของเอธิโอเปียด้วย ภายใน 1 เดือน เอธิโอเปีย เอริเทรีย และโซมาลีแลนด์ ก็ถูกจัดให้เป็นอาณานิคมของอิตาลี และจอมพล บาโตโลลิโอ กวาร์งานาเป็นอุปราช (viceroy) ในที่สุดสันนิบาตชาติต้องลงมติยกเลิกการแข่งขัน ในวันที่ 15 กรกฎาคม

สันนิบาตชาติแข่งขันอยู่ 240 วัน แต่ไร้มล สันนิบาตชาติต้องยอมแพ้ อิตาลี เป็นที่เห็นได้ชัดว่าสันนิบาตชาติล้มเหลวต่อการป้องกันการรุกรานใด ๆ ที่เกิดขึ้น

4. วิกฤติการณ์ในสเปน

ในคอนสตรัคชันโลกครั้งที่ 1 อูบิซันในปี ค.ศ. 1914 สเปนได้วางตัวเป็นกลางทั้ง ๆ ที่พวกคนงาน ปัญญาชน และบุคคลในวงการค้าขายต่างโน้มเอียงไปทางเห็นอกเห็นใจฝ่ายพันธมิตร ส่วนทางด้านคณะสงฆ์ ชุนนาง และพวกข้าราชการต่าง ๆ พวกนี้เห็นใจฝ่ายเยอรมัน อย่างไรก็ตามก็ทุกฝ่ายก็ยังต้องการให้สเปนวางตัวเป็นกลาง

เมื่อสงครามสงบลง มอรร็อกโกของสเปน (Spanish Morocco) ก็เริ่มเกิดความไม่สงบ และกองทหารสเปนจำนวน 20,000 คน ต้องยอมจำนนต่อกองทัพของผู้นิวัติ มอรร็อกโก ในปี 1921 ในที่สุดนายพล ฟริโม เกอ ริเวอร่า ซึ่งทำการปฏิวัติขับไล่รัฐบาลซุกเคิมออกไป เมื่อวันที่ 13 กันยายน 1923 ฌักวีร์ อัลฟองโซ่ที่ 13 ก็ประกาศแต่งตั้งให้ ริเวอร่าเป็นผู้นำรัฐบาลซุกเคิมต่อไป

ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี ค.ศ. 1923-1931 นี้เป็นสมัยระบอบเผด็จการของริเวอร่า ได้ยกเลิกการพิจารณาคดีในศาล และเซ็นเซอร์ น.ส.พ. อย่างกวักขัน เขาได้จัดแจงเสริมสร้างกองทัพให้เข้มแข็ง เขาได้ขยายโครงการเกี่ยวกับทางด้านการสาธารณะ มีการสร้างถนนที่ปูด้วยอิฐขึ้นมากมาย ทางรถไฟได้ขยายกิจการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น มีการแสดงสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ เซวิลส์ (Seville) และ บาร์เซโลนา

เขาได้ออกกฎข้อบังคับว่าด้วยแบบเรียน สำหรับชาติซึ่งมีข้อพึงปฏิบัติตามกฎหมายของทางคณะสงฆ์ ในที่สุดกลุ่มปัญญาชนก็ลุกขึ้นต่อต้าน ริเวอร่า เขาไม่สามารถจะคุมสถานะการณ์ให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ถูกบังคับให้ ลาออกจากตำแหน่งโดยกษัตริย์ อัลฟองโซ เมื่อ 28 มกราคม 1930 ริเวอร่า ได้ลี้ภัยการเมืองไปอยู่ในฝรั่งเศส และสิ้นชีวิตลงที่นั่นเมื่อหลังจากนั้น 2-3 เดือนต่อมา

นายพล เบเรงเจอร์ ซึ่งได้รับตำแหน่งสืบต่อจากเขาได้ใช้นโยบายเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นมิตร กฎเกณฑ์บางอย่างในสมัยของ ริเวอร่า ได้ถูกยกเลิกมีการประกาศอภัยโทษแก่นักการเมือง และยกเลิกการเซ็นเซอร์ เป็นผลให้การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระบอบกษัตริย์และสภาพการณ์ของบ้านเมืองโดยทั่วไป ขณะที่ความตึงเครียดทางการเมืองได้เป็นไปอย่างลึกซึ้งอยู่เบื้อง การใส่ร้ายอย่างรุนแรงก็เพิ่มมากขึ้นทุกที ในเดือนธันวาคม 1930 กองทหารแถบพิเรนีส ได้ก่อการกบฏและได้มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วประเทศ นายทหาร 2 คนผู้นำการกบฏครั้งนี้ได้ถูกยิงตาย และได้กลายเป็นพลังใจให้กับพวก ริพับลิกัน ไปในทันที ในที่สุดเมื่อกบฏได้ลุกลามขยายตัวออกไป กษัตริย์อัลฟองโซที่ 13 ก็ถูกบังคับให้ปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญ และกำหนดวันเวลาที่จะให้มีการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นได้จัดขึ้นในวันที่ 12 เมษายน 1931 เป็นผลทำให้พรรค ริพับลิกัน ประสพชัยชนะ กษัตริย์อัลฟองโซได้รับการชักชวนให้เสด็จไปประทับยัง ปารีส ชั่วขณะ พระองค์ได้เสด็จออกนอกประเทศโดยมิได้ทรงประกาศสละราชสมบัติ และมีโคกจับมาซึ่งเสปญอีกเลย จนสิ้นพระชนม์ในปี 1941

อัลคาร์รา ซาโมรา ผู้นำฝ่ายเสรีนิยม ได้เป็นผู้จัดการดูแลปกครองบ้านเมืองและเสนอแนะให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตามรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 28 กรกฎาคม 1931 สภาแห่งนี้ได้เลือก อัลคาร์รา ซาโมรา เป็นประธานาธิบดี และประกาศชื่อ อาซานา ผู้มีความคิดเห็นไปทาง ราชกิจ เป็นนายก ร.ม.ต. แต่พอถึงปี 1933 พวกฝ่ายขวาก็จัดตั้งรัฐบาล คณะรัฐบาลฝ่ายขวาขณะนั้นไม่มีโอกาสจะควบคุมเสียงส่วนใหญ่ในสภา และเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการปกครองของ ทำให้พรรคการเมืองฝ่ายขวาไปร่วมมือกับกลุ่มต่อต้าน มาร์กซิสต์ ขณะที่พวกฝ่ายซ้ายได้ร่วมมือกันเป็นพวก สหแนวร่วม (United front) และเมื่อถึงคราวเลือกตั้งในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 1936 พรรคสหแนวร่วม หรือพวกฝ่ายซ้ายก็กวาดคะแนนเสียง

อาซานา ได้กลับมาเป็น นายก ร.ม.ค. อีกและเริ่มนโยบายปฏิรูปที่ถูกฝ่ายขวา
ทำให้หยุดชะงักไป ได้มีการรอกย์โทษนักการเมืองนับจำนวนพันคน แต่เมื่อพวก "Spanish
Fascists " (Falange or Phalanx) เริ่มดำเนินการเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล
กลุ่มผู้นำของพวกฟาสซิสต์ ก็ถูกรัฐบาลจับกุมไปคุมขังเสียมากต่อมาก สมาคมนายทหารกองทัพบก
เริ่มแข็งข้อเพราะเห็นว่า นายก ร.ม.ค. อาซานา เป็นศัตรูของกองทัพบก ในเดือนมีนาคม
1936 อาซานา ได้ถูกบีบบังคับให้ทำการยุติการก่อการสไตร์กของพวกกรรมกร ในวันที่ 12
กรกฎาคม 1936 กลุ่มผู้ก่อการได้ยิงร้อยโท คาสติโล สมาชิกของหน่วย " Republican
Guards " ถึงแก่อสัญกรรมในวันเดียวกันนี้เอง คาลโว โซเตโร ผู้นำการเมือง
ฝ่ายขวาที่สามารถก็ถูกฆาตกรรม

ด้วยเหตุนี้กลุ่มผู้นำทางทหารซึ่งวางแผนก่อการรัฐประหาร มาตั้งแต่การเลือกตั้ง
คราวที่แล้วก็ถือเอาสาเหตุของความยุ่งยากถึงก่อกองการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม
1936 โดยเริ่มต้นในมอริออคโคของสเปน ทั้งนี้มีนายพล ฟรานซิสโก ฟรังโก เป็นผู้นำ
การกบฏได้แพร่หลายไปตามกองทหารในเมืองสำคัญ ๆ ของสเปน และภายใน
2-3 วัน ฝ่ายรัฐบาลก็ควบคุมสถานการณ์ได้ (กองทัพเรือส่วนหนึ่งได้เข้าจับฝ่ายกบฏ)
ทำให้ผู้นำของพวกนาซี เยอรมัน ระคายท้องดินที่พำนักอยู่ในมอริออคโคได้ประกาศตัวที่กองบัญชาการ
ของนายพล ฟรังโก ยื่นข้อเสนอที่จะมอบเครื่องบินของเยอรมันให้ ในวันที่ 28 กรกฎาคม 1936
เครื่องบินขนส่งแบบ จุงเกอร์ ของเยอรมันก็มาถึงมอริออคโค และทำหน้าที่ลำเลียงหน่วยทหาร
และสัมภาระไปยังเมืองต่าง ๆ ในสเปน ก่อนหน้าจะถึงวันที่ 30 กรกฎาคม ฟรังโกก็ได้รับความ
ช่วยเหลือในเรื่องเครื่องบินจากอิตาลีด้วยเหมือนกัน การช่วยเหลือของเยอรมันและอิตาลีทำให้
ฐานะของฟรังโกกลับมั่นคงขึ้นอีก

สงครามกลางเมืองในสเปนได้กลายเป็นความขัดแย้ง ทางอุดมการณ์ของโลก
กล่าวคือ เป็นการปะทะกันระหว่างกลุ่มระบอบฟาสซิสต์ และคอมมิวนิสต์ ในรัสเซีย สภากอง
ของสหภาพการค้าได้เชื้อเชิญให้คนงานจ่ายค่าจ้างเดือนละ 5 % ตั้งเป็นกองทุนสำหรับช่วยเหลือ
รัฐบาล. สัมภาระต่าง ๆ ได้ถูกจัดส่งมาจากรัสเซียเพื่อช่วยเหลือรัฐบาลสเปน

ทางฝ่ายสำนักข่าวก็ทันพร้อมกับ คณะธิการ ในประเทศต่าง ๆ ที่เป็นคาซอติก ก็สนับสนุนทางฝ่าย นายพลฟรังโก ทางฝรั่งเศสและอังกฤษ ความคิดเห็นของพวกเขาเสรีนิยมและพวกฝ่ายซ้ายก็สนับสนุนพวกกลุ่ม รีพับลิกัน

นายก ร.ม.ต. บัคม ประธานรัฐบาลของฝรั่งเศส (พรรค Popular Front) ไม่ต้องการที่จะเข้าไปแทรกแซงในเหตุการณ์ภายในสเปน โดยการตกลงร่วมกันของกลุ่มอำนาจ ได้มีการจัดตั้ง "Nonintervention Committee" ระหว่างชาติโดยมีผู้แทนของรัฐต่างๆ ในยุโรปรวม 27 ชาติ จัดตั้งกองบัญชาการขึ้นใน ลอนดอน ในเดือนกันยายน 1936 เนื่องด้วยวิกฤติการณ์ในสเปนเป็นสงครามกลางเมือง สันนิบาตชาติซึ่งไม่มีสิทธิเข้าไปแทรกแซงแต่ประการใด แต่ก็ได้รับการขอร้องให้พิจารณาถึงการแทรกแซงของต่างชาติในสเปน (โดยเฉพาะ เยอรมัน, อิตาลี และรัสเซีย)

ทางบ้านสหรัฐอเมริกา กฎหมายความเป็นกลางของสหรัฐทำให้สหรัฐเข้ามายุ่งเกี่ยวไม่ได้ ประธานาธิบดีรูสเวลท์ ได้ให้ความร่วมมือกับนโยบายของ " Non Intervention Committee " ด้วยการขอร้องชาวอเมริกันมิให้ขายอาวุธ และยุทธโธปกรณ์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในสเปน นโยบายดังกล่าวประสบผลสำเร็จในตอนแรก แต่พอถึงเดือนธันวาคม 1936 ก็มีการส่งเครื่องบินเครื่องบินถึง 400 เครื่องไปช่วยกลุ่มสนับสนุนรัฐบาล ในสเปนทำให้ประธานาธิบดีรูสเวลท์ต้องขยายความใน พ.ร.บ. ความเป็นกลางต่อสงครามกองเกรส ในกฎหมายฉบับดังกล่าวให้ระบุไว้ซึ่งห้ามซึ่งจะขายให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้ รถ หัศ และน้ำมันได้รับอนุญาตให้ขายได้ และสิ่งนี้เองที่เป็นประโยชน์ต่อนายพลฟรังโก เพราะเครื่องบินทิ้งระเบิดที่ อิตาลี และเยอรมันส่งมาช่วยฟรังโก ได้อาศัยน้ำมันกลโซลีนจากสหรัฐ

อิตาลีได้ให้ความสนับสนุนอย่างมากมายแก่นายพลฟรังโก และได้ส่งกองทหารอิตาลีมาช่วยสู้รบด้วยเกินกว่า 10,000 คน พร้อมทั้งปืนใหญ่ ยานยนต์ สำหรับเยอรมันไม่ได้ส่งคนมาช่วยอย่างมากมายขนาดนั้น แต่กำลังทางอากาศและความช่วยเหลือทางเทคนิคต่าง ๆ ที่เยอรมันช่วยเหลือฟรังโกก็มีประสิทธิภาพก็เยี่ยม สเปนซึ่งกลายเป็นสภาพตกของประสิทธิภาพของอาวุธนานาชาติของเยอรมัน ฮิตเลอร์เห็นว่าสถานการณ์ในสเปนจะช่วยมิให้อิตาลีได้หัน มาสนใจทำที่ของเยอรมันทางด้านตะวันออกของยุโรป

สำหรับฝ่ายรัฐบาล ได้รับความช่วยเหลือจากกองกำลังอาสาสมัครจากต่างประเทศ รวมทั้งอาสาสมัครอเมริกันรวมทั้งสิ้นประมาณ 40,000 คน แต่ส่วนใหญ่เป็นพวกคอมมิวนิสต์

เป็นที่คาดหมายกันว่าถ้าฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล ประสพชัยชนะก็หมายความว่าคอมมิวนิสต์ จะต้องเข้าครอบครองสเปน ซึ่งผู้นำฝ่ายตะวันตกก็ไม่ต้องการ รัฐบาลของอังกฤษ และ ฝรั่งเศส ยังคงยึดถือนโยบายผูกพันกับรัฐบาลอิตาลีอันพันธมิตรอยู่ ในเดือนมกราคม 1937 อังกฤษ และอิตาลีได้ลงนามในข้อตกลงฉบับหนึ่งซึ่งแต่ละฝ่ายยอมรับความสนใจซึ่งกันและกัน ในแถบ เม็กซิโกเรเนียง และในเดือนเมษายน 1938 ก็ได้มีการทำสัญญาสำคัญฉบับหนึ่ง กล่าวคือ อังกฤษยอมรับรู้ในชัยชนะของอิตาลีเหนือเอธิโอเปีย ในขณะที่อิตาลีสัญญาว่าจะถอนทหาร ของอิตาลี ออกจากสเปนทันทีหลังจากที่เหตุการณ์ในสเปนยุติลง ด้วยการที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย ทั้งกล่าว อีเก็น ร.ม.ค.ต่างประเทศของอังกฤษก็ลาออกจากตำแหน่งและ ลอร์ด ฮาจิแฟกซ์ ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็น ร.ม.ค.ต่างประเทศสืบแทนต่อไป

ในฤดูร้อนและฤดูใบไม้ร่วงของปี ค.ศ. 1938 ฝรั่งเศสก็ได้รับชัยชนะจากการสู้รบอีกครั้งหนึ่ง อิตาลีและเยอรมันให้การรับรองรัฐบาลของนายพลฟรังโก เป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายของสเปนเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 1936 ส่วนฝรั่งเศสและอังกฤษให้การรับรองเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 1939 ในที่สุดสงครามกลางเมืองก็ยุติลงในวันที่ 28 มีนาคม 1939 โดยที่ รัฐบาลสเปนในกรุงแมดริด ยอมแพ้ต่อกองทัพของนายพลฟรังโก นายพลฟรังโกก็ปกครองประเทศในระบอบฟาสซิสต์ และได้เข้าร่วมใน กลุ่มต่อต้านองค์การคอมินเทิร์น เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 1939

5. สถานการณ์ในจีนปี 1937

การเป็นผู้พิชิตชัยชนะของอิตาลีต่อเอธิโอเปีย ระหว่างปี 1935 - 1936 ก็เกิดและ สงครามกลางเมืองในสเปนก็เกิด (1936-1939) ทำให้ทุกฝ่ายเลิกสนใจทางด้านตะวันออกไป ชั่วขณะในฤดูใบไม้ผลิของปี 1937 เหตุการณ์ในจีนเหนือจะสงบเงียบ ถึงแม้ว่าเสียงจากโลก ภายนอกกำลังแสดงท่าทีวิตกเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว ของกองทหารญี่ปุ่นที่มีมากขึ้น และแล้ว ในวันที่ 7 กรกฎาคม 1937 ก็เกิดเหตุการณ์สะพานลูเกาเจียว (Lukouchiao) หรือ สะพานมาร์โคโปลโล (Marco Polo Bridge Incident) ญี่ปุ่นได้กล่าวหาว่ากองทหาร ญี่ปุ่นที่รักษาการณ์ อยู่บริเวณชุมทางรถไฟทางจากกรุงปักกิ่งไปทางใต้ 2-3 ไมล์ แถบใกล้ ๆ

สะพานสุเอซ เจริญ ถูกกองทหารจีนโจมตีในเวลากลางคืน ญี่ปุ่นกำลังกำลังมาเสริมในทันที โดย
ระดมทหารมาจากแมนจูเรีย และกระทรวงกลาโหมญี่ปุ่นก็ประกาศว่ากำลังจะส่งกองทหารจาก
ญี่ปุ่นไปเพิ่มเติมอีก ก่อนหน้าจะสิ้นสุดเดือน กรกฎาคม เมือง เทียนสิน และเมืองไป่ปิง (Peking)
ก็ตกอยู่ในกำมือของทหารญี่ปุ่น ไม่มีการประกาศสงครามระหว่างญี่ปุ่นกับจีน เพราะถ้าประกาศ
ก็จะทำให้สหรัฐคัดการส่งสัมภาระให้กับทั้ง 2 ฝ่าย ใต้ในฐานะที่สหรัฐดำเนินนโยบายเป็นกลาง
ความขัดแย้ง ทางการสู้รบด้วยกำลังอาวุธ ดำเนินเรื่องมาและไม่เคยยุติเลยจนกระทั่งวัน

V - J Day เมื่อ 15 สิงหาคม 1945

รัฐบาลจีนได้เรียกร้องให้สันนิบาตชาติทำการแข่งขันญี่ปุ่น ในฐานะที่ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายรุกราน
ข้อเรียกร้องของจีนได้อ้างถึงคณะกรรมการที่ปรึกษา เกี่ยวกับตะวันออกไกลจำนวน 19 ชาติ
ซึ่งตกอยู่ในสภาพที่ไม่ได้เคลื่อนไหวอะไร เลยมาตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 1933 คณะกรรมการชุดนี้
ได้พบว่าการกระทำของญี่ปุ่นขัดแย้งกับข้อตกลงที่ปารีส (Pact of Paris) เมื่อปี 1928
และขัดแย้งกับสนธิสัญญา 9 อำนาจ (Nine Power Treaty) เมื่อปี ค.ศ. 1922
รายงานฉบับดังกล่าวที่ประชุมสมัชชาของสันนิบาตชาติเมื่อ 6 ตุลาคม 1937 ได้ยอมรับและได้
เรียกร้องให้สมาชิกของสันนิบาตชาติทั้งหลายหันหลังให้การกระทำใด ๆ ที่จะให้อำนาจในการต่อต้าน
ของจีนอ่อนแอลง ก่อนหน้านั้นประธานาธิบดีรูสเวลต์ ได้แสดงสุนทรพจน์ที่เมือง ชิคาโก เรียกร้อง
ให้มหาอำนาจต่าง ๆ ร่วมมือช่วยกันยุติการแผ่ขยายของการละเมิดกฎหมายของโลก และต่อมา
รูสเวลต์ ก็ประกาศที่จะร่วมมือกับจีนและญี่ปุ่นในการแสวงหาข้อยุติโดยการเจรจาตกลงกัน

ผู้แทนของบรรดาประเทศภาคีสมาชิก "9 อำนาจ" และประเทศอื่น ๆ ที่มีความเห็นร่วมกัน
ได้พบปะกันในกรุง บรัสเซลส์ ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 1937 เยอรมันและโซเวียต รุสเซีย
ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมด้วย แต่เยอรมันปฏิเสธด้วยเหตุผลที่ว่า เยอรมันมิได้ร่วมลงนามเป็น
ภาคีดังกล่าวด้วย แต่บรรดาชาติที่ร่วมเป็นคณะกรรมการ 19 ชาติ ได้เข้าร่วมด้วย เนื่องจากญี่ปุ่น
ไม่ได้เข้าร่วมประชุม อิตาลีจึงทำหน้าที่เป็นปากเสียงของญี่ปุ่นในที่ประชุม

ที่ประชุมได้ตกลงยึดหลักการของ "สัญญา 9 อำนาจ" เมื่อปี ค.ศ. 1922 และถ้ามี
การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ซึ่งขัดแย้งกับหลักการดังกล่าวจะไม่ได้รับการยอมรับจากประเทศอำนาจ
ต่าง ๆ สันนิบาตชาติก็ยังคงไม่สามารถจะบรรลุข้อยุติเกี่ยวกับเรื่องจีนและญี่ปุ่นได้

ต่อมาในเดือนกันยายน 1938 ประเทศจีนได้เสนอข้อเรียกร้องไปยังสันนิบาตชาติใหม่ สันนิบาตชาติได้เชื้อเชิญญี่ปุ่นไต่ถามด้วยความจริงร่วมมือกับสมาชิกของสันนิบาตชาติ ในอันที่จะยุติข้อพิพาทในครั้งนี้ แต่ญี่ปุ่นปฏิเสธ ที่ประชุมสันนิบาตชาติจึงได้เรียกร้องให้สมาชิก สันนิบาตชาติ แข่งขันประเทศญี่ปุ่นคำขอเรียกร้องดังกล่าวนี้ได้รับการกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่งในเดือน พฤษภาคม 1939

ปรากฏว่าสันนิบาตชาติไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาคะวันออกไกลครั้งนี้ได้ ทั้งนี้เพราะ สหรัฐเยอรมัน ญี่ปุ่น และอิตาลี (หลังจาก ธ.ค. 1937) มิได้เป็นสมาชิกของสันนิบาตชาติ ในระหว่างวิกฤติการณ์ ในจีนครั้งใหญ่ อังกฤษและฝรั่งเศสมิได้ต่อต้านการกระทำของญี่ปุ่นในจีน เหนือ ถึงแม้ว่าทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสจะชอบสันติภาพ และสถานภาพเดิม มากกว่าก็ตาม อังกฤษรู้สึก ว่า สหรัฐจะควร เป็นผู้ว่าในการที่จะควบคุมการกระทำของญี่ปุ่น แต่สหรัฐซึ่งเต็มใจ จะร่วมมือกับสันนิบาตชาติก็มิได้เป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ ทำให้ไม่สามารถจะใช้สิทธิยับยั้งกับ ให้สันนิบาตชาติมีบทบาทที่เข้มแข็งประการใดได้

บรรดาการค้าต่าง ๆ ที่รวมอยู่ในกลุ่มต่อต้านองค์การโคมินเทิร์น ได้เข้าข้างฝ่ายญี่ปุ่น ในขณะที่รัฐสเซียกำลังให้การสนับสนุนรัฐบาลจีน ที่ปรึกษาทางทหาร และครูผู้สอนชาวเยอรมัน และอิตาลี ถูกถอนไปจากจีน ในขณะที่ผู้ทรงสัมภาระต่าง ๆ จากรัสเซียหลังไหลเข้าไปในจีน อิตาลี ประกาศยอมรับ สาธารณรัฐแมนจู๋ว ในเดือนกุมภาพันธ์ 1938 และข้อตกลงทางการค้า 3 เล้า ระหว่างอิตาลี-ญี่ปุ่น-แมนจู๋ว ก็ได้รับการลงนามจากผู้แทนของรัฐบาลประเทศทั้ง 3 เมื่อเดือนกรกฎาคม 1938

ในเดือนธันวาคม 1937 เรือปืนของอังกฤษ 2 ลำ ที่แล่นอยู่ในแม่น้ำแยงซี ได้รับความเสียหายจากเครื่องบินทิ้งระเบิดของญี่ปุ่น และ 2-3 วันต่อมาเรือปืนอเมริกัน ชื่อ พาเนย์ (Panay) ก็ถูกจมลงด้วย รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศว่าเกิดจากความเข้าใจผิดพร้อมกับ ขอโทษ และตกลงจ่ายค่าเสียหายให้สหรัฐ 2,214,007.36 ดอลลาร์ อังกฤษเริ่มปรับปรุง ฐานทัพเรือที่สิงคโปร์ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ และเสริมสร้างกำแพงป้องกันในช่องกง ในเดือน มีนาคม 1938 อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐได้เรียกร้องให้มีการทบทวนเกี่ยวกับข้อตกลง ในสัญญาทางนาวิ ปี 1936 ในขณะที่ญี่ปุ่นปฏิเสธที่จะเปิดเผยโครงการเสริมสร้างกองทัพอากาศของตน ในเดือนมิถุนายน 1938 ร.ม.ค. ต่างประเทศ อัลลีย์ ของสหรัฐได้กล่าวโทษการ โจมตีทิ้งระเบิดประชาชนที่เป็นพลเรือนและเรียกร้องให้มีการจำกัดการขาย เครื่องบินทิ้งระเบิด อย่างไรก็ตาม ความจริงก็มีอยู่ว่าสินค้าทางทหารได้ถูกส่งจากอเมริกาไปขายยังญี่ปุ่นมากกว่าจีนเสียด้วยซ้ำ

ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 1938 ญี่ปุ่นได้ประกาศว่าจุดมุ่งหมายของการรณรงค์ทางทหารของญี่ปุ่นเพื่อสถาปนาระเบียบใหม่ (New Order) ในเอเชียโดยตั้งอยู่บนรากฐานของความร่วมมือกันระหว่างญี่ปุ่น - แมนจูว์ และจีน สหรัฐได้คัดค้านนโยบายดังกล่าวของญี่ปุ่นและรัฐบาลจีนปฏิเสธที่จะยอมรับความคึกของญี่ปุ่นในเรื่องนี้

6. การเปลี่ยนแปลงฐานะของกลุ่มพันธมิตร

ความหวังในการที่จะวางแผนลกอวูช ใกล้เคียงลงเมื่อในที่ประชุมลกอวูชตกลงกันไม่ได้ การเสริมสร้างกำลังอวูชกลายเป็นสิ่งจำเป็นของทุกชาติเพื่อป้องกันตนเอง ความล้มเหลวของสันนิบาตชาติในกรณี แมนจูเรีย และจีน เอธิโอเปีย และสเปน ทำให้คนชาตินิยมในสันนิบาตชาติ จึงเป็นสาเหตุนำไปสู่การจับกลุ่มพันธมิตรโดยมีฝรั่งเศสและเยอรมันเป็นศูนย์กลาง

ฝรั่งเศสได้แสวงหาความมั่นคงปลอดภัยให้กับตนเอง โดยระบบพันธมิตร ในช่วงปี 1920 - 1929 และนโยบายดังกล่าวก็ยังคงกระทำสืบมา ในทศวรรษต่อมา ปี 1934 ยูโกสลาเวีย รัมเนีย เติร์ก และกรีซ ได้ตกลงเห็นชอบร่วมกันในการที่จะดำรงสถานภาพเดิมในแหลมบอลข่านเอาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของฝรั่งเศสเช่นกัน ฝรั่งเศส-อิตาลี ได้มีความสัมพันธ์กันจนถึงทำข้อตกลงเกี่ยวกับอาณานิคมกัน เมื่อเดือนมกราคม 1935 ฝรั่งเศสได้เข้าไปเจรจาหรืออย่างฉันทมิตรกับรัสเซียด้วยเหมือนกัน และได้ร่วมลงนามให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในวันที่ 2 พฤษภาคม 1935 (French Russian mutual assistance pact)

ถึงแม้ว่าการทำความตกลงกับรัสเซียดังกล่าวจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความคลางแคลงใจในบรรดาประเทศที่เป็นมิตรของฝรั่งเศส และชาวฝรั่งเศสเองก็ตาม ระบบพันธมิตรของฝรั่งเศสก็เริ่มแข็งแกร่งที่สุดในปี 1935 อิตาลียังคงอยู่อย่างโดดเดี่ยว แยกแวน ข้อตกลงที่จะไม่รุกรานกันเป็นเวลา 10 ปี กับโปแลนด์เมื่อเดือนมกราคม 1934 และข้อตกลงทางนาวิกกับอังกฤษเมื่อเดือนมิถุนายน 1935 ก่อนหน้านั้นเยอรมันเห็นด้วยในการจำกัดกองทัพอากาศของตัวเองในอัตรา 3% ของอังกฤษ (จำนวนตัน) แต่ไม่จำกัดเรือใต้น้ำ ซึ่งเยอรมันเริ่มสร้างขึ้นใหม่ โดยเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ข้อตกลงระหว่างอังกฤษกับเยอรมัน ในเรื่องนี้ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปไม่พอใจโดยเฉพาะฝรั่งเศสและรัสเซีย

กองทัพเรือของเยอรมันในอัตรากำลังพลหมายความว่า เยอรมันมีโอกาสควบคุมทะเลบอลติกซึ่งในเวลานี้อังกฤษไม่ค้ำค้ำัน รุสเซียได้แสดงออกกับการต่อต้านสหโซเวียตอย่างก้าวร้าว ในขณะที่ฮิตเลอร์ได้แสดงความเป็นปึกแผ่นต่อระบอบคอมมิวนิสต์ ในกรุงปารีสนโยบายต่อต้านฟาสซิสต์ของรุสเซีย ของความเป็นผู้นำในภาคพื้นทวีปยุโรป และความมั่นคงปลอดภัยของฝรั่งเศสได้รับความกระทบกระเทือน

ในการประชุมคอมมิวนิสต์สากลครั้งที่ 7 ในกรุงมอสโก เมื่อเดือน กรกฎาคม 1935 ได้กล่าวโทษระบอบจักรพรรดินิยมของญี่ปุ่น ในตะวันออกเพื่อที่จะทำสงครามกับระบอบฟาสซิสต์ ที่ประชุมเห็นชอบที่จะให้จัดตั้งสหแนวร่วมองค์การสังคมนิยม (the united front with socialist organizations)

ในเดือนสิงหาคม 1935 สหรั้วได้ประท้วงเป็นทางการไปยังรัฐบาลรุสเซีย โดยกล่าวหาว่า กิจกรรมของคอมมิวนิสต์สากลได้เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของสหรั้ว

เยอรมันและญี่ปุ่นได้ตกลงเข้าร่วมในองค์การต่อต้านคอมมิวนิซึม เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 1936 และก่อนหน้านี้ไม่นานเยอรมัน และอิตาลีได้ร่วมกันวางรากฐานของแกนโรม-เบอร์ลิน ซึ่งต่อมาได้กลายเป็น " October Protocol 1936 " ซึ่ง ฮิตเลอร์ยอมรับการพิชิตชัยชนะเหนือเอธิโอเปีย ของอิตาลี และมุสโสลินีก็จะไม่ค้ำค้ำันการผนวกออสเตรีย เข้ากับเยอรมันของฮิตเลอร์ และความร่วมมือในการต่อต้านระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะปรากฏชัดในเดือนพฤศจิกายน 1937 เมื่ออิตาลีเข้าร่วมในองค์การต่อต้านคอมมิวนิซึม ในเดือน พฤษภาคม 1939 เยอรมันและอิตาลีได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกันอย่างถูกต้องตามระเบียบทั้งทางการเมืองและการทหาร คือทำสัญญา " Pact of Steel " 1939 และการเข้าร่วมอย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของความร่วมมือกันระหว่างเยอรมัน ญี่ปุ่น และอิตาลี ได้ลงนามกันเป็นทางการเมื่อเดือนสิงหาคม 1940

เยอรมันและอิตาลีได้สถาปนาสัมพันธภาพ อันดีกับยูโกสลาเวียด้วยการทำข้อตกลงทางการค้า ผู้นำของยูโกสลาเวีย ก็ต้องพึ่งพาอาศัยระบอบเผด็จการ และมีความรู้รักต่อต้านระบอบคอมมิวนิสต์อยู่ทั่วไป

แผนการของอิคเคอร์

ฮิตเลอร์พิจารณาเห็นว่า ชัยชนะจะต้องทำให้เยอรมันสามารถยืนหยัดอยู่ในยุโรปตอนกลางได้อย่างแข็งแกร่งเสียก่อน กล่าวคือหมายความว่างานที่จะต้องทำในทันทีตามนโยบายของเยอรมัน ก็คือการผนวกเอาชาวเยอรมันเกือบ 7 ล้านคนของออสเตรียและประชาชนที่พูดภาษาเยอรมันอีก 3 $\frac{1}{2}$ ล้านคน ในสโลวาเกียซึ่งอยู่ในเช็กโกสโลวาเกียตะวันตกมารวมกับเยอรมันอีกให้ใกล้เคียงกัน ฮิตเลอร์มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลก่อนปี 1942 ปัญหาอยู่ที่ว่าการเลือกเวลาทำการที่เหมาะสมคือการทำที่จะโจมต้ออสเตรีย และเช็กโกสโลวาเกีย ฮิตเลอร์เชื่อว่าใน 2 สถานการณ์ที่จะทำให้โครงการของตนสำเร็จผลก็คือ การอุบัติขึ้นของความขัดแย้งในหมู่ประชาชนในฝรั่งเศสจะทำให้ประเทศฝรั่งเศสไม่สามารถเคลื่อนไหวในเรื่องใด ๆ ได้รวมทั้งอังกฤษก็เช่นเดียวกัน อีกประการหนึ่งการทำให้เกิดการขัดแย้งอย่างเปิดเผยในบริเวณเมดิเตอร์เรเนียนระหว่างอิตาลีฝ่ายหนึ่ง อังกฤษ ฝรั่งเศส อีกฝ่ายหนึ่ง จะทำให้แผนการของฮิตเลอร์สัมฤทธิ์ผล ฮิตเลอร์เห็นว่าเยอรมันจะต้องเตรียมตัวไว้ให้พร้อมสำหรับการโจมต้อย่างรุนแรง เมื่อโอกาสมาถึง ฮิตเลอร์ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาทางทหารที่หักทวนมิให้เยอรมันถือการรุกรานเข้าไประหว่างที่รัฐมนตรีว่าการกลาโหมและเลขาธิการทหารได้ชี้ให้เห็นถึงความไม่พร้อมของกองทัพเยอรมัน และขนาดของกองทัพที่ใหญ่โต และฝึกฝนอย่างดียิ่งของฝรั่งเศสซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วเยอรมันย่อมเป็นรอง แต่ฮิตเลอร์ได้อธิบายว่าความไม่แน่นอนของสภาพของฝรั่งเศสเองกับความไม่กล้าเสี่ยงทำสงครามของอังกฤษจะเป็นโอกาสอันดีของเยอรมันที่จะลงมือทำงาน ในด้านทหารฮิตเลอร์เชื่อแน่ว่าการผลิตอาวุธของเยอรมันจะมาถึงจุดสูงสุดในไม่ช้า ทั้งนี้เพราะอังกฤษและฝรั่งเศสคงจะไม่เพิ่มผลิตอาวุธเพิ่มขึ้น 2-3 เท่าระหว่างปี 1938 - 1939 แน่นนอน

ทั้งนั้นฮิตเลอร์จึงเริ่มโครงการในปี 1937 งานที่จะต้องกระทำทันทีก็คือการคุกกลืนชาวเยอรมันเชื้อสายสกุเตเนนและออสเทรียด้วยวิธีที่จะสูญเสียอย่างหนึ่งที่สิ่งหนึ่งที่เป็นเป้าหมายในขณะทำงานก็คือ การรวมชาวเยอรมันที่พูดภาษาเยอรมันได้เป็นปึกแผ่น จุดประสงค์ที่แท้จริงของฮิตเลอร์ก็คือใช้สิ่งนี้เป็นเครื่องมือในการก้าวไปสู่ชัยชนะ การไถ่มาซึ่งออสเตรียย่อมจะให้หลักประกันต่อเยอรมันในการที่จะเข้าครอบงำภูมิภาคแถบลุ่มน้ำดานูบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเยอรมันทั้งทางด้านการเศรษฐกิจและการเมือง การผนวกแคว้นสกุเตเนนเข้ากับเยอรมันจะทำให้เยอรมันเป็นอำนาจอันค้ำหนึ่งบนทวีปยุโรปโดยการหักเหโคโลสอวาเลียออกไป อันจะเป็นการปูหนทางแห่งชัยชนะในอนาคต

การตัดสินใจของกลุ่มประชาธิปไตยตะวันตก ในฝรั่งเศสสถานการณ์ทางการเมืองของฝรั่งเศส จะนำไปสู่การวางนโยบายต่างประเทศ ในระหว่างปี 1937-38 การออกกฎหมายปฏิรูปสังคมของ บลัม ในระหว่าง 12 เดือนหลังจากที่ได้เข้ามามีอำนาจทางการเมืองในเดือนมิถุนายน 1936 ไม่สามารถจะทำให้ได้รับเสียงส่วนใหญ่ในสภา ได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลถึง 4 ครั้ง ระหว่างเดือนมิถุนายน 1937 ถึงเดือน เมษายน 1938 เมื่อ คาสปารีแอร์ ได้จัดตั้งคณะรัฐบาลสังคมนิยม ราดิคัล โซเชียลิสต์ และอยู่ต่อมาได้ถึงปี 1938 อย่างไรก็ตามนโยบายของพวกเขาสังคมนิยม และคอมมิวนิสต์ ไถ่เข้าไปสู่กลุ่มฝ่ายขวามีอำนาจและกลุ่มอำนาจของพวกเขา โรอัลลิสต์ ขึ้นในฝรั่งเศสในขณะเดียวกันฐานะทางทหารของฝรั่งเศสก็ตกต่ำลงด้วยสาเหตุของความอ่อนแอที่สำคัญของฝรั่งเศสก็คือ ทักษะของผู้นำทางทหารของฝรั่งเศสตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 ฝรั่งเศสได้สร้างป้อมเป็นแนวยาวติดต่อกันไปซึ่งไม่เคยมีมาก่อนหน้าทั้งการออกแบบและขนาดของป้อม ซึ่งเป็นที่รู้จักว่า แนวมายโนต์ (Maginot line) ซึ่งทอดยาวไปตามพรมแดนระหว่างฝรั่งเศสและเยอรมัน ด้วยการลงทุนอย่างหนัก เช่นนี้บรรดาคณะเสนาธิการต่างก็มั่นใจฝรั่งเศสจะมั่นคงและปลอดภัยแน่นอน การพัฒนาเครื่องบิน และรถถังไม่ได้รับการเอาใจใส่ เพราะกลุ่มเสนาธิการ ซึ่งนำโดย เกอโกลล์ เชื่อในอำนาจการโจมตีของกองพลยานยนต์หุ้มเกราะและกองบินของตนว่าดีกว่าเยอรมันซึ่งเพิ่งกำลังจะพัฒนา ความดึกดำบรรพ์ได้แพร่จากผู้นำทางทหารไปสู่นักการเมืองแสดงว่าฝรั่งเศสตกอยู่ในความประมาท

ส่วนในอังกฤษนั้นสถานการณ์ในอังกฤษแตกต่างไปจาก สถานการณ์ในฝรั่งเศส แคมเบอร์เลน เป็นนายก ร.ม.ค. สืบต่อจาก บอดควิน ในเดือนพฤษภาคม 1937 มั่นใจว่าด้วยการใช้ความพยายามอย่างสูง จะสามารถทำให้อังกฤษตกลงกับฮิตเลอร์และมุสโสลินี

เขาพิจารณาว่าจุดประสงค์ของเขามีขอบเขตจำกัด และเชื่อว่าถ้า 2 เฉกการยอมรับฟังอังกฤษ และฝรั่งเศส และได้รับส่วนแบ่งอาณานิคมและเขตสัมปทานต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ก็คิดว่าทุกสิ่งจะยุติลงด้วยสันติภาพ แคมเบอร์เลน มั่นใจเหลือเกินว่าความเห็นดังกล่าวของเขาต้องการที่จะหยุดยั้งระบบเผด็จการทั้ง ๆ ที่เขากำลังละเลยหลักการ เมืองคันทันของนโยบายต่างประเทศของอังกฤษ ซึ่งไม่ยอมให้ชาติใดมาครอบงำภาคพื้นทวีปยุโรปแต่ลำพังชาติเดียว เพราะว่าในขณะที่ แคมเบอร์เลน มีสัจจะใจจริงคือสหภาพโซเวียต ในสาธารณรัฐโซเวียตนั้น เขาก็พยายามอย่างโจ่ง ๆ ที่จะสร้างความมั่นคงให้กับยุโรป ความก้าวหน้าของนโยบายต่างประเทศของ แคมเบอร์เลน ไม่ใช่เป็นไปโดยส่วนตัวของเขาเอง แต่เขาได้สะท้อนทัศนะของมติมหาชนของอังกฤษในเวลานั้นยังมีเสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภาสนับสนุนอย่างเข้มแข็ง

อีเคิน ในฐานะ ร.ม.ต. ต่างประเทศของอังกฤษขณะนั้น เห็นว่า แคมเบอร์เลน มองยุโรปคนละทัศนกับกับตนเอง ด้วยความรู้สึกที่ระลึกเลียงสงครามอีเคินเชื่อว่าสิ่งนี้จะประสบผลสำเร็จได้ ไม่เพียงแต่โดยทำให้ผู้เผด็จการทั้งหลายอยู่ในความสงบเท่านั้น แต่จะต้องโดยการร่วมมือกันของประชาชาติในยุโรปรวมทั้งรัสเซียด้วยในการที่จะต่อต้านกับความต้องการของฝ่ายอักษะ (Axis) ในทัศนของเขา เยอรมันและอิตาลีควรจะได้รับความหวังบ้างด้วยการบอกไปอย่างฉันทมิตรเท่านั้น แต่ในทางตรงข้ามถ้าเยอรมันและอิตาลีต้องถูก เผชิญหน้าด้วยการต่อต้านและรวมตัวกันของยุโรป อย่างเปิดเผยแล้วเยอรมันและอิตาลีต้องหยุดยั้งเล่ห์อุบายของตนทันที นี่คือนโยบายของอังกฤษที่มีมาแต่เดิมในการที่จะสร้างดุลย์แห่งอำนาจ และก็ได้รับการสนับสนุนอย่างเข้มแข็งจาก เซอร์ซิลล์ ผู้ซึ่งเป็นพวกคอนเซอร์เวทิฟ อิสระซึ่งอยู่นอกคณะรัฐบาล ข้อแตกต่างระหว่าง แคมเบอร์เลน และ อีเคิน ไม่ค่อยปรากฏออกมาในรูปขัดแย้งกันอย่างเปิดเผย ในทันที แต่ประการใดเพราะบุคคลทั้ง 2 ยังมีความเห็นสอดคล้องกันอยู่อีกในหลาย ๆ ประเด็น ทั้ง 2 คนยังเชื่อในหลักการที่จะต้องเสริมสร้างกำลังป้องกันอังกฤษเสียใหม่ อังกฤษกำลังกระตือรือร้นที่จะต้องพัฒนาเครื่องบินรบถึง และเป็นใหญ่ต่อสู้อากาศยาน และเป็นที่เห็นว่าในไม่ช้าอังกฤษจะยืนอยู่แนวหน้า ในเรื่องเทคนิคต่าง ๆ ของงานด้านนี้อย่างไร ก็ตามโครงการสร้างสมอาวุธดังกล่าวนี้ก็ได้พัฒนาไปอย่างช้า ๆ จนกระทั่งปี 1932 อังกฤษจึงได้ผลิตอาวุธยุทธโธปกรณ์ ไปด้วยเต็มที่แต่ถึงกระนั้นก็ยังน้อยกว่าของเยอรมัน

ความสัมพันธ์ระหว่าง แชมเบอร์เลน และ ฮิตเลอร์ ได้ชักชวนลงในช่วงปี ค.ศ. 1937 - 1938 ความคิดเห็นของ ฮิตเลอร์ มีเพียงบางประเทศเท่านั้นที่สนับสนุนอังกฤษ กรณีที่จะเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในยุโรป ฝรั่งเศสต้องการจะร่วมมือกับอังกฤษ แต่ก็ต้องรอเวลา ให้แก้ปัญหาภายในของฝรั่งเศสได้เรียบร้อยเสียก่อน เบคเคียม และเนเทอร์แลนด์ ซึ่งความมั่นคงปลอดภัยของชาติทั้ง 2 ผูกพันอยู่กับอังกฤษอย่างใกล้ชิดก็ กำหนดนโยบายเป็นกลาง ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวียก็กระตือรือร้นที่จะหลีกเลี่ยงการเข้าไปยุ่งเกี่ยวพิพาท ในสถานการณ์กับเยอรมันภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ฮิตเลอร์ จึงยื่นข้อเสนอรับข้อเสนอของประธานาธิบดี รูสเวลต์ ซึ่งได้ตกลงกับรัฐบาลอังกฤษอย่างลับ ๆ ในเดือนมกราคม 1938 ว่าควรจะได้มีการประชุม เพื่อยุติความยุ่งยากของยุโรปขึ้นที่กรุงวอชิงตัน แชมเบอร์เลน ได้ปฏิเสธข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าจะทำให้จอมเผด็จการ (ทั้งฮิตเลอร์ และเยอรมัน) ไม่พอใจ และจะเป็นการเข้าไปแทรกแซงการเจรจาข้อตกลงที่ แชมเบอร์เลน ตั้งใจจะทำกับฮิตเลอร์

ทั้งนั้น 1 เดือนต่อมาเมื่อ แชมเบอร์เลน ตัดสินใจเปิดการเจรจากับฮิตเลอร์ ฮิตเลอร์ ก็เลยยื่นใบลาออกจากตำแหน่งและ ลอร์ด ฮาลิแฟกซ์ ผู้มีความเห็นสอดคล้องกับ แชมเบอร์เลน ก็ดำรงตำแหน่งแทน

สำหรับรัสเซียเป็นที่เห็นกันว่าปราชญ์การเมืองของรัสเซียนั้นถือว่าในไม่ช้ารัฐต่างๆ ในยุโรปจะต้องยอมจำนนต่อกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย กับระบบเศรษฐกิจการเมืองแบบทุนนิยม แต่อย่างไรก็ตามรัสเซียก็ยอมรับว่า ระบบเผด็จการฟาสซิสต์ซึ่งในทางทฤษฎีแล้วก็ได้แสดงออกในทางใด ๆ มากไปกว่าระบบทุนนิยม ก็ตาม ยังจะคงเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัสเซีย ยิ่งไปกว่า อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัฐขนาดเล็ก ๆ อื่นในยุโรป ในขณะที่รัสเซียเฝ้าดูอังกฤษและฝรั่งเศสก้าวหน้าไปในแนวนโยบายที่จะรักษาความสงบ รัฐบาลของโซเวียตก็พยายามที่จะหยุดยั้งแนวโน้มที่ว่าจะมีการตั้งกลุ่มต่อต้านรัสเซีย เพราะฉะนั้นสิ่งนี้จึงกลายเป็นนโยบายของรัสเซียที่จะแสดงให้เห็นว่า รัสเซียต้องการปิดทางความร่วมมือใด ๆ ระหว่างรัสเซีย และกลุ่มประเทศประชาธิปไตยตะวันตก ในการปฏิบัติของกลุ่มอักษะ (Axis powers) นายก.ร.ม.ค.โมโลตอฟ และ ร.ม.ค.คางประเทศ ลิทวินอฟ และเอกอัครราชทูต มาร์สกี ที่ประจำอยู่ในอังกฤษของรัสเซีย ได้ถูกเป็นเสียงเดียวกันว่ารัสเซียเป็นชาติอำนาจที่มีการตัดสินใจ ซึ่งสามารถเข้าร่วมในกิจการของยุโรป โดยมีต้องอาศัยความร่วมมือของใคร

เมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายของอังกฤษแต่ทั้งนี้ทั้งนี้ต้องการสร้าง *balance of power* ในยุโรปและต้องล้มเหลวลงเพราะระบบทหาร (militarism) ในเยอรมันและอิตาลีได้เจริญเติบโตขึ้นมาแล้ว ทั้งนี้ว่าความเห็นของรัสเซียในทางดังกล่าวเป็นความก้าวหน่วอย่างลึกซึ้ง รัฐบาลทั้งเช่น เชอร์ชิลล์ และ อีเก้น ซึ่งสงวนท่าทีในอาวที่เกี่ยวข้องกับระบอบบอลเชวิค พฤติการณ์อันเป็นอันตรายของเยอรมันทำให้ อังกฤษจะได้ใช้ความพยายามอย่างมากในขณะที่เจรจาทำข้อตกลงกับ สหภาพโซเวียต แต่ไม่มีใครเห็นด้วยมากนัก เพราะรัสเซียทำให้ตะวันตกขาดความมั่นใจต่อรัสเซียด้วยเหตุผล 2 ประการคือ

ประการแรก โซเวียตได้ประกาศโฆษณาชวนเชื่ออยู่เสมอว่า สงครามซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้จะเกิดอย่างฉับพลัน "นายทุน" จะต้องประสบผลสำเร็จภายใต้การนำของผู้นำโซเวียต นโยบาย "United front" เกี่ยวกับความร่วมมือกับรัฐที่มีโซกลุ่มฟาสซิสต์ นำรัสเซียให้เข้าเป็นสมาชิกของสันนิบาตชาติในปี ค.ศ. 1934 และได้้นำพรรคคอมมิวนิสต์ในยุโรปได้แสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มการเมืองฝ่ายซ้ายกลุ่มอื่น ๆ ได้นำให้เอนเอียงไปในทางที่จะปรองคองกับความคึกคึกเห็นของกลุ่มตะวันตก นโยบายเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่พวกคอมมิวนิสต์ในรัสเซียและสตาลินถึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องทำให้สถานการณ์แจ่มกระจ่างชัดแจ้งด้วยการตีพิมพ์ข้อความลง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 1938 แถลงต่อสาธารณชนในการตอบปัญหาต่าง ๆ ของสมาชิกคณะหนึ่งของสันนิบาตเยาวชน คอมมิวนิสต์ที่ชื่อว่า อิวานอฟ ในจดหมายฉบับนี้สตาลินได้อธิบายว่า สังคมนิยมโซเวียตจะไม่ปลดปล่อยมันคงไปอีกนานตราบเท่าที่รัสเซียยังถูกล้อมรอบด้วยรัฐ นายทุนที่เป็นศัตรูอยู่ การที่จะให้สังคมนิยมรัสเซียมันคงปลดปล่อยก็ คือ จะต้องผูกพันกลุ่มกรรมกรและชาวนา ระหว่างชาติทั้งหมดให้ความเข้มแข็งในระหว่างชนชั้นกรรมกรของสหภาพโซเวียต และของประเทศ ที่เป็นนายทุนทั้งหลาย และ โวโรซีสลอฟ ร.ม.ค.กลาโหมของรัสเซียได้อ้างว่ากองทหารของกองทัพแดงจะเป็นผู้ปลดปล่อยกรรมกรให้เป็นอิสระจากระบอบนายทุน

ประการที่ 2 ความอ่อนแอของนโยบายของโซเวียตอันที่จะพยายามทำงานให้ใกล้ชิดกับกลุ่มประชาธิปไตยตะวันตกมากขึ้นของระบอบสตาลิน ได้ถูกทำลายล้างในระหว่างปี 1936 - 1938 ในขณะที่ผู้สังเกตการณ์บางคนอาจจะคิดว่ากลุ่มผู้สนับสนุนของเลนินเป็นจำนวนมากได้ถูกกระทำให้สลายตัวไปอีกหลายคนก็กล่าวว่า ระบบของยุโรปซึ่งมีลักษณะของตัวเองจะไม่ช่วยให้การ

สนับสนุนของประชาธิปไตยแบบตะวันตกกับสหภาพโซเวียต เป็นไปได้ด้วยควมยั่งยืน อย่างไรก็ตามผู้นำทางทหารชั้นสูงของรัสเซียก็ได้สร้างความประทับใจที่ว่า ความสามารถในการต่อสู้ของกองทัพแดงได้ถูกทำลายไปแล้ว ความหวาดระแวงสงสัยได้ละลายหายไปอันเป็นผลให้แผนการของโซเวียตในอันที่จะร่วมมือกับประเทศตะวันตกได้ดำเนินไปได้

2 วิกฤติการณ์ออสเตรีย (Austrian Crisis)

การผนวกออสเตรีย ในตอนต้นเดือนกุมภาพันธ์ 1938 เพื่อที่จะทำให้ฐานะของตัวเองเข้มแข็งยิ่งขึ้น ฮิตเลอร์ได้จัดการโยกย้ายนายทหารแห่งกองทัพเยอรมัน คนสำคัญ ๆ ซึ่งคัดค้านนโยบายทางประเทศของ ฮิตเลอร์รวมทั้ง ร.ม.ค. ว่าการกลาโหมและผู้นำวิชาการกองทัพก็ถูกเปลี่ยน เพื่อเป็นหลักประกันว่าฮิตเลอร์จะสามารถควบคุมกองทัพด้วยตนเองได้ ได้จัดตั้งกองบัญชาการสูงสุดเพื่อควบคุมกลุ่มเสนาธิการโดยมีนายพล ไคเตล (Keitel) เป็นหัวหน้า นายพล ไคเตล ผู้นี้เป็นผู้จงรักภักดีและจะปฏิบัติตามคำสั่งของฮิตเลอร์ได้ตามที่ฮิตเลอร์ต้องการ ฮิตเลอร์ได้เริ่มแผนการที่จะผนวกออสเตรียด้วยกำลังทหาร เมื่อตัวแทนของฮิตเลอร์ คือ ซีสส์ อินควอร์ท (Seyss Inquart) ได้เป็นนายก ร.ม.ค. คนใหม่ของออสเตรีย สืบแทน นายชุสนิก (Schuschnigg) นาย ซีสส์ อินควอร์ท ได้เรียกร้องให้ฮิตเลอร์ส่งกองทัพทหารเข้าไปยึดครองออสเตรีย ในวันที่ 13 มีนาคม 1938 สหภาพออสเตรียเยอรมันก็ได้มีการประกาศเป็นทางการโดย นายซีสส์ อินควอร์ท และในวันต่อมาฮิตเลอร์ก็ได้ไปฉลองชัยชนะครั้งนี้ในกรุงเวียนนา

การรวมออสเตรียเข้ากับเยอรมัน นับเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของฮิตเลอร์ เนื่องจากฮิตเลอร์สามารถจับจุดแจ๊ะที่จะไปสู่การควบคุมในแถบลุ่มน้ำดานูบ ทำให้เช็กโกสโลวาเกียอยู่ในฐานะโคกเดี่ยว และเพื่อแสดงให้เห็นโลกรู้สึกครั้งหนึ่งว่าเขาสามารถทำลายระบบแวร์ซายส์ (Versailles system) โดยปราศจากความเกรงกลัวการแก้แค้นแต่ประการใด ปฏิกริยาของยุโรปต่อเหตุการณ์ครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดถึงความเป็นอัมพาตทางการเมือง ในอังกฤษสภาสามัญได้รับแจ้งจาก นายก ร.ม.ค. แชมเบอร์เลน ว่าการรวมออสเตรียเข้ากับเยอรมัน จะได้รับการป้องกันด้วยสงคราม และตัวเขาเองจะไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายในแง่รักษาความสงบไว้เป็นอันขาด กลุ่มประชาธิปไตยตะวันตก ได้แสดงปฏิกริยาอย่างไม่น่าเชื่อถือในทันทีเมื่อ

สหภาพโซเวียต ไคยีนซ์เสนอเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 1938 โดยให้มีการประชุมเพื่ออภิปราย
เกี่ยวกับการคุกคามต่อ สันติภาพของเยอรมัน แคมเบอร์เลนยังคงพิจารณาที่จะเจรจาโดยตรง
กับผู้เบี่ยงการอื่นจะเป็นการค้าประกันสันติภาพไคยยาวกว่า และต่อมาเขาก็ไคยก้าวหน้าต่อไปอีกเพื่อยืนยัน
ทฤษฎีดังกล่าวของเขาด้วยการทำข้อตกลงกับ มุสโสลินี ในวันที่ 16 เมษายน 1938 โดยอังกฤษ
ยอมรับฐานะของอิตาลีในเอธิโอเปีย และสเปน เพื่อตอบแทนกับการที่อิตาลีจะมีสัมพันธภาพที่ดีต่อ
อังกฤษ ในเวลาเดียวกัน อิตาลี ก็จัดให้มีการออกเสียงประชามติทั้งในเยอรมัน และออสเตรีย
เมื่อ 10 เมษายน ผลปรากฏว่าเสียงส่วนใหญ่ยอมรับการรวมกันของทั้ง 2 ประเทศ เป็นสหภาพ
(Union)

ในแคว้นบอลข่านบางประเทศ ได้อภิปรายปัญหาทั้งกล่าวในที่ประชุม และประเทศประชาธิปไตยทางตะวันตกก็ให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ แต่เยอรมันได้ดำเนินนโยบายที่จะให้ชาติต่าง ๆ เหล่านี้แบ่งแยกกัน

3. วิกฤติการณ์เช็กโกสโลวาเกีย

กรณีแคว้นสโลวาเกีย การที่ยึดออสเตรียได้อย่างง่ายดายทำให้ฮิตเลอร์ก้าวต่อไปตามแผนที่จะรุกรานเช็กโกสโลวาเกีย อย่างไรก็ดี เขายอมรับว่าเวลานี้ควรจะต้องเอาชนะอุปสรรคที่ยิ่งยากยิ่งกว่าก่อนหน้าที่จะสามารถรวม สโลวาเกีย ของเยอรมันและคัทสวอนที่เป็นดินแดนของพวกเช็ก ออกมาเสียจากเช็กโกสโลวาเกีย ไม่เพียงแต่ว่า เช็กโกสโลวาเกีย จะมีแนวป้อมค่ายที่แข็งแรงที่อยู่ในเทือกเขา สโลวาเกีย ซึ่งได้รับการคุ้มกันด้วยกำลังทหาร 35 กองพล แต่ยังมีข้อผูกพันที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัสเซียและฝรั่งเศส ภายใต้สนธิสัญญาความช่วยเหลือกับฝรั่งเศส ตั้งแต่ปี 1925 ทั้ง 2 ประเทศได้ให้สัญญาว่าทั้ง 2 ประเทศจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทันที ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกโจมตีจากชาติอื่น ๆ สนธิสัญญาช่วยเหลือดังกล่าวต่อมาสหภาพโซเวียตได้เข้าร่วมด้วยในปี 1935 ดังนั้นจึงมีผลบังคับให้ 3 ชาติช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อถูกโจมตีจากประเทศอื่น

ส่วนในกรณีของอังกฤษแตกต่างกันไปบ้าง เนื่องจากได้มีข้อผูกพันใด ๆ ที่แยกต่างหากไปจากหลักประกันในการช่วยเหลือโดยทั่วไป ทิศของอังกฤษนั้นเห็นว่าฝรั่งเศสไม่สามารถจะเป็นภัยคุกคามของตัวเองอยู่ได้โดยปราศจาก ความเข้มแข็งของอังกฤษซึ่งสนับสนุนอยู่ข้างหลัง แคมเบอร์เลน ได้ชี้แจงข้อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้เข้าใจถึงนโยบายของเขา เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 1938 ซึ่งขณะที่เขาให้หลักประกันถึงความช่วยเหลือของอังกฤษ ตามกลไกของกติกาสันนิบาตชาติ เขาก็ปฏิเสธที่จะให้หลักประกันว่าอังกฤษจะสนับสนุนฝรั่งเศส ในกรณีที่จะช่วยเหลือเช็กโกสโลวาเกีย ข้อดำเนินการรุกรานของเยอรมัน นโยบายของ แคมเบอร์เลน หลังจากการรวมตัวเป็นสหภาพของเยอรมันและออสเตรียแล้วก็คือความพยายามที่จะทำความตกลงโดยตรงกับกลุ่มเมดิเตอร์เรเนียนต่อไป

ด้วยทัศนคติของอังกฤษดังกล่าว ฮิตเลอร์ซึ่งกำหนดแผนการที่จะใช้สโลวาเกีย เป็นเครื่องมือทำลายสถานภาพของเช็กโกสโลวาเกีย จึง ได้เรียกตัว เฮนโลว์ ผู้นำนาซีของชาวเยอรมัน

ในแคว้น สุกุเตเต็น ให้มาบรรยายสรุปถึงบทบาทและแผนงานที่ไคลงมีกระทำในสุกเตเต็น และเมื่อกลับมาถึงเช็คโกสโลวาเกีย เขาได้ประกาศที่เมือง คาร์ลสบาท เมื่อ 24 เมษายน 1938 ว่าข้อเสนอของพรรคนาซี ก็คือการให้ดินแดนที่มีชาวเยอรมันอาศัยอยู่ในเช็คโกสโลวาเกีย มีสิทธิปกครองตนเอง ประธานาธิบดี เบเนส และนายก ร.ม.ต. ฮอคซา เข้าใจดีว่าการยอมรับแผนการนี้จะทำให้เช็คโกสโลวาเกียกลายเป็นรัฐบริวารของเยอรมัน และได้ปฏิเสธแผนการนี้ทั้งกล่าวในทันที แต่ได้เสนอที่จะอนุญาตให้ชาวเยอรมันซึ่งเป็นกลุ่มน้อยในแคว้นสุกเตเต็น มีสิทธิมากขึ้นกว่าเดิม ฝรั่งเศสซึ่งขณะนี้มีเสถียรภาพการเมืองที่มั่นคงแล้ว ภายใต้การนำของนายก ร.ม.ต. คาเลกิแอร์ และ ร.ม.ต. คางประเทศ บอนเนต์ ได้ร่วมปรึกษารื้อกับรัฐบาลอังกฤษในตอนปลายเดือนเมษายน แชมเบอร์เลน ได้กล่าวซ้ำอีกว่าอังกฤษจะไม่ผูกพันตัวเองกับฝรั่งเศสในการให้การสนับสนุนเช็คโกสโลวาเกียแค่ประการใด และได้เสนอว่ารัฐบาลเช็คโกสโลวาเกียควรจะไ้ให้ความเป็นอิสระเสรีแก่ชนกลุ่มน้อยในแคว้น สุกเตเต็น มากขึ้นกว่าเดิม ในการเลือกตั้งประจำท้องถิ่นของเช็คโกสโลวาเกีย เมื่อ 22 พฤษภาคม พรรคนาซี ของเฮนไลน์ ได้ใช้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการรณรงค์ทางการเมืองครั้งใหญ่ และเป็นที่วันเกรงกันว่าเยอรมันจะให้การสนับสนุนทางด้านการกำลังอาวุธแก่เขา ประธานาธิบดีเบเนส ได้ได้คอยช่วยการสังระคมพลอย่างไ้ก็ตาม ฝรั่งเศสและรัสเซียก็รวมกำลังที่จะให้ความสนับสนุนแก่ เช็คโกสโลวาเกีย แชมเบอร์เลน เกรงว่าจะเกิดความเป็นอริกันขึ้นในระหว่างมหาอำนาจโดยจับพันจึงได้บอกกล่าวคำเตือนไปยังฮิตเลอร์ว่าอังกฤษอาจต้องถูกดึงให้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ฮิตเลอร์จึงได้เสนอแนะให้ เฮนไลน์ ทำเนิการให้ละมุนละไมกว่าเดิม เหตุการณ์ก็สงบลงไปพักหนึ่ง

ข้อตกลงที่มิวนิค วิกฤติการณ์ในเดือนพฤษภาคม ได้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาขึ้นทั้ง 2 ฝ่าย ฮิตเลอร์มั่นใจว่าตัวเขาจะไม่ประสบกับความล้มเหลวอีกเป็นอันขาด และได้บอกคำสั่งว่าแผนการซึ่งนายพล ไคเตล ได้วางเอาไว้เพื่อการรุกรานทางทหารต่อเช็คโกสโลวาเกีย จะต้องพร้อมที่จะดำเนินการไ้ก่อนวันที่ 1 ตุลาคม พวกที่รักสงบทางลัทธิสันนิบาตตะวันตกซึ่งหวาดกลัว สงครามก็ไม่อยากจะให้วิกฤติการณ์ถึงเช่นเมื่อเดือน พฤษภาคม อุมิซัวขึ้นมามีอีก พวกนี้พยายามประจบพรรคนาซีด้วยการเร่งเร้าให้รัฐบาลเช็คโกสโลวาเกียให้สิทธิในการเป็นเจ้าของดินแดนชนกลุ่มน้อยในสุกเตเต็น ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ข้อยุติในเรื่องนี้ก็คือ แชมเบอร์เลน มีความเห็นร่วมกันกับฝรั่งเศสในข้อที่ว่า จะส่ง ลอร์ด รันิแมน เพื่อนของ แชมเบอร์เลน ไปยังกรุง ปრაก

เพื่อทำหน้าที่ประนีประนอมไกล่เกลี่ยระหว่างชาวเช็กโกและชาวเยอรมันที่เป็น ชนกลุ่มน้อย
ชั้นซีแมน ไค้ออกเดินทางไปยังกรุงปราก ในตอนต้นเดือนสิงหาคม 1938

ในการเจรจากันที่กรุงปราก เมื่อคณะของ รัชนีแมน ไค้มาถึงรัฐบาลเช็กโกสโลวาเกีย
ไค้ก้าวไปไกล ต่อการที่จะให้สิทธิในการครอบครองดินแดน ซึ่ง เฮนไลน์ไค้เรียกร้องที่ คาร์ลสบาท
เมื่อเดือนเมษายน เฮนไลน์ ไค้ปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าวไปโดยสิ้นเชิงเพราะว่าสิ่งที่พวกนาซี
ต้องการมิใช่การปกครองตัวเอง แต่เป็นนโยบายที่จะบดขยี้รัฐเช็กโกสโลวาเกีย ก่อนหน้าจะ
ถึงกลางเดือนกันยายน เฮนไลน์ ไค้ทำลายการเจรจาที่กำลังดำเนินอยู่ให้ล้มเหลวลง และ
ฮิตเลอร์ ไค้ประชุมพรรคนาซี ที่เมือง นูเรมเบอร์ก เพื่อปฏิบัติการต่อเช็กโกสโลวาเกีย อังกฤษ
และฝรั่งเศสต่างลงความเห็นว่า แคมเบอร์เลน ควรจะไค้วิ่งวอนไปยัง ฮิตเลอร์ เป็นการ
ส่วนตัวเพื่อแสวงหาหนทางตกลง กันอย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ดังนั้น แคมเบอร์เลน จึงเดินทางไปเยี่ยมเยียนฮิตเลอร์ ที่เบอร์ชเทสก์ ในวันที่
15 กันยายน 1938 เพื่อแสวงหาหนทางที่จะทำให้เช็กโกสโลวาเกีย และเยอรมันตกลงใน
ปัญหาขัดแย้ง ซึ่งกันและกันอย่างสันติวิธีเมื่อ แคมเบอร์เลน มาถึงเยอรมัน ฮิตเลอร์ไค้เสนอว่า
ดินแดนที่ชาวเยอรมันสุเกเค็นอาศัยอยู่จะต้องยกให้เยอรมัน ข้อเสนอของฮิตเลอร์ไค้มีการอธิบาย
ไค้ถึงกันระหว่าง แคมเบอร์เลน และฮิตเลอร์ อยู่นาน 3 ชั่วโมง ในที่สุด แคมเบอร์เลน
ไค้นำข้อเสนอของฮิตเลอร์ กลับมาปรึกษาคณะรัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสก่อนโดย ฮิตเลอร์
สัญญาว่าจะไม่ลงมือปฏิบัติการใด ๆ จนกว่าจะไค้รับคำตอบจากแคมเบอร์เลน หลังจากที่ไค้
มีการเจรจากันระหว่างรัฐบาลอังกฤษและรัฐบาลฝรั่งเศส อยู่หลายวันในวันที่ 19 กันยายน
รัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสไค้ไค้แจ้งให้รัฐบาลเช็กโกสโลวาเกียทราบถึงการตกลงใจ ของรัฐบาล
ทั้งสองครั้งสุดท้ายว่า เช็กโกสโลวาเกียจะต้องสละสิทธิในแคว้นสุเกเค็น ที่มีพลเมืองเชื้อสาย
เยอรมันมากกว่า 50% ให้กับเยอรมันไปครอบครอง

รัฐบาลเช็กโกสโลวาเกียต้องเผชิญกับการตัดสินใจที่ยากลำบากที่สุดการยอมรับข้อเสนอ
ดังกล่าวก็หมายความว่า เช็กโกสโลวาเกียต้องสูญเสียแนวป้องกัน พลเมืองเช็กโกสโลวาเกีย
และแม้แต่เอกราชแห่งรัฐของเช็กโกสโลวาเกียต้องให้กับเยอรมัน ทางเลือกของเช็กโกสโลวาเกีย
อีกทางหนึ่งก็คือ การต่อต้านเยอรมันโดยลำพัง รุสเซียไค้ตกลงจะสนับสนุนเช็กโกสโลวาเกียโดยการ
นำเรื่องเข้าสู่สันนิบาตชาติ แต่รัฐบาลของเช็กโกสโลวาเกียบางคนเต็มใจ ที่จะทำสงครามกับ

เยอรมันดำรงสืบทอดเป็นพันธมิตร หลังจากที่ได้พิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ทั้งหมดแล้ว ประธานาธิบดี เบเนส และนายก ร.ม.ท. ออชชา ก็ตัดสินใจยอมรับข้อเสนอของอังกฤษและฝรั่งเศสเมื่อ 21 กันยายน 1938 และหลังจากนั้น นายก ร.ม.ท. ออชชา ก็ลาออกจากตำแหน่งและนายพล ไฮโดรวิ ก็จัดตั้งรัฐบาลสมปครงประเทศแทน เมื่อรัฐบาลเชคโกสโลวาเกียยอมรับข้อเสนอของรัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสแล้ว แคมเบอร์เลน ก็ได้พบกับอิตเลอร์ ที่ โกเคสเบิร์ก ริมฝั่งแม่น้ำไรน์ เป็นครั้งที่สอง ในการประชุมร่วมกันของบุคคลทั้ง 2 ในวันที่ 22 กันยายน แคมเบอร์เลน ได้เสนอแผนการที่จะมอบดินแดนสู่เฟเติน ให้กับเยอรมันตามที่เชคโกสโลวาเกียยินยอมแก่อิตเลอร์ ได้ปฏิเสธข้อเสนอนี้ของแคมเบอร์เลน และได้เรียกร้องที่จะส่งกองทัพเยอรมันเข้ายึดครองดินแดนดังกล่าวทันที แต่แล้วก็ประนีประนอมกันได้ โดยจะต้องจัดการมอบโอนดินแดนให้เรียบร้อยก่อนวันที่ 1 ตุลาคม และจะจัดให้มีการออกเสียงประชามติในเดือนพฤศจิกายน (นี่คือ Godesberg memorandum)

ในช่วงระยะเวลา 2 - 3 วันนี้สงครามดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ถึงแม้ว่า แคมเบอร์เลน จะได้ออมรับ "Godesberg memorandum " เป็นรากฐานของการเจรจา คณะรัฐมนตรีอังกฤษ และมหาชนชาวอังกฤษไม่ไว้วางใจการใช้กำลังของอิตเลอร์ ฝรั่งเศสเองก็ตระหนักทกใจในขณะทีรัฐบาลเชคโกสโลวาเกียที่กรุง ปราก ก็ปฏิเสธข้อตกลงกันดังกล่าว ดังนั้นก่อนหน้าจะถึงวันที่ 26 กันยายน อิตเลอร์ ก็ได้รับคำปฏิเสธจากรัฐบาลอังกฤษ ฝรั่งเศส และเชคโกสโลวาเกีย แคมเบอร์เลน ได้ให้คำคำประกันแก่คาลาเกอว์ ในความสนับสนุนของอังกฤษต่อฝรั่งเศส ในกรณีฝรั่งเศสต้องเข้าสู่สงครามช่วยเหลือเชคโกสโลวาเกีย อิตเลอร์ ก็แสดงท่าทีโดยเปิดเผยที่จะไม่เปลี่ยนแปลงความตั้งใจเดิม และในคำปราศัยของเขา ในกรุงเบอร์ลิน เขาได้โจมตีชาวเชคโกสโลวาเกียเสียด้วยความเกลียดชัง ถึงกระนั้นก็ตาม แคมเบอร์เลน และ คาลาเกอว์ ก็ยังคงแสวงหาหนทางที่มีให้เกิดสงครามขึ้นในที่สุด วันที่ 27 กันยายน แคมเบอร์เลน ก็ยื่นข้อเสนอไปยังอิตเลอร์ ให้เปิดประชุม 4 มหาอำนาจซึ่งประกอบด้วย อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และอิตาลี เพื่อหาทางยุติวิกฤติการณ์ อิตเลอร์ ก็รับคำกระตุ้นเตือนจากมุสโสลินีให้ยอมรับข้อเสนอนี้ และได้เชื้อเชิญผู้แทนของ 4 มหาอำนาจไปประชุมร่วมกันที่มิวนิค

การประชุมที่เมืองมิวนิก ได้ประชุมกันในระยะเวลาอันสั้นและมีการร่างข้อตกลง
วันรุ่งขึ้น ซึ่งข้อตกลงก็ได้เป็นไปตามข้อเรียกร้องของฮิตเลอร์ ที่ โกลเดสเบอร์ก ดินแดนสลุเกเคิน
ถูกแบ่งออกเป็น 4 โซน ซึ่งกองทัพเยอรมันจะยึดครองระหว่างวันที่ 2 - 7 ตุลาคม ส่วนโซน
ที่ 5 จะต้องให้คณะกรรมการระหว่างชาติดูแล สันนิบาตอำนาจเห็นด้วยที่จะให้หลักประกันแก่
พรหมแดนใหม่ของเช็กโกสโลวาเกียที่ประชุม 4 มหาอำนาจที่มิวนิก จะได้แจ้งข้อตกลงดังกล่าว
ให้รัฐบาลเช็กโกสโลวาเกียได้ทราบตอนเช้าของวันที่ 30 กันยายน ซึ่งในที่สุดเช็กโกสโลวาเกีย
ก็ต้องยอมรับข้อตกลงที่เมืองมิวนิก สันนิบาตก็กลับคืนมาสู่ยุโรปอีกครั้งหนึ่ง

ขณะที่ Hitler ได้รับความผิดหวังจากการใช้อำนาจเข้าบดขยี้เช็กโกสโลวาเกีย
อยู่นั้น การตกลงที่มิวนิก ก็นับว่าเป็นชัยชนะอย่างสมบูรณ์ของฮิตเลอร์ มันทำให้เยอรมันได้
เป็นมหาอำนาจบนทวีปยุโรป และทำให้ระบบความมั่นคงปลอดภัยซึ่งฝรั่งเศสและอังกฤษได้จัดขึ้น
มาแต่ ค.ศ. 1919 ล้มเหลวลง เช็กโกสโลวาเกียต้องสูญเสียเกียรติภูมิไปจนหมดสิ้น ไม่เพียง
แค่ว่าต้องสูญเสียแนวป้อมปราการต่าง ๆ ไปเท่านั้น แต่ยังต้องสูญเสียแหล่งทรัพยากรอุตสาหกรรม
ให้กับเยอรมันไป 3/4 ของที่มีอยู่ทั้งหมดพร้อมกับเนื้อที่ 10,000 ตารางไมล์ และประชากร
3,600,000 คนซึ่งมีชาวเช็กโกสโลวาเกียอยู่ 800,000 คน นโยบายการเข้ายึดครอง
ของเยอรมันนั้นปราศจากความเมตตากรุณาต่อชนกลุ่มน้อย ซึ่งต่อต้านระบบนาซี และชาว
เช็กโกสโลวาเกียก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝรั่งเศส และอังกฤษในการกำหนดรายละเอียด
ที่หนักแน่นมั่นคงเกี่ยวกับอินทรีดินแดน ในวันที่ 5 ตุลาคม ประธานาธิบดีเบเนส ได้ลาออก
จากประธานาธิบดี และ ไฮโดรวิ ก็ได้มอบตำแหน่งหน้าที่ ร.ม.ท.ต่างประเทศให้กับ นายกรัฐมนตรี
ร.ม.ท. ในวันที่ 30 พฤศจิกายน สภาผู้แทนของเช็กโกสโลวาเกียได้เลือก ฮาชา เป็น
ประธานาธิบดี ในขณะที่ เบริน เป็นนายกรัฐมนตรี ร.ม.ท. ในตอนนั้นทั้งโปแลนด์และฮังการี ซึ่งเป็น
เจ้าของชนกลุ่มน้อยในเช็กโกสโลวาเกีย ได้ถือโอกาสเรียกร้องสิทธิในส่วนแบ่งบ้าง
โปแลนด์ได้ส่งกองทัพเข้ายึดดินแดนเล็ก ๆ แห่งแคว้น เทสเซน ในขณะที่ฮังการีได้รับสโลวาเกีย
ตอนใต้ โดยการเจรจาจากอนันท์จะสิ้นสุดพฤศจิกายน เช็กโกสโลวาเกียได้สูญเสียดินแดนไป
2/5 และจำนวนประชากร $\frac{1}{9}$ ของทั้งหมด

ในขณะที่ฮิตเลอร์ ประสบชัยชนะทางการ เมืองระหว่างประเทศจากข้อตกลงที่มิวนิก ซึ่งทำให้เยอรมันเป็นมหาอำนาจในยุโรปแล้ว ฮิตเลอร์ก็ประสบผลที่ชัยชนะ ทางการเมืองภายใน อีกด้วย ขณะที่ฮิตเลอร์พยายามจะกำจัดพวกเสรีนิยม และพวกฝ่ายซ้ายออกไปจากวงการเมือง นั้น ฮิตเลอร์ก็ไม่ประสบผลที่จะได้รับชัยชนะเหนือผู้นำทางทหาร ผู้รักชาติในความรู้สึกที่ผูกพัน อยู่กับ ประเพณีและกลุ่มนายทหารที่เฝ้ามองดูฮิตเลอร์ ว่าเป็นผู้เร่งเร้าประชาชนที่ไม่สม ประกอบอันจะทำให้ไปสู่การทำลายล้างเยอรมันในที่สุด ในขณะที่พวกนี้ยอมรับถึงชัยชนะของฮิตเลอร์ ในเรื่อง ไรน์แลนด์ และ ออสเตรีย พวกนี้ก็ไม่เชื่อว่าฝรั่งเศสและอังกฤษจะเต็มใจที่จะทำการ บุชายัญเช็กโกสโลวาเกีย ภายใต้การนำของนายพล ฮัลเดอร์ ประธานเสนาธิการและนายพล เบ็ค ประธานเสนาธิการคนก่อน ได้เตรียมพร้อมที่จะทำหายอำนาจของ ฮิตเลอร์ในวินาทีแรก เมื่อ ฮิตเลอร์ได้แสดงสัญญาณแห่งความสูญเสียเจตนาของตนออกมาให้ประจักษ์ชัด มีเหตุผล บางประการที่ทำให้เชื่อแน่ว่าเพียงแต่การยอมแพ้ของกลุ่มประชาธิปไตยตะวันตก ที่เมือง มิวนิก ได้ป้องกันมิให้ ฮัลเดอร์ และ เบ็ค ได้ดำเนินการตามแผนของตนได้ ในตอนปลายเดือนกันยายน 1938

ในกลุ่มประชาธิปไตยตะวันตก ข่าวการตกลงที่ มิวนิก ได้รับการตอบรับด้วยความโล่งอก โดยทั่วไป โดยเฉพาะอังกฤษถึงกับมีมติมหาชนเรียก แชมเบอร์เลน ว่าเป็นผู้กล้าหาญ อย่างไร ก็ตามในรัฐสภาอังกฤษ ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับข้อตกลงที่มิวนิก อย่างชานานใหญ่ระหว่าง 3-6 ตุลาคม และถือว่าการยอมรับที่มิวนิก เป็นความพ่ายแพ้อันใหญ่หลวงของประชาธิปไตยตะวันตก ในส่วนตัวของ แชมเบอร์เลน เองก็มีความพออกพอใจ และไว้วางใจในข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ฮิตเลอร์ได้ร่วมลงนามที่เมืองมิวนิก เมื่อวันที่ 30 กันยายน ซึ่งรัฐบุรุษทั้ง 2 ได้ลงมติ ว่าวิธีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับ 2 ประเทศ นี้ต่อไป ฝรั่งเศสลงนามในข้อตกลงคล้าย ๆ กันกับเยอรมัน เมื่อเดือนธันวาคม 1938 คาลาคีแอร์ เห็นว่าฝรั่งเศสต้องประสบความทุกข์ยากในการพ่ายแพ้ แต่ก็ไม่สามารถจะชักต่อ มมติมหาชนที่ตกกันได้ ผู้ที่นิยมสันติในคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีบอนเนต์ เป็นผู้นำรวมทั้งเสียงส่วนใหญ่ ในสภาผู้แทนราษฎรได้ให้การสนับสนุนข้อตกลงที่มิวนิก

ในระหว่างวิกฤตการณ์ที่เมืองมิวนิค โซเวียตรัสเซียและสหรัฐมีที่ท่าเพียงเล็กน้อย
รัฐบาลของโซเวียตยังคงไม่เปลี่ยนแปลงการสนับสนุน โดยเปิดเผยข้อเช็กโกสโลวาเกีย
แก่ฝรั่งเศส เมื่อเช็กโกสโลวาเกีย เห็นด้วยกับลัทธิคอมมิวนิสต์ของกลุ่ม ๗๖๐๗๓๗
อังกฤษฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 21 กันยายน ก็ไม่ได้มีการพิจารณาถึงการสนองตอบในทางสนับสนุน
ของโซเวียต บรรยากาที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการตกลงที่มิวนิค คือการที่โซเวียตมิได้
เข้าร่วมประชุมด้วย ประธานาธิบดีรัสเวลต์ เหมินกับ เซอร์ซิลล์ และสตาลิน ในเวลา
นี้ก็ คือ ขอบวิธีการที่จะดำเนินนโยบายปฏิบัติการใด ๆ เป็นกลุ่มเป็นพวกรัสเซีย พยายามที่
จะนำชาติของตนหลีกเลี่ยงการทำสงคราม

ในตอนท้ายปี 1938 สิ้นไปและย่างเข้าสู่ปี 1939 ข้อตกลงที่มิวนิค ไม่สู้จะบังเกิดผล
เท่าไรนักแม้กระทั่งในกลุ่มผู้รักสันติ ขณะนี้ฮิตเลอร์ ได้มีอำนาจเต็มที่ในการจะควบคุมยุโรป
ตอนกลาง และไม่มีที่หาว่าจะประนีประนอมกันอีกต่อไปในตอนต้นเดือน มีนาคม 1939 เขาได้
สนับสนุนความเคลื่อนไหวที่จะปกครองตัวเองในแคว้นสโลวาเกีย และรูเซเนีย เขาได้เรียก
ประธานาธิบดี ฮาชา มาพบที่เบอร์ลินและในวันที่ 15 มีนาคม ก็ได้ลงนามในสัญญากับเยอรมัน
โดยยอมให้เช็กโกสโลวาเกียเป็นรัฐในอารักขาของเยอรมัน กองทัพเยอรมันได้เข้ายึดครองกรุง
ปราก และเช็กโกสโลวาเกียก็สิ้นอิสรภาพ ภายใต้การนำของคุนเพอติโซ แคว้น สโลวาเกีย
ได้รับการสถาปนาให้เป็นรัฐเอกราช มีการได้เคลื่อนกำลังเข้าไปยึดหัวเมืองของเช็กโกสโล-
วาเกีย ทางด้านตะวันออก ของแคว้นรูเซเนีย ซึ่งเคยเรียกร้องจนเป็นเอกราชมาก่อน
มุสโสลินี ได้ส่งกองทหารเข้าไปในอัลบาเนีย ในวันที่ 7 เมษายน และอัลบาเนีย ก็ถูกผนวก
เข้ากับจักรวรรดิอิตาลี หลังจากที่ถูกยึดไว้ ช็อก ได้หลบหนีออกนอกประเทศไปแล้ว

แชมเบอร์เลน เชื่อมั่นว่า ฮิตเลอร์ มีความจริงใจในคำสัญญาที่ให้ไว้ว่า เขาจะไม่
เรียกร้องสิทธิในยุโรปที่เกินไป จากการรวมชาติประชาชนที่พูดภาษาเยอรมันในยุโรปตอนกลาง
เพราะฉะนั้น แชมเบอร์เลน จึงตกใจมากเมื่อ ฮิตเลอร์ ได้เข้ายึดเช็กโกสโลวาเกียในเดือน
มีนาคม 1939 นโยบายสันติของ แชมเบอร์เลน ไม่สามารถจะปรับปรุงฐานะของกลุ่มประชา-
ธิปไตยตะวันตก ให้เป็นฝ่ายได้เปรียบได้ และเป็นการทำให้ฐานะของฮิตเลอร์ เข้มแข็งยิ่งขึ้น
ในขณะนี้เป็นที่แน่ชัดว่าบรรดาเลวีรัฐต่าง ๆ ในยุโรปรวมทั้งฝรั่งเศสและอังกฤษ เสี่ยงต่อการ

กำลังอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น แคมเบอร์เลน และคาลาเคอร์ ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายจากสันติไปเป็น การรวมกลุ่มเพื่อต่อต้าน อิตาลี ในตอนแรกทั้ง 2 ประเทศได้คัดค้านข้อเสนอแนะของรัสเซีย และสหรัฐในร่วมมือกันต่อต้านอิตาลีพลของ อิตาลี โดยเกรงไปว่าจะเป็นการยั่วยุอิตาลี แต่ ในขณะนี้กลับเปลี่ยนความคิดที่จะจัดตั้ง " Grand Alliance " อันประกอบด้วย อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย

ฐานะของโซเวียตเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับอังกฤษ และฝรั่งเศสได้เปลี่ยนแปลงไปใน ระหว่างฤดูหนาวของปี 1938 - 1939 ในตอนปลายเดือนกันยายน 1938 เมื่อ 4 มหาอำนาจ พบกันที่มิวนิก เกี่ยวกับเรื่องเชคโกสโลวาเกีย รัสเซียต้องอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังในยุโรป สิ่ง ที่ผู้นำโซเวียตกลัวมากที่สุดก็คือ 4 มหาอำนาจที่มิวนิก อาจจะรวมกลุ่มกันซึ่งจะทำให้รัสเซีย สูญเสียผลประโยชน์อันถาวรไป ในคำปราศรัยของสตาลิน ต่อหน้าที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ ครั้งที่ 18 ในวันที่ 10 มีนาคม 1939 สตาลิน ได้กล่าวโทษประเทศทางตะวันตกเกี่ยวกับข้อ ยืนยันที่จะใช้นโยบายสันติต่อกันเมื่อ เกิดสงครามระหว่างเยอรมันและรัสเซีย เขาได้เตือนว่า ประเทศตะวันตกไม่ควรจะบึกบึนความขัดแย้งระหว่างเยอรมัน กับโซเวียตเป็นรากฐานของการ วางแผน และได้ให้ข้อสังเกตว่าการรวมกลุ่มเพื่อความมั่นคงปลอดภัยเป็นวิธีการที่ดีที่สุดใน การจัดการกับปัญหาเยอรมัน ภายใน 1 สัปดาห์หลังจากที่สตาลิน ได้กล่าวคำปราศรัยแล้ว บรรยากาศ ก็เปลี่ยนไป เยอรมันได้ยึดกรุง ปრაการุสเซียแสดงตนเป็นฝ่ายตรงข้ามกับกลุ่มเผด็จการ อักษะ อย่างเปิดเผย ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เกิดมีกลุ่มอังกฤษและฝรั่งเศสกลุ่มหนึ่ง กับ เยอรมันและอิตาลีอีกกลุ่มหนึ่ง โซเวียตจะต้องเป็นตัวดวงศูนย์กลางของทั้ง 2 กลุ่ม และโซเวียตเอง ก็ไม่พอใจทั้ง 2 กลุ่มนี้เท่า ๆ กัน

หลังจากที่เยอรมันได้ยึดกรุง ปราก แล้วโซเวียตได้เสนอเมื่อวันที่ 18 มีนาคม ให้มี การประชุม 6 ชาติดังกันคือ โซเวียต อังกฤษ ฝรั่งเศส โปแลนด์ รมานเนีย และเตอร์ก นี่เป็นข้อเสนอที่กว้างขวางมากกว่าที่ตะวันตกได้เตรียมไว้ และแคมเบอร์เลน ได้เสนอ ให้รัฐเล็ก ๆ อยู่ตามลำพังควรจะได้เข้าร่วมประชุมแทนโปแลนด์ เมื่อ โปแลนด์ ซึ่งกลัว โซเวียตเท่า ๆ กับเกลียกเยอรมัน ปฏิเสธที่จะยอมรับการคำประกันใด ๆ ที่รัสเซียมีส่วนร่วม ้วย ในวันที่ 31 มีนาคม อังกฤษได้ให้คำมั่นที่จะช่วยเหลือโปแลนด์ในกรณีเยอรมันคุกคามต่อ

เอกราชของโปแลนด์ ฝรั่งเศสได้มีสัญญาทำประกันเอกราชของโปแลนด์มาตั้งแต่ปี 1925
คำมั่นสัญญาของกลุ่มอังกฤษและฝรั่งเศส ที่จะช่วยเหลือโปแลนด์ไคขยายไปถึงรุมานี และ
กรีซ ในวันที่ 13 เมษายน 1939 และอังกฤษกับฝรั่งเศส ได้แยกกันทำข้อตกลงให้ความ
ช่วยเหลือกับเทอรัลในเคื่อนพฤษภาคม

จากการเจรจาระหว่างรัสเซีย และกลุ่มประเทศตะวันตกได้สรุปผลลงในเคื่อน
เมษายน 1939 ทำให้บรรยากาศแห่งความเป็นมิตรมีมากขึ้น เมื่ออังกฤษได้เสนอแนะเมื่อ
15 เมษายน ว่า โขเวียตควรจะได้ให้หลักประกันในอันที่จะช่วยเหลือประเทศ เพื่อนบ้าน
ซึ่งมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือเช่นนั้น ลิทวินอฟ ก็ตอบรับแล้วว่าฝ่ายประชาธิปไตยวัน-
ตกจะต้อง แสดงให้แจ่มชัดออกมาว่าฝ่ายตะวันตกจะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้รัสเซียอย่างไร

ข้อเสนอของโซเวียตเมื่อ 17 เมษายน ได้กำหนดว่า โขเวียต อังกฤษ และฝรั่งเศส
ควรจะให้คำคำประกันรัฐต่าง ๆ ที่อยู่ระหว่างทะเลบอลติก และทะเลดำ สำหรับรัสเซียแล้ว
สิ่งนี้มีประโยชน์ที่สมเหตุผลเท่าใดนัก เนื่องจากมันจะเป็นการจัดหาสิ่งป้องกันขัดขวางการรุกราน
ของเยอรมันไม่เพียงแต่ให้ความคุ้มครองต่อโปแลนด์และรุมานี แต่ยังคุ้มครองฟินแลนด์และ
รัฐต่าง ๆ แถบทะเลบอลติกขึ้นไปทางเหนือและในบัลแกเรีย ยูโกสลาเวีย และกรีซ ลงไปทาง
ใต้ ที่เป็นสิ่งที่ เซอร์ซิลล์ ไซด์นัมสนับสนุนอย่างเปิดเผยที่จะให้กระทำ แต่แซมเบอร์เลน และ
คาลาคีแอร์ พิจารณามันออกจะเป็นเรื่องที่เกินกว่าสถานการณ์ของความเป็นจริงไป

ไม่เพียงแต่รัฐเล็ก ๆ ในยุโรปตะวันออกเท่านั้นที่คัดค้านไม่ยอมรับความช่วยเหลือของ
โซเวียต แม้แต่รัฐบาลของประเทศตะวันตกก็รู้สึกว่ในไม่ช้ารัสเซียจะต้องส่งกองทหาร เข้า
ครอบครองดินแดนดังกล่าวทั้งหมด ถ้าปล่อยให้ไปไปตามข้อเสนอของรัสเซีย ปรากฏว่า
ในวันที่ 8 พฤษภาคม กลุ่มตะวันตกก็ได้ปฏิเสธข้อเสนอของ ลิทวินอฟ ในการระหว่างที่
ฝ่ายพันธมิตรตะวันตกยังมีได้ให้คำตอบต่อรัสเซีย รัสเซียก็เปลี่ยน ร.ม.ต. ต่างประเทศจาก
ลิทวินอฟ เป็น โมโลตอฟ ในวันที่ 3 พฤษภาคม

การเจรจาระหว่างโซเวียตกับประเทศตะวันตกมิได้ดำเนิน ก้าวหน้าต่อไปอย่างใด
เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อเสนอซึ่งได้เกิดขึ้น ในตอนกลางเคื่อนเมษายน อนึ่งการแลกเปลี่ยน
ความเห็นได้เกิดขึ้นเมื่อเคื่อนพฤษภาคม และในเคื่อนมิถุนายน โมโลตอฟ ได้เชิญ ฮาลิแฟกซ์

ให้ไปเยือน มอสโคว์ เพื่อจะหาทางทำข้อตกลงกันต่อไป รัฐบาลอังกฤษมิได้สนใจถึงกับจะส่ง
ร.ม.ท.ทางประเทศไป แต่ได้ส่งเจ้าหน้าที่ระดับรองไปเยือนมอสโคว์แทน ได้มีการอภิปราย
ถึงเรื่องราวต่าง ๆ คึกคอกันไปตลอดเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ทางฝ่ายรัสเซียได้ย่ำ
ว่ากลุ่มรัฐในแถบทะเลบอลติกควรจะได้ไปตั้งอยู่ในประเทศต่าง ๆ เหล่านั้น ในขณะที่อังกฤษ
และฝรั่งเศสไม่เต็มใจจะให้รัสเซียมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโปแลนด์ และรุมานีเยด้วย
คณะทูตทหารของอังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งเดินทางไปมอสโคว์ ในตอนต้นเดือนสิงหาคม เพื่อ
แสวงหาหนทางที่จะทำข้อตกลงทางทหารระหว่าง 3 มหาอำนาจ ก็ไม่สู้จะประสบผลก้าวหน้า
เช่นเดียวกัน รัสเซียได้มีท่าทีที่จะสงสัยในพฤติกรรมของอังกฤษ เมื่อคณะทูตทางเศรษฐกิจของ
เยอรมันได้ไปเยือนกรุงลอนดอนเมื่อเดือน กรกฎาคม และมีข่าวว่าอังกฤษให้เยอรมันยืมเงิน
ก้อนใหญ่ ด้วยความเชื่อมั่นว่า อังกฤษและฝรั่งเศสไม่สนใจอย่างจริงจังต่อการพบปะเจรจากัน
สหาลิน และโมโลตอฟ ก็เลยหันไปทำการเจรจากับเยอรมันซึ่งได้เริ่มดำเนินการอย่างลับๆ
มาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และเยอรมันกับรัสเซียได้ร่วมลงนามในสัญญาไม่รุกรานกัน (The
Nazi - Soviet Pact) สนธิสัญญาไม่รุกรานกันซึ่ง โมโลตอฟ และ ริเบินทร็อฟ
ได้เซ็นสัญญากันในกรุงมอสโคว์ เมื่อ 23 สิงหาคม 1939 ได้เป็นผลสำเร็จโดยมีสาระสำคัญ
กล่าวคือ ประการแรกทั้ง 2 ฝ่ายต่างให้สัญญาที่จะออกกันและละเว้นที่จะปฏิบัติการอันเป็นการ
ก้าวร้าวรุกรานซึ่งกันและกัน ประการที่สอง ทั้ง 2 ฝ่ายต่างให้สัญญาและวางตัวเป็นกลาง
ในกรณีที่อีกฝ่ายหนึ่งได้กลายเป็นคู่สงครามของประเทศที่สาม สัญญากังกล่าวนี้นี้มีอายุ 10 ปี
และยังมีภาคผนวก (ลับ) ต่อท้ายสัญญานี้ ซึ่งลงนามกันในวันเดียวกัน โดยกำหนดเขตอิทธิพล
ไว้ดังนี้คือ "รัสเซียจะมีอิทธิพลในฟินแลนด์ เอสโตเนีย และลัตเวีย ซึ่งอยู่แถบทะเลบอลติก
ส่วนตะวันออกของโปแลนด์ซึ่งมีประชากรอยู่ราว 13 ล้านคน และจังหวัดเบสซาราเนีย ของ
รุมานีเย

4. โปแลนด์และจุดระเบิดของสงคราม สำหรับฮิตเลอร์ การลงนามใน "Nazi
Soviet Pact," กับรัสเซีย เป็นมาตรการสุดท้ายที่ฮิตเลอร์ ได้กระทำมาตั้งแต่เดือน
มีนาคม ในการเตรียมการจัดแจงทางการเมืองและดินแดนกันใหม่ ซึ่งฮิตเลอร์วางแผนเอาไว้
สำหรับโปแลนด์ ในวันที่ 21 มีนาคม ฮิตเลอร์ได้แจ้งให้โปแลนด์ทราบว่าเยอรมันจะต้องได้

นครรัฐเสรี กานซิก และนั่นก็คือชนกลุ่มน้อยในโปแลนด์จะได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าเดิมการยึดครอง
เมมเมล ของเยอรมัน ในวันต่อมา ซึ่งตกถึงหัวเนียบ ออกไปจากแนวฝั่งทะเลทำให้เป็นที่สังเกตว่า
ฮิตเลอร์กำลังเพ็งเล็งทางส่วนเหนือของแนวรบตะวันออก ฮิตเลอร์ ได้โต้ตอบหลักประกันที่
อังกฤษฝรั่งเศสให้ไว้กับโปแลนด์ด้วยการประกาศถึงข้อตกลงไม่รุกรานกันระหว่างเยอรมันกับ

โปแลนด์ ปี 1934 " the German Polish non aggression pact of 1934" และ
ข้อตกลงทางนาวิระหว่างอังกฤษกับเยอรมัน ปี 1935 ในวันที่ 22 พฤษภาคม เขาได้ตกลง
ทำสัญญาพันธมิตรทางทหารกับอิตาลี ที่เรียกว่า " Pact of Steel " 1 สัปดาห์ต่อมา
ก็ให้ทำข้อตกลงไม่รุกรานกันกับเอสโตเนีย และ ลิทเวเนีย การเคลื่อนไหวทั้งหมดนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการเตรียมการจะบุกเข้าไปแล่นอย่างระมัดระวังของฮิตเลอร์ และในวันที่ 1 กันยายน
1935 กองทัพของเยอรมันก็บุกโปแลนด์ ในวันที่ 3 กันยายน อังกฤษและฝรั่งเศสจึงประกาศ
สงครามกับเยอรมัน ในวันที่ 22 มิถุนายน 1941 เยอรมันได้โจมตีรัสเซียด้วยกำลังพลถึง
3 ล้านคน รวมทั้งกองทัพผสมของอิตาลี ภูเขาเนียบ ฮังการี และฟินแลนด์ กองทัพของเยอรมัน
ได้บุกเข้าไปถึงเมือง รอสตอฟ ริมฝั่งแม่น้ำดอน ทางตอนใต้จุดหมายที่สำคัญคือการเข้ายึด
เมือง เลนินกราด และมอสโกว์ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จในปี 1941 เพราะได้รับการต่อต้าน
จากกองทัพรัสเซียอย่างเข้มแข็ง รัสเซียขณะนั้นอยู่ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีสตาลิน
เชอร์ชิลล์ ได้ตอบรับรัสเซียเป็นพันธมิตร และสัญญาจะชวยความช่วยเหลือให้มากขึ้น
และในวันที่ 1 ตุลาคม 1941 ก่อนหน้าที่สหรัฐจะเข้าสู่สงคราม สหรัฐก็ให้ขยายโครงการให้
เช่ายืม (Lend - Lease) ไปยังรัสเซียด้วย จากตอนนั้นเองทั้งอังกฤษและสหรัฐก็ส่งสัมภาระ
ต่าง ๆ ไปยังรัสเซียเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อช่วยเหลือให้รัสเซียอยู่รอดและประสพชัยชนะในที่สุด

เยอรมันพยายามจะเข้ายึดเมืองเลนินกราด และสตาลินกราดให้ได้ ได้มีการสู้รบกัน
อย่างหนักในที่สุดกองทัพเยอรมันต้องเป็นฝ่ายยอมจำนนรัสเซียในเดือนกุมภาพันธ์ 1943
กองทัพเยอรมันที่ยอมแพ้นั้นไปถึง 22 กองพล หลังจากนั้นเยอรมันต้องเป็นฝ่ายล่าถอยจน
กระทั่งก่อนหน้าจะเริ่มต้นปี 1944 กองทัพเยอรมันก็ถูกขับไล่ไปพ้นรัสเซีย ก่อนสิ้นฤดูร้อนปี
1944 รัสเซียก็บุกกองทัพของภูเขาเนียบได้และยึดโปแลนด์ เอสโตเนีย บัลแกเรีย และยูโกสลาเวีย

สำหรับรัฐเองเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ก่อนสิ้นปี 1941

5. ญี่ปุ่นกับสงครามโลกครั้งที่ 2

สภาพการณ์นำไปสู่ลัทธิจักรวรรดินิยมของญี่ปุ่นในจีน

จากสงครามโลกครั้งที่ 1 มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงฐานะของมหาอำนาจในตะวันออกไกลอย่างมาก อิทธิพลของเยอรมันในจีนได้ถูกกำจัดไปพร้อมกับความพ่ายแพ้ของเยอรมัน รัสเซียเกิดการปฏิวัติใหญ่เปลี่ยนแปลง การปกครองจากระบอบประชาธิปไตยมาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ อังกฤษและฝรั่งเศสเปลี่ยนไปด้วยความหายนะในสงคราม ในระหว่างสงครามและในระยะใกล้ซีกกันกับการสิ้นสุดแห่งสงครามยังมีญี่ปุ่น และอเมริกาเท่านั้นที่อาจเป็นคู่แข่งขยายอิทธิพลในจีนได้

เหตุผลที่สำคัญในการเข้าร่วมสงครามกับฝ่ายพันธมิตรของญี่ปุ่นก็คือ ญี่ปุ่นสนใจสัมพันธไมตรีกับอังกฤษ และญี่ปุ่นต้องพยายามฉวยโอกาสจากความยุ่งเหยิงขยายดินแดนอิทธิพลใหม่ในจีนทั้งที่ไต้หวันมาแล้วในตอนต้น ทั้งนี้เพราะความจำเป็นของญี่ปุ่นเกี่ยวกับการขยายตัวของพลเมืองญี่ปุ่นตลอดจนการขยายตัวทางการค้าและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นนั่นเอง จีนจึงเป็นแหล่งสำคัญที่สนองความจำเป็นของญี่ปุ่นดังกล่าว

นอกจากสถานการณ์ในประเทศจีนแล้ว ญี่ปุ่นยังมีปัญหาขัดแย้งกับมหาอำนาจตะวันตกอีกหลายประการ เช่น

(1) การแข่งขันกันสร้างกำลังรบ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลง สหรัฐ อังกฤษ และญี่ปุ่น ได้แข่งขันกันสร้างกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นฝ่ายหนึ่งอเมริกาและอังกฤษฝ่ายหนึ่ง คลายเกลียวลงเป็นลำดับ

(2) การคงทหารญี่ปุ่นไว้ในดินแดนไต้หวัน (1918 - 1922) ภายหลังการปฏิวัติของพวกบอลเชวิคในรัสเซีย และรัสเซียได้เจรจากกลางทำสัญญาสงบศึกกับเยอรมันแล้ว ญี่ปุ่นได้ส่งเรือรบไปยังเมืองท่าวลาดิวอสตอคของรัสเซียในเดือนมกราคม 1918 เพื่อคุ้มกันสัมภาระของพันธมิตร ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 1 พันล้านดอลลาร์ และเพื่อคุ้มกันสถานกงสุลกึ่งต่างประเทศญี่ปุ่นเล็งผลกำไรในการส่งทหารเข้ายึดไต้หวันนอกจากญี่ปุ่นเกรงกลัวการขยายตัวของคอมมิวนิสต์

แล้ว ยังต้องการรักษาน้ำใจของมหาอำนาจตะวันตกไว้ด้วย พวกนักธุรกิจก็ให้ความสนับสนุนในการแทรกแซง เพื่อครอบครองเส้นทางรถไฟสายทรานไซบีเรีย ซึ่งจะมีผลต่อญี่ปุ่นในการเสริมสร้างฐานะของตนในแมนจูเรีย ญี่ปุ่นได้จัดการส่งกำลังทหารของตนถึง 72,000 คน ไปยังไซบีเรียระหว่างเดือนสิงหาคม กับพฤศจิกายน นอกจากนี้ก็มีกองทัพอังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐ หลังสงครามทุกประเทศถอนทหารออกไปหมด ยกเว้นญี่ปุ่น

(3) ปัญหาการขัดแย้งระหว่างสหรัฐกับญี่ปุ่นเกี่ยวกับการครอบครองเกาะเยป (Yap)

ที่ประชุมสันนิบาต ณ กรุงแวร์ซายส์ โดยยกเลิกการครอบครองเกาะเยป ให้ญี่ปุ่น แต่สหรัฐคัดค้านเพราะเกรงว่าจะเป็นการคุกคามความมั่นคงของฟิลิปปินส์

อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นต้องประนีประนอมกับปัญหาเพราะสุจริตจากคำภายหลัง สงครามโลกครั้งที่ 1 การเซ็นสัญญาสงบศึกในระหว่างบรรดาผู้ร่วมสงครามได้กระทำกันในเดือนพฤศจิกายน 1918 นั้น ยังผลให้ความต้องการในการผลิตผลเพื่อใช้ในการสงครามหมดไป นอกจากนั้นความสามารถในการผลิตในยุโรปเริ่มขยายตัวขึ้น ผลสะท้อนถึงการอุตสาหกรรมและการค้าของญี่ปุ่น ในฤดูใบไม้ผลิปี 1920 สภาพเศรษฐกิจตกต่ำก็ได้กล้ำกราย ในดินแดนญี่ปุ่นเห็นได้ชัดจากการตกต่ำของ การค้าระหว่างประเทศ ในระหว่างปี 1919 - 1927 สินค้าออกลดลงประมาณ 1 พันล้านเยน หรือเท่ากับประมาณ 25% ของสินค้าออกทั้งหมดในปี 1918 การค้าได้เปรียบ 300 ล้านเยน แต่ถึงต้นปี 1919 ดุลย์การค้าเริ่มเสียเปรียบ ถึงปี 1921 การค้าเสียเปรียบเป็นตัวเลขสูงกว่า 360 ล้านเยน การค้าต่างประเทศตกต่ำขนาดหนัก เป็นผลส่วนหนึ่งของการบอยคอตของชาวจีนเพื่อประท้วงปัญหาสิทธิการครอบครองชานตุง และนอกจากนั้นชาวยุโรปโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อังกฤษสามารถแย่งตลาดการค้าในจีนได้อย่างแข็งขัน ในปี 1918 40% ของการค้าระหว่างประเทศจีนนำกับญี่ปุ่น แต่ในปี 1919 ตัวเลขได้ตกลงเหลือ 35% และเหลือ 29% ในปี 1920

การเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ของญี่ปุ่น

การเจรจาระหว่างสหรัฐกับญี่ปุ่นใกล้หมดเวลาลงก่อนหน้านี้จะถึงเดือนตุลาคม 1941 ในวันที่ 7 ธันวาคม กองเรือรบของญี่ปุ่นรวมทั้งเรือบรรทุกเครื่องบินได้เคลื่อนเข้าโจมตีอ่าวเพิร์ล ฐานทัพเรือของสหรัฐใน ฮาวาย ทำลายกองทัพอากาศของสหรัฐในแปซิฟิกประสพความ

เสียหายอย่างยับเยินจนสหรัฐไม่สามารถปฏิบัติการใด ๆ ได้ในสงครามภาคพื้นแปซิฟิก กับ
ญี่ปุ่นเป็นเวลาหลายเดือนก่อนหน้าจะสิ้นสุดไป 1941 ญี่ปุ่นได้รับอนุญาตจากรัฐบาล วิชิ ของ
ฝรั่งเศสให้ญี่ปุ่นใช้อินโดจีนฝรั่งเศสเป็นฐานทัพปฏิบัติการรบและโค่นล้มข้อตกลงกับประเทศไทย
คล้าย ๆ กับเยอรมันทำข้อตกลงกับรัฐต่าง ๆ ที่เป็นบริวาร ในแหลมบอลข่าน หลังจากโจมตี
ฮาวายเพิร์ล แล้วญี่ปุ่นก็ส่งกำลังเข้ายึดมลายู อินโดจีน ฟิลิปปินส์ เกาะกวม (Guam)
เกาะเวค (Wake) พม่า และส่งกำลังส่วนหนึ่งเข้าสู่อินเดียน

ในวันที่ 7 พฤษภาคม 1942 กองทัพอเมริกันเริ่มทำการรบที่โตเกียว ญี่ปุ่น เกิดยุทธนาวี
ที่ คอรัล ซี ซึ่งสะกิดมิให้ญี่ปุ่นบุกหลวงไปยังออสเตรเลีย เคียวไกและในเคื่อนต่อมาญี่ปุ่นก็เพลี่ยงพล้ำ
และสูญเสียอย่างหนักบริเวณเกาะมิดเวย์

ในวันที่ 7 สิงหาคม 1942 อเมริกันยกพลขึ้นบกในแถบเกาะ ไชโลมอน และแล้ว
จากนั้นต่อมากองเรือของญี่ปุ่นก็ถูกขับไล่ไปจากเกาะต่าง ๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิก ญี่ปุ่นต้องสูญเสีย
หนักในวันที่ 31 - 22 ตุลาคม 1944 เมื่ออเมริกันโจมตีฟิลิปปินส์และยึดคืนไคในที่สุด และ
แล้วกองทัพอากาศของสหรัฐก็สามารถบุกเข้าโจมตีเกาะญี่ปุ่นอย่างหนัก ในเคื่อนกุมภาพันธ์ และ
เมษายน 1945 อเมริกันก็ยึดไคเกาะ อีโวจิมา และ โอกินาวา หลังจากญี่ปุ่นต่อต้านอย่าง
หนัก และสูญเสียชีวิตทหารทั้งสองฝ่ายอย่างมากมาย

ในการประชุมที่ ปอตสدام พันมิตรในยุโรปยื่นคำขาดให้ญี่ปุ่นยอมแพ้โดยไม่มีเงื่อนไข
ในวันที่ 6 สิงหาคม 1945 ประมุขแรกก็ถูกสหรัฐนำไปตั้งยังเมือง ฮิโรชิมา ทำลายอาคาร
บ้านเรือนและพลเมืองเสียชีวิตทันที 80,000 คน ในวันที่ 8 สิงหาคม 1945 สหภาพโซเวียต
ได้ประกาศสงครามกับญี่ปุ่นและส่งกองทหารเข้าโจมตีแมนจูเรีย เนื่องจากฝ่ายพันธมิตรยังมีได้
รับคำทอຍยอมแพ้อย่างเป็นทางการจากญี่ปุ่น ในวันที่ 9 สิงหาคม 1945 สหรัฐทิ้งระเบิดปรมาณู
อีกลูกหนึ่งที่เมือง นางาซากิ คนตายทันที 75,000 คน ในวันรุ่งขึ้นรัฐบาลญี่ปุ่นยื่นข้อเสนอ
ขอยอมแพ้และฝ่ายพันธมิตรยอมรับข้อเสนออีก 4 วันต่อ ขณะนี้รัสเซียได้ประสพชัยชนะอย่าง
เด็ดขาดในแมนจูเรีย กองทัพญี่ปุ่นในจีนประกาศยอมแพ้ในวันที่ 9 กันยายน 1945 และ
สงครามในตะวันออกไกลก็สิ้นสุดลง

6. การดำเนินนโยบายทางการเมืองและการทหารเพื่อยุติสงครามและองค์การ

1. กฎบัตรแอตแลนติก (Atlantic Charter)

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้นำกลุ่มพันธมิตรได้เปิดประชุมร่วมกันหลายครั้งบางครั้งก็เป็นการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนทางทหาร โดยเฉพาะในบางครั้งก็เกี่ยวกับอนาคตภายหลังจากที่ฝ่ายอักษะยอมจำนน

ในวันที่ 14 สิงหาคม 1941 ประธานาธิบดี รูสเวลต์ ของสหรัฐและนายก.ร.ม.ท. เชอร์ชิลล์ ได้พบปะกันที่นอกฝั่งทะเล นิวฟันแลนด์ และได้ออกประกาศข้อความที่มุ่งหมายเสริมสันติภาพเป็นที่รู้จักกันว่า "Atlantic Charter" ทั้งสองผู้นำได้ร่วมกันประกาศว่า

1. ทั้ง 2 ประเทศจะไม่แสวงหาดินแดนใหม่ไว้ในครอบครอง
2. จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อเขตแดนทั้งหมดโดยปราศจากข้อตกลงเห็นชอบจากประชาชนผู้เกี่ยวข้อง
3. ประชาชนทั้งมวลที่ถูกบังคับด้วยกำลังจะได้รับสิทธิอธิปไตยกลับคืนมา
4. ทั้ง 2 ประเทศจะร่วมมือกันทำงานเพื่อเสรีภาพ และต้องการที่จะนับถือสิทธิของประชาชนที่จะมีความเสมอภาคในการใช้สิทธิเสรีภาพทางทะเล
5. จะต้องจัดตั้งระบบรักษาสันติภาพ และเสนอให้มีการลดอาวุธชาติที่จะสามารถทำการคุกคามชาติอื่นได้

การประกาศดังกล่าวมิได้เป็นเอกสารทางราชการ และไม่มีผลเป็นข้อผูกพันตามกฎหมาย แต่ได้รับการยอมรับโดยสหภาพโซเวียต และประเทศพันธมิตรในเดือนตุลาคม 1941

2. การประชุมที่คาซาบลังกา (Casablanca Conference 1943)

ในการประชุมที่ คาซาบลังกา เมื่อเดือนมกราคม 1943 ประธานาธิบดีรูสเวลต์แห่งสหรัฐ และนายกรัฐมนตรี เชอร์ชิลล์ ได้ประกาศว่าสหรัฐและอังกฤษจะไม่ยอมรับขอเสนอใด ๆ ทั้งสิ้นนอกจากการยอมแพ้โดยไม่มีเงื่อนไขจากกลุ่มอักษะ

3. การประชุมที่เตหะราน (Teheran Conference 1943)

ในปลายปีเดียวกันนี้ ได้มีการประชุมที่กรุง เตหะราน ซึ่งสหภาพโซเวียตได้เข้าร่วมด้วยเป็นครั้งแรก ในที่ประชุมอังกฤษและอเมริกันได้ให้คำกล่าวประันเกี่ยวกับจุดหมายปลายทางของ

รัสเซียในยุโรปตอนกลางภายหลังสิ้นสุดสงคราม ทั้ง 3 มหาอำนาจเห็นพ้องกันว่าจะต้องจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศองค์การใดองค์การหนึ่งขึ้นแทนที่องค์การสันนิบาตชาติ ภายหลังสงครามแผนการนี้ก็ได้เป็นรูปร่างขึ้นมาเมื่อมีการประชุมที่ คัมบาร์กัน โอ๊ค ในรัฐเวอร์จิเนีย เมื่อเดือนกันยายน 1944

4. การประชุมที่ยัลตา (Yalta Conference 1945)

ในเดือนกุมภาพันธ์ 1945 ได้มีการประชุมที่เมือง ยัลตา บนแหลมไครเมีย ของรัสเซียในการประชุมระหว่างรูสเวลต์ เฮอร์ซึลล์ และสตาลิน คราวนี้เป็นที่เชื่อกันว่าผู้ปุ่่นจะต้องถูกโจมตีแน่นอนและจะต้องเป็นผลให้ต้องสูญเสียชีวิตกันอย่างมากมายนับพัน ๆ คน ในที่ประชุมจึงพิจารณาเห็นว่าเพื่อที่จะขับไล่กองทัพผู้ปุ่่นออกไปจากจีนเหนือ กองทัพรัสเซียจะต้องเข้าโจมตีแมนจูเรียของผู้ปุ่่น โดยสตาลินจะเป็นผู้เรียกร้องผลตอบแทนจากการนี้เอง และประธานาธิบดีรูสเวลต์ก็พร้อมจะตกลงถ้าเป็นไปได้ เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าสตาลินต้องการผนวกโปแลนด์เข้ากับรัสเซีย

ในข้อตกลงที่เมือง ยัลตา ได้ตกลงจะให้ 4 มหาอำนาจปกครองเยอรมัน คือ รัสเซีย อังกฤษ สหรัฐ และฝรั่งเศส นครเบอร์ลินถูกควบคุมโดย 4 มหาอำนาจเช่นกันโดยแบ่งกันครอบครองแต่ละโซน ในตอนนั้นต่างก็คิดว่า 4 มหาอำนาจคงจะรวมเยอรมันเข้าด้วยกันทั้งหมด จึงไม่ใคร่กล่าวถึงว่าจะได้เสรีภาพในการปกครองต่อเมืองที่ยึดครองอย่างไร รัสเซียจะไม่ริบชื่อที่จะเข้าสู่สงครามถ้าไม่แพ้ศึกหลังจากการยอมแพ้ของเยอรมัน และสตาลินได้ชักชวนให้รูสเวลต์และเฮอร์ซึลล์เห็นด้วยกับข้อความ (ได้รับการยอมรับจากเจียงไคเช็ค) จึงจะมีผลให้รัสเซียได้กินแดนที่เคยเป็นของรัสเซียสมัยก่อนหน้าสงครามรัสเซียและผู้ปุ่่นเมื่อปี 1904-1905

ในการประชุมที่ยัลตา คราวนี้เองรัสเซียได้ชักชวนให้สหรัฐ อังกฤษ ยอมรับข้อเสนอของรัสเซียที่จะมีเสียงโหวต ๆ ในองค์การสหประชาชาติที่จะจัดตั้งขึ้นจำนวน 3 เสียง เพราะรัสเซียถือว่า โปโล รัสเซีย และสาธารณรัฐโซเวียต อุเครน เป็นรัฐเอกราชอยู่ในสหภาพโซเวียต สตาลินยังได้รับการรับรองว่าโซเวียตเป็นหนึ่งในสมาชิก คณะมนตรีความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติ

5. การประชุมที่ปอตสدام (Potsdam Conference 1945)

ในวันที่ 17 กรกฎาคม ถึง 2 สิงหาคม 1945 ได้มีการประชุม 3 มหาอำนาจ ที่นครปอตสدام ภายหลังที่เยอรมันได้ยอมแพ้แล้ว แต่ก่อนหน้าที่ยุโรปจะยอมแพ้ ประธานาธิบดี แฮร์รี่ ทรูแมน ได้เป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาและรูสเวลต์ และนาย เคลมังก์ อัครลี ได้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของอังกฤษ ได้เข้าร่วมเจรจากับสหภาพโซเวียต ในการประชุมที่ปอตสدام สหรัฐได้มีการทดลองระเบิดปรมาณูที่รัฐ นิวเม็กซิโกเป็นครั้งแรก และทรูแมนได้แจ้งให้สหภาพโซเวียต สหภาพโซเวียตมิได้สนใจอย่างใดนอกจากหวังว่าทรูแมนจะใจใ้ให้มัน เป็นประโยชน์ในการต่อสู้กับญี่ปุ่น

ในการประชุมที่ปอตสدام นี้ได้มีการพูดกันเล็กน้อยเกี่ยวกับการเข้าสู่สงครามกันแปซิฟิก ของรัสเซียซึ่งเป็นหัวข้อสำคัญในการประชุมที่ยัลตา ต่อมาได้มีการประกาศร่วมกัน ในนามของอังกฤษ สหรัฐและจีน เรียกร้องให้ญี่ปุ่นยอมแพ้โดยสิ้นเชิงมิฉะนั้น จะต้องประสบกับการสูญเสียอย่างใหญ่หลวง

ในการประชุมที่ ปอตสدام คราวนี้ได้มีการอภิปราย และตกลงกันในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ทกลงเรื่องกรรมแดนของโปแลนด์ในปัจจุบัน และตกลงในหลักการที่จะแบ่ง สรรพดินแดนกองทัพเรือและเรือสินค้าของเยอรมันระหว่าง 3 มหาอำนาจคือ อังกฤษ รัสเซีย สหรัฐ
2. ทกลงกันในเรื่องปลดอาวุธเยอรมัน การลงโทษอาชญากรรมสงคราม และอื่นๆ ซึ่งเป็นความประสงค์ของสหภาพโซเวียต ซึ่งเรื่องเหล่านี้จะได้มีการประชุมร่วมกันของ ร.ม.ค. ทางประเทศของประเทศต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง

6. องค์การสหประชาชาติ (The United Nations)

ในต้นปี 1945 ได้มีการประชุมกันที่ ซานฟรานซิสโก เพื่อตกลงเกี่ยวกับจัดตั้ง องค์การสหประชาชาติ และกฎบัตรขององค์การได้รับการให้สัตยาบันเมื่อ 24 ตุลาคม 1945 จาก 29 ชาติ ผู้ริเริ่มถึงแม้ว่าที่ถั่งถาวร ขององค์การจะอยู่ในสหรัฐ แต่การประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งแรกขององค์การจัดตั้งขึ้นที่กรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 10 มกราคม 1946 โดยมีสมาชิก

เข้าร่วมประชุม 51 ชาติ หน่วยงานที่สำคัญขององค์การก็คือ คณะมนตรีความมั่นคง สมัชชาใหญ่ และคณะมนตรีภาวะทรัสตี (Trusteeship Council)

คณะมนตรีความมั่นคง (The Security Council)

คณะมนตรีความมั่นคงแต่เดิมประกอบด้วยสมาชิก 11 ประเทศ ซึ่งเป็นสมาชิกถาวร เสีย 5 ประเทศ ที่เหลืออีก 6 ประเทศได้รับเลือกโดยที่ประชุมสมัชชาใหญ่ หน้าที่ของสภาความมั่นคงก็คือ การปฏิบัติการ เพื่อรักษาสันติภาพของโลก ด้วยเหตุนี้การกระทำใด ๆ จะต้องผ่านความเห็นชอบร่วมกันของสมาชิกถาวร 5 ประเทศ ซึ่งมีสิทธิที่จะ วีโต้ ได้

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (The General Assembly)

ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดขององค์การสหประชาชาติ โดยปกติการประชุมสมัชชาใหญ่จะมีขึ้นในเดือนกันยายนของทุก ๆ ปี ข้อยุติในการลงมติของสมัชชาใหญ่ จะต้องเป็นเสียงส่วนใหญ่ 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ญัตติดังกล่าวจึงจะผ่านไปได้

คณะมนตรีภาวะทรัสตี (The Trusteeship Council)

มีหน้าที่ดูแลเมืองในอาณัติขององค์การ ซึ่งยังไม่ได้รับเอกราช และเตรียมการให้เอกราช แก่อาณานิคมต่าง ๆ ที่ยังปกครองตัวเองไม่ได้ โดยที่อาณานิคมเหล่านั้นได้เป็นของฝ่ายศัตรูมาก่อนในตอนแรกเริ่มมีผู้แทนของ 7 ประเทศทำหน้าที่บริหาร คือ สหรัฐ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี เบลเยียม ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

องค์การชำนาญพิเศษ (The Specialized Agencies)

- องค์การอนามัยโลก (WHO)
- องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)
- องค์การกองทุนสงเคราะห์เด็กระหว่างชาติ (UNICEF)
- องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)
- ฯลฯ

REFERENCES

- Adamthwaite, Anthony P. The Making of the Second World War
George Allen & Unwin, (Publishers) Ltd. London 1977. 235pp.
- Benns, Frank L. Europe Since 1914 in Its World Setting. Appleton-
century-Crofts. Inc. 1954. 177 pp.
- Black, Cyril Edwin. Twentieth Century Europe, Alfred A. Knopf
New York 1956. 910 pp.
- Divino, Robert A. Causes and Consequences of World War II
Quadrangle Books, Chicago, 1969. 375 pp.
- Easton, Stewart C. World Since 1918 Barnes & Noble, Inc.
New York 1966. 404 pp.
- Ergang, Robert R. Europe in Our Time, D.C. Heath and Company
1958. 962 pp.
- Esposito, Vincent J. A Concise History of World War II. Frederick
A. Praeger, Publishers N.Y. 1964. 434 pp.
- Hughes, H.S. Contemporary Europe : a History, Prentice-Hall,
Inc, Englewood Cliffs, N.J. 1961. 524 pp.

